

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ' – ΤΕΥΧΟΣ 2 – ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2003

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἰω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σαλῶνων
Θεολόγος

Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου

Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου

Ὁμότ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσις δοκιμίων
Χρήστος Γ. Καραγιάννης, Μ.Θ.

Φωτογραφίες
Χρήστος Μπώνης

Προεκτυπωτικὲς ἐργασίαι
Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-36.61.200. Fax 210-36.17.791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	91
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, Πρὸς τὴν ἐκπαιδευτικὴ κοινότητα μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν	92
ΟΜΙΛΙΑΙ	
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, Τὸ πλαίσιο ἀγωγῆς στὸ σημερινὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο	94
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, «Συζυγία καὶ Τεκνογονία»	99
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, Εἰσήγησις στὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου «Ἐγώ, ὁ Ἰάκωβος»	102
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
Πρωτοπρ. Κυριακοῦ Τσουροῦ, Εὐρώπη καὶ «Αἰρέσεις»	106
Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Δ. Σωτηριάδη, Ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς στὴν εὐρωπαϊκὴ ἐνότητα: Ὁ παράγων Ὁρθοδοξία	110
Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ἄνθη, Ἐκθεσις πεπραγμένων Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Κοινωνικῆς Πρόνοιας καὶ Εὐποιίας	113
ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ	
Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Οἱ Ὁρθόδοξοι ἐνώπιον τῶν προκλήσεων ἐκ τῆς διευρύνσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως	115
ΜΕΛΕΤΑΙ	
Δρος Παν. Γ. Φούγια, Ἀπόηχοι ἀπὸ τὸν Διαθρησκειακὸν διάλογον Χριστιανῶν – Μουσουλμάνων	119
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
Ἡ ἐκλογή τοῦ νέου Μητροπολίτου Θήρας καὶ τριῶν Ἐπισκόπων	121
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ε.Ε.	
Προτάσεις τῆς Ἱεράς Συνόδου πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν γιὰ τὸ ἑξάμηνον τῆς Ἑλληνικῆς Προεδρίας στὴν Ε.Ε. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου κ. Ἱεροθέου, Στὸ κέντρο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως	126 129
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ	
Ἀποσπάσματα ἀπὸ συνέντευξιν τοῦ καθ. κ. Γεωργίου Γαλίτη στὸ Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν	133
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ	137
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	141
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	149
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	164

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 202
Διεκπ. 58

Ἀθήνησι τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 2003

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἀρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα» Κληρικῶν προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων καὶ κεκτημένων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἀρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινός ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰουδήποτε, κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ἔνστασις ἐντὸς δύο (2) μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος στερεῖται τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικῶν ἢ τυπικῶν προσόντων.

Ἡ ἔνστασις αὕτη ὑποβάλλεται εἴτε πρὸς τὸν οἰκείον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιερατείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰάκωβος Ἀθανασίου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.
2. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Μεθόδιος Ἀλεξίου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου.
3. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Εὐθύμιος Βακαλάκης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.
4. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Νεκτάριος Ἐλευθεριάδης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου.
5. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεοδόσιος Ἐμμανουήλ, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου.
6. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Σπυρίδων Κατραμάδος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου.
7. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Δαμασκηνὸς Μάκρας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.
8. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος Μαρούλης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης.
9. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόλαος Μπαξεβάνης - Ἀρσένιος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.
10. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Βασίλειος Πολίτης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.
11. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος Τραϊκάκης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιερατικὸς Γραμματεὺς
† Ὁ Σαλῶνων Θεολόγος

**ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ
ΤΩΝ
ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ**

Άγαπητοί μου Έκπαιδευτικοί,
Άγαπητά μου παιδιά,

Οί Τρεις Ίεράρχες, τούς όποιους τιμούμε και εορτάζουμε σήμερα, δέν συνέβαλαν μόνο άποφασιστικά στη Θεολογία μας και την παιδεία μας, αλλά ύπηρεξαν και έκφραστές του πνεύματος της Ειρήνης και της Άγάπης.

Με τό βίο και τό έργο τους προέβαλαν συστηματικά και θεμελίωσαν την Ειρήνη, την Ειρήνη του Χριστού. Ό Χριστός ήλθε στον κόσμο και θυσιάστηκε για την Άγάπη και την Ειρήνη. Ό Σταυρός του Χριστού είναι τό θυσιαστήριο της ειρήνης. Και ή θυσία της ειρήνης συνεχίζεται μέσα από τά μυστήρια της Έκκλησίας μας και ιδιαίτερα από τό μυστήριο της Θείας Εύχαριστίας, στο όποιο οί Τρεις μεγάλοι Πατέρες της Έκκλησίας μας ανακαλύπτουν την άγάπη και την ειρήνη του Χριστού.

Οί Τρεις Ίεράρχες είναι κήρυκες της Ειρήνης και της Άγάπης, είναι εκείνοι που άγωνίσθηκαν και πολεμήθηκαν από άρχές και έξουσίες για τις ιδέες τους και την έλευθερία της σκέψης που διέθεταν. Η πορεία τους ύπηρεξε πορεία ειρήνης και άγάπης και ακολουθώντας τους μπορούμε να ανακαλύψουμε τό δώρο της ζωής, που είναι ή τελείωσή μας, ή σωτηρία μας.

Σήμερα όλοένα και περισσότερο ύπιστάμεθα έναν γενικότερο άποπροσανατολισμό και δεχόμαστε τις έντονες επιδράσεις της μεταμοντέρνας καταναλωτικής, ηλεκτρονικής εποχής. Ό άνθρωπος σήμερα ύπερβάλλει την σημασία και τις συνέπειες των τεχνολογικών έπιτευγμάτων εις βάρος της πνευματικής του ύποστάσεως. Έχει ύποτιμήσει την άξία της ψυχής και της ήθικης. Πιστεύει ότι μόνον ή έπιστήμη και ή τεχνολογική πρόοδος θα λύσει τά προβλήματά του. Απισμονει πώς δέν είναι ό άνθρωπος άπνηχη ύλη που δέχεται παθητικά την έπέμβαση των έπιστημονικών πειραμάτων και μεθόδων. Άπατά τον έαυτό του, νομίζοντας πώς είναι δυνατόν να ίκανοποιηθεί με ύλικά άγαθά και άπολαύσεις «εικονικής πραγματικότητας».

Αυτός ό σύγχρονος άνθρωπος των έπιστημονικών έπιτευγμάτων και των πολλών έφευρέσεων, αυτός που κυριαρχεί στις φυσικές δυνάμεις και στέλνει μηχανήματα έρεύνης στο διάστημα, αυτός ό ίδιος είναι και εκείνος που δημιουργεί όπλα μαζικής καταστροφής και είναι έτοιμος να έξοντώσει τον συνάνθρωπό του για τά οικονομικά συμφέροντα.

Άντικρύζουμε σήμερα τούς ίσχυρούς της γής να έτοιμάζονται να πλήξουν τον έχθρό τους. Να προξενήσουν τον τρόμο και τον πόνο σε χιλιάδες ανθρώπους έξαιτίας των διαφωνιών μεταξύ των πολιτικών ήγετων. Ό πόλεμος για μία άκόμη φορά έρχεται να ταράξει την ήρεμία, την ανάπτυξη και την πρόοδο, με άνυπολόγιστες συνέπειες για την παγκόσμια ειρήνη μεταξύ των λαών. Ό διάλογος δέν ένδιαφέρει κανέναν από τούς ίσχυρούς και ή ανθρώπινη ύπαρξη χάνει την άξία της μπροστά στα συμφέροντα των πολεμικών βιομηχανιών και των προγραμμάτων έξοπλισμού.

Οί Τρεις Μέγιστοι Πατέρες πολέμησαν και άντιμετώπισαν την κακία και τον άταρχισμό των άρχόντων της εποχής τους και έξορίστηκαν, κατοποιήθηκαν και ύπέφεραν, αλλά με στήριγμα την πίστη τους στο Θεό, άντέταξαν τις δυνάμεις τους ύπέρ των πτωχών και αδυνάτων, άντιτάχθηκαν στην κοινωνική άδικία και άγω-

Του
Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου
Άθηνών και πάσης Ελλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

νίστηκαν για την ειρήνη και την αγάπη, που τόσο χρειαζόμαστε έμεις σήμερα.

Μιλάμε όλοι για ειρήνη, αλλά δέν αγωνιζόμαστε σαυστά για την κατάκτησή της, έπειδή δέν έχουμε μέσα μας τόν Χριστό, όπως Τόν είχαν οί Τρεις Ίεράρχες. Η άρρώστεια τής έχθρας και τών πολεμικών συγκρούσεων δέν θεραπεύεται μόνον με τά ανθρώπινα μέσα. Πρέπει νά έχουμε μέσα μας τόν Χριστό, ακολουθώντας τό παράδειγμά τους.

Έσείς, παιδιά μου, είστε τό μέλλον του τόπου μας. Μήν αφήνετε τόν έαυτό σας νά ραθυμεί. Άφηνιστείτε, γιατί ό κόσμος μας πρέπει νά έχει ένα καλύτερο αύριο. Η ψυχή σας εάν άφεθεί στον Χριστό θά μπορέσει νά αναπτύξει όλες τις πολύτιμες, τις ενεργητικές, τις ιερές της δυνάμεις.

Έσείς, παιδιά μου, έμμεταλλενομένοι την έμπειρία και τις γνώσεις που σάς μεταλαμπαδεύουμε όλοι έμεις που είμαστε υπεύθυνοι για την εκπαίδευση και την παιδεία σας (είτε λαϊκοί είτε κληρικοί), πέρα από τις συμβατικότητες και τις ανθρώπινες έντολές, θά μπορέσετε με την πίστη σας νά άποτελέσετε την άφετηρία για τή δημιουργία ενός νέου κόσμου. Του κόσμου τής δικαιοσύνης, τής συναδέλφωσης, τής ειρήνης και τής αγάπης. Μήν πε-

ριμένετε άλλο και ξεκινήστε αναπτύσσοντας τις δικές σας πρωτοβουλίες.

Άγαπητά μου παιδιά, αγαπητοί μου εκπαιδευτικοί. Κάθε σκοπός στη ζωή έπιτυγχάνεται με άδιάκοπο άγώνα. Με ξεκάθαρες και άγνές προθέσεις. Με ολοκληρωτικό δόσιμο στην επιδίωξη τών στόχων και τών ιδανικών. Χωρίς ύστεροβουλίες και προσωπεία, χωρίς δισταγμούς και παλινδρομήσεις. Ό κόσμος περιμένει από εσάς κάτι καλύτερο, τό όποιο είναι δυνατό, άρκεί νά δημιουργήμε άξιες αιώνιες, όπως είναι ή ειρήνη και ή αγάπη και όχι ό πόλεμος και ή αντιπαλότητα.

Όταν θεμελιώνετε τό μέλλον σας στην έπικοινωνία και την ένότητα με τόν Χριστό, δέν υπάρχουν φραγμοί, έμπόδια, άδιαφορία και άναλγησία. Θα βιώνετε την κοινωνία αγάπης με τους συνανθρώπους σας και θα στοχεύετε στα άπόλυτα ιδανικά τής αγάπης και τής ειρήνης, ομοιάζοντας στους Τρεις Μεγάλους Ίεράρχες τής Εκκλησίας μας.

Σας εύχομαι όλόψυχα καλή χρονιά και καλή πρόοδο,

Μέ αγάπη Χριστού
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
† Ο Άθηνών ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

**ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ**

**ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ 43ο
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΩΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΕΩΣ
«Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ»**

(27-28 Δεκεμβρίου 2002)

Του
Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Προσφιλέστατοι πατέρες

Ἐλλογιμώτατοι κ.κ. καθηγητές

Τέκνα ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ τῷ Γεννηθέντι γιὰ τὴ Σωτηρία μας

Χρόνια πολλὰ κι εὐλογημένα. Ὁ Κύριος νὰ δίδει στὶς ψυχές ὄλων μας τὴν εἰρήνη Του καὶ νὰ μᾶς προσφέρει καὶ κατὰ τὸν νέο τῆς χρηστότητος Του ἐνιαυτὸ πλούσια τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρισμούς Του.

Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ συγχαρῶ θερμότερα τὸν τομέα ἐπιστημόνων τοῦ Συλλόγου Ἱεραποστολικῆς Δράσεως «Ὁ Μέγας Βασίλειος» γιὰ τὴν ὁργάνωση τοῦ παρόντος 43ου Παιδαγωγικοῦ Συνεδρίου. Πρόκειται πλέον γιὰ ἓνα καρποφόρο θεσμὸ πού ἀρδεύει τὶς ψυχές τῶν συμμετεχόντων διδασκόντων στὰ σχολεῖα τῆς Πατρίδος μας μὲ τὰ ζεῖδωρα νάματα τῆς Πίστεώς μας. Συγχαίρω εἰδικότερα τοὺς ὁργανωτὲς τοῦ παρόντος Συνεδρίου γιὰ τὸ ὅτι ἐπέλεξαν ἓνα ἐπίκαιρο παιδαγωγικὸ ζήτημα ὡς θέμα τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖο ἀσφαλῶς θὰ ἀποτελέσει πεδίο γόνιμου προβληματισμοῦ.

Εἰσερχόμενος στὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου ὀφείλω νὰ σημειώσω τὸ αὐτονόητο, ὅτι ὀμιλοῦμε ὄχι γενικὰ καὶ ἀόριστα γιὰ τὴν ἀγωγή σὲ κάποιο σχολεῖο μᾶς ὁποιασδήποτε χώρας, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀγωγή πού δίδουν ἢ πρέπει νὰ δίδουν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ στὸ *ἐλληνικὸ* σχολεῖο. Κι ἐπὶ πλέον δίδεται αὐτὴ ἡ ἀγωγή στὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα στὴ συντριπτικὴ τους πλειοψηφία προέρχονται ἀπὸ *ἐλληνικὲς καὶ χριστιανικὲς ὀρθόδοξες οἰκογένειες* ἀπὸ διδασκάλους καὶ καθηγητὲς ἐπίσης Ἕλληνες καὶ Ὀρθόδοξους Χριστιανούς, σὲ ἓνα πλαίσιο τὸ ὁποῖο σήμερα ἔχει ἀναφορὰ στὸ ἀρθρο 16 τοῦ Συντάγματος, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ ἄρθρα 3 καὶ 13. Μὲ βάση δηλαδὴ τὸν Συνταγματικὸ Νομοθέτη ὑπάρχει ὡς προϋπόθεση στὴν ἀγωγή τῶν ἑλληνοπαίδων ἡ Παράδοσή μας, καὶ μέριμνα καὶ ἀποστολὴ τῆς Πολιτείας εἶναι νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ συνείδηση τῶν Ἑλλήνων μὲ βάση αὐτὴ τὴν Παράδοση καὶ νὰ διαπλασθοῦν οἱ συνεχιστὲς αὐτοῦ τοῦ Γένους ὡς ἐλεύθεροι καὶ ὑπεύθυνοι πολῖτες.

Πρέπει ἀκόμη νὰ σημειώσω ὅτι ἔχω πλήρη τὴ συναίσθηση ὅτι ὀμιλῶ σὲ διδάσκοντες πού ἀνήκουν στὸ «λαὸ τοῦ Θεοῦ, στὴν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ὁποῖοι προσετέθησαν στὸ οἰκοδόμημα πού ἔχει θεμέλιο τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς προφῆτες κι ἀκρογωνιαῖο λίθο τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ» (Ἐφ. β, 19-20). Πού πιστεύουν ὡς αἰώνιες τὶς Ἀρχές τοῦ Εὐαγγελίου καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ζοῦν σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιθυμίες τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου, πού τοὺς νεκρώνουν, ἀλλὰ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ οἱ ὁποῖοι βιώνουν καθημερινὰ τὸ ὅτι εἶναι «κληρονόμοι μὲν τοῦ Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ τοῦ Χριστοῦ» (Ρωμ. η, 17).

Τὸ σχολεῖο στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση

Τὸ πλαίσιο τῆς ἀγωγῆς στὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο ἀφορᾷ κυρίως τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἀφοῦ στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση καὶ στὰ θέματα τῆς ἐκπαίδευσης ἰσχύει ἡ λεγόμενη ἀρχὴ τῆς *ἐπικουρικότητας*. Σύμφωνα μὲ αὐτὴ, ἡ Παιδεία τοῦ κάθε κράτους σχεδὸν καθόλου δὲν ἀνήκει στὸ πεδίο ἀσκησης μιᾶς ἔστω ἡσσονος ἐξουσίας τῶν ὁργάνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ μὲ βάση τὴ Συνθήκη τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων καταργεῖται ρητὰ γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ «ἡ ἐξουσία τους ὡς

ενοποιημένος όρίζοντας και ώς δυνατότητα έναρμόνισης τών έθνικών νομοθεσιών». (Βλ. σχ. ἄρθρο 126, παρ. 4, έδ. α' Συνθ. ΕΚ).

Σύμφωνα με την ίδια Συνθήκη, οι στόχοι της Κοινότητας σχετικά με την εκπαίδευση δέν εισέρχονται στην ούσία, αλλά επιδιώκουν νά προωθήσουν την έστω έμμεση ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης της Παιδείας, την κινητικότητα φοιτητών κι εκπαιδευτικών και την αλληλογνωριμία τους, την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ τών εκπαιδευτικών ίδρυμάτων και την ευρύτερη ανταλλαγή πληροφοριών και έμπειριών μεταξύ τών κρατών-μελών για κοινά εκπαιδευτικά προβλήματα. Ὅχι ότι είναι λίγο νά υπάρχει φροντίδα για τή γνωριμία μεταξύ τών λαών που άποτελοϋν την ΕΕ, γνωριμία γλωσσών και πολιτισμών, που έχουν ώς κοινές βάσεις την Ἀθήνα, τή Ρώμη και τόν Χριστιανισμό. Ἀλλά αυτό κατά την άποψή μας δέν είναι τό κύριο και ούσιώδες στοιχείο της εκπαίδευσης.

Στήν πραγματικότητα, όπως έχει ξελελιχθεί τό σχολείο σε όλες τις χώρες-μέλη της ΕΕ κινδυνεύει νά καταστεί όργανο τών οικονομικών απαιτήσεων, τών κανόνων της αγοράς, τών δομών της παραγωγής, τών ιδεολογικών προκαταλήψεων μιάς πρακτικής άθεΐας κι ενός λογικοκρατούμενου άτομισμού και ώφελιμισμού. Τά παιδιά στα σχολεία παίρνουν γνώσεις, αλλά όχι Γνώση, πληροφορίες, αλλά όχι Σοφία για τή ζωή. Ἐχουν κατά τό δυνατό πρόσβαση στην άλματώδη εξέλιξη της τεχνολογίας, αλλά στα επιτεύγματα της δέν υπάρχει καμία προέκταση στον ιερό χαρακτήρα της Δημιουργίας. Κι όταν λείπει αυτή ή ιερότητα, όπως τη διδάσκει ή Ἐκκλησία μας, τότε σχετικοποιούνται τά πάντα, ακόμα και οι ήθικες αρχές, ακόμα και οι βασικοί κανόνες κοινωνικής ζωής, όπως είναι ό σεβασμός του άλλου, ή έλευθερία και ή αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

Στό σημείο αυτό πρέπει νά προσθέσω ότι ή προσφερόμενη Παιδεία στο σχολείο της ΕΕ είναι προέκταση της κοινωνίας και της άγωγής που λαμβάνουν τά παιδιά στις οικογένειες που ζοϋν. Και ή οικογένεια στην Ευρώπη περνά μιά πρωτοφανή κρίση, αφού έχει έξομοιωθεί με την άπλη συγκατοίκηση, ακόμα και με τή συμβίωση όμοφυλοφίλων, όπως πρόσφατα ψήφισε τό Βελγικό Κοινοβούλιο. Θύματα αυτής της κρίσης στον θεσμό της οικογένειας είναι τά παιδιά. Γιατί αυτά σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες για τό τι μεταδίδουν οι γονεΐς στα παιδιά τους, όπως τών Marc Ferro et Philippe Jeammet «Que

transmettre a nos enfants» (Edit. Seuil), έχουν την ευθύνη ότι τους μεταδίδουν αυτό που είναι, δηλαδή τά πάθη και τις αδυναμίες τους, ή τις άρετές τους. Και αντίλαμβάνεται κανείς τί άγωγή παίρνει ένα παιδί από ένα ζευγάρι που άπλως συγκατοικεί, που δέν του προσφέρει στοργή και άγάπη, που δέν θυσιάζεται, που νομίζει ότι δείχνει έμπρακτα τό ενδιαφέρον του στο παιδί με τό νά του δημιουργεί μόνο οικονομικές άνέσεις. Ἐπίσης, σήμερα υπάρχει ή τάση νά μήν ύπολογίζεται ή τύχη του παιδιού που θα προκύψει από μιά εκ πεποιθήσεως άγαμη μητέρα, ή από μιά μητέρα που τό γέννησε από τό σπέρμα του πεθαμένου συζύγου της, ή που προέκυψε από ένα άγνωστου προελεύσεως σπερματοζώαριο που γονιμοποίησε ένα άγνωστου προελεύσεως ώαριο και τό όποιο, γονιμοποιημένο πλέον, φιλοξενήθηκε σε δανεική μητέρα μιάς γνωστής τρίτης γυναίκας... Δυστυχώς, αυτά ισχύουν σήμερα και στην Ελλάδα μετά την πρόσφατη ψήφιση του Νόμου για την τεχνητή γονιμοποίηση. Ἀλλά είμαι βέβαιος ότι πλην έλαχίστων περιπτώσεων οι Ἑλληνίδες και οι Ἕλληνες θα άγνοήσουν τις διατάξεις του Νόμου αυτού που βάλλουν ευθέως κατά του θεσμού της οικογένειας και ύπονομεϋουν την ψυχική ίσορροπία τών παιδιών που θα προκύψουν από τέτοιες διαδικασίες και που θα είναι τά θύματα του έγωισμού αυτών που άποφάσισαν έρήμην τους για την τύχη τους. Κάτι ανάλογο έγινε και με την καθιέρωση με Νόμο του πολιτικού γάμου.

Ἡ άγωγή στην Ελλάδα και στο ελληνικό σχολείο

Τό ελληνικό σχολείο έχει διαφοροποιηθεί από αυτό που είμεΐς οι μεγαλύτεροι γνωρίζαμε. Πρώτον, έχει βελτιωθεί από άποψη ύποδομής, δεύτερον, έχει πολύ λιγότερους μαθητές στην κάθε τάξη και τρίτον, πολλά σχολεία δέν έχουν πλέον άμιγώς Ἕλληνες μαθητές. Ἡ προσφερόμενη εκπαίδευση συμβαδίζει με αυτήν της ύπόλοιπης Ευρώπης. Ἐχει άποκτήσει ένα τεχνοκρατικό χαρακτήρα και ή Πολιτεία επιχειρεί νά προσαρμόσει τά προγράμματα της στην αγορά εργασίας. Ἡ κλασική Παιδεία και ή Ἑλληνοχριστιανική άγωγή έχουν ύποβαθμιστεί. Ἡ κατάσταση τών παιδιών είναι καλύτερη από άλλες χώρες της ΕΕ., γιατί μέχρι σήμερα ή οικογένεια διατηρείται σε πολύ καλύτερο επίπεδο. Ὑπάρχει, όμως, ταυτόχρονα ή άνησυχία για τό μέλλον της κοινωνίας μας, αφού και στη χώρα μας υπάρχει μία έντεινόμενη τάση νά άποϊερο-

ποιηθεί ὁ γάμος καὶ ὁ θεσμός τῆς οἰκογένειας, τὰ διαζύγια κάθε χρόνο αὐξάνονται, οἱ νέοι καὶ οἱ νέες διατάζουν νὰ προσέλθουν εἰς γάμου κοινωνία, θέτοντας ἀναγκαστικά καὶ ὑπὸ τὶς συνθήκες πού τοὺς ἔχουμε ἔμεῖς διαμορφώσει ὡς προτεραιότητες τὴν καριέρα τους καὶ τὴν ἀπόκτηση οἰκονομικῆς ἀνέσεως.

Στὴν κατάσταση αὐτὴ καλεῖται ἡ Ἐκκλησία —κλήρος καὶ λαός— νὰ παραμείνει ἡ Κιβωτός τῆς σωτηρίας τοῦ Γένους. Ἡ ΕΕ τὸ θέτει ὡς ἀναφαίρετο δικαίωμά μας. Στὸν Χάρτη τῶν θεμελιωδῶν Δικαιωμάτων, πού ψηφίστηκε στὴ Νίκαια τὸ 2001, καὶ στὸ ἄρθρο 14 ἀναφέρεται: «Ἡ ἐλευθερία ἴδρυσης ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων μὲ σεβασμὸ τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν, καθὼς καὶ τὸ δικαίωμα τῶν γονέων νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴ μόρφωση τῶν τέκνων τους σύμφωνα μὲ τὶς θρησκευτικές, φιλοσοφικὲς καὶ παιδαγωγικὲς πεποιθήσεις τους, γίνονται σεβαστά σύμφωνα μὲ τὶς ἐθνικὲς νομοθεσίες πού διέπουν τὴν ἀσκήσή τους». Αὐτὸ τὸ ἐφαρμόζει ἀπὸ χρόνια ἡ «Ἑλληνικὴ Παιδεία», τὸ ἐφαρμόζει ἡ Μοναστικὴ Ἀδελφότητα «Θεομήτωρ» καὶ πολλὰ ἀκόμη ἐκπαιδευτήρια. Καὶ σκεπτόμαστε ὡς ποιμαίνουσα Ἐκκλησία νὰ διεκδικήσουμε αὐτὴ τὴν ἐκπαίδευση.

Ὑπάρχουν, ὅμως, οἱ προϋποθέσεις ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ ἀγωγή νὰ παραμείνει καὶ στὴ Δημόσια Ἐκπαίδευση καὶ νὰ τὴ διδάσκονται ὅλοι οἱ μαθητὲς καὶ ὅλες οἱ μαθήτριες. Ὁχι μόνο γιατί εἶναι ἐπιταγὴ τοῦ Συντάγματος, ὄχι μόνο γιατί τὸ θέλει τὸ σύνολο τοῦ πιστοῦ λαοῦ μας, ἀλλὰ καὶ γιατί εἶναι ἡ Παράδοσή μας καὶ ἔχουμε μέσα μας τὸ αἶσθημα τῆς ἀνάγκης ἐπιβίωσης τῆς ἰδιοπροσωπίας μας, τῆς ταυτότητάς μας. Καὶ χωρὶς τὴν Ὁρθοδοξία, τὴν ἑλληνικὴ Παράδοση καὶ Κληρονομιά μας καὶ τὴ γλώσσα μας θὰ σβήσουμε ὡς Γένος.

Ἐδῶ θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κάνω μία παρένθεση. Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ μὴν ἐκτιμᾶμε ἔμεῖς αὐτὸ πού θεωροῦν ἀπολύτως σημαντικὸ γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ οἱ διανοούμενοι τῆς γηραιᾶς Ἡπείρου μας. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ πρ. Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ τῆς Γαλλίας κ. Ζάκ Λάνγκ εἶχε ζητήσει νὰ εἰσαχθεῖ ὑποχρεωτικά στὴν ἐκπαίδευση ἡ ἐκμάθηση τῶν κλασικῶν γλωσσῶν, ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς. Εἶναι ἀκόμη γνωστὸ τὸ ἀκόλουθο ψήφισμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου: «ἔχοντας ὑπ' ὄψη του τὸν προοδευτικὸ καὶ ἀνησυχητικὸ περιορισμὸ τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ στὰ διάφορα ἐκπαιδευτικὰ συστήματα... καλεῖ τὴν Ἐπιτροπὴ νὰ

ἐκπονήσει σχέδιο μελετῶν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μὲ στόχο τὴ διδασκαλία τους, τουλάχιστον σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαίδευσης σὲ ὅλα τὰ κράτη-μέλη μέσω τῶν ἀντίστοιχων ἐκπαιδευτικῶν τους συστημάτων καὶ προκειμένου νὰ καταστῆ ἡ κοινὴ γλώσσα ὄλων τῶν Εὐρωπαίων στὸν κόσμον τῶν γραμμάτων» (B4 - 0507/1995).

Καὶ ἀκόμη νὰ γνωρίσω στὴν ἀγάπη σας ἓνα πρόσφατο παράδειγμα. Ὁ σκηνοθέτης Πίτερ Σέλλερς σὲ συνεργασία μὲ τοὺς καθηγητὲς τῶν Λυκείων τοῦ Μπομπινὺ τῆς Γαλλίας γιὰ νὰ βροῦν κάτι κοινὸ εὐρωπαϊκὸ στὴν κουλτούρα καὶ νὰ διδάξουν τοὺς μαθητὲς καὶ τὶς μαθήτριες τῆς πόλης αὐτῆς πού προέρχονται ἀπὸ διάφορα κράτη καὶ διάφορους πολιτισμοὺς ἀποφάσισαν νὰ μελετήσουν, νὰ ἀναλύσουν τὴν τραγωδία «Ἡρακλείδες» τοῦ Εὐριπίδη καὶ νὰ τὴν ἀνεβάσουν στὸ θέατρο, κάτι πού ἐγινε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία («Λά Κρουά», 28 Νοεμβρίου 2002). Εἶναι δυνατόν αὐτὸ πού οἱ ξένοι βρίσκουν ἀναγκαῖο, δηλαδή τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, γιὰ μιὰ εὐρωπαϊκὴ κουλτούρα καὶ γιὰ τὴ διατήρηση τῆς κοινῆς ταυτότητάς τῶν Εὐρωπαίων ἔμεῖς νὰ τὸ ἀπεμπολήσουμε;

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τόνισα ὅτι ὀμιλῶ σὲ Ἕλληνες τὸ Γένος, τὴν Γλῶσσα καὶ τὸν πολιτισμὸ καὶ Ὁρθοδόξους Χριστιανούς κατὰ τὴν Πίστη ἐκπαιδευτικούς. Αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι καὶ τὰ συστατικὰ τῆς ἀγωγῆς τόσο στὴν οἰκογένεια, ὅσο καὶ στὸ σχολεῖο. *Πρέπει νὰ ἔχουμε τὴν πεποίθηση ὅτι ὡς Ἕλληνες μπορούμε νὰ συνδυάσουμε τὴν πιὸ προχωρημένη τεχνολογικὴ ἐξέλιξη σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, τὴν κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη μὲ τὴν Ἀγάπη στὸν Θεὸ καὶ τὴν διατήρηση τῆς ἰδιοπροσωπίας μας. Κι αὐτὸ γιατί ἡ Παράδοσή μας στηρίζεται στὴν Ἐλευθερία τῆς σκέψης καὶ στὸν σεβασμὸ τοῦ ἄλλου, ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ.*

Σήμερα, ὀρισμένοι θέλουν νὰ μᾶς κόψουν τὶς ρίζες, νὰ μᾶς στερῆσουν τὰ ζωτικὰ στοιχεῖα τῆς ταυτότητάς μας. Καὶ ἐπικαλοῦνται τὸν Διαφωτισμὸ καὶ τὰ τοῦ 18ου αἰῶνα «φῶτα» τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας κυρίως. Νὰ σημειώσω ὅτι ὅσοι θεωροῦνται ὅτι μετέφεραν τὰ «φῶτα» αὐτὰ στὴν Ἑλλάδα, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀδαμάντιο Κοραῖ, ἦσαν μὲ ἀπόλυτο τρόπο ἀντίθετοι στὶς ἀθεϊστικὲς θέσεις τοῦ Ροβερπτιέρου ἢ τὸν σκεπτικισμὸ στὴ θεολογικὴ θεώρηση τῆς ἀρετῆς τοῦ Ἄνταμ Σμιθ (βλ. σχ. The

Cambridge Dictionary of Philosophy, 1995, p. 743) κι ἔμειναν πιστοὶ στὴν Ὁρθοδοξία. Σὲ πολλὰ ἔργα του ὁ Κοραῆς διακηρύσσει τὴν Πίστη του καὶ τονίζει ὅτι «ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ ἡ εἰς αὐτὴν θεμελιωμένη τῶν Γραικῶν θρησκεία ἐδίδαξαν τὰ περὶ ἐλευθερίας. Ὅστις μετὰ προσοχῆς ἀναγνώσει τὸ Εὐαγγέλιον, τὰς Πράξεις καὶ τὰς Ἐπιστολάς τῶν Ἀποστόλων, θέλει ἀπανταχοῦ εὑρεῖ μίαν δημοκρατικὴν ἰσονομίαν, μίαν ἐλευθερίαν φρόνιμον, περιορισμένην μόνον ἀπὸ τοὺς νόμους» (Κοραῆ, «Ἀδελφικὴ διδασκαλία», ἀπὸ «Ὅλα τὰ πρωτότυπά του ἔργα» με ἐπιμ. Γ. Βαλέτα, ἐκδ. «Δωρικὸς», Ἀθήνα 1965, τόμ. Α', σ. 3).

Ἐπίσης, ἡ Σοφία Θ. Γρηγοριάδου στὴ διατριβή της «Ἡ Ὁρθόδοξη σκέψη στὸν Ἀδαμάντιο Κοραῆ» τονίζει ὅτι «στὴ συνείδηση τοῦ Κοραῆ ταυτίζεται ἡ Ὁρθοδοξία με τὴν Ἑλλάδα». (Ἡ διατριβὴ ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν «Σύλλογο πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων», Ἀθήνα 2002, σ. 203). Πόσοι ἐκ τῶν διανοουμένων καὶ αὐτοχαρακτηριζομένων ὡς «πνευματικῶν ἐπιγόνων» τοῦ Κοραῆ ἔχουν τὴν ἴδια με αὐτὸν ἀποψη γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία; Γι' αὐτοὺς τοὺς τελευταίους ἰσχύουν οἱ λόγοι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου: «Ἐρχονται οἱ ξιπασμένοι μαθητὲς τοῦ Βολταιρισμοῦ καὶ κωμωχολογοῦν καὶ λένε: ἐπίγαμε στὴν Ἑσπερία. Αὐτὴ μᾶς ἔδωσε τὸ φῶς. Καὶ βγάλαμε ἀπὸ πάνω μας τὶς σκουριασμένες θρησκοληψίες, πού εἶναι τῆς εὐσεβείας ὁ δρόμος» καὶ προσθέτει: «Γιὰ τοῦτο τοὺς κατακρίνομε· ὄχι γιατί σπουδάζουν ἔξω, παρὰ ἐπειδὴ πέφτουν με βουλημία σὲ κάθε τί πού τοὺς προσφέρει ὁ ὕλισμός κι ὁ ὀρθολογισμός ἀκριτα κι ἀστόχαστα» (βλ. σχ. Ἀρχιμ. Νικ. Ἀρχαῖ «Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, ὁ μέγας δάσκαλος τοῦ Γένους», Ἀθήνα, 1960, σ. 89).

Ἡ Παράδοσή μας δὲν ἔχει νὰ ζηλέψει σὲ κανένα τομέα κάτι ἀπὸ τὶς ἄλλες χώρες κυρίως στὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Καὶ ἀπόδειξη τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο πού βιώνει καὶ διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι τὸ διασωθὲν Γράμμα τοῦ Ἁγίου Ἐθνοῦ-ερομάρτυρος καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' «περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις σχολῆς τοῦ Ντέκα». Στὴν ἐπιστολή του αὐτὴ στηρίζει τὴν ἐκ μέρους τοῦ τότε ἡγουμένου τῆς Μονῆς τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Διονυσίου Πετράκη διατήρηση τῆς «πάλαι ἀκμασάσης κοινῆς τῶν ἐλλήνων μαθημάτων σχολῆς τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Ντέκα, ἐπὶ κοινῇ ὠφελείᾳ, προόδῳ τε καὶ ἐπιδόσει τῶν πατριωτῶν αὐτοῦ εὐλογημένων χριστιανῶν» καὶ ἀφοῦ ὀρίζει πλούσια τὴν ἀμοιβὴ τοῦ σπουδαίου διδα-

σκάλου «κυρ Πενιζέλου» τονίζει ὅτι μετὰ τὸ γράμμα του κατοχυρώνει τὸ «ἐς αἰεὶ ἀνενόηλον, ἀνεπηρέαστον, ἀκαταπάτητον καὶ ἀσύδοτον καὶ πάντη ἐλεύθερον» τῆς σχολῆς. Αὐτὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1807, ἀκόμη καὶ σήμερον δύσκολα ἀκούγονται τόσο φιλελεύθεροι λόγοι ὄχι μόνον στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ σ' ὅλες τὶς ἀνεπτυγμένες χώρες. (βλ. σχ. «Τὰ κατὰ τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριον τὸν Ε', Ἀθήνα 1866, τόμος Β', σ. 488).

Ἡ ἀγωγή στὸ ἐλληνικὸ σχολεῖο στὸν 21ο αἰῶνα

Μὲ τὰ ὅσα θίξαμε ἕως τώρα προχωροῦμε στὸ πῶς βλέπομε νὰ διαμορφώνεται ἡ ἀγωγή στὸ ἐλληνικὸ σχολεῖο τοῦ 21οῦ αἰῶνα. Πρῶτον, γιὰ μᾶς οἱ ἀξίες τῆς Παράδοσής μας παραμένουν ἀναλλοίωτες καὶ ἀποτελοῦν τὴ βάση τῆς Παιδείας μας. Ὑπάρχει τὸ θέμα πῶς θὰ τὶς διδάξει κάποιος πού δὲν τὶς πιστεῦει. Στὴν Ἰταλία, τὴ Γερμανία καὶ σὲ ἄλλες χώρες τῆς ΕΕ τὸ θέμα ἔχει λυθεῖ, τουλάχιστον ὡς πρὸς τὴ διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν μετὰ τὸ νὰ ἔχουν τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἐπιλογή τῶν διδασκόντων οἱ ἴδιες οἱ Ἐκκλησίες, οἱ Ὁμολογίες καὶ οἱ Θρησκείες.

Στὴν Ἑλλάδα θεωρεῖται αὐτονόητο ὅτι ὁ ἐξερχόμενος τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ἔχει τὴ δυνατότητα τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν. Ἴσως ἔχει τὴ δυνατότητα τῆς διδασκαλίας αὐτῶν πού τὰ βιβλία γράφουν, ἀλλὰ στὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν αὐτὸ δὲν εἶναι ἀρκετό. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἐπὶ πλέον χρειάζεται βαθιὰ βιωματικὴ σχέση μετὰ τὴν Ἐκκλησία, ἐνότητα μετὰ τὸ Θεανθρώπινο Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ δυνατότητα μετὰ θάρρους Ὁμολογίας τῆς Πίστεως. Ἀλλιῶς τὸ μάθημα μετατρέπεται κάτι ὡς τὴν Γεωγραφία ἢ τὴν Φυτολογία...

Καὶ μετὰ τὴν εὐκαιρία νὰ σᾶς πῶ ὅτι ὑπάρχει τελευταίως μία τάση νὰ προωθηθεῖ ἡ μετατροπὴ τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν σὲ θρησκευτολογικόν. Στοιχεῖα θρησκευτολογικὰ ὑπάρχουν καὶ σήμερον στὰ θρησκευτικὰ τῆς Β' Λυκείου, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη θεώρηση. Ἐκεῖνο πού ἐπιδιώκεται σήμερον εἶναι νὰ εἶναι ἔτσι τὸ μάθημα ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ τὸ διδάξει κι ἓνας ἄθεος, ἓνας βουδιστής ἢ ἓνας μουσουλμάνος. Ἐμεῖς λέμε ἂν ὑπάρχουν βουδιστές, μουσουλμάνοι κ.λπ., μαθητὲς νὰ τοὺς ἐπιτραπῆ νὰ διδαχθῶν ξεχωριστὰ στὸ σχολεῖο τὰ τῆς πίστεώς τους ἀπὸ δικούς τους διδασκάλους καὶ νὰ μὴν τὰ κάνουμε ὅλα ἓνα ἄμορφο μίγμα ἐν ὀνόματι τῆς παγκο-

σμοποίησης και του συγκρητισμού. Ἄλλὰ στὸ δημόσιο σχολεῖο, ὅταν ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν μαθητῶν εἶναι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ κι ὅταν τὸ μάθημα τὸ θέλει ἡ Πολιτεία, τὸ θέλουν καὶ οἱ γονεῖς τους, θεωρώντας το ὡς θεμελιακὸ στοιχεῖο τῆς ἀγωγῆς τους, πρέπει νὰ συνεχιστεῖ ἡ διδασκαλία του ὅπως μέχρι σήμερα.

Δεύτερον, στὸ πλαίσιο τῆς ἀγωγῆς χρειάζεται νὰ ἀκολουθήσουμε τὸ χρυσὸ κανόνα ποὺ διδάσκει ὅτι οἱ διδάσκοντες ὀφείλουν νὰ διδάσκουν διὰ τοῦ παραδείγματός τους τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀρετὴ ποὺ χρειάζονται οἱ νέοι γιὰ νὰ προοδεύσουν μὲ βάση τὴν ἐντιμότητα καὶ τὶς ἱκανότητές τους. Τρίτον, νὰ ἐμφυσήσουμε στοὺς μαθητὲς καὶ τὶς μαθήτριες τὴν ἐπίγνωση ποιῶν ἀπόγονοι εἶναι, νὰ τοὺς μάθουμε τὴν ἱστορία τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας τους, τοῦ χωριοῦ, τῆς κομόπολης ἢ τῆς πόλης τους καὶ βεβαίως τῆς Ἑλλάδας διαχρονικά, νὰ τοὺς βοηθήσουμε νὰ νιώσουν ὑπερήφανοι γιὰ τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν κληρονομιά τους καὶ νὰ τοὺς δημιουργήσουμε ἓνα ἔντονο συναίσθημα εὐθύνης γιὰ τὴ συνέχιση τῆς προσφορᾶς αὐτοῦ τοῦ Πολιτισμοῦ στὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ τέταρτο καὶ τελευταῖο ἀπὸ αὐτὰ ποὺ σήμερα ἤθελα νὰ σᾶς πῶ, νὰ συνδυάσουμε τὴν προσφορὰ τῆς ἐπίγνωσης αὐτῆς μὲ τὴν χρῆση τῶν κάθε φορὰ περισσότερο σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας. Πρέπει νὰ ἔχουν πάντα οἱ μαθητὲς, ὡς ἀπόρροια τῶν συναισθημάτων τῆς ὑπερηφάνειας καὶ τῆς εὐθύνης, τὸ συναίσθημα τῆς ἀμιλλας καὶ τῆς θελήσεως, νὰ εἶναι πρότυπα μελετηρῶν καὶ ἀρίστων στὸ ἦθος καὶ τὶς ἐπιδόσεις μαθητῶν καὶ φοιτητῶν, ποὺ ἔχουν τὴ θέληση καὶ τὴ δυνατότητα νὰ πρωτεύουν σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς.

Ἐπίλογος

Ἀγαπητοὶ μου ἐκπαιδευτικοί,

Ἀπὸ τὶς 13 τοῦ λήγοντος μηνὸς Δεκεμβρίου ζοῦμε τὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα τῆς καταργήσεως τῶν τειχῶν ποὺ χωρίζαν τὴν Εὐρώπη καὶ μάλιστα μὲ τὴν ἐλεύθερη θέληση τῶν λαῶν της, ζοῦμε τὴν πραγματικότητα τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης τῶν 25 κρατῶν-μελῶν καὶ

τῶν 450 περίπου ἑκατομμυρίων πολιτῶν, ζοῦμε τὴν εἰσοδο στὴν ΕΕ τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου. Στὸ σύνολο αὐτὸ τῆς Εὐρώπης ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ ἀποτελεῖ περίπου τὸ 2% τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ. Καὶ σ' αὐτὴν τὴν Εὐρώπη τοῦ 21ου αἰῶνα πρέπει νὰ ἐπιβιώσουμε ὡς Γένος. Λέγεται ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς Παγκοσμιοποίησης εἶναι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις. Δὲν εἶναι ὀρθὴ αὐτὴ ἡ ἀποψη. Βασικὸ στοιχεῖο στὴν οἰκοδόμησι τῆς ΕΕ εἶναι ὁ σεβασμὸς τῆς ἰδιοπροσωπίας τοῦ κάθε λαοῦ, αὐτὸ ποὺ πρῶτοι οἱ Ἕλληνες δίδαξαν μὲ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο καὶ τὸ Βυζάντιο.

Ὁ Ἑλληνισμὸς γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἱστορία του συνδέεται τόσο στενὰ μὲ τὴν ὑπόλοιπη Εὐρώπη. Ὁ ρόλος ὁ δικὸς μας καὶ τῶν μετὰ ἀπὸ μᾶς γενεῶν δὲν εἶναι εὐκόλος. Ἔχουμε ἰδιαίτερο ἀλφάβητο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο προῆλθε τὸ λατινικὸ, ἔχουμε μιὰ ἰδιαίτερη πορεία στὸ διάβα τῶν αἰῶνων, ἀφοῦ μᾶς ἔταξε ἡ μοίρα ἀπὸ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους καὶ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἕως τὸν 20ὸ αἰῶνα νὰ εἴμαστε οἱ ἀκρίτες καὶ νὰ προστατεύουμε τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὶς Ἀξίες τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἴδια τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς της, ἔχουμε τὴν Ὁρθοδοξία μας, ἀπὸ τὴν ὁποία διαχωρίστηκαν οἱ ἀδελφοί μας τῆς Δύσης καὶ ἡ ὁποία διατήρησε ἀκέραιη τὴν Πίστη καὶ ἀθηντική τὴν Ἐκκλησία, ὅπως τὴν ἴδρυσε ὁ Κύριός μας καὶ διατύπωσαν τὰ Δόγματα καὶ τὴ Διδασκαλία Της οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ἔχουμε τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμά μας. Πρέπει, λοιπόν, νὰ εἴμαστε ζέοντες στὴν Πίστη μας καὶ μὲ πλεόνασμα ἀγάπης στὴν Πατρίδα μας γιὰ νὰ διατηρήσουμε τὴν πολύτιμη Κληρονομιά ποὺ κατέχουμε.

Μιλᾶμε γιὰ τὴν ἀγωγή τῶν μαθητῶν στὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο, ἀλλὰ αὐτὸ πλέον δὲν φτάνει. Θὰ πρέπει νὰ μιλάμε καὶ γιὰ τὴν ἀγωγή τῶν Εὐρωπαίων στὸν Ἑλληνοχριστιανικὸ πολιτισμὸ, στὶς ἀλήθειες καὶ στὸ ἦθος τῆς Ἐκκλησίας μας. Τότε θὰ εἴμαστε ἄξιοι συνεχιστὲς τοῦ ἔργου τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἔθνων Παύλου, τοῦ καὶ ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τότε θὰ εἴμαστε συνεχιστὲς τοῦ ἔργου τῶν Ἑλλήνων καὶ δὴ τῶν Θεσσαλονικέων Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

«ΣΥΖΥΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΚΝΟΓΟΝΙΑ»

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΑΜΟΥ,
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ,
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

(13 Δεκεμβρίου 2002)

Τὰ θεόπνευστα κείμενα τὰ διαβάζουμε προσευχόμενοι πρὶν ἀρχίσουμε, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς μελέτης μας, διότι ἀκόμη καὶ σὲ φράσεις πού μοι-άζουν πολὺ ἀπλὲς κρύβονται μυστήρια τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια δὲν μπορεῖ νὰ τὰ προσλάβει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς χωρὶς τὴν εὐλογία Ἐκείνου. Πρέπει νὰ διαβά-ζουμε τὴν Ἁγία Γραφή ἀπεριέρογως, χωρὶς ἔπαρση τῆς διανοίας μας, καὶ μὲ πλή-ρη τὴν ἐπίγνωση ὅτι προσπαθοῦμε νὰ καταλάβουμε τὴν ἀλήθεια τοῦ κειμένου, βλέποντες ὡς «διὰ κατόπτρου αἰνιγματωδῶς».

Ἡ Γένεσις μᾶς λέει ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν δημιουργήθηκε ὅπως ὁ κόσμος ὅλος. Μᾶς λέει ὅτι ὁ ἀνθρώπος *πλάσθηκε* ὄχι μὲ μιὰν ἐντολή, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Καὶ πάλι, τὸ πλάσμα δὲν ἔγινε ἀμέσως καὶ αὐτομάτως *ἀνθρώπος*. Στὸ ὄν πού ἔπλασε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Του ἀλλὰ ἀπὸ τὰ συστατικά τῆς γῆς, ὁ Θεὸς «ἐνεφύσησεν πνοὴν ζωῆς, καὶ [τότε] ἐγένετο ὁ ἀνθρώπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν»¹.

Ἔτσι ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ὄντα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τὸ μοναδικὸ ὄν, στὸ ὅποιο φύσηξε ὁ Θεὸς *πνοὴ ζωῆς*. Δὲν πρόκειται γιὰ ζωὴ μὲ τὴν βιολογικὴ ἔννοια, ἀφοῦ αὐτὴ τὴν εἶχαν ἤδη ὅλα τὰ ὄντα. Ἡ «πνοὴ ζωῆς», κι ὄχι βέβαια ἡ μορφὴ τοῦ σώματός μας ἢ οἱ βιολογικὲς μας λειτουργίες, εἶναι ἡ ἀθανασία, ἡ ἀνά-σα τοῦ Θεοῦ τοῦ Ζώντος, διὰ τῆς ὁποίας «ἐγένετο ὁ ἀνθρώπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν»².

Πρόκειται γιὰ γεγονὸς πού δὲν ἐπαναλαμβάνεται. Δόθηκε μιὰ φορὰ, καὶ ὁ ἀνθρώπος μεταδίδει τὴν χάριν διὰ τῆς τεκνογονίας στοὺς ἀπογόνους του. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ Εὐὰ δὲν πλάσθηκε ὅπως ὁ Ἀδάμ, ἀλλὰ *ἐκ* τοῦ Ἀδάμ. Ἔτσι, ἀπέ-κτησε ψυχὴν ζῶσαν, διότι πλάσθηκε ἀπὸ κομμάτι τοῦ Ἀδάμ. Τὸ ὄνομα Εὐὰ ση-μαίνει στὰ ἑβραϊκὰ «μήτηρ ζωῆς». Καὶ στὴ γλώσσα μας, ἡ ἔννοια αὐτὴ διατηρεῖται στὸν ὄρο *γυναίκα*, ἀφοῦ ἡ *γυνή* ἔχει ἐτυμολογικὴ ρίζα *γεν-*, ἀπ' ὅπου καὶ οἱ λέ-ξεις *γέννηση*, *γίγνομαι*, *γενεά* κ.ά. Ὁ δὲ Ἀδάμ δηλώνει ἀμέσως ἐνώπιον τοῦ Κυ-ρίου ὅτι «αὐτὴ κληθήσεται γυνή»³, ἀναγνωρίζοντας ὅτι σὺν αὐτῇ πλέον θὰ με-ταδίδεται ἡ πνοὴ τῆς ἀθανασίας.

Ἡ Ἁγία Γραφή μᾶς πληροφορεῖ *γιατί* ὁ Θεὸς ἔπλασε τὴ γυναίκα: «ποιήσω-μεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν»⁴. Τὸ «κατ' αὐτόν» σημαίνει «ὅμοιον μὲ αὐτόν». Ὁμοιον σὲ τί; Ὁχι βέβαια στὸ βιολογικὸ εἶδος, ἀφοῦ ὁ Θεὸς δὲν ἔβλεπε τὸν Ἀδάμ ὡς ἓνα εἶδος ζώου, ἀλλὰ ὡς ὄν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Του. Ἄρα, μι-λάει γιὰ ὄν ὅμοιο μὲ τὸ κατ' εἰκόνα πλάσμα Του. Καὶ σὲ ποιὸ ἔργο θὰ εἶναι ἡ γυ-ναίκα βοηθὸς τοῦ ἀνδρα; Ὁχι βέβαια στὶς ἐργασίες τοῦ βίου, ἀλλὰ στὸ ἔργο πού ἔχει ἀνατεθεῖ στὸ κατ' εἰκόνα πλάσμα: δηλαδὴ στὴ μετάδοση τῆς πνοῆς ζωῆς, στὴ μετάδοση τῆς ἀνάσας τοῦ Κυρίου⁵.

Βλέπουμε λοιπὸν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ προσδιορίζει τὴν τεκνογονία τῶν ἀνθρώπων ὄχι ὡς ἓνα ἀπλὸ βιολογικὸ γεγονὸς, ὄχι ὡς μιὰ ἀπλή διαδικασία ἀνα-παραγωγῆς τοῦ εἶδους, ἀλλὰ ὡς κάτι ἀσυλλήπτως μεγαλύτερο: ὡς πράξη μετά-δοσης τῆς ἀθανάτου ψυχῆς, τῆς ζωῆς ψυχῆς. Τὸ βιολογικὸ γεγονὸς εἶναι τὰ συ-στατικά τῆς γῆς, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι πλασμένος ὁ ἀνθρώπος. Μέσα, ὁμως, ἀπὸ

1. Γεν. β, 7.

2. Ὁπ.π.

3. Γεν. β, 23.

4. Γεν. β, 18.

5. Ἰω. Χρυσοστ. Εἰς γένεσιν, Ὁμιλία ΙΕ, 53.119-22.

αὐτὰ τὰ συστατικά, βλέπουμε κυρίαρχο τὸ μυστικὸ νόημα, ἀκοῦμε ἐν προσευχῇ τὸν λόγο τοῦ Ποιητοῦ τοῦ παντός.

Τὴν ὑπέρβαση τῆς βιολογικῆς πράξης ἀναγνωρίζει ὁ Ἄδὰμ ὅταν στὴν πρώτη τεκνογονία, στὸ πρῶτο του παιδί, προσευχήθηκε λέγων: «ἐκτῆσάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ»⁶. Ἐγνώριζε ὅτι ἡ γέννα τοῦ παιδιοῦ δὲν ἦταν μὰ ἀπλὴ πράξη ἀναπαραγωγῆς, ἀλλὰ κορυφαῖο πνευματικὸ γεγονός, ἡ ἱερὴ ἀποστολὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς γονέως.

Ἄλλὰ ἄς μείνουμε λίγο ἀκόμη στὸ ἱερὸ κείμενο ποὺ φωτίζει τὴ ζωὴ μας μέσα στοὺς αἰῶνες. Πλάθοντας τὴ γυναίκα ὁ Θεὸς δὲν τὴν ἀφήνει στὸν Παράδεισο νὰ τὴ βρεῖ ὁ Ἄδὰμ. Ὁδηγεῖ ὁ ἴδιος τὴ γυναίκα στὸν ἄνδρα, δείχνοντας ἔτσι τὴν κυριολεκτικῶς ἀσύλληπτη ἀγάπη καὶ τρυφερότητά του. Κι ὁ Ἄδὰμ ἀποκαλύπτει προφητικῶς τὸ μέγα μυστήριον, ὀρίζοντας ὅτι «ἔνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναίκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν»⁷.

Αὐτὴ τὴ μυστηριακὴ τελετὴ ποὺ συνέβη στὸν Παράδεισο, μὲ Ἀρχιερέα τὸν Δημιουργὸ καὶ μυσμένους τὸν ἄνδρα καὶ τὴ γυναίκα, ἐπαναφέρει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου. Ὁ γάμος λέγεται *ὑπανδρεία* (καὶ παραβαίνοντες τὰ ὄρια τῆς γλώσσας οἱ ἄνδρες δηλώνουν καὶ αὐτοὶ... «παντρεμένοι») ὑπενθυμίζοντας τὴ σχέση Ἄδὰμ καὶ Εὔας. Λέγεται ἐπίσης *συνοικέσιον*, διότι οἱ σύζυγοι συνιστοῦν πλέον ἓναν οἶκον.

Ὅταν, λοιπὸν, ὀνομάζουμε δύο ἀνθρώπους *συζύγους* ἢ *ὀμοζύγους*, σὲ τί ἀναφερόμαστε; Γιὰ ποῖο ζυγὸ γίνεται ἐδῶ λόγος; Ὑπάρχει βεβαίως ὁ ζυγὸς τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, ἡ ἐναλλαγὴ εὐτυχίας καὶ βασάνων, ἡ μονιμότητα τῶν μερμυγῶν. Ὅμως αὐτὰ εἶναι τὰ ἐκ τῆς γῆς συστατικά τοῦ ἀνθρώπου. Ἐμεῖς, στρέφουμε τὸν νοῦ μας στὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ποὺ καλύπτεται ἀπὸ τὰ φθαρτὰ καὶ φανερόνεται ἐνδόξως στοὺς πιστοὺς: ὁ ζυγὸς δὲν εἶναι οἱ κόποι καὶ τὰ βάσανα τῆς πεπερασμένης ζωῆς, ἀλλὰ τὸ μυστήριον τῆς μεταδόσεως πνοῆς αἰωνίου ζωῆς.

Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ γάμου ἀρχισε τὴν διακονία Του ὁ Κύριός μας, δι' αὐτοῦ «ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφάνερωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ»⁸, μὲ τὴν πιεστικὴ μεσιτεία τῆς Ὑπεραγίας

Μητρὸς του. Εἶναι σκόπιμο νὰ ἐπιμείνουμε στὸ σημεῖο αὐτό, διότι ὁ Θεὸς δὲν κάνει τίποτε τυχαίως. Ἐχομε συνηθίσει νὰ βλέπουμε τὸ θαῦμα αὐτὸ ὡς μετατροπὴ τοῦ νεροῦ σὲ κρασί, καὶ δὲν ἔχομε μάθει νὰ τὸ βλέπουμε πίσω ἀπὸ τὰ χοϊκά, πίσω ἀπὸ τὰ γήινα. Ἄς προσέξουμε, λοιπὸν, διότι δὲν πρόκειται γιὰ χαριτωμένη ταχυδακτυλοουργία, ἀλλὰ γιὰ παρουσίαση τοῦ θείου σχεδίου.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἀφηγεῖται ὅτι τὴν ἐπομένῃν ἡμέρα τῆς Βαπτίσεώς Του στὰ νερά τοῦ ποταμοῦ, ὁ Κύριος ἀρχισε νὰ συγκεντρώνει τοὺς μαθητῆς του. Ὁλοκλήρωσε αὐτὸ τὸ ἔργο πηγαίνοντας στὴ Γαλιλαία, πηγαίνοντας δηλαδὴ ἐκεῖ ὅπου ἔγινε ὁ γάμος. Ἡ Παναγία βρισκόταν ἤδη ἐκεῖ, προφανῶς δὲ μὲ τὴ μεσιτεία τῆς ἐκλήθη στὸ τραπέζι ὁ Ἰησοῦς μὲ τοὺς μαθητῆς Του: «καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ»⁹. Ἐμεσίτευσε, ὁμως, νὰ ἔλθουν στὸ τραπέζι γιὰ ποῖο λόγο; Ὅχι βέβαια γιὰ νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦνε τὸ παιδί τῆς καὶ οἱ φίλοι του. Ὁ λόγος τῆς ἐκεῖ παρουσίας τῆς, δὲν ὀφειλόταν στίς συνηθισμένες κοινωνικὲς συναναστροφές. Οὔτε ὁ Ἰησοῦς πῆγε «νὰ τὸ γιορτάσει» ποὺ βρῆκε τοὺς μαθητῆς Του. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Παναγία βρισκόταν ἤδη ἐκεῖ ἔχει σημασία ποὺ θὰ φανεῖ ἀμέσως μετὰ, ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ τῆς.

Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν ποὺ τὸ κρασί δὲν ἦταν ἀρκετό, κι ἐκείνη μεσιτεύει στὸν Υἱὸ καὶ Θεὸ τῆς νὰ παρέμβει. Τί τοῦ ζητᾷ; Νὰ φροντίσει νὰ πιοῦν οἱ καλεσμένοι κι ἄλλο κρασί; Θὰ ἀδικούσαμε τὴ νοημοσύνη μας ἂν πιστεύαμε ὅτι ἡ Παναγία μεσιτεύει γιὰ τὰ ἀνάξια. Κι Ἐκεῖνος, μὲ τί ἀρχίζει λοιπὸν τὰ θαύματά Του; Συμβάλλοντας στὴ διασκέδαση τοῦ κοινοῦ; Ἄπαγε τῆς βλασφημίας.

«Λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν: οἶνον οὐκ ἔχουσι»¹⁰. Καὶ τί εἶναι ὁ οἶνος; Αὐτὸ ποὺ σὲ ὅλη τὴ Βίβλο ἀναφέρεται ὡς σύμβολο τοῦ αἵματος. Δεῖτε λοιπὸν πῶς ἡ Παναγία Θεοτόκος μεσιτεύει ὡς τὸ ἀντίστροφο τῆς Εὔας, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτῆς διότι μεσιτεύει στὸν Θεὸ νὰ δώσει ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου τὸ αἷμα Του. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τῆς ἀπαντᾷ «τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι;»¹¹. Πρόκειται γιὰ φράση ἀποκαλυπτικὴ, γιὰ φράση ποὺ μᾶς δείχνει ὅλο τὸ βάθος τῆς σχέσης τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς Μαρίας, σχέση ποὺ δομεῖται καὶ νοεῖται πολὺ πέρα ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ γήινα.

6. Γεν. δ, 1.

7. Γεν. β, 24.

8. Ἰωάν. β, 11.

9. Ἰωάν. β, 2.

10. Ἰωάν. β, 3.

11. Ἰωάν. β, 4.

«Οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου»¹², τῆς λέγει. Δὲν ἤλθε ἀκόμη ἡ ὥρα Του νὰ κάνει τί; Μιὰ μετατροπὴ τοῦ νεροῦ σὲ κρασί; Ὁχι βέβαια. Δὲν εἶχε ἔλθει ἡ ὥρα Του νὰ κάνει αὐτὸ ποὺ πράγματι τοῦ ζητοῦσε. Καὶ ἐκείνη πῶς ἀπαντᾷ; Πείθεται καὶ ὑποκύπτει; Ὁχι, καθόλου. Μόνο δίνει ἐντολὴ «τοῖς διακόνους; ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε»¹³. Καὶ φέρνει ἔτσι ἡ Παναγία τὴν ὥρα τοῦ Θεοῦ: ὑπακούσατε τὸν Κύριο, νὰ κάνετε τὸ θέλημά Του, καὶ τότε ἡ ὥρα Του ἔρχεται. Καὶ ἀμέσως ἔρχεται ἡ ὥρα τοῦ Κυρίου: ἔρχονται οἱ ἄνθρωποι, ἔρχονται ὡς ὑπηρέτες τοῦ θελήματός Του, καὶ ὑπακοῦν εἰς ὅσα Ἐκεῖνος λέγει. Ἴδου λοιπὸν τὸ θαῦμα: τὸ νερὸ ἐγίνε κρασί. Οἱ προσκεκλημένοι τοῦ νυμφίου μποροῦν τώρα νὰ πιοῦν τὸν οἶνον ποὺ τοὺς προσφέρει ὁ Ἰησοῦς.

Ποιὸς ἀπὸ μᾶς εἶναι τόσο βαρύνκαρδος ὥστε νὰ μὴ ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὸ ἐν Κανᾷ θαῦμα εἶναι ἐξεικόνιση τοῦ γαμήλιου Δείπνου ποὺ θὰ παραθέσει σὲ λίγο ὁ Ἰησοῦς, ὅπου καὶ μᾶς εἶπε ὅτι ὁ ἴδιος δὲν θὰ ξαναπιεῖ «ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης»¹⁴ ποὺ θὰ τὸ πίνει καινούργιο μαζί μας στὴ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς; Ποιὸς ἀπὸ μᾶς δὲν ἀντιλαμβάνεται πῶς ναί, βεβαίως, ἡ Παναγία εἶναι ἤδη ἐκεῖ, μέσα στὸ ναό, μὲ τὴν ἀγκάλη τῆς πλατυτέρας τῶν οὐρανῶν, εἶναι ἤδη ἐκεῖ καὶ μεσιτεύει στὸν Κύριο νὰ προσφέρει τὸ κρασί/αἷμα Του ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου;

Ἐρμηνεύοντας τὴ συζυγία ὡς μετάδοση τῆς πνοῆς ζωῆς, ὡς μετάδοση τῆς ἀνάσας τοῦ Κυρίου, συναισθανόμαστε γιατί ἡ σχέση ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς στὸν γάμο εἰκονίζει τὴ σχέση Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας¹⁵. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ὀνομάζει τοὺς συζύγους «συγκληρονόμους χάριτος ζωῆς»¹⁶ καὶ τοὺς ζητᾷ νὰ μὴν ἀπαντοῦν μὲ κακὸ λόγο σὲ κακολογία ἢ μὲ λοιδορία σὲ λοιδορία τοῦ ἐνός πρὸς τὸν ἄλλον, ἀλλὰ ὁ θιγόμενος νὰ εὐλογεῖ τὸν ἄλλον, γνωρίζοντας «ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσετε»¹⁷.

Ὡστε τὸ νόημα τοῦ γάμου δὲν φανερώνεται μόνο στὴν τεκνογονία, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ ἐξ ἴσου (κατὰ πολλοὺς

δὲ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας: κυρίως) στὸ κατὰ πόσον οἱ δύο μνηστευμένοι κατόρθωσαν νὰ εἶναι καὶ νὰ μένουν ζεῦγος, ζωσμένοι στὸν πνευματικὸ καὶ ζωοδότη ζυγὸ τοῦ γάμου.

Τὸ βλέπουμε στὶς εὐλογημένες περιπτώσεις, ὅπου οἱ σύντροφοι εἶναι ἀληθῶς *σύζυγοι*, μεριμνῶντες ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλον, προσευχόμενοι ἀδιακόπως ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλον, «δόμοφρονες, εὐσπλαχνοί, συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθὴν»¹⁸.

Τὸ βλέπουμε ὡς εὐλογία Κυρίου στὰ ζευγάρια ἐκεῖνα, στὰ ὁποῖα ἀνέσπερος βασιλεύει ἡ ἀγάπη, τὸ βλέπουμε καὶ ἐπαναλαμβάνουμε: «Ὁρᾶτε, ἀγαπητοί, πῶς μέγα καὶ θαυμαστόν ἐστιν ἡ ἀγάπη, καὶ τῆς τελειότητος αὐτῆς οὐκ ἐστιν ἐξήγησις. Τίς ἱκανὸς ἐν αὐτῇ εὐρεθῆναι, εἰς μὴ οὗς ἂν καταξιώσῃ ὁ Θεός;»¹⁹.

Ἡ ἰερότητα τοῦ γάμου, τῆς τεκνογονίας καὶ τῆς σχέσης τῶν συζύγων ὅπως τίς παρουσιάσαμε συνοπτικῶς, δείχνουν τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης μας ἀπέναντι στὴν ὀρφάνια.

Πὰ τὸν χριστιανό, τὸ ὀρφανὸ παιδί δὲν εἶναι ἓνα ἄτυχο πλάσμα, μὲ τὸν τρόπο ποὺ τὸ βλέπει ἡ πολιτεία. Εἶναι τὸ πλάσμα, πρὸς τὸ ὁποῖο ἔχουμε τὴν εὐθύνη νὰ τὸ κάνομε νὰ νιώσει ὅτι μπαίνει πάλι μέσα στὴν οἰκογένεια, μέσα στὸν γαμήλιο οἶκο ἀπὸ τὸν ὁποῖο βγήκε ὄχι μὲ δική του εὐθύνη. Τὸ πῶς θὰ ἐπιτύχουμε στὸ καθῆκον μας αὐτὸ μᾶς εἶναι πολὺ καλὰ γνωστό: «ὅς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται»²⁰. Τίποτε λιγώτερο ἀπὸ τὸ νὰ τοῦ ἀνοιξοῦμε τὴν ἀγκαλιά μας, χωρὶς ἐνδοιασμούς καὶ χωρὶς ὄρια, διότι μόνο ὅταν τὴν ἔχουμε ἀνοιχτὴ μπαίνει μέσα ἀπὸ αὐτὴν ὁ Χριστὸς καὶ ἀγκαλιάζει ἐμᾶς.

Τελειώνοντας, θέλω νὰ εὐχηθῶ στὴν Ἡμερίδα σας νὰ ἔχει ἀγαθοὺς καρπούς. Καὶ θὰ τοὺς ἔχει ἐφ' ὅσον ἐμπνεύσει ὁλως μας νὰ βλέπουμε πέρα ἀπὸ τὰ χοϊκά, πέρα ἀπὸ τὰ τοῦ κόσμου τῶν φαινομένων, τὰ μυστικά νοούμενα καὶ τελούμενα, αὐτὰ δηλαδή ποὺ ἀνοίγουν τὸ δρόμο τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.

12. ὁπ.παρ.

13. Ἰωάν. β, 5.

14. Ματθ. κστ, 29.

15. Ἐφεσ. ε, 22-23.

16. Α. γ, 7.

17. ὁπ.παρ. γ, 9.

18. ὁπ.παρ. 8 καὶ 18.

19. Κλήμεντος, Πρὸς Κορινθίους 1, 49, 5, 7.

20. Ματθ, ιη, 5.

(Στις 3 Φεβρουαρίου 2003 ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἔλαβε μέρος στὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου «Ἐγώ, ὁ Ἰάκωβος», τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει συνομιλίες τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρώην Ἀμερικής κ. Ἰακώβου μὲ τὸν Δημοσιογράφο κ. Γιώργο Μαλοῦχο).

**ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
«ΕΓΩ, Ο ΙΑΚΩΒΟΣ»
(3.2.2003)**

Ὁ πολιτικός ἡγέτης ἀποφασίζει μὲ κριτήριο τὶς ἰδέες του, καὶ αὐτὸ πού θεωρεῖ συμφέρον τῆς χώρας. Χάριν αὐτοῦ, μπορεῖ νὰ ἐπιμένει ἀκόμη κι ὅταν ὁ λαὸς δὲν τὸν ἀκολουθεῖ: παράδειγμα, ἡ ἀπόφαση Μαρκεζίνη ἐπὶ Παπάγου νὰ μπεῖ ὡς ἰδρυτικὸ μέλος ἡ Ἑλλάδα στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα, πού συνήγειρε ἀμέσως ἐναντίον του μέτωπο ἀνακτόρων, πολιτικῆς, ἐπιχειρηματικῆς καὶ τῆς συνδικαλιστικῆς ἡγεσίας τοῦ τόπου. Σὲ κάποιες στιγμὲς βέβαια, τὰ κριτήρια τοῦ πολιτικοῦ ὑποχωροῦν μπροστὰ στὴν ψυχολογικὴ πίεση πού ἀσκεῖ ὁ λαός, ὅπως γιὰ παράδειγμα ἡ ἀπόφαση τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ νὰ ἀποχωρήσει ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ, μετὰ τὴν εἰσβολὴ τῶν Τούρκων στὴν Κύπρο — μιὰ ἀπόφαση πού ὁ ἴδιος πίστευε ὅτι ἦταν λαθεμένη.

Ὁ ἐκκλησιαστικός ἡγέτης, ἀντίθετα, ἀποφασίζει, μὲ κριτήριο τὴν πίστη βεβαίως, καὶ τὶς ἀνάγκες τοῦ ποιμνίου του ἀσφαλῶς. Ὅσο ἀρκεῖται μόνο στὴν ὅπως μπορεῖ θεραπεία τῶν ἀμέσων ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου του, μπορεῖ νὰ περάσει ἡμέρες ἀκύμαντες. Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ μοῖρα τοῦ Ἑλληνα Ἱεράρχη. Ὁ Ἕλληνισμὸς βρέθηκε γιὰ αἰῶνες ὑποχρεωμένος νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας του. Καὶ δὲν ζοῦσε μόνο σὲ αὐτὴν: τὸ μεγαλύτερο μέρος του ζοῦσε πέρα ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος τοῦ Τρικούπη. Ἡ διασπορὰ ἦταν τὸ κεντρικὸ πρόβλημα. Ὁ Ἕλληνας Ἱεράρχης ἦταν λοιπὸν ὑποχρεωμένος νὰ εἶναι ὄχι μόνον ὁ ἐκκλησιαστικός ἡγέτης ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς ἐλληνικῆς αὐτοσυνειδησίας μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ ποιμνίου του. Ἀκόμη καὶ σήμερα, οἱ Ἐκκλησίες τῶν Ἑλλήνων εἶναι σὲ μεγάλο μέρος Ἐκκλησίες τῆς ὁμογένειας καὶ τῆς ἐνοτητάς της.

Ὁ Ἕλληνας Ἱεράρχης, βρίσκεται συχνὰ μπροστὰ σὲ ἱστορικὲς ὥρες, κατὰ τὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ παλέψει γιὰ τὰ δίκαια τοῦ ἔθνους. Δὲν εἶναι μόνον ἡ πίστη πού τὸν κινεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔθνος. Αὐτὴ ἡ συνάφεια Ἐκκλησίας καὶ ἔθνους καλλιιεργήθηκε στὸ διάβα μιᾶς μακρόχρονης πορείας, καὶ ἀποδείχθηκε εὐεργετικὴ γιὰ τὸ Γένος. Αὐτὴ ἡ συνάφεια, πού σήμερα κάποιους σκανδαλίζει, ὑπεῖρξεν ὡστόσο ἡ βάση τῆς παράδοσης. Καὶ κάθε Ἕλληνας Ἱεράρχης εἶναι συχνὰ ὑποχρεωμένος νὰ ἀγωνισθεῖ καθοδηγούμενος ἀπὸ τὰ ὁράματα πού σαρκώνει ἡ παράδοση. Τὶς ὥρες αὐτές, ὁ Ἱεράρχης νιώθει μόνος, μὲ ὁδηγὸ τὴν ἀγωνία του νὰ μὴν ἀφομοιωθοῦν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὸ περιβάλλον τους. Μὲ κριτήριο τὸ συμφέρον τῶν ψυχῶν καὶ τὶς τύχες τοῦ Γένους, ὁ Ἱεράρχης εἶτε ὁμιλεῖ εἶτε σιωπᾷ, εἶτε δρᾷ εἶτε ἀδρανεῖ. Αὐτὸς ξέρει κάθε φορὰ τί τοῦ ὑπαγορεύουν ἡ ἐθὺν καὶ ἡ παράδοση.

Ἐς θυμηθῶμε ἐδῶ, πόσοι πολλοὶ καὶ πόσον ἔντονα ἐπέκριναν τὸν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα διότι «ἔμεινε κλεισμένος στὸ καβούκι τοῦ Πατριαρχείου», ὡς ἐλέγχθη, ἀντὶ νὰ βγεῖ στοὺς δρόμους, ὅπου οἱ Τούρκοι ἔσφαζαν καὶ ἀτίμαζαν τὸ ποίμνιό του, ὅπου λεηλατοῦσαν, γκρέμιζαν καὶ ἔκαιγαν. Εἶχε λεχθεῖ τότε, καὶ μά-

λιστα ἀπὸ χεῖλη ὄχι ἀνεύθυνα, ὅτι ὁ Πατριάρχης ἔπρεπε νὰ βγεῖ ἀμέσως ἀπὸ τὸ Φανάρι, νὰ πάει στὸ ποιμνιὸ του, νὰ προσφερθεῖ θύμα αὐτὸς ὁ ἴδιος, τὴν ὥρα πού θά προστάτευε στὴν ἀγκαλιά του κάποιο παιδί, κάποια γυναίκα. Οἱ ἐπικριτὲς του δὲν ἔπαιψαν νὰ τονίζουν πόσο μεγάλες ὑπηρεσίες θά προσέφερε στὴν πατρίδα ὁ θάνατός του, καὶ ἡ παγκόσμια φρίκη πού θά ἀκολουθοῦσε.

Ὁ Πατριάρχης εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή του, μὲ κριτήριο ὄχι βέβαια πὼς θά σώσει τὸ σαρκίο του. Ἔμεινε κλεισμένος στὸ Φανάρι, ὄχι ἀδιάφορος γιὰ τὴ σφαγὴ γύρω του. Ἔμεινε μόνος, ἔχοντας ἔμπρὸς του τὸν Θεὸ καὶ τὴν ἱστορία. Ἦταν μεγάλο δῶρο πρὸς τὸν Ἀθηναγόρα ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ γένος μας, τὸ ὅτι ὁ λαὸς μας ἀρνήθηκε νὰ κρίνει, ἀρνήθηκε ἀκόμη καὶ νὰ συζητήσει τὴν ἐπιλογή τοῦ Πατριάρχου, ἐνῶ δὲν κράτησε τὴν ἴδια στάση γιὰ τὸν Γρηγόριο τὸν Ε΄. Ὁ Ἀθηναγόρας ποτὲ δὲν ἐξήγησε τί τὸν κράτησε τὴ νύχτα τῆς καταστροφῆς τοῦ ποιμνίου του, νύχτα πού φωτιζόταν ἀπὸ τὶς φωτιὲς πού καίγαν τὸν Ἑλληνισμό τῆς Πόλης, κλεισμένον μέσα στὰ ἀσφαλῆ δώματα τοῦ Φαναρίου. Στὸ προκείμενο βιβλίον μόνον, βλέπουμε σὲ μνημόνιο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου πρὸς τὸν Ἀθηναγόρα μὲ θέμα συνομιλία του μὲ τὸν Τοῦρκο Πρωθυπουργό, νὰ δηλώνεται: [Ὁ Τοῦρκος Πρωθυπουργός] «γνωρίζει καλῶς ποῖον ρόλον τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον δύναται νὰ διαδραματίσῃ τόσον ὑπὲρ ὅσον καὶ κατὰ τῆς Τουρκίας, ἐὰν ποτὲ τὸ ἤθελε, καὶ προσέθεσε ὅτι δὲν θά λησμονήσῃ ποτὲ πόσον ἀφέλησε διεθνῶς τὴν Τουρκίαν ἢ σιωπῇ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Πατριάρχου κατὰ καὶ μετὰ τὰ γεγονότα τῆς 29 Σεπτεμβρίου 1955», ὅταν δηλαδὴ ἀτιμιάστηκε καὶ ξεκληρίστηκε ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Πόλης. Ὁ λόγος πού μιλῶ σήμερα γιὰ αὐτὰ, εἶναι ὄχι νὰ προκαλέσω μιὰ συζήτηση γιὰ τὰ κίνητρα καὶ τὶς πράξεις τοῦ Πατριάρχου, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐπισημάνω πόσον πολλὰ φωτίζει τὸ προκείμενο βιβλίον, καὶ γιὰ νὰ θέσω τὸ ἐρώτημα: πρέπει νὰ μιλάει ὁ Ἱεράρχης ἢ ὄχι;

Τὸ ἐρώτημα τὸ δημιουργεῖ ἡ ἀνάγνωση τοῦ προκείμενου βιβλίου. Εἶναι ἓνα βιβλίον στὸ ὁποῖο ὁ Ἰακώβος, ἐπὶ δεκαετίες ποιμὴν τῆς ὁμογένειας στὴν Ἀμερική, μιλάει, καὶ μάλιστα προκαλεῖται νὰ μιλήσει, μὲ τὶς ἐπίμονες καὶ εὐστοχες ἐρωτήσεις τοῦ ἀγαπητοῦ κ. Μαλούχου. Κι αὐτὸ πού βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση, εἶναι ὅτι γιὰ μιὰν ἀκόμη φορά ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰακώβος δὲν ἔσπασε τὴ σιωπὴν του, δὲν εἶπε ὅσα θά μποροῦσε νὰ πεῖ, ἴσως γιὰ τὸν ἕπαινον νὰ τὰ πῆ. Γιὰ παράδειγμα, κατηγορήθηκε ὁ Ἰακώβος ἀπὸ πολλοὺς Ἑλληνες ὅτι συμπαραστάθηκε στὴν

Ἀπριλιανὴ δικτατορία. Καὶ δὲν λέει οὐσιαστικῶς τίποτε πρὸς ὑπεράσπισίν του. Ἀλλὰ διαβάζοντας τὰ ντοκουμέντα πού παρατίθενται μετὰ τὴν ἐκτενὴ συνέντευξη, βλέπουμε σὲ ἰδιόχειρο ἐπιστολὴν τοῦ τὸν Κωνσταντῖνο Καραμανλῆ νὰ γράφει πρὸς τὸν Ἰακώβου: «Ἀναμφιβόλως αὐτὸ πού ἐγίνε στὸν τόπο μας ὑπῆρξε δυσάρεστον. [...] Ἀνεξαρτήτως ὁμως τῶν αἰτίων πού ὀδήγησαν εἰς τὴν ἐκτροπὴν ἐκεῖνο πού θά ἠῆχeto καὶ θ' ἀνέμενε κανεὶς ἦτο ἢ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἀξιοποιήσις της. [...] Γιατί εἶναι βέβαιον ὅτι θά ἤμποροῦσε ἡ περιπέτεια αὐτὴ ν' ἀποδειχθῆ ἀφέλιμος διὰ τὸ μέλλον, ἐὰν ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ἀφετηρία μᾶς νέας πολιτικῆς ζωῆς».

Ὁ ἀναγνώστης λοιπὸν νιώθει πὼς ὁ Ἰακώβος εἶχε πάρα πολλὰ νὰ πεῖ, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκανε. Εἶχε πολλὰ νὰ πεῖ, ὄχι γιὰ νὰ ἐξηγήσει τὶς ἐπιλογές του, ἀλλὰ γιὰ νὰ φανερώσει στὸ ἔθνος ποιὲς νοστοροπίες καὶ ποιὲς πιέσεις τὸν ὀδήγησαν νὰ ἀκολουθήσει τὴν ὁδὸν πού ἐμεῖς ἐν τῇ ἀγνοίᾳ μας κρίνουμε, συχνὰ μὲ φοβερὴ σκληρότητα.

Τὸ ἔργο τοῦ Ἰακώβου, βέβαια, δὲν ἀρχίζει καὶ τελειώνει στὸ πολιτικὸ παρασκήνιο. Νὰ ἐπαναλάβω μερικὰ πράγματα ὄχι γιὰ νὰ σὰς τὰ θυμίσω, ἀφοῦ εἶναι σὲ ὅλους γνωστά, ἀλλὰ γιὰ νὰ τιμήσουμε τὴν προσφορά του στὸ ποιμνιὸν του.

Ὁ Ἰακώβος, ὑπῆρξε Ἀρχιεπίσκοπος ὄχι τυχαῖος. Κάτω ἀπὸ τὸ ράσο του, ἔφερε ὅλη τὴν ὁμογένεια. Ὑπῆρξε ὁ Ἱεράρχης πού ἀγκάλιασε τὸ ποιμνιὸν του, τοὺς ξενιτεμένους μας, πού οἱ ἄλλοι τοὺς βλέπαν μὲ περιφρόνηση, καὶ τοὺς ἔβαλε μέσα στὴν ἀμερικανικὴ κοινωνία, ἰσοτιμους καὶ ἀποδεκτοὺς ἀπὸ ὅλους. Αὐτὸ πού ἔκανε στὸ ποιμνιὸν του, εἶναι αὐτὸ πού —καθὼς βλέπουμε στὸ βιβλίον—, ἔκανε πρῶτα στὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν του: ἐγίνε Ἀμερικανός, προσπαθώντας παράλληλα καὶ σκληρὰ νὰ μὴ χάσει τὴν ἐλληνικότητά του. Ἐντάχθηκε βεβαίως στὴν νέα κοινωνία, κρατώντας ὁμως ζωντανὲς τὶς ρίζες του. Μεγάλον εἶναι τὸ ἔργο του στὸν ποιμαντικὸν χῶρον, ἢ μέριμνά του νὰ ἔχουν οἱ ὁμογενεῖς ἐκκλησιὰς καὶ παπάδες. Ἀλλὰ καὶ ἡ φροντίδα του γιὰ τὴ διατήρησιν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας ζωντανῆς, ἦταν μεγάλη. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς μὲ τὸ εὐρύτατον δίκτυον τῶν ἐλληνικῶν σχολείων ὑπῆρξεν ἀντικείμενον τῆς σοβαρῆς εὐθύνης τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου. Καὶ βέβαια, οἱ ὁμογενεῖς δὲν ξεχνοῦν τὸ φιλανθρωπικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἐμεῖς στὴν Ἑλλάδα θεωροῦμε αὐτονόητον πὼς κάθε μετανάστης ἐπετύχαινε πάντως ἐπαγγελματικὰ. Ὁ Ἰακώβος ὁμως, παρα-

κολουθοῦσε με ἄγρυπνο βλέμμα τὴ ζωὴ τοῦ ποιμνίου του, ἐγνώριζε ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς μας δὲν μπόρεσαν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐπιτυχία. Καὶ στάθηκε στὸ πλευρὸ τους ὀργανώνοντας μεγάλο δίκτυο βοήθειας, στὸ ὁποῖο πρωταρχικὸ ρόλο εἶχαν οἱ ἄξιες Ἑλληνίδες.

Ὑπῆρξε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος πού κατόρθωσε νὰ μὴ θεωρεῖται ἡ Ὁρθοδοξία ὡς παραθηρησκεία κάποιων μεταναστῶν, ἀλλὰ τὴν ἐπέβαλε στὶς ΗΠΑ ὡς ἐπίσημο θρησκευμα. Γιὰ νὰ ἐπιτύχει ἀκόμη περισσότερο, θέλησε νὰ μὴν εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία ἐθνικὴ θρησκεία, νὰ μὴν εἶναι ταυτισμένη με τοὺς Greeks. Ἡ ταῦτιση αὐτὴ δροῦσε σὲ βάρος καὶ τῆς πίστεως ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁμογενῶν (ἀφοῦ ὁ,τι χαρακτηρίζεται ὡς ethnic στὴν Ἀμερικὴ θεωρεῖται ὑποδεέστερο, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε ἀξιοπεριφρόνητο). Γι' αὐτὸ ὁ Ἰάκωβος ἔδωσε ἰδιαίτερη προσοχὴ καὶ δυναμικὴ στὴ δημιουργία ἐνὸς διορθοδόξου ὀργάνου. Αὐτὴ τοῦ ἦ φροντίδα, ὅπως εἶναι γνωστὸ, προκάλεσε τὴν ἀντίδραση τοῦ Φαναρίου, πού ἀνησύχησε με τὴν ἰδιαίτερη δυναμικὴ πού ἀνέπτυξε. Ἦταν μᾶλλον μιὰ ἔλλειψη ἐπαρκoῦς ἐπικοινωνίας τοῦ Πατριαρχείου με τὸν Ἀρχιεπίσκοπο, ἡ ὁποία ὀδήγησε σὲ παρεξήγηση τῶν βημάτων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ στάθηκε αἰτία μεγάλων τριβῶν, πού ὀδήγησαν τελικὰ στὴν παραίτησή του.

Ἀληθὲς εἶναι ὅτι ὁ Ἰάκωβος κατόρθωνε νὰ συνδυάζει ἐντὸς του με ἄνεση τόσο τὴν ἑλληνικότητά του καὶ τὴν πίστη του, ὅσο καὶ τὴν ἀνοιχτότητα πρὸς τοὺς μὴ Ἑλληνες Ὁρθοδόξους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους χριστιανούς. Αὐτὸ τὸ ἐξετίμησε ἰδιαίτερα ὁ Ἀθηναγόρας, καὶ γι' αὐτὸ τοῦ ἀνέθεσε τὶς κρίσιμες οἰκουμενικὲς πρωτοβουλίες. Με ἐντολὴ τοῦ ἀειμνήστου Ἀθηναγόρα, ὁ Ἰάκωβος θεμελίωσε τὴ σχέση με τὶς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλες ὁμολογίες πού ὀδήγησαν στὴ δημιουργία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Με τοῦ ἴδιου Πατριάρχου τὴν ἐντολή, ὁ Ἰάκωβος εἶναι πρῶτος Ἱεράρχης πού μετὰ τὸ Σχίσμα ἐπεσκέφθη ἐπίσημα τὸ Βατικανὸ τὸ 1959, καὶ ἐργάστηκε ἀποτελεσματικὰ γιὰ τὴν ἄρση τῶν ἀναθεμάτων. Ἡ γενικότερη αὐτὴ ποιμαντικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ δραστηριότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου, δὲν φαίνεται νὰ ἀπασχόλησε ὅσο ὁ ἴδιος ἀνέμενε τοὺς ἐπικριτὲς του. Γι' αὐτὸ καὶ στὴ συνέντευξη ἐκφράζει μιὰ δικαιολογημένη, γιὰ ἐκκλησιαστικὸ ἡγέτη, πικρία. Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ Ἰάκωβος ἐγινε ἕνας ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης με ἰδιαίτερη καὶ ἐντονη ἀκτινοβολία στὴ νέα του πατρίδα. Ἀλλὰ δὲν κλείστηκε μέσα στὰ ὄρια τῆς Ἀμερικῆς. Στόχος του ἔμεινε σταθερὰ ἡ ὑπεράσπιση τοῦ Ἑλληνι-

σμοῦ στὸ σύνολό του. Ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ στηρίξει τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ ὑπερασπίσει τὴν πολιτικὴ της. Τὸ προκείμενο βιβλίον εἶναι μιὰ μαρτυρία αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα, πού δὲν ἐπηρεάστηκε ἀπὸ τὸ ποιοὸ κόμμα εἶναι στὴν ἐξουσία, οὔτε ἀπὸ τὶς πολιτικὲς ἀναταραχές. Σταθερὴ του μέριμνα: ἡ σκληρὴ δουλειὰ γιὰ τὴν προώθηση τῶν ἐθνικῶν δικαίων.

Ὡς ἡγέτης με τέτοια ἀποδοχὴ στὴν ἀμερικανικὴ κοινωνία, ἐπόμενο ἦταν ὁ Ἰάκωβος νὰ ἔχει σημαντικὸ ρόλο καὶ στὰ ἑλληνικὰ πολιτικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν βιάδιζαν ἐρήμην τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ βέβαια, βρέθηκε στὸ ἐπίκεντρο πολιτικῶν ἀντιπαραθέσεων. Ἀπὸ τὸ βιβλίον του προκύπτει ὅτι ἐνστερνίσθηκε τὴν γραμμὴ Καραμανλῆ, καὶ δὲν θέλησε ἢ δὲν μπόρεσε νὰ κατανοήσει τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν πολιτικὴ τοῦ Γεωργίου Παπανδρέου. Δὲν τὸ δηλώνει ὁ ἴδιος, ἀλλὰ συνάγουμε πῶς τὸν συνείχε ὁ φόβος ὅτι ὁ «ἀνένδοτος ἀγῶνας» θὰ ὀδηγοῦσε σὲ ἕναν νέο ἐθνικὸ διχασμὸ, ὅπως αὐτὸς πού χώρισε τὴν ὁμογένεια σὲ βασιλικούς καὶ βενιζελικούς, κι ἀργότερα σὲ ὀπαδοὺς τοῦ ΚΚΕ καὶ τοῦ ἀστικοῦ κόσμου.

Ὡστόσο, στὸ προκείμενο βιβλίον πού θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριθεῖ ἡ πολιτικὴ του διαθήκη, δὲν ἀποκαλύπτει ποιὲς ἀπὸ τὶς κινήσεις του ἦταν δικῆς του ἐμπνευσης, ποιὲς τοῦ ζήτησαν ἢ ἴσως ἀπαίτησαν οἱ Ἀμερικανοί, καὶ ποιὲς τοῦ ζητήθηκαν ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἡγεσία τῆς πατρίδας μας. Ἀκόμη κι ὅταν μιλάει γιὰ τὶς ἐκκλησιαστικὲς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἀμερικὴ, δὲν ἐξηγεῖ ποιὲς ἀπὸ τὶς ἐπιλογές του εἶχαν ὡς κριτήριον τὸ Πατριαρχεῖο, καὶ ποιὲς τὴν ὁμογένεια. Ὁ ἀναγνώστης μένει με τὴν ἐντύπωση πῶς ὁ Ἰάκωβος ἀποσιωπᾷ τὰ γεγονότα ἀπλοποιώντας τα, καὶ ἀποδέχεται βᾶρος εὐθυνῶν πού δὲν τοῦ ἀνήκουν.

Ὅφειλω νὰ πῶ ὅτι ἡ στάση τοῦ Ἰακώβου εἶναι πρόκληση γιὰ κάθε Ἱεράρχη. Τὸ ἐρώτημα δὲν εἶναι ἂν ὀρθῶς σιωπᾷ καὶ παρακάμπτει τὴν πραγματικότητα ἢ θὰ ἔπρεπε νὰ προχωρήσει στὴν ἀποκάλυψη τοῦ παρασκηνίου. Δὲν μπορεῖ νὰ τεθεῖ τέτοιο δίλημμα διότι, ὅπως εἶναι προφανές, ὑπάρχουν περιπτώσεις πού ἡ ἀποκάλυψη μπορεῖ νὰ ἐπιφέρει σοβαρὲς ζημιὲς στὸ ἔθνος ἢ τὴν Ἐκκλησία. Τὸ ἐρώτημα τίθεται ἀνάμεσα στὸ πότε καὶ πῶς ὁ Ἱεράρχης ὀφείλει νὰ αἶρει τὴ σιωπὴ του.

Ὁ Ἰάκωβος, ὅπως γνωρίζουμε κι ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ προκείμενο βιβλίον, εἶχε μιὰν ἐντονη παρουσία στὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς χώρας μας. Δὲν χωραεῖ ἀμφιβολία ὅτι ὅλοι θὰ θέλαμε ὁ Ἱεράρχης νὰ μὴν ἔχει καμιὰν

ανάμιξη στην πολιτική. Γιὰ νὰ κυριολεκτοῦμε, θὰ θέλαμε νὰ μὴν ἔχει ἀνάμιξη στὸ κομματικὸ παιχνίδι, ἀφοῦ *πολιτικὴ πράξη εἶναι καὶ ἡ μὴ ἀνάμιξη*. Κι αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρουν ὄχι μόνον οἱ πολιτικοὶ μας, ἀλλὰ καὶ οἱ δημοσιογράφοι μας. Περισσότερο ἀπὸ ὅλους τὸ θέλουν αὐτὸ οἱ Ἱεράρχες, δεδομένου ὅτι ὅσα καὶ νὰ κάνουν σὲ αὐτὸ τὸ χῶρο, πάντως τὸν αἰσθάνονται ξένο τους, διαφορετικὸν ἀπὸ τὴν κλήση τους.

Μπορεῖ βέβαια νὰ μείνει μακριὰ ἀπὸ τὸ κομματικὸ καὶ κυβερνητικὸ πεδίο ἓνας Ἱεράρχης μιᾶς περιοχῆς ἤρεμης. Μποροῦσαν ὁμως νὰ μείνουν μακριὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ οἱ Ἱεράρχες ποὺ ὑπηρετοῦσαν στὴ Μακεδονία τὰ χρόνια τοῦ Ἀγῶνα; Μποροῦσαν νὰ μείνουν μακριὰ οἱ Ἱεράρχες τῆς Κύπρου ὅταν αὐτὴ πάλευε γιὰ τὴν ἐλευθερία της; Μποροῦσαν νὰ μείνουν μακριὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Ἀθηνῶν Χρῦσανθος καὶ Δαμασκηνός; Καὶ ἂς μὴ μένουμε σὲ παραδείγματα ποὺ σχετίζονται μὲ πολέμους. Ἄς θέσουμε τὸ ἐρώτημα στὴ συγκεκριμένη περίπτωση: μποροῦμε πράγματι νὰ μείνει ὁ Ἰάκωβος μακριὰ ἀπὸ τὰ πολιτικὰ πράγματα;

Ἦταν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς καὶ ὄχι Ἰταλίας ἢ Ἰρλανδίας. Ἦταν ἠγέτης τῆς πιὸ ἰσχυρῆς ὁμογένειας, μὲ δυνατότητες ἐπίδρασης τόσο πάνω στὸ κατεστημένο τῆς ὑπερδύναμης, ὅσο καὶ στὴν κυβέρνηση τῆς μικρῆς χώρας ποὺ ἡ ὑπερδύναμη τὴν ἠθελε ἐξαρτημένη. Ποιὸς λοιπὸν θὰ τὸν ἄφηνε ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτικὴ; Ποιὸς θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ κρατηθεῖ στὶς ἀνάγκες τοῦ ποιμνίου του, ἀφοῦ καὶ αὐτὲς ἀκόμη εἶχαν ἔντονη πολιτικὴ διάσταση;

Ἄς τὸ ξεκαθαρίσουμε: Ἱεράρχης δὲν γίνεσαι γιὰ νὰ ἀποφύγεις εὐθύνες. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ὁ Θεὸς σοῦ ἐπι-

τρέφει νὰ ἀνεβῆς στὸ ἀξίωμα αὐτό, καταλαβαίνεις ὅτι ὑποχρέωσή σου εἶναι νὰ ὑπηρετήσεις, καὶ ὄχι νὰ κρατᾶς ἀποστάσεις ἀσφαλείας. Ἐφ' ὅσον κληθεῖς, λοιπὸν, θὰ τὸ πιεῖς τὸ ποτήρι τῆς πίκρας ποὺ λέγεται ἀνάμιξη. Ἀλλὰ εἶναι ἄραγε αὐτονόητο ὅτι θὰ πρέπει νὰ σιωπήσεις καὶ νὰ ἀφήσεις μετέωρα ὅλα τὰ ἐρωτήματα;

Ἐπιτρέψτε μου ἐδῶ, νὰ διατυπώσω τὴν πεποίθησή μου ὅτι ἡ σιωπὴ δὲν εἶναι αὐτονόητα ἡ πρέπουσα στάση, καὶ ὅτι ὁ Ἱεράρχης ὀφείλει νὰ λέει τὰ πράγματα μὲ τὸ ὄνομά τους, ἐφ' ὅσον δὲν ὀμιλεῖ γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ, ἀλλὰ γιὰ νὰ διδάξει. Ὄφείλει νὰ μιλήσει, ἐφ' ὅσον δὲν ἀποκαλύπτει ὅσα γνωρίζει, ἀλλὰ φανερώνει ὅσα θὰ πρέπει ὅλοι νὰ γνωρίζουμε. Καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος φαίνεται ὅτι ὑπεύθυνα ἐπέλεξε νὰ μιλήσει, ἀλλὰ νὰ πεί μόνον ὅσα ἔκρινε ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ πεί καὶ ὄχι ὅσα γνωρίζει.

Κλείνοντας, θέλω νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου εἰς Κύριον διότι ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει τέτοια ἀναστήματα ὡς ποιμένες της, καὶ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη τῶν Ἑλλήνων, γιὰ ὅσα ὁ πρῶν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς ἔκανε γιὰ τοὺς ὁμογενεῖς μας. Ἐλπίζω καὶ εὐχομαί τὸ βιβλίο του νὰ διαβαστεῖ ἀπὸ ὅλους μας. Ἐπιτρέψτε μου ἐπίσης νὰ συγχαρῶ τοὺς ὑπεύθυνους τῆς ἐκδόσης, τὸν Ρ/Σ Sky καὶ τὸν Πρόεδρό του κ. Γιάννη Ἀλαφοῦξο, τὸν ἐκλεκτὸ δημοσιογράφο κ. Γιώργο Μαλοῦχο, ποὺ μὲ ἐπίμονες καὶ εὐστοχες ἐρωτήσεις ἀπέσπασε ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἰάκωβο ἀναφορὲς καὶ ἐξομολογήσεις πολύτιμες γιὰ ὅλους μας, γιὰ τοὺς φίλους του καὶ τοὺς ἐχθρούς του, γιὰ τὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὴν ὁμογένειά μας στὶς ΗΠΑ, γιὰ τὴν ἱστορία.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ

«ΑΙΡΕΣΕΙΣ»

Τρία Ψηφίσματα

του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου για τις

νεοφανεϊς αίρέσεις

Όσάκις παρουσιάζεται κάποιο πρόβλημα με εισαγόμενες ή γηγενείς αίρέσεις ή παραθρησκευτικές ομάδες στην πατρίδα μας, οί Έλληνες πολίτες και τὰ ΜΜΕ άπευθύνονται στην Έκκλησία και ζητούν πληροφορίες, ενημέρωση και βοήθεια ή άπαιτούν την αντιμετώπισή του. Και βεβαίως, μέχρις ενός σημείου καλά κάνουν, γιατί ή Όρθόδοξη Έκκλησία μας και λόγο έχει έν προκειμένω, αλλά και μέσα να βοηθήσει και δυνατότητες δοκιμασμένες για να περιφρουρήσει τὸ ποιμνιὸ της από μιὰ τέτοια άπειλή.

Όμως, μ' αυτό τὸν τρόπο δίδεται ή εσφαλμένη έντύπωση ότι τὸ πρόβλημα τῶν νεοφανῶν αίρέσεων και τῆς παραθρησκείας σήμερα άποτελεϊ άποκλειστική άρμοδιότητα τῆς Έκκλησίας. Μάλιστα πρὸ πολλῶν ἐτῶν, άρμόδιος Έλληνας ύπουργός, στὸν ὁποῖον εἶχε άπευθυνθῆ εκπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἶχε άπαντήσει, ότι «εμεῖς δὲν εμπλεκόμεθα σὲ τέτοια θέματα».

Η εσφαλμένη αὐτή έντύπωση προέρχεται από τὸ γεγονός ότι επικρατεϊ άγνοια τοῦ προβλήματος, καθόσον τοῦτο θεωρεῖται ὡς ἓνα άποκλειστικὰ θρησκευτικὸ φαινόμενο. Έχει ὁμως διεθνῶς άναγνωρισθῆ ότι ή δραστηριότητα πολλῶν νεοφανῶν παραθρησκευτικῶν ομάδων (οί ὁποῖες στὸ ἔξωτερικὸ άποκαλοῦνται σέκτες) άποτελεϊ μέγα κοινωνικὸ πρόβλημα και άπειλή για τὸ άτομο και τὸ κοινωνικὸ σύνολο, αλλά και γενικώτερα για τὸν ευρωπαϊκὸ πολιτισμὸ. Όχι τυχαίως, πολλῆς άπ' αὐτῆς τῆς «σέκτες» χαρακτηρίστηκαν από ἐπισήμους ευρωπαϊκοὺς φορεῖς ὡς «καταστροφικῆς λατρείας», «ὀλοκληρωτικῆς ομάδας», «ψυχολατρείας» ή «ἐλευθεριοκτόνες ομάδες».

Έδῶ θὰ περιορισθοῦμε σὲ τρία ἐπίσημα κείμενα - Ψηφίσματα τοῦ Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, πὸν δηλώνουν πὼς βλέπουν και πὼς αντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα ἐπίσημα και θεσμοθετημένα Όργανα τῆς Ευρωπαϊκῆς Ένώσεως, για να καταλήξουμε στὸν έντονο προβληματισμὸ μας, γιατί στην Ελλάδα εξακολουθοῦμε να μὴν τὸ αντιμετωπιζουμε οὐσιαστικά.

α) Πρῶτο Ψήφισμα τοῦ Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου (22.5.1984)

Ήδη τὸ 1984 τὸ Ευρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο, ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἐκθέσεως Cottrell και με άφορμὴ τὴν δραστηριότητα τῆς παραθρησκευτικῆς ὀργανώσεως τοῦ Σάν Μυσούνγκ Μούν και «τὴν άναταραχὴ πὸν προκαλεῖται από τὴν δραστηριότητα τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς», ἐκδίδει τὸ πρῶτο του Ψήφισμα. Στὸ σκεπτικὸ τοῦ Ψηφίσματος ἐπισημαίνεται ότι τὸ Ευρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο λαμβάνει ὑπόψη του «τῆς άνησυχῆς πολιτῶν και οἰκογενειῶν στην Κοινότητα ὁσον άφορᾶ τῆς δραστηριότητες ὀρισμένων νέων ὀργανώσεων πὸν κινοῦνται κάτω από τὴν προστασία τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἐφ' ὁσον οί μέθοδοί τους συντελοῦν στην παραβίαση τῶν ἀνθρωπίνων και ἀστικῶν δικαιωμάτων και εἶναι ἐπιζήμιες για τὴν κοινωνικὴ θέση τῶν ἀτόμων πὸν άφοροῦν» (άρθρον Α).

Στὴν συνέχεια, τὸ Ψήφισμα ἐπισημαίνει «ὅτι τὰ μέλη τῶν ὀργανώ-

Τοῦ

Πρωτοπρ. Κυριακοῦ Τσουροῦ
Γραμματέως τῆς Σ.Ε.
ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων

σεων αυτών με την απομάκρυνση από την ως τώρα ζωή τους, αντιμετωπίζουν προβλήματα στο κοινωνικό επίπεδο και στον τομέα του εργατικού δικαίου, τα οποία θα μπορούσαν να έχουν αρνητικές συνέπειες τόσο για τα άτομα αυτά, όσο και για την κοινωνία και το κοινωνικό σύστημα» (άρθρον Ε) (οί ύπογραμμίσεις δικές μας).

Μετά απ' αυτές τις επισημάνσεις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κρίνει αναγκαίο και προτείνει στα Κράτη-μέλη, μεταξύ των άλλων και τα εξής:

α) Να εξετάσουν την διαδικασία που ακολουθείται στο θέμα της αναγνώρισης των οργανώσεων αυτών, τον κοινωφελή ή μη χαρακτήρα τους και «τή χορήγηση σε αυτές φορολογικών απαλλαγών» (άρθρον ΣΤ, 1, α).

Έδω, πρέπει να σημειώσωμε ότι συχνά οι οργανώσεις αυτές επιτυγχάνουν την αναγνώρισή τους ως θρησκευτικών ομάδων ή μειονοτήτων ή κοινωφελών ιδρυμάτων με αποτέλεσμα την απαλλαγή τους από την φορολογία τεραστίων κεφαλαίων, τα οποία διακινούνται και προς το έξωτερικό και προέχονται βεβαίως από την εκμετάλλευση των θυμάτων τους.

β) Να προβούν στην «σύσταση υπηρεσιών παροχής βοήθειας, οι οποίες να παρέχουν στα μέλη νομικές συμβουλές κατά την αποχώρησή τους από τις οργανώσεις αυτές και ενίσχυση κατά την επανένταξή τους στην κοινωνία και στο χώρο εργασίας» (άρθρον ΣΤ, 1, στ).

Και έδω, πρέπει να επισημάνωμε ότι το Ψήφισμα γνωρίζει καλά τις αρνητικές συνέπειες που συνοδεύουν τα θύματα κατά την ένταξή τους, αλλά και κατά την τυχόν αποχώρησή τους από τις οργανώσεις αυτές. Οί συνέπειες αυτές είναι ψυχικές, οικονομικές, διανοητικές, οικογενειακές και κοινωνικές, γι' αυτό και το Ψήφισμα θεωρεί αναγκαία την νομική και κοινωνική κάλυψη των θυμάτων κατά την πραγματικά δύσκολη επανένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο. Πρέπει δέ να ληφθῆ υπόψη ή ψυχολογική βία και οί απειλές που χρησιμοποιούνται εκ μέρους των ομάδων αυτών προς τα θύματά τους σε περίπτωση αποχωρήσεώς τους, αλλά και ή διεργασία τῆς πλήρους εξαρτίσεως από την οργάνωση, τῆν όποία έχουν ύποστει μέσα σ' αὐτήν τὰ ἴδια τὰ θύματα, δεδομένου μάλιστα ότι με διαφόρους «χειρισμούς» επιτυγχάνεται ή πλήρης αλλοίωση τῆς προσωπικότητός τους.

γ) Καλεῖ τῆν Ἐπιτροπή «νά επεξεργασθεῖ διαδικασίες που νά εξασφαλίζουν, υπό τις παρούσες συνθήκες,

ἀποτελεσματική προστασία τῶν πολιτῶν τῆς Κοινότητος» (άρθρον ΣΤ, 3, β).

δ) Ἰδιαίτερη μνεία κάνει τὸ πρῶτο Ψήφισμα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γιά τῆν ἐξασφάλιση «κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων τῶν ἀτόμων που ἐξαρτῶνται καὶ ἀπασχολοῦνται» στίς ομάδες αὐτές, (άρθρον ΣΤ, 5, ι). Ἡ ἐπισημάνση αὐτή εἶναι ἰδιαίτερος σημαντική, καθόσον τὰ θύματα τῶν ομάδων αὐτῶν ἀπασχολοῦνται σέ πολύωρες καὶ ἐξαντλητικές, πολλάκις δέ καὶ ταπεινωτικές ἀπασχολήσεις, χωρίς οὐδεμία ἀμοιβή ἢ κοινωνική ἀσφάλιση. Γι' αὐτὸ καὶ με τῆν τυχόν ἀποχώρησή τους ἀπὸ τῆν ομάδα βρίσκονται κυριολεκτικὰ στὸν δρόμο, χωρίς πόρους καὶ περίθαλψη, κατεστραμμένα συνήθως πνευματικά, ψυχικά, ἐπαγγελματικά, οἰκογενειακά, κοινωνικά καὶ οικονομικά.

ε) Τὸ ἐν λόγω Ψήφισμα τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου, τέλος, ἀπευθύνει ἐκκλήση πρὸς τίς κυβερνήσεις τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης νά λάβουν σοβαρὰ μέτρα γιά τῆν προστασία τῶν πολιτῶν ἀπὸ τίς «μηχανορραφίες» αὐτῶν τῶν ομάδων καὶ τῆν «φυσική καὶ ψυχολογική βία που ἀσκοῦν». Συγκεκριμένα, ζητᾶ ἀπὸ τίς εὐρωπαϊκές κυβερνήσεις «νά μεσολαβήσουν γιά τῆν ἐπεξεργασία ἀνάλογων συμφωνιῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, που θά παράσχουν στὸ ἄτομο μιὰ ἀποτελεσματική προστασία ἀπὸ τίς ἐνδεχόμενες μηχανορραφίες αὐτῶν τῶν οργάνωσεων καὶ ἀπὸ τῆ φυσική καὶ ψυχολογική βία που ἀσκοῦν» (άρθρον ΣΤ, 6), (ύπογραμμίσεις δικές μας).

Ἐξ ὄλων τούτων, προβάλλει σαφέστατα ὁ κοινωνικός χαρακτήρας τοῦ προβλήματος καὶ κατονομάζονται οἱ ἀρμόδιοι γιά τῆν ἀντιμετώπισή τους φορεῖς, που δὲν εἶναι ἄλλοι ἀπὸ τίς κυβερνήσεις τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως με τίς ἐπιμέρους Ὑπηρεσίες τους.

β) Δεύτερο Ψήφισμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου (29.2.1996)

Τὸ ἔτος 1996 τὸ Εὐρωπαϊκό Κοινοβούλιο ἐπανερχεται στὸ πρόβλημα τῆς δραστηριότητος τῶν αἰρέσεων καὶ τῶν παραθρησκευτικῶν ομάδων καὶ μάλιστα με ἰδιαίτερα ἐντονο τρόπο αὐτῆ τῆ φορά.

Πρωτίστως, ἐπισημαίνει ὅτι «οἱ δραστηριότητες τῶν ομάδων τῶν σεκτῶν ἢ τῶν ἐνώσεων τύπου σεκτῶν ἀπο-

τελοῦν φαινόμενο σέ πλήρη ἄνθηση, ὑπό πολυποίκιλες μορφές, σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο» (ἄρθρον Γ).

Στὴν συνέχεια, διαπιστώνει ὅτι πολλές παραθρησκευτικές ὀργανώσεις ἀναπτύσσουν περισσότερες ἀπὸ εἴκοσι ἐγκληματικές δραστηριότητες, ἀπειλητικές τόσο γιὰ τὸ ἄτομο ὅσον καὶ γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύνολο. Γράφει τὸ κείμενο: «ὀρισμένες σέκτες, ποὺ δροῦν στὸ πλαίσιο διασυνοριακοῦ δικτύου ἐντὸς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἐπιδίδονται σέ παράνομες ἢ ἐγκληματικές δραστηριότητες καὶ σέ παραβιάσεις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως σέ κακομεταχείριση, σεξουαλική βία, ἐγκλεισμούς, σωματεμπόριο, ἐνθάρρυνση ἐπιθετικῆς συμπεριφορᾶς, μέχρι καὶ σέ προπαγάνδα ρατσιστικῶν ἰδεολογιῶν, σέ φορολογικὲς ἀπάτες, μεταφορὲς κεφαλαίων, ἐμπόριο ὄπλων, διακίνηση ναρκωτικῶν, παραβίαση τοῦ δικαιώματος τῆς ἐργασίας, ἢ σέ παράνομη ἄσκηση τῆς ἱατρικῆς κ.λπ.» (ἄρθρον Ε).

Ἐδῶ, πρέπει νὰ πούμε ὅτι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἐγκληματικὴ δραστηριότητα πολλῶν παραθρησκευτικῶν ὁμάδων κρύπτεται συνήθως κάτω ἀπὸ μιὰ ποικιλία προσωπειῶν, μὲ τὰ ὁποῖα δραστηριοποιοῦνται, θρησκευτικοῦ, φιλανθρωπικοῦ ἢ φιλοσοφικοῦ χαρακτήρος ἢ ὡς κινήματων γιὰ τὴν εἰρήνη, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία.

Περαιτέρω, τὸ Ψήφισμα καλεῖ τὰ κράτη-μέλη νὰ «ἐξασφαλίσουν ὅτι οἱ δικαστικὲς ἀστυνομικὲς ἀρχὲς θὰ προβαίνουν σέ ἀποτελεσματικὴ χρῆση τῶν ὑπαρχόντων σέ ἔθνικὸ ἐπίπεδο νομικῶν διατάξεων καὶ μέσων καὶ θὰ συνεργασθοῦν ἐνεργῶς καὶ στενότερα, ἰδίως δὲ στὸ πλαίσιο τῆς Ευγοροί, γιὰ νὰ καταπολεμήσουν τίς παραβιάσεις τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τῶν ἀτόμων, τίς ὁποῖες διαπράττουν ὀρισμένες σέκτες» (ἄρθρον Ε, 2).

Τέλος, τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο, λαμβάνοντας ὑπόψιν, ὅτι πολλές παραθρησκευτικὲς ὁμάδες χρησιμοποιοῦν θρησκευτικὰ προσωπεῖα γιὰ νὰ ἐξαπατοῦν τίς ὁμοτίες κρατικὲς Ἀρχὲς καὶ νὰ ἐπιτύχουν φορολογικὲς ἐλαφρύνσεις, θεωρεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ τοὺς παραχωρεῖται αὐτομάτως ἢ ἀναγνώριση τοῦ θρησκευτικοῦ καθεστώτος. Στὸ ἄρθρο Ε, 4 τὸ Ψήφισμα «καλεῖ τίς κυβερνήσεις τῶν κρατῶν μελῶν νὰ μὴ καταστήσουν

τὴ χορήγηση τοῦ θρησκευτικοῦ καθεστώτος αὐτόματα καὶ νὰ μελετήσουν, σέ περιπτώσεις ποὺ σέκτες ἐμπλέκονται σέ σκοτεινὲς ἢ ἐγκληματικὲς δραστηριότητες, τὴν ἄρση τοῦ καθεστώτος τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, ποὺ τοὺς παρέχει φορολογικὰ πλεονεκτήματα καὶ κάποιας μορφῆς νομικὴ προστασία».

Ποιά ἄραγε ὑπῆρξεν, μέχρι σήμερα, ἡ ἀνταπόκριση τῶν ἁρμοδίων κρατικῶν φορέων τῆς Πατρίδος μας στὰ κελεύσματα καὶ τίς προτροπὲς αὐτῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου; Διότι ἀπ' ὅ,τι γνωρίζομε, τὰ μὲν ἑλληνικὰ δεδομένα γιὰ τὴν δραστηριότητα τῶν διαφόρων «σεκτῶν» εἶναι καὶ στὴν Πατρίδα μας τὰ ἴδια μ' ἐκεῖνα τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης, ἡ δὲ ἀντίδραση τῶν ἑλληνικῶν κρατικῶν φορέων εἶναι ἰσχνὴ ἕως ἀνυπαρκτῆ. Ἐνῶ, δηλαδή, σέ ἄλλες χώρες τῆς Εὐρώπης ἔχουν συσταθῆ εἰδικὲς Ἐπιτροπὲς παρακολούθησεως τοῦ φαινομένου καὶ λήψεως συγκεκριμένων μέτρων, ἐνῶ ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ Κοινοβούλια ἔχουν συνταχθῆ καταστάσεις ἐπικινδύνων αἰρετικῶν ὁμάδων (Γαλλία, Βέλγιο, Ἰταλία) καὶ ἔχουν συγκροτηθῆ ἀστυνομικὲς ὑπηρεσίες γιὰ τὴν παρακολούθηση τῆς δραστηριότητός τους (Γαλλία), στὴν Ἑλλάδα ἀφήνεται μόνη τῆς ἡ Ἐκκλησία νὰ κάνῃ ὅ,τι μπορεῖ, στὰ πλαίσια βέβαια ποὺ τῆς ἐπιτρέπουν τὸ σύνταγμα καὶ οἱ νόμοι. Καὶ ναί μὲν, ἡ Ἐκκλησία κάνει καὶ σ' αὐτὸν τὸν τομέα τὸ καθήκον τῆς ἐναντι τοῦ Πληρώματος καὶ τῶν θυμάτων ἢ τῶν οἰκογενειῶν τους. Ὅμως τὰ Ψηφίσματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καλοῦν τίς Κυβερνήσεις νὰ δραστηριοποιηθοῦν ἐν προκειμένῳ καὶ ὄχι τίς Ἐκκλησίες. Στὸ ἄρθρο Ε, 6, ζητᾶ ἀπὸ τίς κυβερνήσεις «νὰ ἐλεγχθοῦν καὶ νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ παράνομες δραστηριότητες τῶν σεκτῶν μέσα στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση». Καὶ στὸ ἄρθρο Ε, 7, «καλεῖ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ τὰ Κράτη μέλη νὰ ἐπιδείξουν τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ἐπαγρύπνηση ὥστε νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ χορήγηση κοινοτικῶν ἐπιδοτήσεων σέ παράνομες ἐνώσεις σεκτῶν» Ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν ἁρμοδιότητες τῶν ἁρμοδίων Ἑλληνικῶν Ὑπουργείων, ὅπως φερρεῖται Ἐσωτερικῶν, Δημοσίας Τάξεως, Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, Γραμματείας Νέας Γενιᾶς κ.λπ., τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀναλάβουν τίς εὐθύνες τους καὶ μάλιστα ἄμεσα καὶ οὐσιαστικά.

γ) Τρίτο Ψήφισμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου (17.2.1998)

Στὸ τρίτο αὐτὸ Ψήφισμά του, ποὺ εἶναι σχετικὸ μὲ «τὸν σεβασμὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων», τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο ἐπανέρχεται στὴν ἀπόφασή του τοῦ 1996. Μὲ τὸ ἄρθρο 134 «καλεῖ τὰ κράτη μέλη νὰ λάβουν μέτρα, σεβόμενα τὶς ἀρχές τοῦ κράτους δικαίου, γιὰ τὴν καταπολέμηση τῶν παραβιάσεων τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀτόμων ποὺ διαπράττουν ὀρισμένες σχέτες στὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ μὴ χορηγεῖται τὸ δικαίωμα τῆς σύστασης θρησκευτικῆς ἢ πολιτιστικῆς ὀργάνωσης, πράγμα ποὺ τοὺς ἐξασφαλίζει φορολογικὰ πλεονεκτήματα καὶ κάποια μορφή νομικῆς προστασίας». Μὲ τὸ ἄρθρο του αὐτὸ τὸ Ψήφισμα ἀναγνωρίζει, ὅτι μὲ τὴν ἐγκληματικὴ δραστηριότητά τους πολλὲς παραθρησκευτικὲς ὁμάδες παραβιάζουν καὶ καταπατοῦν τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ διαπράττουν φορολογικὲς παραβιάσεις.

Ἐκτὸς ὅλων αὐτῶν τὰ ἐπίσημα καὶ τόσο σημαντικὰ κείμενα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γίνεται καταφανὲς ὅτι τὸ πρόβλημα τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας ἔχει, πέραν τοῦ θρησκευτικοῦ χαρακτήρος του ἢ τοῦ θρησκευτολογικοῦ ἐνδιαφέροντός του καὶ ἔντονο κοινωνικὸ χαρακτήρα, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει ἀπειλὴ γιὰ τοὺς κοινωνικοὺς θεσμούς, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ ἄτομα, κυρίως νέους, τῶν ὁποίων ἡ προσωπικότητα διαλύεται καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματά τους καταπατοῦνται.

Ἄραγε, αὐτὰ τὰ κείμενα-Ψηφίσματα δὲν εἶναι γνωστὰ στοὺς ἄρμοδιους τῆς πατρίδος μας; Κι ἂν εἶναι γνωστά, τότε ποιά συγκεκριμένα μέτρα λαμβάνονται γιὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν οἱ ἀποφάσεις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου;

Ἐν ὀνόματι δῆθεν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ

τῆς προασπίσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων πολλὰ πράγματα ἀλλάσσουν καὶ ἀνατρέπονται στὴν πατρίδα μας τελευταῖα καὶ μάλιστα μὲ τρόπους περιέργους. Κινδυνεύομε νὰ χάσουμε τὴν ταυτότητά μας ὡς Ἕθνος καὶ ὡς Λαός. Καὶ σ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἀμέτοχος καὶ οἱ πολυάριθμες καὶ πολυώνυμες σύγχρονες αἱρέσεις. Βεβαίως, κάθε ὁμάδα, κυρίως ξενόφερτη, ποὺ δραστηριοποιεῖται στὴν πατρίδα μας μὲ «θρησκευτικὸ» προσωπεῖο δὲν εἶναι, ὅπως συχνὰ ἐκλαμβάνεται, καὶ θρησκεία καὶ μάλιστα «γνωστή», γιὰ τὴν ὁποία κάνει λόγο τὸ Ἑλληνικὸ Σύνταγμα. Ἐχει γίνει πλέον διεθνῶς ἀποδεκτὸ ὅτι σήμερα ὑπάρχουν καὶ ὁμάδες μὲ «θρησκευτικὰ προσωπεῖα», ποὺ δὲν εἶναι θρησκείες, ἀλλὰ ὁμάδες μὲ «ἐγκληματικὴ δραστηριότητα» καὶ μὲ καταστροφικὲς συνέπειες γιὰ τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν θυμάτων τους — ὅπως ἐπανειλημμένα παρατηροῦν τὰ Ψηφίσματα τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου — ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν δημόσια τάξη καὶ ἀσφάλεια. Γι' αὐτὲς τὶς ὁμάδες τὸ ἄρθρο 9, παράγραφος 2 τῆς Συμβάσεως τῆς Ρώμης (1950) προβλέπει περιορισμὸ τῆς «ἐλευθερίας ἐκδηλώσεως τῆς θρησκείας ἢ τῶν πεποιθήσεων», μὲ τὴν λήψη ἀναγκαιῶν μέτρων στὶς περιπτώσεις ποὺ ὑπάρχει κίνδυνος «διὰ τὴν δημόσια ἀσφάλειαν, τὴν προάσπισιν τῆς δημοσίας τάξεως, ὑγείας καὶ ἠθικῆς, ἢ τὴν προάσπισιν τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τῶν ἄλλων».

Ἐμεῖς, ἐδῶ, στὴν μέχρι τώρα Ὀρθόδοξη Ἑλλάδα, γιατί δὲν τηροῦμε τὶς ὑποχρεώσεις μας, καὶ γιατί δὲν ἐναρμονιζόμεθα μὲ τὴν τακτικὴ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Εὐρώπης; Γιατί δὲν ἐφαρμόζομε ἐκεῖ ποὺ πρέπει τὴν Σύμβαση τῆς Ρώμης, τὴν ὁποία ἔχομε ὑπογράψει καὶ τὴν ὁποία τόσο συχνὰ ἐπικαλούμαστε εὐκαίρως ἀκαίρως γιὰ τὶς λεγόμενες «θρησκευτικὲς μειονότητες» καὶ γιατί ἀγνοοῦμε τὶς ἀποφάσεις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου στὸν τομέα αὐτόν;

Ἄλλα αὐτὰ δὲν εἶναι τουλάχιστον περιέργα;

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΟΡΘΟΔΟΣΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ:
Ο ΠΑΡΑΓΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Εισήγηση στο Συνέδριο
του Πολιτιστικού
Συλλόγου Mitteleuropa
με θέμα: «Οι κοινές ρίζες
του πρώιμου Χριστιανι-
σμού: Η γεωπολιτική
λειτουργία
της Ἐκκλησίας»

(Ἀββαεῖο τοῦ Rosazzo,
 Udine Ἰταλίας
 24-26 Ὀκτωβρίου 2002)

Τοῦ
 Ἄρχιμ. Ἰγνατίου Δ. Σωτηριάδη
 Γραμματέως τῆς Σ.Ε.
 Διορθοδόξων καὶ
 Διαχριστιανικῶν Σχέσεων

«Διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν (Πράξ. 16,9). Ἐνάντια στα πολυάριθμα ὄντα τῆς ἀνθρωπίνου γένους καὶ τῶν μεγάλων του πρωταγωνιστῶν, ἐκεῖνο τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν, τοῦ Παύλου τῆς Ταρσοῦ, φαίνεται νὰ ἀποτελεῖ ἀφετηρία μᾶς νέας ἐποχῆς γιὰ τὴν ἡπειρὸς μας, τὴν ἱστορία μας καὶ τὸν πολιτισμὸς μας. Τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, μεταφερόμενο στὴ Μακεδονία, δηλ. στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπη, μὲ τὴν Παῦλεια σφραγίδα, ἀποτελεῖ γιὰ ὅλους ἡμᾶς, τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς, μὴ πολὺτιμη κληρονομιά, σύνθεση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως.

Αὐτὴ ἡ σύνθεση, ἐνωμένη μὲ τὴ Ρωμαϊκὴ κληρονομιά, συμπληρώθηκε σταδιακὰ μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων καὶ προκάλεσε τὴ μεταμόρφωση τῆς Οἰκουμενικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας σὲ Αὐτοκρατορία τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης.

Σ' αὐτὴ τὴν Αὐτοκρατορία κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Μεσαίωνα ὑπάρχει ἕνας μακρὸς ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς καὶ Χριστιανικῆς Δύσεως, ὁ ὁποῖος, ὅμως, δὲν ἀπέκλειε, ἀλλὰ ἀντιθέτως προωθοῦσε τὸν ἀμοιβαῖο ἐμπλουτισμὸς σὲ ιδέες καὶ ἐμπειρίες. Βεβαίως, μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἀναπτύχθηκαν ἀντιθέσεις ποὺ ὁδήγησαν σταδιακὰ στὴν ψυχολογικὴ, πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἀποξένωση τῶν δύο τμημάτων τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης, εἶναι ὅμως σίγουρο ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία, πλούσια σὲ χριστιανικὲς ἐμπειρίες ζωῆς, ἀποτελοῦσε τότε, ὅπως καὶ σήμερα, ἕνα σημαντικό τρόπο προσεγγίσεως τῆς Δύσεως πρὸς τὴν κοινωνικὴ, πολιτικὴ καὶ πολιτισμικὴ διάσταση τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Συγχρόνως, ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, ἐκεῖνη ποὺ ἐσφαλμένα ἀποκαλοῦμε Βυζάντιο, ἀκτινοβολώντας μὲ τὴν ὄντως οἰκουμενικὴ κοινωνικο-πολιτικὴ δομὴ της, ἀποτελοῦσε μὴ φυσικὴ γέφυρα τῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν Ἀσία, ἀλλὰ καὶ ἕνα σημεῖο πνευματικῆς ἀναφορᾶς (μέσω τῆς Ἐξαρχίας τῆς Ραβέννας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν της στὴ Μεσημβρινὴ Ἰταλία).

Παρά, ὅμως, τὶς ὁποιοσδήποτε διαφορῆς, ἡ ἰσορροπημένη σύνθεση τῶν τριῶν μεγεθῶν, ποὺ συνθέσαν τὴ Μεσαιωνικὴ Εὐρώπη (Ἑλλάδα, Ρώμη, Χριστιανικὴ πίστη) δὲ μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθεῖ οὔτε στὴν Ἀνατολικὴ οὔτε στὴ Δυτικὴ τῆς πλευρᾶ.

Ἀπόδειξη γι' αὐτὸ ἀποτελοῦν οἱ μεγάλες μορφῆς τῶν προστατῶν τῆς Εὐρώπης, ἁγίων Βενεδίκτου, Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνώνυμες μορφῆς τῶν βυζαντινῶν μοναχῶν ποὺ ἐφθασαν στὸ Paderborn τῆς Γερμανίας γιὰ νὰ χτίσουν ἕνα παρεκκλήσι, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀμαλφιτανῶν μοναχῶν ποὺ ἐφθασαν στὸ Ἅγιον Ὄρος γιὰ νὰ χτίσουν ἕνα δικό τους μοναστήρι κατὰ τὸ Μεσαίωνα.

Μέχρι τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Σχίσματος, πάντως τὸ 1054 μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσης λειτουργοῦσε τὸ σύστημα τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν, δηλ. τὸ σύστημα διοικήσεως ὅλης τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας διηρημένης σὲ 5 περιοχὲς ἐκκλησιαστικὰ αὐτόνομες καὶ ἀνεξάρτητες ἀλλὰ σὲ *comunitio in sacris* μεταξὺ τους, δηλ. σὲ εὐχαριστιακὴ κοινωνία ὡς σημεῖο κοινῆς πίστεως: Αὐτὲς οἱ περιοχὲς ἦταν στὴ Δύση τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Ρώμης, ἐνῶ στὴν Ἀνατολὴ τὰ Πατριαρχεῖα Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. Τὸ σύστημα τῆς Πενταρχίας, ἐνῶ στὸ ἐσωτερικὸ του ἐγγυᾶτο τὴ συνοδικότητα καὶ τὴν αὐτονομία κάθε Ἐκκλησίας – περιφερειακῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, συγχρόνως ἐγγυᾶτο στὴ Χριστιανικὴ

Ἐκκλησία τὴν ποικιλία, τὴ δημοκρατία, τὴν ἐλευθερία, τὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν παράδοση τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων καί, τέλος, ἀποτελοῦσε ὄρατὸ σημάδι ἐνότητος καὶ εἰρήνης τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης.

Αὐτὸ τὸ σύστημα πλούσιας ἐμπειρίας κοινοτικῆς ζωῆς διατηρήθηκε, δυστυχῶς, μόνο στὶς Ἀνατολικές Ἐκκλησίες γιατί ἡ Δύση, κατὰ τὸν ροῦ τῆς ἱστορίας τῶν λαῶν καὶ τῶν θεσμῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Δύσεως, ἀναγκάσθηκε νὰ ἀκολουθήσει καὶ νὰ στηρίξει τὸ *παπικὸ πρωτεῖο*.

Αὐτὴ ἡ αἴσθηση αὐτάρκειας τῶν Ρωμαίων Ποντιφῆκων προκάλεσε σχίσματα, παρανοήσεις, ἔχθρες, χωρισμοὺς καὶ διαιρέσεις στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου μέσα στὴν ἱστορία.

Μάλιστα τὸ παπικὸ πρωτεῖο ἀποτελεῖ ἀκόμη καὶ σήμερα, περισσότερο ἀπὸ εἴκοσι χρόνια μετὰ τὴν ἐναρξη τοῦ ἐπίσημου θεολογικοῦ διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο καί, γιὰ τὴν ὥρα, ἀξεπέραστο πρὸς τὴν πληρότητα τῆς ἐπιθυμητῆς ἐνότητος. Κι ὅμως, ὅπως σημειώνει ὁ Καρδ. Ράτοιγκερ (στὸ βιβλίο του *Ἐκκλησία, Οἰκουμενισμὸς καὶ Πολιτικὴ*) ὁ θεσμὸς τοῦ παπικοῦ πρωτείου θὰ μπορούσε νὰ μεταβληθεῖ σὲ σημεῖο ἀναφορᾶς πού θὰ εἶχε τὴ δυνατότητα νὰ προκαλέσει ἕνα συνεχῆ προβληματισμὸ ἐπὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν μέσων γιὰ τὴν ὑπέρβασή του!

Ἄν οἱ χριστιανοὶ εἴμασταν ἐνώμενοι σ' ἕνα δύσκολο αἰῶνα ὅπως ὁ δικὸς μας, ἂν μπορούσαμε νὰ ἐπιστρέψουμε στὶς κοινές μας ρίζες, νὰ πιστέψουμε ξανά στὴν παράδοση τῶν Ἁγίων Πατέρων, νὰ προσκυνήσουμε ὅπως οἱ πρόγονοί μας τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων-σημάδια ὄρατὰ καὶ ἀπτά τῆς θείας παρουσίας, νὰ ξαναγίνουμε κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου σὲ μιὰ ἡπείρου πού δὲν πιστεύει πιά στὸ Σαρκωμένο Θεό, στὴν Κυριότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στὸν ἔσχατον τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ μόνο στὴν τεχνολογία, στὴν οἰκονομία, καὶ στὴν πολιτικὴ, μόνο τότε θὰ μπορούσαμε νὰ εἴμαστε ἐκ νέου μάρτυρες ἀξιόπιστοι τῆς μοναδικῆς Ὀδοῦ, Ἀληθείας καὶ Ζωῆς πού εἶναι ὁ Θεός-Ἀγάπη, τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς ἱστορίας, μέσα στὴν ἱστορία καὶ κυρίως στὸ μέλλον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης, πού εἶναι ἔτοιμη νὰ λησμονήσει τὴν ἀποφασιστικὴ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν οἰκοδόμησι τῆς Εὐρώπης μας! Κι ὅμως, χωρὶς τὴ χριστιανικὴ σφραγίδα εἶναι ἀδύνατο νὰ κατανοήσουμε τὴν ἱστορία, τὸν πολιτισμὸ, τὴν τέχνη καί, γενικά, τὴν οὐσία τῆς Εὐρώπης.

Αὐτὴ ἡ Εὐρωπαϊκὴ οὐσία καὶ ὄντοτητα ὑπέστη τὴν πρώτη τῆς ρωγμῆ ἔξαιτίας τῶν μὴ ἐκκλησιαστικῶν κινήματων τῆς Ἀναγέννησης καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν προτεσταντικὴ Μεταρρύθμιση, πού στόχευαν στὴν ἐλάττωσι καὶ τὴν περιθωριο-

ποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐθεντίας, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς παπικῆς τοιαύτης, ἐναντι τῆς διαμόρφωσης καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.

Ἀργότερα, τὸ δράμα ἐνὸς κράτους καὶ μιᾶς κοινωνίας χωρὶς τὴν αὐθεντία τῆς Ἐκκλησίας, πού ἐκφραζόταν ἀπ' τὴν ἐξουσία τοῦ Ρωμαίου Ποντίφηκα, ἐκφράσθηκε συστηματικὰ ἀπ' τοὺς νέους φιλοσόφους τοῦ κινήματος τοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ ὑλοποιήθηκε διὰ μέσου τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης (1789) πού βίωσε τὴν ἀθεΐα ὡς ἀντικληρικαλικὴ καὶ ἀντιπαπικὴ ἀντίδραση γιὰ νὰ μειώσει τὴν ἐπιρροή τῆς Ἐκκλησίας πάνω στὴν Εὐρωπαϊκὴ κοινωνία.

Τέλος, τὸν 19ο αἰ. ἡ μεταμόρφωσι τῆς φιλοσοφίας σὲ *ιδεολογία* ἀπομάκρυνε τὶς κοινωνίες στὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὶς ἀρχές τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ τὶς ἔθεσε ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους.

Ὁ 20ὸς αἰ. εἶχε τὴν τιμὴ νὰ δεῖ τὴ γένεση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος καὶ τὴ μεταμόρφωσή της σὲ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση. Ἡ πρωταρχικὴ ἰδέα πού κυριαρχεῖ σὲ αὐτὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 τμήματα: *τὴν οἰκονομία, τὴν πολιτικὴ, τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴ θρησκεία*.

Οἱ θρησκείες καὶ μάλιστα οἱ Χριστιανικῆς Ἐκκλησίες καλοῦνται νὰ διαδραματίσουν σήμερα ἕνα ἐνωτικὸ ρόλο στὸ ἐσωτερικὸ μιᾶς ἡπείρου καὶ μιᾶς κοινωνίας πού δὲν αὐτοπροσδιορίζονται πιά ὡς χριστιανικῆς. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ξεριζωμένη ἀπὸ τὸ πλούσιο πνευματικὸ παρελθόν της, χωρισμένη ἀπὸ τὰ τέσσερα Πατριαρχεῖα μὲ τὰ ὁποῖα σχημάτιζε τὴν περίφημη Πενταρχία, ἡ ὁποῖα ἐγγυᾶτο τὴ συνοδικότητα καὶ τὴ συλλογικότητα ἐντὸς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, θεωρεῖται σήμερα στὴν Εὐρώπη, ὅπως ἐπίσης καὶ στὸν κόσμον, ὡς μία κρατικὴ ὄντοτητα πού ἀπώλεσε τὸ καθαρὸ ἀποστολικὸ της δράμα. Ἀκριβῶς ἐδῶ ἀρχίζει ὁ ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς ἐγκύρου καὶ συμπαγοῦς παράγοντα πρὸς οἰκοδόμησι τῆς νέας Εὐρώπης!

Κατὰ τὴ διάρκειά της ὁμιλίας του, πού πραγματοποιήθηκε στὸν Ἄρειο Πάγο, στὸν ἑσπερινὸ τῆς πανηγύρης τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν, στὶς 28.6.2000, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀναφέρθηκε στὸ ρόλο τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση: «Τί εἶναι ἡ Εὐρώπη γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας; Καὶ περαιτέρω, ποῖός ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας μας μέσα σ' αὐτήν; Ἐχουμε κάποια ιδιαίτερη ἀποστολὴ ἢ μήπως ἀπλῶς συμβιώνουμε, ὅπως-ὅπως, μὴ ἔχοντας τὴ δυνατότητα νὰ προσφέρουμε κάτι θετικὸ καὶ οὐσιαστικὸ;

Γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση δὲν εἶναι μό-

νο μια οικονομική και πολιτική συνεργασία ώρισμένων κρατών, ούτε καν μια διακρατική κοινότητα οικονομικοπολιτικών στόχων. Εάν αυτά ή κάτι σαν αυτά ήταν ή Ευρώπη, δεν θα είχε λόγους ή Εκκλησία να τα παρακολουθεί και να τα υπερασπίζεται, ακριβώς διότι ή Εκκλησία δεν κάνει πολιτική. Η Ευρώπη είναι τό πνευματικό ανάστημα του Χριστιανισμού, δεδομένου ότι ο Χριστιανισμός έγκοιπώθηκε τόσο τή ρωμαϊκή κληρονομιά, όσο και τήν έλληνική παιδεία και τὰ έδίδαξε και κατά τους μεσαιωνικούς και κατά τους νεότερους χρόνους. Γι' αυτό ακριβώς ή υπεράσπιση τής ευρωπαϊκής ένότητας, για τήν Εκκλησία, δεν είναι πολιτική πράξη, αλλά πνευματικό καθήκον. Ένα καθήκον διαφύλαξης του χώρου και του τρόπου ζωής, ως μορφώματος πνευματικού, από τήν έκπτωσή του στο επίπεδο μιας άπλως πολιτικοοικονομικής γεγονότητας.

Πρός τήν Ένωμένη Ευρώπη, ή Εκκλησία μας έχει και ρόλο και λόγο. Ξεπερνώντας τό φράγμα του ιστορικού παρελθόντος, τις άρνητικές μνήμες και τις συναισθηματικές φορτίσεις, είναι ανάγκη να πλησιάσει με φροντίδα ζωής τήν Ευρώπη, πείθοντάς την ότι δεν αποτελεί μόνον όργανικό κομμάτι της, αλλά αυτή καθ' έαυτή τήν καρδιά της.

Ο διάσημος βυζαντινολόγος Σέρ Στήβεν Ράνσιμαν, ό όποιος χάθηκε πρόσφατα, έγραφε: «Οί Έλληνες έχουν μια κληρονομιά, για τήν όποια μπορούν να αισθάνονται υπερήφανοι. Μια κληρονομιά που δεν πρέπει να χαθεί μέσα στις έναλλασσόμενες ύλικές καταστάσεις... Οί Μεγάλοι Πατέρες τής Εκκλησίας διέσωσαν πολλά από τὰ πιο ύραία που είχε ή ελληνική σκέψη και τό άρχαίο ελληνικό Πνεύμα και τὰ παρέδωσαν στην Εκκλησία ως αυτή τήν ήμέρα».

Αυτά είναι τὰ λόγια του μεγάλου Άγγλου μελετητή που κάνουν τόν Άρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο να υποστηρίξει ότι: «Η Εκκλησία μας έχει ύποχρέωση να μη μείνει άπλως θεατής τής οικοδόμησης του ευρωπαϊκού γίγνεσθαι, αλλά να συνηγορήσει και αυτή στην ένταξη και των άλλων ευρωπαϊκών λαών... Έχει ύποχρέωση να στηρίξει κάθε προσπάθεια προστασίας τής πολυμορφίας, τής εξάλειψης του ρατσισμού, τής ξενοφοβίας και τής βίας ύπό όποιαδήποτε μορφή. Έχει ύποχρέωση να παρουσιάσει τήν άμόλυπτη πίστη της, τή μεγαλοπρεπή λατρεία της, τήν άπαραμίλλη πατερική της διδασχή, τό άσκητικό της ήθος, τήν πιστότητά της στην παράδοση, τις κοινωνικές της επιλογές, τήν άνεπιφύλακτη αναγνώριση του άλλου, τό σεβασμό τής κτίσης, τήν κοινωνία των προσώπων, τήν αίσθηση τής πτώσης και τής μετανοίας, τήν έννοια του θανάτου, τήν έλπίδα τής ανάστασης... Έχει

ύποχρέωση να διασαλπίζει προς τήν Ευρώπη, που αναζητεί τήν ένότητά της, ότι «θεμέλιον άλλον ουδεις δύναται θείναι παρά τόν κείμενον, ός έστιν Ίησους Χριστός» (Α' Κορ. γ', 11).

Έπιθυμώ να κλείσω με τὰ λόγια δύο μεγάλων μελετητών του 20ού αί.: Ο π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ είπε τό 1936 «let us be more Greek to be truly catholic, to be truly orthodox» άναφερόμενος στη σημασία των Πατέρων τής Εκκλησίας και γενικότερα τής Έλληνικής παράδοσης για τήν ένότητα τής Εκκλησίας. Τό 1999 ό Καθηγητής Θεόδωρος Νικολάου, Πρόεδρος τής Σχολής Όρθοδοξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου τής Βαυαρίας, μετέφρασε τήν περιφημη προαναφερθείσα φράση και τήν προσάρμοσε στις άπαιτήσεις του μέλλοντος τής Ευρώπης: «ός παραμείνουμε πιο Έλληνες, για να είμαστε άληθινά Χριστιανοί, άληθινά Ευρωπαίοι».

Στήν άναζήτηση προς μια Ευρωπαϊκή ταυτότητα, προς μια ένότητα των λαών, των πολιτισμών και των ιδεολογιών του κοινού μας Οίκου, τής Ευρώπης, μεταξύ ιστορίας και μέλλοντος, χρειάζεται πρώτα να άναζητήσουμε τήν Ένότητα τής Εκκλησίας, να έπανεύρουμε μαζί τις αιώνιες όξίες του Ευαγγελίου και να γίνουμε οι κήρυκές του, οι μαρτυρές του σε μια ήπειρο σε σύγχυση, με τάσεις άθείας και άπόκρυψης των άληθειών του κοινού θησαυρού τής πίστης μας. Γιατί μόνο αυτή ή πίστη μπόρεσε ν' αλλάξει τόν κόσμο και μόνο αυτή μπορεί να κάνει τήν ιδέα τής Ευρώπης να ξαναζήσει μεγάλη, άνάμεσα σε λαούς και έθνη.

Κλείνω τελικά, με τή βεβαιότητα ότι ή Άκυλνία θα μεταβληθεί από γή διάβασης σε γή μηνύματος· μηνύματος βιωμένου και μηνύματος προσφερόμενου· του μηνύματος τής λύτρωσης του Χριστού προσφερόμενου από αυτή τήν ύπεροχη γή σε όλα τὰ ευρωπαϊκά έθνη ως πλουτισμός αλλά και ως περιουσία και κληρονομιά ζωής προς ένα κοινό μέλλον, ένα μέλλον καλύτερο!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Χριστοδούλου, Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος, Ρίζωμα χαράς και έλπίδας. Ο λόγος και ό ρόλος τής Όρθοδοξίας στην Ένωμένη Ευρώπη, Άθήνα 2001.
- Δαμασκηνού, Μητροπολίτου Έλβετίας, Όρθοδοξία και Κόσμος, Κατερίνη 1993.
- Του ίδιου, Όρθοδοξία, Έλληνισμός και Ευρώπη, έν: Όρθοδοξία-Έλληνισμός. Πορεία στην Τρίτη Χιλιετία, Καρνές 1999, σσ. 195-205.
- Νικολάου Θεόδωρου, Έλληνισμός-Ένότης τής Εκκλησίας-Ευρώπη, έν: Όρθοδοξία-Έλληνισμός. Πορεία στην Τρίτη Χιλιετία, Καρνές 1999, σσ. 206-226.
- Φειδά Βλασίου, Προϊποθέσεις διαμορφώσεως του θεσμού τής Πενταρχίας των Πατριαρχών, Άθήνα 1969.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΪΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΥΠΟΪΑΣ

Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή διὰ τὸ διάστημα ἀπὸ Ὀκτώβριον 2001 ἕως Αὐγούστου 2002, παρουσίασε, ἐργασθεῖσα φιλοτίμως καὶ φιλοπόνως, τὶς κάτωθι ἐνέργειες:

Ἡ πρώτη πραγματοποιηθεῖσα Συνεδρία ἐγένετο τὴν 11ην Δεκεμβρίου 2001 κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 28/3.12.2001 Προσκλήσεως τοῦ Προέδρου αὐτῆς, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρου. Παρόντες ἦσαν οἱ: 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, 2. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, 3. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος, 4. Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ματθαῖος Χάλαρης, 5. Ἐλλογιμώτατος καθηγητῆς κ. Γεώργιος Παῖδαρος καὶ 6. Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀσχολήθηκε, κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 3964/1837/7.11.2001 ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διαβιβάζον σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου, μὲ τὴν δημιουργίαν Σταθμῶν Α' Κοινωνικῶν Βοηθειῶν Ψυχικῆς Ὑγείας καὶ Ψυχολογικῆς Στηρίξεως. Τὰ Μέλη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς κατόπιν ἐκτενεστάτης συζητήσεως ἀπεφάσισαν τὴν ἀνάθεσιν εἰς τὸ Μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τὸν κ. Ἀντώνιον Παπαντωνίου τὴν σύνταξιν σχετικῆς Εἰσηγήσεως.

Τὸ ἐπόμενο θέμα τῆς συζητήσεως ἦτο ἐξ αἰτίας ἐγγράφου σταλέντος ὑπὸ τῆς Κοινωνικῆς Ὄργανώσεως Ὑποστηρίξεως Νέων «ΑΡΣΙΣ», περὶ τῆς Διακηρύξεως τῶν Ἑλληνικῶν Μὴ Κυβερνητικῶν Ὄργανώσεων, διὰ τὴν προώθησιν τοῦ δικαιώματος «Στὴ Στέγη καὶ τὴν Κατοίκηση». Προσηγηθεῖσης τῆς σχετικῆς ἐνημερώσεως ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ συζητήσεως ὑπὸ τῶν Μελῶν ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω θέματος, τῶν θέσεων αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὰς τυχόν θέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἐπ' αὐτῶν εἰσηγηθῆ ὁ Ἀντώνιος Παπαντωνίου, Μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ τρίτον θέμα τῆς συνεδριάσεως ἦταν περὶ αἰτήματος τοῦ Συλλόγου Γονέων, Κηδεμόνων καὶ Φίλων Ἀντιστικῶν Ἀτόμων «Ἅγιος Νικόλαος». Ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος ὑπεδείχθη, ὅπως ζητηθῆ ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ ἔργου καὶ ποίαν δαπάνην ἐπιθυμοῦν, νὰ καλυφθῆ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ ἐπομένη Συνεδρίασις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπραγματοποιήθη τὴν 29ην Μαΐου 2002, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 13/13.5.2002 Προσκλήσεως τοῦ Προέδρου, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλεξάνδρου. Παρόντες ἦσαν: 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, 2. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος, 3. Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ματθαῖος Χάλαρης, καὶ 4. Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου. Ἀπόντες ἦσαν οἱ: 1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος καὶ ὁ Ἐλλογιμώτατος καθηγητῆς κ. Γεώργιος Παῖδαρος. Γενομένης προσευχῆς, συνεζητήθησαν τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἀνεγνώσθη ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Ἀντωνίου Παπαντωνίου ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς δημιουργίας Σταθμῶν Α' Κοινωνικῶν Βοηθειῶν Ψυχικῆς Ὑγείας.

Τοῦ
 Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ἀνθη
 Γραμματέως τῆς Σ.Ε.
 Κοινωνικῆς Προνοίας
 καὶ Εὐποΐας

Συμφωνούντων τῶν Μελῶν ἐπὶ τῶν θέσεων τοῦ εἰσηγητοῦ ἀπεφασίσθη, ὅπως ἀποσταλῆ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ἢ ἀνωτέρω εἰσήγησις πρὸς μελέτην καὶ ἔγκρισιν.

Ἐν συνεχείᾳ ἀνεγνώσθη ἡ δευτέρα εἰσήγησις τοῦ κ. Παπαντωνίου διὰ τὴν διακήρυξιν τῶν Ἑλληνικῶν Μὴ Κυβερνητικῶν Ὄργανώσεων διὰ τὴν προώθησιν τοῦ δικαιώματος «Στὴν Στέγη καὶ τὴν Κατοίκηση». Κατόπιν τῆς ὁμοφωνίας τῶν Μελῶν μὲ τὰς θέσεις τοῦ εἰσηγητοῦ ἐστάλη καὶ ἡ παροῦσα εἰσήγησις πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον διὰ τὰ κατ' Αὐτήν.

Τέλος, ἐξεφράσθησαν εὐχαριστίαι ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατον Πρόεδρον πρὸς τὸν εἰσηγητὴν διὰ τὰς ἐμπεριστατωμένας εἰσηγήσεις καὶ ἐπροτάθη εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον ἡ ἔκφρασις τῶν συγχαρητηρίων Αὐτῆς.

Κατόπιν σχετικοῦ ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὑπεβλήθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 24/22.10.2001 ὁ Προϋπολογισμὸς Ἐξόδων τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 2002.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Σ.Ε., κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συνέταξε τὸ ὑπ' ἀριθμ. 4087/1940/19.11.2001 Ἑγκύκλιον Σημείωμα διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ καλαισθήτου - ἀφιερωματικοῦ Τόμου, ὑπὸ τὸν τίτλον «**Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ** - Τὸ φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται εἰς τὸ μείζον ἐθνικὸν ἔργον καὶ τὴν προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸν ἐν ἀνάγκῃ εὐρισκόμενον συνάνθρωπον. Ὁ ἐν λόγῳ καλαισθητὸς ἀφιερωματικὸς - μνημειακὸς τόμος, ἀποτελεῖται ἐκ 396 σελίδων, ἔχει διαστάσεις 21X28 καὶ περιλαμβάνει, ἐκτὸς τοῦ πλουσίου φωτογραφικοῦ ὕλικου, ὅλας τὰς ἀπαιτούμενας πληροφορίας διὰ τὴν προσφορὰν καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἡ παρουσίασις τοῦ ἀνωτέρω τόμου ἐπραγματοποιήθη ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Μεγάλου Μουσικῆς Ἀθηνῶν, τὴν 3ην Δεκεμβρίου 2001 στεφθεῖσα ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως τοῦ τόμου,

καθὼς καὶ τῆς παρουσιάσεως αὐτοῦ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς.

Κατόπιν αἰτήματος τῆς Βασιλίσσης τῆς Ζουαζιλάνδης, διὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Γενικοῦ Προξένου αὐτῆς, ἐζητήθη οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς μάστιγος τοῦ AIDS, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ζουαζιλάνδης. Τῇ εἰσηγήσει τῆς καθ' ἡμᾶς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ Συνεδρία Αὐτῆς τῆς 6ης Μαρτίου ἐ.ἔ. ἀπεφάσισεν, ὅπως ἐπιχορηγήσῃ τὸ Κράτος τῆς Ζουαζιλάνδης διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 23.477,62 ΕΥΡΩ. Μερίμνη τοῦ Γραμματέως τῆς Σ. Ἐπιτροπῆς ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἡ σχετικὴ Ἐπιταγὴ καὶ παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, εἰς τὸν ἐν Ἑλλάδι Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ζουαζιλάνδης κ. Διονύσιον Νομικόν, μετὰ σχετικοῦ ἐγγράφου ἀπευθυνόμενον πρὸς τὴν Βασίλισσα κ. Lambikiza καὶ τὸν Λαὸν αὐτῆς.

Παρόμοιον αἶτημα ὑπεβλήθη καὶ ὑπὸ τῆς Προξένου τῆς Ἀκτῆς Ἐλεφαντοστοῦ κ. Κεσεσίογλου διὰ τὴν παροχὴν φαρμάκων ἀναπηρικῶν ἀμαξιδίων, ἀντλιῶν ὕδατος, γεννητριῶν, σφυρομύλων, χειρουργικῆς τραπέζης, χειρουργικῶν ἐργαλείων, νοσοκομειακῶν κλινῶν, βακτηριῶν, γαζῶν, συριγγῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν. Κατόπιν Ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. ἐνεκρίθη τὸ ποσὸν τῶν 35.216 ΕΥΡΩ, ἐγένετο ἀνάληψις ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἠγοράσθησαν καὶ ἐστάλησαν τὰ ἀνωτέρω ἀναφερθέντα ἀντικείμενα εἰς τὴν Ἀκτὴν Ἐλεφαντοστοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Γκάνας; κατόπιν συνεργασίας μετὰ τοῦ Ποιμενάρχου τῆς περιοχῆς, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Γκάνας κ. Παντελεήμονος.

Τέλος, εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1643/885/24.5.2002 Συνοδικοῦ ἐγγράφου, περὶ καταρτίσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ Δαπανῶν διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 2003, τῆς ἡμετέρας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπεβλήθη τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 15/15.6.2002 ἀπαντητικὸν ἔγγραφον διαβιβάζον τὸν αἰτούμενον Προϋπολογισμόν.

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

**ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ
ΕΝΩΠΙΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ
ΕΚ ΤΗΣ
ΔΙΕΥΡΥΝΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΕΩΣ**

Τοῦ
κ. **Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
Τακτικοῦ Μέλους
τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Οἱ ἀποφάσεις γιὰ τὴ διεύρυνσι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, πού ἐλήφθησαν προσφάτως στὴν Κοπεγχάγη κατὰ τὴ «Σύνοδο Κορυφῆς» τῶν Ἡγετῶν τῶν χωρῶν-μελῶν τῆς, δημιουργοῦν νέα δεδομένα καὶ νέες προκλήσεις γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία, ἡ ὁποία καλεῖται νὰ ἀναλάβῃ τὶς σχετικὰς εὐθύνες τῆς.

Ἡ προσεχὴς ἔνταξις στὴν θεσμοθετημένη οἰκογένεια τῆς Εὐρώπης δέκα ἐπὶ πλέον κρατῶν, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα εἶναι καὶ ἡ Κύπρος, ὅπως καὶ ἡ λήψις ἀποφάσεως περὶ τῶν προϋποθέσεων τῆς ἐνάρξεως διαδικασιῶν γιὰ τὴν εἴσοδο εἰς αὐτὴν ἄλλων δύο χωρῶν, μία ἐκ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται νὰ εἶναι ἡ Τουρκία, καλοῦν σὲ ἀληθινὸ συναγεμὸ τὶς Ὁρθόδοξες πλειονοψηφίες ἢ μειονοψηφίες τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κρατῶν καὶ ἰδίως τὶς ἡγεσίες τόσον τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τους, ὅσον καὶ τῶν πνευματικῶν καὶ πολιτιστικῶν συλλογικῶν ὀργάνων τους.

Ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι πρέπει νὰ παραμερίσουν τὶς διαφορὰς τους γιὰ δευτερογενῆ ἔθνοφυλετικά ζητήματα καὶ μὲ σύμπνοια νὰ ἀξιοποιήσουν καὶ ἐνεργοποιήσουν στὴν πράξι τὴν ὁμολογία τῆς ὀρθόδοξου πίστεως, ἡ ὁποία πρέπει νὰ στηρίζεται στὴν ἀγάπη καὶ ἀλληλεγγύη («*Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν*»). Μὲ ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν πρέπει νὰ ἐπιδιώξουν τὴν πνευματικὴ ἀνοικοδόμησι τῆς διευρυνομένης Εὐρώπης.

Σὲ δημοσιεύματα τοῦ Τύπου ἐπισημάνθη καὶ ἐπαναλήφθηκε ὅτι «*βεβαίως ἡ Ὁρθοδοξία διακρίνεται γιὰ τὸ δημοκρατικὸ-συνοδικὸ σύστημα διοικήσεως τῆς σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν συγκεντρωτικὸ καὶ δλοκληρωτικὸ τρόπο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἐρώτημα πού προκύπτει ὅμως εἶναι ἂν οἱ Ὁρθόδοξοι θὰ μπορέσουν νὰ διακρίνουν τὸ δημοκρατικὸ πολυφωνικὸ διοικητικὸ τους σύστημα ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ἐνιαίας φωνῆς καὶ κοινῆς μαρτυρίας ἐναντι τῶν σοβαρῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζουν οἱ σημερινοὶ λαοί*».

Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς κοινῆς αὐτῆς μαρτυρίας πρέπει, χωρὶς καθυστέρησι καὶ ἀναβολή, νὰ κινήθωιν δραστηρίως λ.χ. ἀφ' ἑνὸς διορθόδοξες συσκέψεις ἐκκλησιαστικῶν ἀντιπροσωπειῶν ὑπὸ τὴν ἐνοπιὸν πνοή τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· ἀφ' ἑτέρου τὰ ἰδρυθέντα, ἀναπτυσσόμενα καὶ συνεργαζόμενα στίς Βρυξέλλες Γραφεῖα σχέσεων πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι τῆς Πρωτόθρονης στὴν Ὁρθοδοξία Ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ παρόμοια Γραφεῖα ἄλλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, πού τυχόν θὰ ἰδρῶθωιν στὸ μέλλον· τρίτον οἱ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην Ὁρθόδοξες Θεολογικὰς Σχολὰς μὲ συνέδρια ἐκπροσώπων τους καὶ τέταρτον ἡ ἐλπιδοφόρος «*Διακοινοβουλευτικὴ Συνέλευσι Ὁρθοδοξίας*», ἡ ὁποία κατὰ πρωτοποριακὸν τρόπον ἐμφυχώνεται ἀπὸ ἐκλεκτοὺς Ἑλληνας βουλευτὲς καὶ ἔχει παρουσιάσει ἕως τώρα ἐξαιρετὰ δείγματα ἐξετάσεως τῆς «*συμβολῆς τῆς Ὁρθόδοξης Ἀντίληψης στὴν διευρυνομένη Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι*».

Ἄς ὑπενθυμίσωμεν, ὅτι, ὅταν συνήλθεν ἡ Συνέλευσις αὐτὴ στὴν Πάτμον, ἡ Ἐπίτροπος τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου εἶπε χαρακτηριστικῶς: «*Σ' αὐτὴν τὴν νέα Εὐρώπη τῶν εἴκοσι ἐφτά χωρῶν γιὰ ἕναν Ὁρθόδοξο Χριστιανὸ θὰ ἔλεγα ὅτι εὐκόλα ἡ Εὐρώπη μπορεῖ νὰ παραπέμψῃ στὴ σκέψῃ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδειξε ὅτι "τὸ μυστήριον τοῦ ἀδελφοῦ" εἶναι ἡ ἀπαραίτητη συνέχεια "τοῦ μυστηρίου τοῦ θυσιαστηρίου"*». Τὸ «*μυστήριον*» αὐτὸ τοῦ «*ἀδελφοῦ*» εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι συμ-

βατόν πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι, διότι, ὅπως εἶπεν ἐπίσης ἡ κυρία Ἐπίτροπος, ἡ ὁποία εἶναι σημαντικώτατος παράγων προωθήσεως τῶν ἑλληνικῶν θέσεων στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι, «οἱ βασικὲς ἀρχές καὶ διακηρύξεις» τῆς ἐνοποιουμένης Εὐρώπης «εἶναι οἱ ἀρχές τοῦ Χριστιανισμοῦ, δηλαδή οἱ ἀξίες τῆς εἰρήνης, τῆς ἀλληλεγγύης, τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἀτομικῶν δικαιωμάτων, τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀτόμου... Ἡ διεύρυνση τῆς Εὐρώπης, ἡ καινούρια προοπτικὴ τῶν δώδεκα νέων κρατῶν-μελῶν πραγματικὰ θὰ ἐνισχύσει αἰσθητὰ τὴ συνοχὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ διευρυνμένη Εὐρώπη θὰ συνορεύει μὲ τὶς χώρες τῆς πρώην Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία μπορεῖ νὰ παίξει ἓνα νέο προνομιακὸ ρόλο στὸ διάλογο μὲ τὴν Οὐκρανία καὶ τὴ Ρωσία καὶ συνεπῶς στὴν σταθερότητα τῆς Ἠπείρου» (περ. «Ἐκκλησία», Νοέμβριος 2002, σ. 813).

Στὴν ἰδίᾳ Κοινοβουλευτικῆ Συνέλευσι Ὁρθοδοξίας ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Διεθνoῦς Γραμματείας αὐτῆς Γραμματεὺς, ὁ διακεκριμένος βουλευτὴς καὶ πρῶην Ὑπουργὸς κ. Σ. Α. Παπαθεμελῆς εἶχε τονίσει, ὅτι στὴ διευρυνομένη Εὐρώπη πρέπει νὰ γίνῃ ἡ «ἀναγνώριση καὶ ἀνάδειξη τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς συνδημιουργοῦ παράγοντα ἡθους καὶ βίου ἀνθρώπινου καὶ κοινωνικοῦ... Τὸ ἀνθρωπολογικὸ ἰδεῶδες τῆς Ὁρθοδοξίας... ἔχει ἀγγίξει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴν μακρὰ διαδρομὴ του. Οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, θὰ πῶ τῆς ἐνιαίας καὶ ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας, εἴτε Ἀνατολικοὶ εἴτε Δυτικοὶ Πατέρες, κατόρθωσαν νὰ συλλάβουν αὐτὸ τὸ ἀνθρωπολογικὸ ἰδεῶδες, νὰ μιλήσουν γιὰ τὴν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ... Τότε μόνον, ἐὰν οἱ ἀνθρωποὶ εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, εἶναι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, χωρὶς διακρίσεις μῆτε φυλετικὲς μῆτε χρώματος, χωρὶς καμιά, ἀπολύτως διάκριση, εἶναι παιδιὰ τοῦ ἰδιοῦ Οὐράνιου Πατέρα» (Αὐτ., σ. 814).

Ἡ σὲ διορθόδοξες συναντήσεις συνεργασία τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ Κοινοβουλευτικῶν Ὁμάδων εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιδράσῃ θετικῶς καὶ νὰ συντελέσῃ ποικιλοτρόπως καὶ σὲ πολλοὺς τομεῖς στὴν ἀνάπτυξι τῆς Εὐρώπης. Δειγματοληπτικῶς ἐπισημαίνομε μερικoὺς κεντρικοὺς ἄξονες τῆς συμβολῆς τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν προώθησι τῆς ὑγιoῦς ὁλοκληρώσεως τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίγνεσθαι:

α) Οἱ Ὁρθόδοξοι πρέπει νὰ ἐμφανισθοῦν στὴν διευρυνομένη Εὐρώπη ἐνωμένοι καὶ μὲ τὴν ἐκ τῆς Ὁρθο-

πραξίας ἀξιοπιστία, γιὰ νὰ εἶναι πράγματι «ἐπιστολὴ γνωσκομένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων» (Β' Κορ. γ', 2).

β) Οἱ Ὁρθόδοξοι πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι κάθε ἐξω-ορθόδοξο δὲν εἶναι καὶ ἀντορθόδοξο. Πολλὲς φορὲς συναντᾶμε γνωρίσματα ὀρθόδοξου χριστιανικοῦ ἡθους ἀκόμη καὶ σὲ ἀθέους, οἱ ὅποιοι ἔχουν μέσα τους κάποιαν πνευματικὴ κληρονομιά ἀπὸ χριστιανικὲς γενεὲς τοῦ παρελθόντος ἢ ἀπὸ τὴν μεταδομένη τὴν τρόπον τινὰ διὰ πνευματικῶν γονιδίων πρωτοαποκάλυψι τοῦ Θεοῦ στοὺς Πρωτοπλάστους ἢ ἀπὸ τὸν ἔμφυτο «σπερματικὸ λόγo». Ἡ Ὁρθοδοξία χωρίζεται βεβαίως ἀπὸ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ Προτεστάντες μὲ μερικὲς οὐσιώδεις ἢ μερικὲς θεολογούμενες δογματικὲς ἢ ἱστορικὲς διαφορὰς, ἀλλ' ἔχει καὶ πολὺ περισσότερα κοινὰ σημεῖα ἐπαφῆς καὶ ἐνότητος πρὸς αὐτοὺς, τὰ ὅποια εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβοηθήσουν τὴ συνεργασία σὲ πολλοὺς ἐκπαιδευτικοὺς καὶ ἠθικοκοινωνικοὺς τομεῖς. Ἐπομένως, ἡ καλόπιστη συνεργασία μὲ τοὺς ἑτεροδόξους σὲ ἀτμόσφαιρα χριστιανικῆς ἀγάπης εἶναι ἀναγκαῖα τόσον στοὺς τομεῖς αὐτοὺς, ὅσον καὶ στὸν εἰλικρινῆ θεολογικὸ διάλογο, ποὺ ἀποβλέπει στὴν ἀνεύρεσι τῆς ὁδοῦ, ποὺ θὰ ὀδηγήσῃ στὴν ἐπανένωσι τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ ἐνωμένος Χριστιανισμὸς θὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερη ὠστικὴ πνευματικὴ δύναμις τῆς Εὐρώπης.

γ) Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες, τὸ γε νῦν ἔχον, διὰ συνεργασίας μὲ τὶς ἑτεροδόξες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης, πρέπει συνεχῶς, ἀδιαλείπτως καὶ μὲ ἔμφασι νὰ ὑπενθυμίζουν στοὺς Εὐρωπαίους ἐταίρους καὶ πολιτικούς, ὅτι τὰ πνευματικὰ θεμέλια τῆς Εὐρώπης εἶναι τὰ θετικὰ καὶ ὑγιᾶ στοιχεῖα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνορωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἢ ἑλληνοχριστιανικῆ ἐκκλησιαστικῆ παράδοσις τοῦ ἑλληνορθόδοξου βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἢ ὑπὸ τὴν ἀναμφισβήτητη ἐπίδρασι αὐτῆς διαμορφωθείσα εἴτε ἐν ὄλῳ πανορθόδοξῃ ἀνατολικῇ, εἴτε κατὰ μέγα μέρος λατινορωμαϊκῇ, ἀκόμη καὶ φραγκικῇ, κληρονομιά.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁμιλήσας τὸν Ὀκτώβριο 2002 στὴ Σύνοδο τῆς Σεπτιῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόνισε ὅτι «(ὁ Εὐρωπαϊκὸς οἶκος) δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνεῖται ἀνιστόρητα τὴν χριστιανικὴ ταυτότητά του... Ὁφείλομε νὰ ἀγωνιστοῦμε καὶ νὰ διατυπώσομε τὶς ἀπὸ αἰῶνων ἀπαρασάλευτες ἀρχές ποὺ τὰ ἀρμόδια ὄργανα τῆς Ε.Ε. ἔχουν ὑποχρέωση νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν τους ὅταν θὰ συντάξουν καὶ θὰ ψηφίσουν τὸ νέο Εὐρωπαϊκὸ Σύνταγμα...».

Καὶ ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β', ἀπευθύνοντας πρὸ ὀλίγων μηνῶν χαιρετισμὸν σὲ 250 Καθηγητὲς Ρωμαιοκαθολικῶν Πανεπιστημίων τῆς Εὐρώπης, πού συγκεντρώθηκαν στὴν Ρώμη πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος «Πρὸς Σύνταγμα Εὐρωπαϊκόν», τόνισε ὅτι «εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνοιχθοῦμε πρὸς τὶς νέες προκλήσεις μὲ σωστὴ ἔμπνευση καὶ δημιουργικότητα, παραμένοντας πιστοὶ στὶς χριστιανικὲς ρίζες πού χαρακτηρίζουν τὴν Ἱστορία τῆς Εὐρώπης».

δ) Οἱ Εὐρωπαῖοι Ὁρθόδοξοι καλοῦνται νὰ ἐναρμονίζουν τὴν εὐρωπαϊκὴ τους ιδιότητα μὲ τὴν ἀναπαλλοτρίωτη ὀρθόδοξη αὐτοσυνειδησία, φυσιογνωμία καὶ ταυτότητα, ἀποκρούοντας ἀποφασιστικῶς τοὺς κινδύνους τοῦ κοσμοθεωρητικοῦ καὶ βιοθεωρητικοῦ ἀποχρωματισμοῦ, τῆς ἀθεϊστικῆς ἐκκοσμηκῆς ἀποψέως, τοῦ πνευματικοῦ ἐξανδραποδισμοῦ, τῆς σαγήνης τοῦ ἀτομισμοῦ, τοῦ ὠφελιμοῦ, τῆς ἡδονοθηρίας, τοῦ ὀλεθρίου πνευματικοῦ συγκρητισμοῦ, τῆς ἀλλοτριώσεως, τοῦ καταποντισμοῦ μέσα στὴ χόανη ὑποταγμένων στὸ πνεῦμα τῆς νοσηρᾶς «παγκοσμιοποιήσεως» ἐκκοσμηκῶν κρατῶν, τὰ ὁποῖα ἀπλῶς θὰ ἔχουν συνεταιρισθῆ γιὰ λόγους οικονομικοῦ καὶ ὠφελιμιστικοῦ. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι δυνατὸν καὶ πρέπει νὰ ὑποδείξῃ στοὺς Εὐρωπαίους πολῖτες τὴν ἀνάγκη τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος τῆς πνευματικῆς ζωῆς τους μὲ ἀντισώματα, ἀνάλογα πρὸς ἐκεῖνα πού εἶχαν εἶτε οἱ Χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων, πού ζοῦσαν σὲ διεφθαρμένο περιβάλλον, εἶτε οἱ Χριστιανοὶ νέοι, τοὺς ὁποίους οἱ Πατέρες τῆς Καππαδοκίας ἔστειλαν πρὸς μετεκπαίδευσιν στὴν εἰδωλολατρικὴ σχολὴ τοῦ Λιβανίου.

ε) Στὶς πολιτικῶς ἠνωμένες Πολιτεῖες τῆς Εὐρώπης, γιὰ νὰ ὑπάρχῃ ὑγιὴς πολιτικὴ πράξις, πού θὰ εἶναι ρεαλιστικὴ καὶ ὄχι οὐτοπιστικὴ, πρέπει τὰ ὑποκείμενα καὶ οἱ φορεῖς αὐτῆς, δηλαδὴ οἱ πολιτικοὶ ἡγέτες καὶ οἱ πολῖτες νὰ ἔχουν κοινῶς ἀποδεκτὴν ὑγιᾶ Ἀξιολογίαν, ἢ ὁποῖα θὰ προβάλλῃ τὶς θεμελιώδεις ἀξίες μὲ τὴν ὀρθὴν ἱεράρχησίν τους. Ἡ ὑγιὴς αὐτὴ Ἀξιολογία πρέπει νὰ εἶναι τὸ σημεῖον ἐπαφῆς καὶ ὁ μέγιστος κοινὸς παρονομαστὴς τοῦ μορφωτικοῦ ἰδεώδους τῆς ἠνωμένης Εὐρώπης. Ἡ συνεχὴς ὑπόμνησις τοῦ ἰδεώδους αὐτοῦ τῆς ἱεραρχήσεως τῶν ἀξιῶν εἶναι δυνατόν νὰ γίνετα ἄριστα ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἢ ὁποῖα ὑπὸ τὶς μεταμορφωτικὲς ἀνταυγίες τοῦ Θαβωρείου φωτὸς ὁδηγεῖ στὴν ἐν Χριστῷ συμπερίληψιν, συνένωσιν καὶ «ἀνακεφαλαίωσιν» τῶν «οὐρανίων» καὶ τῶν «ἐπιγείων», συμφώνως πρὸς τὴ διατύπωσιν τοῦ Ἀπ. Παύλου (Ἐφ. α', 10).

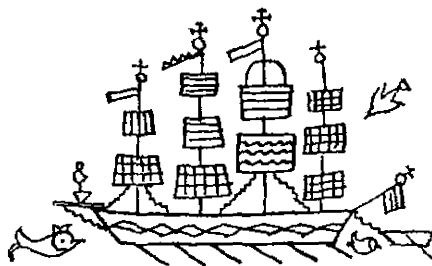
στ) Ἀπὸ ὀρθόδοξη σκοπιὰ εἶναι ἀπαράδεκτη ἡ ὑπαρξὶς ἑκατομμυρίων πεινῶντων, ὑποσιτιζομένων ἢ καὶ ἀποθνησκόντων ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴν παντὸς εἶδους βιωτικὴν ἐξαθλίωσιν. Ἡ —μὴ συμβιβαζομένη πρὸς ἠνωμένην Εὐρώπην δύο ἢ τριῶν ταχυτήτων καὶ ὁμοκέντρων κύκλων— Διακήρυξις τοῦ Κοινωνικοῦ Χάρτου τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργαζομένων ἐπιβάλλει τὴν ὄχι περιστατικὴν, ἀλλὰ συνεχῆ συστηματικὴν βελτίωσιν καὶ ὁλοκληρώσιν τῆς μὲ στροφὴν τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄνεργοι ἢ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐργασθῶν (γέροντες, ἀνιάτως ἀσθενεῖς, ἀνάπηροι κ.λπ.). Ἐλπίζομεν, ὅτι τὸ ἔτος 2003 ὡς «ἔτος τῶν ἀναπήρων» θὰ δώσῃ ὄψιν στὸ νὰ γίνῃ δεκτὸ τὸ αἶτημα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο, ὅπως εἶναι διατυπωμένο στὴν Ἐπιστολὴ Κλήμεντος, ἐπιτάσσει: «τεχνίτη ἔργον, ἀδρανεῖ (= στὸν ἄνεργο, στὸν μὴ δυνάμενο νὰ ἐργασθῆ) ἔλεος». Οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ ὑπενθυμίζουν, ὅτι ὁ Κοινωνικὸς Χάρτης δὲν πρέπει νὰ μεταβάλλεται συχνὰ εἰς «Εὐχολόγιον», ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ μορφὴν δεσμευτικῶν κανόνων δικαίου.

ζ) Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ οἱ ἄλλες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ ἐπισημαίνουν ὅτι ὁ καταρτισμὸς εὐρωπαϊκῶν προγραμμάτων γιὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης, τὴν προστασίαν τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, τὴν περιφρούρησιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, τὴν καταπολέμησιν τῆς μισαλλοδοξίας, τοῦ ρατσισμοῦ καὶ τῆς ξενοφοβίας, τὴν περίθαλψιν τῶν προσφύγων, τὴν ἐνταξίαν τῶν μεταναστῶν κ.τ.π., πρέπει νὰ συμπληρωθῶν μὲ ἀνάληψιν σταυροφορίας σὲ ἄλλους τομεῖς. Τέτοιοι τομεῖς εἶναι π.χ. ἡ συμφωνία γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἀγωγῆς καὶ τὸ ἰδεώδες τῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας, ὁ συνδυασμὸς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ φρονήματος μὲ τὴ διαφύλαξιν τῶν ἐθνικῶν ἰδιαιτεροτήτων καὶ παραδόσεων, ἢ ἀνύψωσις τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, ἢ ἐξυγιάνωσις τῶν βαρέως νοσοῦντων Μέσων Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας καὶ Ψυχαγωγίας, ἢ ποιοτικὴ βελτίωσις τῶν πολιτιστικῶν προγραμμάτων, ὁ προσδιορισμὸς τῶν κριτηρίων τοῦ ὑγιοῦς πολιτισμοῦ.

η) Μέσα σὲ γενικώτερα πλαίσια ἐξουδετερώσεως μέσα στὴν Εὐρώπην ὁποιοῦδήποτε κινδύνου ἐκ τοῦ ὀδοστρωτήρος τοῦ θρησκευτικοῦ συγκρητισμοῦ, ἢ Ὁρθόδοξη Ἑλλάς, ὅπως ἔχομε τόνισαι πρὸ 13 ἐτῶν, «διὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρέπει νὰ βοηθήσῃ ὥστε οἱ Ἐκκλησίαι τῆς Εὐρώπης καὶ πρὸ πάντων οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ συνεργασθῶν ἀρμονικῶς στὰ πλαίσια τῆς κανονικῆς τους πα-

ραδόσεως με ἀναγνώρισι τοῦ κανονικοῦ πρωτείου τιμῆς, γιὰ νὰ ἀποφευχθῆ ἢ ἀποδυνάμωσις τους με τυχόν ἀξιώσεις περι πρωτείου ἐξουσίας ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας εἴτε τῆς ἀρχαίας Ρώμης, εἴτε ὁποιασδήποτε, σλαβικῆς ἢ μὴ, τρίτης Ρώμης. Οἱ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες μαζί με τοὺς ἀδελφούς των τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ ἀναμεταδώσουν (κατὰ κάποιον τρόπο) τὸ προφητικὸ μῆνυμα τοῦ Ντοστογιέφσκη, τὸ ὁποῖο μπορεῖ ν' ἀποβάλλῃ τὴν ἐθνικιστικὴ του διατύπωσι, ἐὰν στὸ κείμενό του ἀντικαταστήσωμε τίς λέξεις “Ρωσία” ἢ “Ρωσικὸς λαός” με τίς λέξεις “Ὀρθοδοξία” ἢ “Ὀρθόδοξος λαός”... Τὸ μῆνυμα αὐτό, με τὴν τροποποίησι αὐτὴ ἔχει στὴν νεοελληνικὴ ὡς ἐξῆς: “Ναὶ αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκον τῆς Ὀρθοδοξίας ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἄνευ Χριστοῦ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ζῆ... (Ὁ Χριστός) θὰ φέρῃ πίσω στοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης τὸ φῶς καὶ τότε ἡ Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις θὰ εἶναι πάλιν ἐνωμένες”. “Εἶναι καθήκον τῆς Ὀρθοδοξίας,

—προσθέτει—, νὰ φέρῃ ἐκ νέου τὸν Χριστὸ σ' ἐκείνην τὴν Εὐρώπην, ἢ ὁποῖα ἀπομακρύνεται ἐξ Αὐτοῦ ὅλον ἐν καὶ περισσότερο. Κατὰ τὴν γνώμη μου ἀποστολὴ τῆς Ὀρθοδοξίας εἶναι νὰ σώσῃ τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν ἄβυσσο καὶ τὸ χάος με τὴν πίστι τῆς στὸν Χριστό. Στὶς τελευταῖες ἡμέρες πάντοτε ἐκ νέου βλέπω σαφῶς μπροστά μου ὡς ὄραμα, ὅτι ἡ Εὐρώπη διαρκῶς καὶ περισσότερο ἀπομακρύνεται ἐκ τοῦ Χριστοῦ, ἐφ' ὅσον ὅλον ἐν καὶ περισσότερο παραδίδεται στὴν εὐχάριστη, πολυτελῶς ἀνετη καὶ ἀναπαυτικὴ ζωὴ. Καὶ ὅταν ἡ Εὐρώπη στὴ συνέχεια σ' αὐτὸν τὸν δρόμο θὰ προχωρήσῃ στὴν ἄβυσσο, θὰ ἔλθῃ ὁ ὀρθόδοξος λαός, με τὴ φωτεινὴ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ στὴν καρδιά του, με τὴν συγχωροῦσα καὶ ταπεινόφρονα ἀγάπη του, καὶ τὴν τελευταία στιγμή θὰ σώσῃ τὴν Εὐρώπην ἐκ τοῦ χάους». (Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία καὶ τὸ ὄραμα τῆς Ἡνωμένης Εὐρώπης. Ἀνάπτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας», Ἀθήναι, 1990, σσ. 27-28).

ΜΕΛΕΤΑΙ

**ΑΠΟΗΧΟΙ
ΑΠΟ ΤΟΝ
ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟ
ΔΙΑΛΟΓΟ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ –
ΜΟΥΣΟΥΑΜΑΝΩΝ**

Του
Δρος Παν. Γ. Φούγια

Μεταξύ 15 και 19 Οκτωβρίου 2002 πραγματοποιήθηκε Συνάντηση Χριστιανών και Μουσουλμάνων στην έδρα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών στη Γενεύη της Έλβετίας. Την πρωτοβουλία για τη Συνάντηση αυτή είχε το Τμήμα Διαθρησκειακών Διαλόγων του WCC, το οποίο απηύθυνε πρόσκληση για την αποστολή αντιπροσώπου της και στην Έκκλησία της Ελλάδος.

Με πρόταση του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου ή ΔΙΣ της Έκκλησίας της Ελλάδος όρισε αντιπρόσωπό της τον συντάκτη του παρόντος, ο οποίος στις αρχές του λήγοντος έτους 2002 εξέδωσε έργο με τον τίτλο *ΙΣΛΑΜ, Πηγές, Πορεία, Προκλήσεις, Διάλογοι*, έκδ. Οίκος ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ-ΠΑΙΔΕΙΑ, Θεσσαλονίκη 2002. Το έργο αυτό έγινε δεκτό με ευμενή σχόλια τόσο από τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο, όσο και από πολλούς Ιεράρχες της Έκκλησίας.

Εάν δεν είχαν προηγηθῆ τα θλιβερά γεγονότα της 11.9.2001 στην Ν. Υόρκη με τις επιθέσεις στους δύο Πύργους του Παγκοσμίου Έμπορίου, ή άνωτέρω Συνάντηση Χριστιανών και Μουσουλμάνων δεν θα διέφερε από προηγούμενες Συναντήσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά την τελευταία 30ετία. Τοῦτο συνάγεται από το γεγονός ότι τα τρία βασικά γνωρίσματα των Συναντήσεων τα βρίσκει κανείς σε όλες σχεδόν τις μέχρι σήμερα Συναντήσεις: θέματα, πρόσωπα και αποφάσεις. Ακόμη, διατηρήθηκε το κλίμα και ο διαφορετικός παλμός σε κάθε ομάδα όχι μόνο από την πλευρά των Μουσουλμάνων Συνέδρων, αλλά και από την πλευρά των εκπροσώπων των Χριστιανικών Έκκλησιών.

Ως νέα θέματα στον κατάλογο των θυμάτων των προηγούμενων Συναντήσεων ἦσαν α) ἡ καταπολέμηση της τρομοκρατίας, β) ἡ σχεδιαζόμενη επίθεση των Η.Π.Α. κατά του Ιράκ και γ) ἡ νέα Ίντιφάντα των Παλαιστινίων και οἱ επιθέσεις των Ἰσραηλινών στα Παλαιστινιακά ἔδαφη.

Αὐτά τα τρία θέματα διατηρήθηκαν στην ἐπιφάνεια των συζητήσεων σε ὅλη τὴ διάρκεια της Συνάντησης και ἐπηρέασαν τὸ σῶμα των Συνέδρων στὴ διαμόρφωση των τελικῶν αποφάσεων.

Ἐπειδὴ ἡ σχεδιαζόμενη επίθεση των Η.Π.Α. κατά του Ιράκ θεωρήθηκε ὡς ἐπικείμενη, οἱ σύνεδροι ἐξέδωκαν ψήφισμα, με τὸ ὁποῖο ἐξέφραζαν τὴν ἀντίθεσή τους σε μιὰ τέτοια ἐνέργεια, ἡ ὁποία θὰ διατάρασσε τὴν εἰρήνη σε ὅλο τὸν κόσμο.

Οἱ Μουσουλμάνοι σύνεδροι, ἀνιήκοντες στὴν πλειονότητά τους στὴν μουσουλμανική διανόηση, διετύπωσαν ἐνδιαφέρουσες ἀπόψεις για τις σχέσεις Χριστιανῶν – Μουσουλμάνων, πού, ἂν δὲν ἦταν γνωστή ἡ ταυτότητά τους, θὰ νόμιζε κανείς ὅτι ἦσαν γεννημένοι και πεπαιδευμένοι σ' ἓνα δυτικὸ χριστιανικὸ περιβάλλον. Κατὰ τὴν ἀποψή μας, οἱ Καθολικοὶ και οἱ Προτεστάντες σύνεδροι, ἀκόμη και ὁ Πρόεδρος στὴ Συνάντηση, ὁ Καθολικὸς Πατριάρχης Κιλικίας κ. Ἀράμ Α', στὶς εἰσηγήσεις τους κινήθηκαν στὸ ἴδιο μῆκος κύματος με τοὺς Μουσουλμάνους σύνεδρους. Ἐξαίρεση ἀποτέλεσαν οἱ θέσεις μας στὴν εἰσήγησή μας και στὴν πολυσέλιδη πραγματεία μας, ἡ ὁποία διανεμήθηκε, στὶς ὁποῖες περιελήφθηκαν ἱστορικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τις σχέσεις τοῦ μουσουλμανικοῦ κόσμου με τὴν Ὁρθόδοξη Έκκλησία και τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος.

Ὅλοι οἱ σύνεδροι χρησιμοποίησαν τὴν ἴδια γλῶσσα, ἀναφερθέντες στοὺς στόχους των διαλόγων πού εἶναι: ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη, ἡ ἀμοιβαία κατανόηση, ἡ ἰσότητα των πολιτῶν, οἱ εἰλικρινεῖς σχέσεις Χριστιανῶν-Μουσουλμάνων, ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἀντιμετώπιση τῆς φτώχειας, ἡ καταπολέμηση τοῦ ἐγκλήματος, ὁ σεβασμὸς των παραδόσεων των ἄλλων θρησκευτικῶν κοινοτήτων ἢ ὀργανισμῶν, ἡ ἐξισορρόπηση των σχέσεων ἀνάμεσα στὴν θρη-

σκευτική, την πολιτιστική και την εθνική ταυτότητα, ή απόκτηση δικαιωμάτων ίσοπολιτείας, ή ανθρώπινη αξιοπρέπεια αντίθετα στην όποια ταπείνωση (στο κέντρο των βιβλικών και θεολογικών θεμάτων), ή θρησκεία ως θέμα δημοσίου ενδιαφέροντος και όχι απλώς ως προσωπικό δεδομένο (ακόμη κι αν υπάρχει χωρισμός Θρησκείας και Πολιτείας), ή διεύρυνση των σχέσεων μεταξύ Θρησκείας, Πολιτείας και Κοινωνίας, ο αγώνας για την διεκδίκηση της δικαιοσύνης και την καταπολέμηση της βίας και της ανισότητας στην πολιτική, την οικονομία και την κοινωνία.

Κάποιες άλλες, πολύ αξιόλογες θέσεις Μουσουλμάνων συνέδρων, οι οποίες και στο παρελθόν έχουν συζητηθεί είναι οι ακόλουθες: Συνύπαρξη και διάλογος για να διασφαλιστεί η συνύπαρξη των λαών. Έπαρκής γνώση των θρησκειών. Η αυτόαμυνα καμιά σχέση δεν έχει με την τρομοκρατία. Οι θρησκευτικές και οι πνευματικές αξίες είναι ουσιαστικές πηγές για τη δημιουργία καλύτερης ζωής στην κοινωνία. Η θρησκεία ούτε εκφράζει μίσος ούτε δικαιολογεί την αίματοχυσία. Ο νόμιμος Γάμος εξασφαλίζει το θεμέλιο της σωστής κοινωνίας, που είναι η οικογένεια. Παγκοσμιοότητα και οικουμενικότητα πρέπει να αλληλοϊπηρετούνται, άλλως οδηγούν στην ματαιότητα και την καταστροφή. Η θρησκεία είναι αντίθετη στις ακρότητες και στην τρομοκρατία. Στο όνομα του Θεού ούτε πόλεμοι ούτε φόνοι δικαιολογούνται. Το ίσοστάσιο άνδρος και γυναίκας στις υποχρεώσεις τους για την οικογένεια βεβαιώνει την αφοσίωσή τους στο θέλημα του Θεού.

Οι συνέδροι υποστήριξαν ότι η αγιότητα της ανθρώπινης ζωής και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας είναι αντίθετη σε κάθε μορφή βίας, όταν μάλιστα απειλεί άθώους ανθρώπους. Γίνεται ακόμη πιο σκληρή η βία όταν ενεργείται υπό κρατική κάλυψη ή γίνεται με την άνοχη όργανων που έχουν την ευθύνη για την προστασία της ειρήνης, της γαλήνης και της ασφάλειας των Έθνων. Επίσημαναν ότι οι μεγάλες αδικίες που σημειώνονται πάνω στον πλανήτη έχουν αιτίες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές αδικίες. Η άρετή της δικαιοσύνης, που είναι καλά ριζωμένη στις θρησκευτικές παραδόσεις, είναι παγκόσμια άρετή και ως τοιαύτη είναι παράγοντας καθοριστικός σε θρησκείες, φυλές, εθνικότητες και γένη.

Οι συνέδροι χρέωσαν σε Χριστιανούς και Μουσουλμάνους την αποστολή να αποπαγκοσμιοποιήσουν τις συγκρούσεις και ειδικά εκείνες που φέρουν θρησκευτικά χαρακτηριστικά. Αντί τέτοιων συγκρούσεων οφείλουν να συνεργασθούν με στόχο την συνύπαρξη και την αποδοχή της διαφορετικότητας του ανθρώπου της διπλανής πόρτας. Όλοι δε οι παράγοντες και τα όργανα Χρι-

στιανών και Μουσουλμάνων οφείλουν να μεταφέρουν στις κοινωνίες τους τα μηνύματα αυτής της Συνάντησης και μέσα από τα προγράμματα εκπαίδευσης των Χωρών τους να διδαχθούν οι νέες γενιές τον σεβασμό στον πλουραλισμό στη θρησκεία, τον πολιτισμό και στις παραδόσεις, πάνω δε απ' όλα δε να σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Μόνο έτσι θα πολεμηθούν άρρωστημένες έρμηνείες που παράγονται από τον μιλιταρισμό, τον εξτρεμισμό και την βία σε όλες τις μορφές της.

Οι συνέδροι ομόφωνα καταδίκασαν την τρομοκρατία, τη χρήση οποιασδήποτε βίας και την καταπίεση των αδυνάτων. Ζήτησαν να επιτραπεί σε όλες τις θρησκείες να απολαμβάνουν την αγιότητα της πόλεως Ίερουσαλήμ.

Με έμφαση οι συνέδροι έπιβεβαίωσαν την χρησιμότητα των διαθρησκειακών διαλόγων Χριστιανών και Μουσουλμάνων στη συμφιλίωση λαών με διαφορετική θρησκεία και διαφορετικό πολιτισμό στη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της εξάλειψης κάθε πικρίας από συγκρούσεις του παρελθόντος.

Θέση όλων των συνέδρων, με εξαίρεση την αντίθετη άποψη του γράφοντος, ήταν η διακήρυξη ότι η ποικιλία των πολιτισμών και οι διαφορές στις θρησκείες αποτελούν εύλογία του Θεού. Κατεδίκασαν την έμμετάλλευση άδικιών από πολιτικούς ηγέτες με αποτέλεσμα να διεγείρεται ο φανατισμός και το θρησκευτικό μίσος, ενώ θα πρέπει να βρούνε τρόπους συνεργασίας μέσα από ένα πολιτιστικό διάλογο για δικαιοσύνη και αμοιβαία εμπιστοσύνη.

Τέλος, η Συνδιάσκεψη Χριστιανών και Μουσουλμάνων, στη Συνάντηση της Γενεύης, αναγνώρισε ένα αριθμό θεμάτων, τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν προτεραιότητες στις κοινές προσπάθειες, που θα γίνουν τα επόμενα χρόνια τοπικώς, εθνικώς και διεθνώς, όπως είναι οι τομείς της Παιδείας, της ευθύνης στο Δημόσιο χώρο και στον αγώνα για δικαιοσύνη και ειρήνη.

Για τον Δυτικό κόσμο και τις Χριστιανικές Εκκλησίες όλα τα θέματα που συζητήθηκαν στη Συνάντηση και τα συμπεράσματα που βγήκαν απ' αυτήν είναι αυτονόητα. Για τον γράφοντα οι απόψεις της Μουσουλμανικής διανόησης δεν είναι πρωτάκουστες και στην εκτίμησή μας αυτή την έχουμε εκφράσει στο έργο μας περί του ΙΣΛΑΜ, αλλά και στην έκθεσή μας προς τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο και την ΔΙΣ της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εκείνο που θα θέλαμε να δούμε στο μέλλον είναι οι θέσεις και οι προτάσεις των Μουσουλμάνων Συνέδρων να γίνουν ευμενώς δεκτές και να εφαρμοσθούν από τις πλατειές μάζες του Μουσουλμανικού κόσμου.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΗΡΑΣ ΚΑΙ ΤΡΙΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

(9 Ιανουαρίου 2003)

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνήλθε σήμερα σε πρώτη έκτακτη Συνεδρία η Ίερά Σύνοδος της Ίεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος υπό την Προεδριαν του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου στην Αίθουσα Συνεδριών της Ίερας Συνόδου.

Πρό της Συνεδρίας ετελέσθη Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στο Καθολικό της Ίερας Μονής Πετράκη, Ιερουργούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Έδεσσης, Πέλλης και Αλμωπίας κ. Ίωήλ.

Έντός της αιθούσης των Συνεδριών εψάλλη η έναρκτήρια Ακολουθία για την έναρξη των εργασιών της Ίερας Συνόδου. Αναγνωσθέντος του Καταλόγου των συμμετεχόντων Ίεραρχών, διεπιστώθη η απουσία των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Θεοκλήτου, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου, Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Δαμασκηνού και Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου κ. Δημητρίου. Από αυτούς οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων και Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου κ. Δημήτριος με επιστολή τους ζήτησαν να δικαιολογηθεί η απουσία τους για λόγους υγείας.

Κατά την έναρξη της Συνεδρίας, ο Μακαριώτατος Πρόεδρος προσεφώνησε το Σώμα της Ίεραρχίας και ευχήθηκε τα δέοντα για τις εορτές της Θείας Ήπιφανείας και την έναρξη του Νέου Έτους. Ακολούθως, αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα της έκτακτης σύγκλησης της Ίεραρχίας και ανέπτυξε λεπτομερώς τα άφορωνα στην ταχεία πλήρωση της κενής Ίερας Μητροπόλεως Θήρας, Αμοργού και Νήσων και στην κάθε μία περίπτωση έκλογής των νέων Βοηθών και Τιτουλαρίων Ήπισκόπων. Τέλος, ευχήθηκε καλή έπιτυχία στις εργασίες της Ίερας Συνόδου της Ίεραρχίας, που τελεί υπό την εύλογία του Θεού και την έπιπνοια του Αγίου Πνεύματος, γι' αυτό είναι και ένα πολύ σημαντικό γεγονός η σύγκλησή της.

Στην προσφώνηση του Μακαριωτάτου αντιφώνησε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, υπό την ιδιότητά του ως Αντιπρόεδρου της Ίερας Συνόδου της Ίεραρχίας, αναφερθείς στην ιστορική εξέλιξη του θεσμού των Βοηθών Ήπισκόπων της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Ακολούθως, συνεκροτήθη η Ήπιτροπή Τύπου υπό των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών Αλεξανδρουπόλεως κ. Ανθίμου, Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ίεροθέου και Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηπτου κ. Δανιήλ.

Τα θέματα της Ήμερησίας Διατάξεως της πρώτης ήμέρας των Συνεδριών της Ι.Σ.Ι. ήσαν: α) Η πλήρωση της χηρευούσης Ίερας Μητροπόλεως Θήρας, Αμοργού και Νήσων, κατόπιν παραιτήσεως του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος για λόγους υγείας, β) η πλήρωση θέσεως Βοηθού Ήπισκόπου παρά τη Ίερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών κατά τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 1951/1991, μετά την έκδημία του Ήπισκόπου Κερνίτσης κυρού Λεοντίου, γ) η πλήρωση θέσεως Τιτουλαρίου Ήπισκόπου Γενικού Διευθυντού «Αποστολικής Διακονίας» κατά τις διατάξεις του άρθρου 7 του Α.Ν. 976/1946» και δ) η έκλογή Τιτουλαρίου Ήπισκόπου.

Ακολούθως και συμφώνως προς τις διατάξεις του Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος», περι του τρόπου πληρώ-

σεως τῆς κενῆς Μητροπολιτικῆς Ἐδρας, ἔγινε ψηφοφορία μὲ θέμα «Πλήρωση τῆς χηρευούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων, διὰ Μεταθέσεως ἢ δι' Ἐκλογῆς». Ἔτσι, ἀποφασίσθηκε μὲ μεγάλη πλειοψηφία, ὅπως ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων πληρωθεῖ δι' ἐκλογῆς καὶ ὄχι διὰ μεταθέσεως.

Ἀφοῦ ἀποφασίσθηκε ἡ δι' ἐκλογῆς πλήρωση, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες ψήφισαν γιὰ τὴν κατάρτιση τοῦ τριπροσώπου Ψηφοδελτίου γιὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολις Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων, τὸ ὁποῖο διαμορφώθηκε ὡς ἀκολούθως:

1) Ἀρχιμανδρίτης Ἐπιφάνιος Ἀρτέμις	ψῆφοι 58.
2) Ἀρχιμανδρίτης Κλήμης Ζώκαρης	ψῆφοι 22.
3) Ἀρχιμανδρίτης Χριστοφόρος Νάνος	ψῆφοι 20. λευκὰ 8.

Εὐθὺς ἀμέσως, ἀκολούθησε ἡ ψηφοφορία, κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἐκλέκτορες ὑποχρεοῦνται νὰ ψηφίσουν ἕναν μόνον ὑποψήφιο ἐκ τοῦ καταρτισθέντος ὡς ἄνω τριπροσώπου.

Γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἔλαβαν:

ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης	
Ἐπιφάνιος Ἀρτέμις	ψήφους 59.
ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης	
Κλήμης Ζώκαρης	ψήφους 1.
ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης	
Χριστοφόρος Νάνος	ψήφους 1. λευκὰ 12.

Οὕτω, Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων ἐξελέγη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἐπιφάνιος Ἀρτέμις.

Ἀκολούθως, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρότεινε γιὰ τὴν πλήρωση τῆς θέσεως Βοηθοῦ Ἐπισκόπου παρὰ τῆ Ἱερᾶ Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν τοὺς Ἀρχιμανδρίτες κ. Δαμασκηνὸ Καζανάκη, κ. Χρυσόστομο Ἀβαγιανὸ καὶ κ. Κλήμη Κοτσομύτη.

Ἀμέσως, ἀκολούθησε ἡ ψηφοφορία, κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἐκλέκτορες ὑποχρεοῦνται νὰ ψηφίσουν ἕνα μόνον ὑποψήφιο ἐκ τῶν προταθέντων.

Γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἔλαβαν:

ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης	
Δαμασκηνὸς Καζανάκης	ψήφους 51.
ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης	
Χρυσόστομος Ἀβαγιανὸς	ψήφους 5.

ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης
Κλήμης Κοτσομύτης

ψήφους 2.
λευκὰ 15.

Οὕτω, Βοηθὸς Ἐπίσκοπος παρὰ τῆ Ἱερᾶ Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν, μὲ τὸν τίτλο τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης Ἐπισκοπῆς Βελεστίνου, ἐξελέγη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Δαμασκηνὸς Καζανάκης.

Στὴ συνέχεια, ὁ Μακαριώτατος πρότεινε γιὰ τὴν πλήρωση τῆς θέσεως Τιτουλαρίου Ἐπισκόπου Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» τοὺς Ἀρχιμανδρίτες κ. Ἀγαθάγγελο Χαραμαντίδη, κ. Διονύσιο Μάνταλο καὶ κ. Κύριλλο Μισιακούλη.

Ἀκολούθησε ἡ ψηφοφορία, κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἐκλέκτορες ὑποχρεοῦνται νὰ ψηφίσουν ἕνα μόνον ὑποψήφιο ἐκ τῶν προταθέντων.

Γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἔλαβαν:

ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ.	
Ἀγαθάγγελος Χαραμαντίδης	ψήφους 57.
ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ.	
Κύριλλος Μισιακούλης	ψήφους 2.
ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ.	
Διονύσιος Μάνταλος	ψήφους 1. λευκὰ 13.

Οὕτω, Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», μὲ τὸν τίτλο τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης Ἐπισκοπῆς Φαναρίου, ἐξελέγη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀγαθάγγελος Χαραμαντίδης.

Τέλος, ὁ Μακαριώτατος πρότεινε γιὰ τὴν ἐκλογή Τιτουλαρίου Ἐπισκόπου τοὺς Ἀρχιμανδρίτες κ. Παντελεήμονα Καθρεπτιδῆ, κ. Γερβάσιο Ραπτόπουλο καὶ κ. Ἀθηναγόρα Καραματζάνη.

Ἀκολούθησε ψηφοφορία, κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἐκλέκτορες ὑποχρεοῦνται νὰ ψηφίσουν ἕνα μόνον ὑποψήφιο ἐκ τῶν προταθέντων.

Γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἔλαβαν:

ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ.	
Παντελεήμων Καθρεπτιδῆς	ψήφους 53.
ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ.	
Γερβάσιος Ραπτόπουλος	ψήφους 3.
ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ.	
Ἀθηναγόρας Καραματζάνης	ψήφους 1. λευκὰ 16.

Οὕτω, Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος, μετὸν τίτλο τῆς πά-
λαι ποτὲ διαλαμφάσης Ἐπισκοπῆς Κορωνείας, ἐξελέγη
ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Παντελεήμων
Καθρεπτίδης.

Ἀκολούθως, ὁ ἐψηφισμένος Μητροπολίτης καὶ οἱ
ἐψηφισμένοι Ἐπίσκοποι ἔδωσαν τὸ Μικρὸ καὶ Μέγα Μή-
νυμα ἐνώπιον τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου καὶ τῶν
Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου
Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Ἐπιφανίου θά τελεσθῆι
τὸ Σάββατο 11 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., στὸν Ἱερό Καθεδρικό
Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Βε-
λεστίνου κ. Δαμασκηνοῦ θά τελεσθῆι τὴν Κυριακὴ 12 Ἰα-
νουαρίου, στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Φα-
ναρίου κ. Ἀγαθαγγέλου θά τελεσθῆι τὴν Δευτέρα 13 Ἰα-
νουαρίου, στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κο-
ρωνείας κ. Παντελεήμονος θά τελεσθῆι τὴν Τρίτη 14 Ἰα-
νουαρίου, στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας
(9-1-2003)

(Ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ). Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θήρας
κ. Ἐπιφάνιος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Βελεστίνου κ. Δαμασκηνός,
ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος καὶ ὁ Θεοφ.
Ἐπίσκοπος Κορωνείας κ. Παντελεήμων.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΗΡΑΣ, ΑΜΟΡΓΟΥ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ κ. ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΑΡΤΕΜΗ

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Θή-
ρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Ἐπιφάνιος (κατὰ κόσμον
Μιχαὴλ Ἀρτέμης) γεννήθηκε τὸ 1934 στὸ Βρούτση τῆς
Νήσου Ἀμοργοῦ. Τίς ἐγκύκλιες σπουδές του παρακολού-
θησε ἀρχικὰ στὴν ἰδιαίτερη πατρίδα του καὶ ἐν συ-
νεχείᾳ στὴν Ἀθήνα.

Μετὰ τὴν ἐκπλήρωση τῆς στρατιωτικῆς του θητείας
τὸ 1958, χειροτονήθηκε Διάκονος ἀπὸ τὸν Μακαριστὸ
Μητροπολίτη Θήρας κυρὸ Γαβριὴλ, πλησίον τοῦ ὁποίου
ὑπηρέτησε ἐπὶ ἓν ἔτος.

Κατὰ τὴν περίοδο 1959-1964 σπούδασε Θεολογία στὴ
Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὑπη-
ρετῶν ταυτόχρονα ὡς Διάκονος καὶ ὑπεύθυνος τοῦ Κα-
τηχητικῆς ἔργου στὸν Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Βασιλείου τῆς
ὁδοῦ Μετσόβου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὴν ἀποφοίτησή του (1964) χειροτονήθηκε Πρε-
σβύτερος ἀπὸ τὸν Μακαριστὸ Μητροπολίτη Θήρας κυρὸ
Γαβριὴλ, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀπένευμε καὶ τὸ ὄφφικιο τοῦ
Ἀρχιμανδρίτου.

Τὸ ἴδιο ἔτος διορίσθηκε Ἐφημέριος στὴ Νῆσο Θήρα
καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ 1965 τακτικὸς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς
Μητροπόλεως Θήρας. Ἀπὸ τότε ἕως σήμερα ὑπηρέτησε
ὡς Ἡγούμενος τῆς Παλαιφάτου καὶ Ἱστορικῆς Ἱερᾶς
Μονῆς Παναγίας Χοζοβιωτίσσης Ἀμοργοῦ.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς πολυετοῦς διακονίας του τό-
σο στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη ὅσον καὶ στὴν Ἱερὰ Μονὴ ἀνέ-
πτυξε πλουσιωτάτη ποιμαντικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ δρα-
στηριότητα. Οἱ τομεῖς στοὺς ὁποίους ἐπιδόθηκε ἰδιαίτε-
ρα εἶναι τὸ κήρυγμα, ἡ κατήχηση καὶ ἡ ἔξομολόγηση σὲ
μία πολυνησιακὴ ἐπαρχία κάτω ἀπὸ δύσκολες συνθήκες.

Ἀναστήλωσε ἐκ βάθρων τὴν Ἱερὰ Μονὴ καὶ τὰ Με-
τόχια Αὐτῆς καὶ ἐνίσχυσε τὴν ἀδελφότητα μετὰ νέους ἀδελ-
φούς. Τὸ 1975 ἀνοικοδόμησε στὴ Θήρα σύγχρονον Οἰκο-
τροφεῖον, τοῦ ὁποίου διετέλεσε ἐπὶ μακρὸν Διευθυντής.

Οί πλείστοι τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων, ἀλλά καί ἀρκετοί ποῦ ὑπηρετοῦν ἐκτὸς αὐτῆς ἀποτελοῦν πνευματικά του ἀναστήματα.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Ὁ ἐκλεγείς Ἐπίσκοπος Βελεστίνου Δαμασκηνός (κατὰ κόσμον Ἰωάννης Μ. Καζανάκης) ἐγεννήθη τὴν 23ην-1-1934 εἰς τὸ χωρίον Μάλλαις τῆς ἐπαρχίας Ἱεραπέτρας τοῦ Νομοῦ Λασιθίου Κρήτης, ὅπου ἐτελείωσε καὶ τὸ Δημοτικὸν σχολεῖον. Τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς του ἐτελείωσε εἰς Ἱεραπέτραν. Τὸ 1955 εἰσῆχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, λαβὼν τὸ πτυχίον τὸ 1960.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1960 ἐκάθη Μοναχὸς ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Δημητριάδος κυροῦ Δαμασκηνοῦ, ὀνομασθεὶς Δαμασκηνός. Τὴν 24ην τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ τὴν 30ὴν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Πρεσβύτερος. Τὴν 6ην Αὐγούστου προεχειρίσθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην καὶ τὸν Μάρτιον τοῦ ἐπομένου ἔτους διορίσθη τακτικὸς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος. Παρὰλλήλως, διετέλεσε ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα οἰκονομικὸς ὑπεύθυνος τῆς Ἱ. Μονῆς Παναγίας Ξενιάς καὶ ἐπὶ τι διάστημα ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Φλαμουρίου. Ἐπίσης, δι' ὠρισμένον διάστημα διετέλεσε Γεν. Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος.

Ἀπὸ τοῦ 1961 ἕως καὶ τοῦ 1967 ἐδίδαξε ὡς καθηγητὴς εἰς τὸ Ἀνώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον Βόλου.

Τὸ 1968 ἔλαβε ὑποτροφίαν ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν διὰ τὸ Ἐλεύθερον Πανεπιστήμιον τοῦ Δ. Βερολίνου, ὅπου ἐπὶ ἓν ἔτος παρηκολούθησε Δογματικὴν πλησίον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ρέντιγκ, ἀνακληθεὶς, ὁμως, τὸν ἐπόμενον χρόνον μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τοῦ ἀειμνήστου Γέροντός του. Ὑποστὰς καὶ ὁ ἴδιος πολλὰς δοκιμασίας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν του τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1974.

Κατὰ τὸ Σχολικὸν ἔτος 1976-77 διετέλεσε Σχολάρχης τοῦ λειτουργήσαντος Μέσου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Βόλου.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1974 ὠρίσθη τοποτηρητὴς τῆς κενωθείσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, τὴν ὁποίαν παρέδωσε εἰς τὸν ἐκλεγέντα τότε νέον Μητροπολίτην Δημητριάδος καὶ νῦν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον, τοῦ ὁποίου διετέλεσε καὶ Πρωτοσύγκελλος ἕως τοῦ 1986, ὅποτε λαβὼν ἀπο-

λυτήριον μετέβη εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας πλησίον τοῦ ἀειμνήστου ἤδη Μητροπολίτου κυροῦ Φιλοθέου, τοῦ ὁποίου διετέλεσε Πρωτοσύγκελλος μέχρι τοῦ τραγικοῦ θανάτου αὐτοῦ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1994, διευθύνων καὶ τὸ Περιοδικὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως «Ἡ Ἀγία Φωτεινὴ, ἡ Ἰσαπόστολος».

Τὸ 1995 ἐπανῆλθεν εἰς Βόλον καὶ ἀπὸ τοῦ 1998 διορίσθη πάλιν ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ πλέον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου ὡς πρωτοσύγκελλος, θέσιν τὴν ὁποία διετήρησε καὶ ἐπὶ τοῦ νέου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου μέχρι καὶ τῆς εἰς ἐπίσκοπον ἐκλογῆς αὐτοῦ.

Διετέλεσε ἐπίσης κατὰ καιροὺς ἱερατικὸς προϊστάμενος τῶν ἱερῶν Ναῶν Εὐαγγελιστρίας Ἀλμυροῦ, Εὐαγγελιστρίας Ν. Ἰωνίας Βόλου, Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Βόλου καὶ τῶν Παρακκλησίων Ἀγίου Ἀποστόλου τοῦ Νέου Βόλου καὶ Ἀγίας Τριάδος Νοσοκομείου Βόλου.

Ἐπὶ ἤρξεν ὁ πρῶτος διοργανωτὴς τῆς θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας Φυλακῶν Βόλου. Ὑπεύθυνος τῆς θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς 111 Π.Μ. Νέας Ἀγχιάλου ἀπὸ τοῦ 1963-1966. Ἐπεμελεῖτο τακτικῆς θρησκευτικῆς ἐμπομπῆς ἀπὸ τοῦ κρατικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Βόλου καὶ ἀργότερον ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐξέδωσε: α) Ἀκολουθία τῶν ἱερῶν Παρακλήσεων πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας 1991. β) Προστασία τῶν Χριστιανῶν 1993. Ὁμιλία εἰς τὰ τροπάρια τῆς Μικρᾶς Παρακλήσεως. γ) Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Ἐξακουστῆς 1993. δ) Ὁ Ἅγιος ἔνδοξος Νεομάρτυς Ἀπόστολος 1998. ε) Ψελλίσματα. Κυριακοδρομία. Ὁμιλία ἐπὶ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων εἰς τόμους δύο, τὸ 2002.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΦΑΝΑΡΙΟΥ κ. ΑΓΘΑΓΓΕΛΟΥ, ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος (κατὰ κόσμον Βασίλειος) Χαραμαντίδης γεννήθηκε στὴ Χαλκίδα τὸ 1961. Ἐκάθη Μοναχὸς τὸ 1983 στὴν Ἱερὰ Βυζαντινὴ Μονὴ Ὁσίου Λουκά, χειροτονήθηκε Διάκονος τὸ 1983 καὶ Πρεσβύτερος τὸ 1988 ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώ-

νυμο. Είναι πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής Ἀθηνῶν και ὑπ. Διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἐπεράτωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές αὐτοῦ στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης με ειδίκευση στὸν Πρακτικὸ Κλάδο της Θεολογίας και παρακολούθησε σεμινάρια για θέματα ποιμαντικής και κοινωνικής διακονίας, στὴ Γερμανία, κατόπιν προσκλήσεως της Γερμανικής Λουθηρανικής Εὐαγγελικής Ἐκκλησίας κατά τὰ ἔτη 1986-1987, 1994. Συμμετείχε, ὡς ἐμπρόσωπος της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος, στὰ μεταπτυχιακά σεμινάρια τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὸ Σαμπεζῦ της Γενεύης «Φονταμενταλισμὸς και τρόποι ὑπερβάσεώς του» (1995), «Ἡ σύγχρονη ποιμαντική διακονία της Ἐκκλησίας» (1996), και στὸ ἐπιστημονικὸ συμπόσιο «Δημιουργία, πίστη και γνώση» (1996). Εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ Ὁδείου Χαλκίδος και ἄριστος γνώστης τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν.

Διακόνησε ὡς Διάκονος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Λεβαδείας (1983-1988), ὡς ἱερατικός προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λιβαδειᾶς της Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν και Λεβαδείας (1988-2003), ὑπεύθυνος της νεότητας ἐπαρχίας Λιβαδειᾶς (1983-1988), και ὑπεύθυνος τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων και τοῦ μουσικοῦ ἐργαστηρίου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν και Λεβαδείας. Με πρωτοβουλία του ἀνηγέρθη τὸ Κέντρο Διακονίας και Ἐπικοινωνίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λιβαδειᾶς, στὸ ὁποῖο λειτούργησε Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς ἐπὶ θεμάτων πρόληψης και ἀπεξάρτησης και τὸ ὁποῖο φιλοξενεῖ ποιμαντικά, κατηχητικά και κοινωνικά προγράμματα, και ἀξιοποιήθηκε για τοὺς κοινωνικοὺς σκοποὺς του τὸ Κληροδοτήμα «Ε. Παπαϊωάννου». Ἰδιαίτερη ἀξιόλογη κοινωνική δράση ἀνέπτυξε, με τὴν καθοδήγησή του, ὁ Σύνδεσμος Ἀγάπης Γυναικῶν της ἐνορίας ποὺ βραβεύθηκε τὸ ἔτος 2002 ἀπὸ τὴν Πολιτεία ὡς ὁ πρῶτος κοινωνικὸς ἐθελοντικὸς φορέας τοῦ Νομοῦ Βοιωτίας. Κατὰ τὰ ἔτη 1991-1994 εἶχε τὴν ἐπιμέλεια της ἐκδόσεως τοῦ Ἡμερολογίου (Διπτύχων) τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὸ 1995 προσελήφθη στὴν Ἱερὰ Σύνοδο ὡς Γραμματεὺς και εἶχε τὴν εὐθύνη τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου της Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ ὁποῖο ταξινομήσε ἐκ νέου θεματικά και χρονολογικά, και της Μηχανοργάνωσης τῶν Συνοδικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ἀπὸ τὸ 1997-1999 τοῦ ἀνετέθησαν, παράλληλα, καθήκοντα Γραμματέως της Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκκλη-

σιαστικής Ἐκπαίδευσσεως και Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, και ἀπὸ τὸ 1999-2001 της Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων και Διαφωτίσεως. Τὸ 1999, με πρόταση τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοπούλου, διορίσθηκε ὡς Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων της Ἐπικοινωνιακῆς και Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος και τῶν περιοδικῶν «Ἐφημέριος», «Ἐκκλησία» και «Θεολογία», και τὸ 2001 ὡς Γενικὸς Διευθυντῆς της Ἀποστολικῆς Διακονίας της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος.

Ἐχει δημοσιεύσει διάφορες ἐπιστημονικῆς-θεολογικῆς μελέτες ἐκ τῶν ὁποίων οἱ κυριώτερες εἶναι:

- Ἀρχιερατικοὶ Κατάλογοι τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου της Ἱερᾶς Συνόδου,
- Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος,
- Ἱστορικῆς μελέτες στὸν ἐπιστημονικὸ συλλογικὸ τόμο ὑπὸ τὸν τίτλο «Μνήμες και μαρτυρίες ἀπὸ τὸ 1940 και τὰ χρόνια της Κατοχῆς».
- Ἡ κανονικὴ παράδοση της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος περὶ τοῦ καθαγιασμοῦ, της παραλαβῆς και της χρήσεως ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Ἁγίου Μύρου κατὰ τὸν ΙΘ' και Κ' αἰῶνα» (διδασκαρική διατριβή),
- Τὰ Μ.Μ.Ε. και ὁ ρόλος τους στὴν καταπολέμηση τοῦ ρατσισμοῦ και της ξενοφοβίας,
- Φονταμενταλισμὸς και τρόποι ὑπερβάσεώς του.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Ὁ Θεοφιλέστατος ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Κορωνείας κ. Παντελεήμων (Καθρεπτιδῆς) ἐγεννήθη τὸ 1937 εἰς Νίκαιαν.

Σπούδασε Θεολογία στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπου και ἔλαβε τὸ πτυχίον του τὸ 1959.

Χειροτονήθηκε Διάκονος τὸ ἔτος 1962 και τὴν ἐπόμενη χρονιά (1963) Πρεσβύτερος.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1962 ἕως τὸ 1967 διετέλεσε Ἱεροκήρυξ της Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης και Σταγῶν.

Τὴν διετία 1967-1969 πραγματοποιήσε μεταπτυχιακῆς σπουδῆς στὴν Γερμανία και μετὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Ἑλλάδα διορίσθηκε Διευθυντῆς της Ἐκκλησιαστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Ἀεροπορίας (1970-1974).

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1974 και ἕως της ἐκλογῆς του διετέλεσε Ἱεροκήρυξ τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν.

**ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ
ΣΤΗΝ Ε.Ε.**

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἀριθμ. Πρωτ. 294
Διεκπ. 145

Ἀθήνησι τῆ 23ῃ Ἰανουαρίου 2003

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς
Τὸν Ἐξοχώτατον
κ. Κωνσταντῖνον Σημίτην,
Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

«Ὁἶμαι πᾶσιν ἀνομολογήσθαι τῶν νοῦν ἐχόντων, παίδευσιν τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν εἶναι τὸ πρῶτον οὐ ταύτην μόνην τὴν εὐγενεστέραν καὶ ἡμετέραν ... ἀλλὰ καὶ τὴν ἕξωθεν»

(Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἐπιτάφιος εἰς τὸν Μέγαν Βασίλειον, Ἑλληνικὴ Πατρολογία, 36, 508-509).

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συγχαίρει τὴν ὑμετέρα Ἐξοχώτητι ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς Προεδρίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως ὑπὸ τῆς Χώρας ἡμῶν, εὐχομένη εἰς ὑμᾶς προσωπικῶς καὶ εἰς ὅπαντα τὰ στελέχη τῆς Ἐντίμου Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν καὶ εὐλογίαν, ὥστε μὲ ἐπιτυχίαν νὰ περαιώσητε τὸ δύσκολον ἀλλὰ καὶ τιμητικὸν ἔργον τοῦ συντονισμοῦ τῶν Εὐρωπαϊῶν Ἀξιωματούχων. Ἡ Ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία ἀντιλαμβάνεται βεβαίως ὅτι, αἱ κατὰ τὸ τρέχον ἐξάμηνον ἀναληφθησόμεναι πρωτοβουλία καὶ αἱ ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ληφθοῦν, θεμελιώνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἓνα ἤδη δεδομένον καὶ τεθεσπισμένον ὑπὸ τῶν Χωρῶν - Μελῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Εὐρωπαϊκῶν Ὁργάνων πλαίσιον. Πλὴν ὁμως, ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Προεδρία δύναται καὶ πρέπει νὰ ἀφήσῃ τὴν ἰδικὴν τῆς διακριτὴν σφραγίδα εἰς τὸ ἐξάμηνον τοῦτο. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἐκφράσῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχώτητα τὰς ἀπόψεις Αὐτῆς. Ἐκ τῶν προτέρων, δεόν νὰ διασαφηνισθῇ, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως, ὅτι ἡ Ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία δὲν διεκδικεῖ παρεμβατικὸν ρόλον εἰς τὰ πολιτικὰ δρώμενα τῆς Χώρας ἡμῶν, γεγονός, ἄλλωστε, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν πνευματικὴν Αὐτῆς ἀποστολήν. Ἐπιθυμεῖ, ὁμως, νὰ μεταφέρῃ εἰς Ὑμᾶς τὰς σκέψεις καὶ τοὺς προβληματισμοὺς Αὐτῆς διὰ τὴν πορείαν τῆς Ἠνωμένης Εὐρώπης μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι οἱ προβληματισμοὶ οὗτοι ἀπηχοῦν καὶ τὰς ἀπόψεις τῆς πλειονότητος τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πιστεύει εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν προοπτικὴν τῆς Χώρας ἡμῶν καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιτύχῃ τὸ «πείραμα» τῆς συνεργασίας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Λαῶν. Παρὰλλήλως, ὁμως, ἀγωνίζεται διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἔθνικης ταυτότητος καὶ τῆς πολιτισμικῆς ἰδιοπροσωπίας ἡμῶν, ὡς Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων. Εἰς τὸ πλαίσιον αὐτὸ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀπέστειλε ἐγκαίρως τὰς προτάσεις Αὐτῆς πρὸς τὴν Συνέλευσιν, ἡ ὁποία ἐπε-

ξεργάζεται τὸ σχέδιον τοῦ νέου Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Ἐσταίν. Ἐπὶ πλέον, ἡ Ἐκκλησία προσεπάθησε νὰ ἐνημερώσῃ τὸ ποίμνιον Αὐτῆς ποικιλοτρόπως διὰ τὴν διαδικασίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς οἰκοδομήσεως τῆς νέας Εὐρώπης τῶν 25 ἢ καὶ περισσοτέρων Χωρῶν-Μελῶν. Ὑπενθυμίζομεν συνοπτικῶς τὰ τρία κύρια σημεῖα τῶν προτάσεων ἡμῶν, ὡς αὐταὶ ἀναγράφονται εἰς τὸ ἀπὸ 30.5.2002 Κείμενον-Δήλωσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου:

1. Τὸ Εὐρωπαϊκὸν Σύνταγμα πρέπει νὰ κατοχυρώσῃ πλήρως τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰ θεμελιώδη δικαιώματα καὶ νὰ ἀπαγορεύῃ τὸν κακόπιστον προσηλυτισμὸν.

2. Πρέπει νὰ διατηρηθῇ ὁ σεβασμὸς τῆς κοινῆς συνειδήσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Χωρῶν πρὸς τὰς Χριστιανικὰς ρίζας τῆς διαχρονικῆς καὶ συγχρόνου πνευματικῆς ἡμῶν κληρονομίας.

3. Ἡ ρύθμισις τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας πρέπει νὰ ἀφεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ ἐθνικὸν δίκαιον ἐκάστης Χώρας, ὅπως προβλέπει ἡ ἀπὸ τοῦ 1997 συνθήκη τοῦ Ἀμστερνταμ, ὥστε νὰ γένηται σεβαστὴ καὶ ἡ πολιτιστικὴ ἰδιαιτερότης καὶ ἡ ἱστορικὴ παράδοσις ἐκάστου Λαοῦ.

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ἡ οὐσιαστικὴ συνεργασία καὶ σύγκλισις τῶν Λαῶν τῆς Εὐρώπης θὰ ἐπιτευχθῇ ὄχι μόνον μετὰ τὴν θέσπισιν μέτρων ἐντατικῆς οἰκονομικῆς ἢ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ κυρίως μετὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν κοινῶν σημείων τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτιστικῆς κληρονομίας. Ὁ Εὐρωπαϊκὸς Πολιτισμὸς συγκροτεῖται καὶ θεμελιώνεται μετὰ τὴν ἀφιξίν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Μακεδονίαν, γεγονός τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ συγχρόνου Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ πολιτιστικὴ ταυτότης τῆς Εὐρώπης ἐκφράζεται ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῶν κοινῶν πολιτιστικῶν καὶ πνευματικῶν καταβολῶν τῶν Λαῶν Αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τοῦ σεβασμοῦ εἰς τὴν μοναδικότητα καὶ ἰδιοπροσωπίαν ἐκάστου Λαοῦ καὶ ἐκάστου ἔθνους. Ὁ συνδυασμὸς ταυτότητος καὶ ἑτερότητος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐγγενὲς στοιχεῖον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, προϋποθέτει προδρομικῶς καὶ τὴν πολιτιστικὴν καὶ πνευματικὴν παράδοσιν τῆς κλασικῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος μετὰ ἅπαντα τὰ ἑτερόκλητα καὶ ἀντιφατικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν αὐτό. Εὐρωπαϊκὸς Πολι-

τισμὸς σημαίνει ἑλληνορωμαϊκὸν πνεῦμα καὶ Χριστιανικὸν ἦθος. Πρότασις λοιπὸν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι νὰ δοθῇ ἡ ἰδιαιτέρα σφραγίς τῆς Ἑλληνικῆς Προεδρίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσιν μετὰ τὴν διακήρυξιν τοῦ σεβασμοῦ τῶν Χριστιανικῶν καταβολῶν τῆς Εὐρώπης καὶ μετὰ τὴν ἔμφασιν εἰς τὴν μεγαλύτεραν διάδοσιν τῶν κλασικῶν κειμένων εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ στὰ Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης.

Εἶναι εὐγλωττος ἐν προκειμένῳ ἡ μαρτυρία τοῦ γνωστοῦ Γάλλου ποιητοῦ καὶ στοχαστοῦ τοῦ 20οῦ αἰῶνος Πῶλ Βαλερὺ περὶ τῶν τριῶν πνευματικῶν θεμελιῶν τῆς Εὐρώπης. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρει εἰς ἓνα δοκίμιόν του: «*Παντοῦ ὅπου τὰ ὀνόματα τοῦ Καίσαρος, τοῦ Γαῖου, καὶ τοῦ Βιργιλίου, παντοῦ ὅπου τὰ ὀνόματα τοῦ Μωυσῆ καὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, παντοῦ ὅπου τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Εὐκλείδου εἶχαν συγχρόνως ἔννοιαν καὶ κύρος, ἐκεῖ εἶναι ἡ Εὐρώπη. Κάθε φυλὴ καὶ κάθε χώρα ἡ ὁποία ἐξερωμαϊσθῆ, ἐξεχριστιανίσθῆ καὶ ὑπεβλήθῆ ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα εἰς τὴν πειθαρχίαν τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἀπολύτως Εὐρωπαϊκὴ*».

Ἡ συνειδητοποίησις τῶν κοινῶν Χριστιανικῶν καταβολῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Λαῶν τῆς Ἡπείρου ἡμῶν, ἀφ' ἑτέρου δέ, θὰ σφυρηλατήσῃ ἔτι περισσότερον τὴν ταυτότητα τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τῇ βάσει πνευματικῶν στοιχείων. Διότι ἂν ὀμιλῶμεν ἀπλῶς διὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐλευθερίας τοῦ Ἀνθρώπου, χωρὶς ἀναφορὰν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, εἰς τί θὰ διαφέρῃ ἡ ταυτότης τῆς Εὐρώπης ἀπὸ ἐκείνην π.χ. τῆς Ἰαπωνίας; Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κλασικῶν κειμένων, εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται βεβαίως καὶ τὰ πατερικὰ κείμενα, ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ὑπενθυμίζει ὅτι ὑπάρχει ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 2001 σχετικὴ πρότασις τῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτισμοῦ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου. Ἄλλωστε πολλοὶ Εὐρωπαῖοι ἐπιστήμονες καὶ παιδαγωγοὶ ἐπισημαίνουν σήμερον, ἐκφράζοντες τὴν ἀνησυχίαν των, τὰς συνεπείας ἐκ τῆς ὑπερτροφικῆς ἀναπτύξεως τῆς τεχνολογίας καὶ ἐκ τῆς ὑποβαθμίσεως τοῦ Ἀνθρωπιστικοῦ περιεχομένου τῆς Παιδείας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχει λοιπὸν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Προεδρία θὰ ἠδύνατο νὰ συντονίσῃ τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῶν Κρατῶν - Μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως διὰ τὴν θέσπισιν περισσοτέρων ὥρων Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν

εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῶν Χωρῶν τῆς Ἑνώσεως.

Ἐπίσης, ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν παρακαλεῖ τὴν Ὑμετέραν Ἑξοχότητα, ὅπως Αὕτη λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν διὰ τὰ ἐξῆς θέματα, τὰ ὁποῖα πεποιθήμεν ὅτι χρήζουν πανευρωπαϊκῆς ἀντιμετωπίσεως:

α) Ἀπαραίτητος, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ μέλλον τῶν κοινωνιῶν ἡμῶν, εἶναι ἡ λήψις μέτρων διὰ τὴν στήριξιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας καὶ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος τῶν Εὐρωπαϊκῶν Λαῶν.

β) Ἡ Χριστιανικὴ ἡμῶν Πίστις, διδάσκει τὸν σεβασμὸν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν καὶ τὴν τιμὴν εἰς τὴν ἰερότητα τοῦ Ἀνθρωπίνου Προσώπου. Ἐπομένως, προβάλλει ὡς ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς, εἰς πανευρωπαϊκὸν ἐπίπεδον, λήψεως ἀποφάσεων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπικινδύνων προεκτάσεων τῆς Γενετικῆς, ὅπως εἶναι ἡ ἀνατριχιαστικὴ σκέψις περὶ κλωνοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου.

γ) Ἀναγκαῖος, ἐπίσης, εἶναι ὁ συντονισμὸς τῶν ἐνεργειῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κυβερνήσεων καὶ Κοινωνιῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἀντικοινωνικῆς δράσεως τῶν σεκτῶν-παραθρησκειῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν σοβαρῶς τὴν ἀνθρωπίνην ἐλευθερίαν καὶ προσωπικότητα. Τὸ Εὐρωπαϊκὸν Κοινοβούλιον ἄλλὰ καὶ πολλαὶ Εὐρωπαϊκαὶ Κυβερνήσεις ἔχουν προσφάτως καταδικάσει τὴν δράσιν τῶν ὁμάδων αὐτῶν.

δ) Ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Εὐρωπαϊῶν Πολιτικῶν καὶ Πολιτῶν, ἡ ὁποία πιστεύει εἰς τὰ ἰδανικά τῆς Δημοκρατίας, πρέπει νὰ θωρακίσῃ τὴν Εὐρώπην, ἐκ τοῦ κινδύνου τῆς ἀνόδου ἀκραίων τάσεων καὶ ὁλοκληρωτικοῦ τύπου ἰδεολογιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν βάλλουν μόνον κατὰ τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ Ἐλευθεριῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως καὶ Παραδόσεως (π.χ. νεοναζὶ μὲ στροφὴν εἰς τὴν ἀναβίωσιν τῶν ἀρχαίων εἰδώλων).

ε) Τέλος, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπα-

ναλάβῃ ἓνα ἀνθρωπιστικὸν αἴτημα, τὸ ὁποῖον ἔχει τεθῆ ὑπὸ τοῦ Προκαθημένου Αὐτῆς καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις. Τὸ αἴτημα σχετίζεται πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐπανενώσεως τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐκ τρίτων Χωρῶν μεταναστῶν, οἱ ὁποῖοι διαμένουν νομίμως εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἑνωσιν. Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ οἰκογένεια ἔχει κεντρικὴν σημασίαν, διότι εἶναι τὸ λίκνον τῆς ζωῆς. Ὁ πυρὴν τοῦ αἰτήματος εἶναι νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ μικρότερον ἀποδεκτὸν διάστημα ὁ χρόνος ἀναμονῆς τῶν ἀνηλίκων ἕως ὅτου ἐπιτραπῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐπανένωσις μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των.

Ἑξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

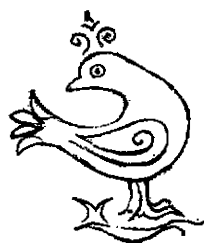
Ἡ Ἀγιοπάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ὑμετέρας Ἑξοχότητος προκειμένου ἵνα συζητήσῃ τὰ προεκτεθέντα σημεῖα μεθ' Ὑμῶν ἢ μετὰ τῶν ἐντίμων συνεργατῶν Ὑμῶν. Ἐπιλαμβανομένη δὲ τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς τῆς μεθ' Ὑμῶν ἐπικοινωνίας ἡ Ἐκκλησία διαβεβαιώνει τὴν Ὑμετέραν Ἑξοχότητα διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν, ὅτι συμπαρίσταται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν σύνολον πολιτικὸν κόσμον τῆς φιλοτάτης ἡμῶν Πατρίδος, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν πλήρη ἔνταξιν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἑνωσιν χωρὶς ἐπιβαρυντικὰς δεσμεύσεις διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ἑλλήνων τῆς Μεγαλονήσου.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, δεόμενοι τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ διὰ τὴν εὐόδωσιν τῶν ἔργων Ὑμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἑλληνικῆς Προεδρίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἑνωσιν καὶ ἐπικαλούμενοι ἐπὶ τὴν Ὑμετέραν Ἑξοχότητα πλουσίαν τὴν Χάριν καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος, διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν διαπύρων.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Σαλώνων Θεολόγος

**ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ
(ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ)**

Του
Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπά-
κτου και Αγίου Βλασίου
κ. Γεροθέου

Τόν μήνα Ίανουάριο μιὰ πολυμελής αντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού ἀποτελεῖτο ἀπό Ἐπισκόπους, Κληρικούς καί λαϊκούς, τῆς ὁποίας εἶχα τήν τιμή νά εἶμαι μέλος, ἐπισκεφθήκαμε τίς Βρυξέλλες, πού εἶναι τὸ κέντρο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως γιὰ νά ἐνημερωθοῦμε πάνω στὰ ὅσα διαδραματίζονται σήμερα στὸν Εὐρωπαϊκὸ χῶρο, ὥστε στήν συνέχεια νά καθορίζουμε καί τὴν δική μας στάση ἀπέναντι σέ αὐτά. Γιατί εἶναι ἀλήθεια ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νά παρεμβαίνει στὰ τεκταινόμενα, ἂν δὲν γνωρίζῃ τίς πραγματικὲς συνθήκες τῶν γεγονότων καί φαινομένων αὐτῶν.

Στὴν συνέχεια, μὲ μεγάλη συντομία θὰ καταγράψω τίς σκέψεις μου γύρω ἀπὸ τὰ ὅσα εἶδα στὶς Βρυξέλλες καί μάλιστα θὰ τίς καταγράψω σὲ δύο σημεῖα. Πρῶτα, τί ἀκριβῶς ἔγινε κατὰ τὴ διάρκεια αὐτοῦ τοῦ ταξιδιοῦ καί δεύτερο, ποιές εἶναι οἱ προσωπικὲς ἀπόψεις πού σχημάτισα ἀπὸ ὅσα εἶδα καί ἄκουσα.

1. Ξεναγήσεις καί συναντήσεις

Κατὰ τὸ τετραήμερο τῆς παρουσίας μας στὶς Βρυξέλλες εἶχαμε τὴν δυνατότητα νά συναντήσουμε πολλοὺς ἀνθρώπους πού κατέχουν ὑπεύθυνες θέσεις στήν Εὐρώπη καί μάλιστα στὰ κέντρα λήψης τῶν ἀποφάσεων.

Κατ' ἀρχὰς πρέπει νά λεχθῇ ὅτι ἡ πρόσκληση ἔγινε ἀπὸ τὸν Εὐρωβουλευτὴ κ. Ἐμμανουὴλ Μπακόπουλο, ὁ ὁποῖος ἔδειξε μεγάλη προθυμία, εὐγένεια καί διοργάνωσε τὴν ὅλη ἐπίσκεψή μας μὲ πολλὴ ὑπευθυνότητα καί ἀγάπη πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Κάθε Εὐρωβουλευτὴς ἔχει τὴν δυνατότητα νά προσκαλέσῃ, ὡς φιλοξενούμενος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου μερικὰ πρόσωπα καί μὲ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ τὸν τελευταῖο καιρὸ διαφορὲς ἀποστολὲς τῆς Ἐκκλησίας πῆγαν στὶς Βρυξέλλες. Ἔχει διαπιστωθῆ ἀπὸ ὑπεύθυνα πρόσωπα, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀποστολὴ ἦταν ἢ ἀρτιότερη. Ὁ κ. Μπακόπουλος μαζί μὲ τὸν Εὐρωβουλευτὴ κ. Κουλουριάνο συνετέλεσαν ὥστε νά ἀποκτήσουμε μεγάλη ἐνημέρωση πάνω στὸν τρόπο λειτουργίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

Στὶς Βρυξέλλες συναντήσαμε τὸν Μητροπολίτη Βελγίου κ. Παντελεήμονα, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸν, ὑπάγεται στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, τὸν Μητροπολίτη Γαλλίας κ. Ἐμμανουὴλ, πού ὡς Ἐπίσκοπος Ρηγίου ἦταν καί θὰ ἐξακολουθῇ νά εἶναι ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὶς Βρυξέλλες, τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιο, πού εἶναι ὑπεύθυνος τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς Βρυξέλλες, τὸν Πρόεδρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, Pat Cox, τὸν ἐκπρόσωπο τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (Κ.Ε.Κ.), τὸν ὑπεύθυνο τῆς COMECE, ἦτοι τῶν Καθολικῶν Ἐπισκόπων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, τὸν Dr. Mickle Veniger πολιτικὸ Σύμβουλο τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Romano Prodi, πού ἀσχολεῖται μὲ τίς Ἐρευνητικὲς Κοινότητες τῆς Εὐρώπης, τὸν κ. Γεράσιμο Ζορμπᾶ, Σύμβουλο τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος στήν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ, καί πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Εἶχαμε τὴν δυνατότητα νά ξεναγηθοῦμε στοὺς χώρους τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, καθὼς ἐπίσης νά ξεναγηθοῦμε στήν Πόλη τῶν Βρυξελλῶν καί νά ἔχουμε μιὰ ὀπτικὴ ἐμπειρία τῶν τόπων πού συνεδριάζουν τὰ διάφορα ὄργανα

της Ευρωπαϊκής Ένώσεως. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι ένας τεράστιος χώρος, και μάλιστα λέγεται ότι είναι το μεγαλύτερο κτίριο της Ευρώπης.

Ο συνδυασμός των χώρων με το έργο που επιτελείται εκεί, με την πόλη των Βρυξελλών, με τα παλιά και μεγαλοπρεπή κτίρια, συντελούν στο να έντυπωσιάζεται κάθε επισκέπτης. Η πόλη των Βρυξελλών, ως πρωτεύουσα του Βελγίου που βρίσκεται στο ενδιάμεσο μεταξύ της Γαλλίας και της Γερμανίας, πιθανόν και η πλησιέστερα στο Άαχεν, πρωτεύουσα του Καρλομάγνου, «πατέρα» της Ευρώπης, έπελέγη για να είναι η Πρωτεύουσα της Ευρώπης, το κέντρο στο οποίο στεγάζονται όλες οι βασικές λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Βασικές παρατηρήσεις από την επίσκεψη στα Ευρωπαϊκά Όργανα

Όταν κανείς επισκέπτεται έναν χώρο, τότε ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του τα διανοητικά, τα ψυχολογικά και τα πνευματικά καταλήγει σε ανάλογες εκτιμήσεις. Είναι σίγουρο ότι κάθε άνθρωπος κάνει τις δικές του εκτιμήσεις - παρατηρήσεις που δεν συμπίπτουν απολύτως με τις εκτιμήσεις των άλλων ανθρώπων, που βρίσκονται την ίδια περίοδο στον χώρο αυτόν. Αναγκαστικά, λοιπόν, τα όσα θα καταγράψω στην συνέχεια είναι δικές μου προσωπικές παρατηρήσεις, που μπορεί να διαφέρουν από τις παρατηρήσεις των άλλων συνοδοιπόρων μου.

1. Στις Βρυξέλλες, ύστερα από συνεννόηση με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, η Έκκλησία της Ελλάδος άνοιξε ένα Γραφείο. Αυτόν τον καιρό το κτίριο που αγοράστηκε ανακαινίζεται και διαμορφώνεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κέντρου αυτού. Θεωρείται ότι η αγορά του κτιρίου αυτού είναι σημαντική και επιτυχημένη.

Ο σκοπός του Κέντρου αυτού της Έκκλησίας της Ελλάδος δεν είναι ασφαλώς να ανακαλύπτη τα οικονομικά προγράμματα, αλλά κυρίως να παρακολουθή τα τεκταινόμενα τόσο στα Κοινοτικά Όργανα, όσο και γενικά στον χώρο της Ευρώπης και να ενημερώνη την Διοίκηση της Έκκλησίας της Ελλάδος. Επειδή τέτοιο κέντρο διαθέτει και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, στην δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται όλος ο Ευρωπαϊκός χώρος, όπουσδήποτε και το Βέλγιο, όπου υπάρχει και Μητρόπολη του Οικουμενικού Πατριαρχείου, και επειδή

άνοιξε Γραφείο και η Έκκλησία της Ρωσίας, χωρίς να γνωρίζουμε την συνέχεια, ακριβώς για τον λόγο αυτό πρέπει να υπάσχη στενή συνεργασία μεταξύ των δύο Κέντρων, ήτοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Έκκλησίας της Ελλάδος. Αυτή η συνεργασία παρατηρείται τον τελευταίο καιρό και είναι απαραίτητη, γιατί στις Βρυξέλλες δραστηριοποιούνται έντονα, για διάφορους λόγους, όλες οι άλλες ομολογίες.

2. Τρία είναι τα βασικά κοινοτικά όργανα, ήτοι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ή γνωστή ως Κομισιόν, είναι ένα είδος Κυβερνήσεως της Ευρώπης και μέλη της είναι οι αντιπρόσωποι - επίτροποι των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένώσεως. Πρόεδροι της Επιτροπής διετέλεσαν ο Ντελόρ, ο Σαντέρ και τώρα είναι ο Πρόντι. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά, καταρτίζει προτάσεις, προτείνει σχέδια, εκδίδει τις κοινοτικές οδηγίες, παρακολουθεί την υλοποίησή τους. Η Επιτροπή παίζει σημαντικό ρόλο στην όλη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Συμβούλιο Υπουργών αποτελείται από τους Υπουργούς των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάλογα με τον τομέα με τον οποίο ασχολούνται, ήτοι εξωτερικών, παιδείας, εργασίας κ.λπ. Για κάθε θέμα προεδρεύει ο ανάλογος Υπουργός της χώρας που εκείνο το χρονικό διάστημα προεδρεύει της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Συμβούλιο Υπουργών συνεργάζεται με την Επιτροπή και το Ευρωκοινοβούλιο. Φαίνεται ότι το Συμβούλιο Υπουργών μαζί με την Επιτροπή παίζει σημαντικό ρόλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Ευρωκοινοβούλιο είναι το τρίτο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και νεώτερο στην θεσμική του λειτουργία. Συνεδριάζει 12 φορές τον χρόνο στο Στρασβούργο και 8 φορές τον χρόνο στις Βρυξέλλες. Όλες δε οι επί μέρους Επιτροπές συνεδριάζουν στις Βρυξέλλες. Θεωρείται ότι το Ευρωκοινοβούλιο είναι το «παιδί» των δύο γονέων, ήτοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου των Υπουργών. Το Ευρωκοινοβούλιο πέρασε μια περίοδο εφηβείας και τώρα φαίνεται πως ενηλικιώθηκε και διεκδικεί τα δικαιώματά του. Απόδειξη αυτού είναι το ότι εξανάγκασε σε παραίτηση την προηγούμενη Επιτροπή, και βεβαίως αυτό εγκρίνει τα μέλη της Επιτροπής. Ωστόσο, όμως, τα ψηφίσματά του είναι γνωμοδοτικά και δεν είναι δεσμευτικά. Το σημαντικό

είναι ότι ενώ τα δύο πρώτα όργανα εκφράζουν τις εκλεγμένες Κυβερνήσεις των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εν τούτοις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκφράζει τις απόψεις των λαών, διότι με το σύστημα της αναλογικής εκλέγονται Ευρωβουλευτές από όλες τις πολιτικές παρατάξεις των Κρατών.

Πέρα από τα τρία αυτά όργανα υπάρχει ή Σύνοδος Κορυφής που συνεδριάζει κάθε έξη μήνες στο Κράτος - Μέλος, το οποίο έχει την προεδρεία εκείνης της περιόδου. Και ή Σύνοδος Κορυφής κάθε τετραετίας λέγεται διακυβερνητική, που εγκρίνει τις συνθήκες, οι οποίες προετοιμάζονται από τα διάφορα άλλα όργανα και λαμβάνουν το όνομα της πόλεως στην οποία εγκρίθηκαν.

3. Την εποχή αυτή εκείνο που απασχολεί έντονα την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ή Συνέλευση, ή οποία έχει λάβει έντολη από την Διακυβερνητική της Νίκαιας να καταρτίσει ένα σχέδιο, το οποίο πρόκειται να αποβή το Σύνταγμα της Ευρώπης. Καταρτίζονται οι αρχές για την καλή λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα κατατεθούν στην Σύνοδο Κορυφής του Ίουνιου στην Θεσσαλονίκη. Μέχρι την ώρα φαίνεται ότι ή Συνέλευση καταλήγει σε τέσσερις βασικούς άξονες ήτοι την ενσωμάτωση της Χάρτας των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τον καταμερισμό και την διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αναμόρφωση και την επιλογή διαφόρων σημείων από τις μέχρι τώρα συνθήκες, και το θεσμικό οικοδόμημα της Ευρώπης.

Το βασικό είναι ότι επιδιώκεται να καθορισθί ποιό θα είναι το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή αν θα λειτουργήσι ως δημοσπονδιακό κράτος ή ως συνομοσπονδία μεταξύ των κρατών. Πρόκειται για δύο διαφορετικές προοπτικές που συνδέονται με διαφορετικές κρατικές επιλογές. Γίνεται λόγος για διπλή Προεδρεία κ.λπ. Βέβαια, πρέπει να παρατηρηθί ότι ως προς το σημείο αυτό στην Ευρώπη υπάρχει ή αγγλοσαξωνική και ή γαλλογερμανική προοπτική.

4. Στις Βρυξέλλες, ακριβώς επειδή είναι το κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεντρώνεται όλη ή πολιτική έξουσία της Ευρώπης, δραστηριοποιούνται και οι διάφορες Έκκλησίες και Όμολογίες για διαφορετικούς λόγους ή κάθε μιá από αυτές.

Έκτός από τα Γραφεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, της Έκκλησίας της Ελλάδος και πρόσφατα του Πατριαρχείου της Ρωσίας λειτουργεί το Συμβούλιο των

Ευρωπαϊκών Έκκλησιών (Κ.Ε.Κ.), στο οποίο κατά βάση είναι οι Προτεσταντικές Όμολογίες, με τις οποίες συνεργάζεται και ή Όρθόδοξη Έκκλησία, για θέματα κοινωνικά και ήθικά. Επίσης, λειτουργεί ή COMECE, που είναι ή «Έπιτροπή των Ρωμαιοκαθολικών Έπισκόπων της Ευρωπαϊκής Ένώσεως».

Τά θρησκευτικά αυτά όργανα επιδιώκουν να έρχονται σε σχέσεις με τα όργανα που λαμβάνουν τις αποφάσεις για την πραγματοποίηση των διαφόρων στόχων τους, ήτοι για την αντιμετώπιση της ανεργίας, της ήθικης, της βιοηθικής, του περιβάλλοντος και γενικά όλα τα κοινωνικά θέματα που απασχολούν και τις Έκκλησίες. Αυτόν τον καιρό ενδιαφέρονται για να συμπεριληφθούν στο υπό κατάρτιση νέο Σύνταγμα της Ευρώπης δύο θέματα. Το ένα είναι να γραφί ότι ή Ευρώπη έχει κοινή πολιτιστική χριστιανική κληρονομιά, ότι δηλαδή ή Ευρώπη έχει χριστιανικές ρίζες. Αυτό είναι δύσκολο να διατυπωθί, γιατί υπάρχουν πολλοί παράγοντες στην Ευρώπη, που υποστηρίζουν ότι το κοινό γνώρισμα της σημερινής Ευρώπης, δέν είναι ό Χριστιανισμός, αλλά το πνεύμα της αναγέννησης, του διαφωτισμού, του ρομαντισμού και της νεωτερικότητας, ίσως και της μετανεωτερικότητας. Το άλλο θέμα που ενδιαφέρονται είναι το να καθορισθί στην νέα Συνθήκη, στο νέο Σύνταγμα της Ευρώπης, ότι το θέμα των σχέσεων της Έκκλησίας με την Πολιτεία σε κάθε Χώρα να ρυθμίζεται ξεχωριστά από κάθε χώρα - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έπειδή υπάρχει μεγάλη κινητικότητα στο θέμα αυτό για αυτό και ό Πρόεδρος της Έπιτροπής, Πρόντι, κατάρτισε μιá ομάδα συμβούλων του που ασχολούνται και με τις θρησκευτικές υποθέσεις και μελετούν το θέμα των θρησκευτικών Κοινοτήτων που δραστηριοποιούνται στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Με τις συζητήσεις που είχαμε διέκρινα ότι πράγματι το πνεύμα της Ευρώπης έχει διαποτισθί από τα διάφορα κινήματα που αναπτύχθηκαν στον Ευρωπαϊκό χώρο. Όλο αυτό το οικοδόμημα του ευρωπαϊκού πολιτισμού είναι συνάρτηση του φεουδαλιστικού φράγκικου πνεύματος με την θεολογία του σχολαστικισμού και την αντίδραση στο πνεύμα αυτό που έγινε με την αναγέννηση, την μεταρρύθμιση, τον διαφωτισμό, τον ρομαντισμό, την νεωτερικότητα και την μετανεωτερικότητα. Έλέχθη από κάποιον εισηγητή ότι τρία είναι τα βασικά κέντρα που έδωσαν το πνεύμα στην Ευρώπη. Η Ίερουσαλήμ, με το νόμο του Μωϋσέως, ή Αθήνα με την δημοκρατία

της και η Ρώμη με το ρωμαϊκό δίκαιο. Πατέρας δὲ τῆς Εὐρώπης εἶναι ὁ Καρλομάγνος, ἐχθρὸς τῆς Ρωμαιοσύνης.

Βεβαίως, πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι στίς Συνθήκες πού ἔχουν γίνεi μέχρι τώρα, λέγεται ὅτι πρέπει νὰ σεβόμαστε τίς πολιτιστικὲς ἰδιαιτερότητες κάθε χώρας καὶ κάθε πολίτου, ὅτι ὑπάρχει σεβασμὸς στὴν πολιτιστικὴ ἑτερότητα καὶ τὴν ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι οἱ ἀρχές τοῦ οὐμανισμοῦ καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού παρατηροῦν ὅτι ἡ Εὐρώπη δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθῆ καὶ νὰ ἐνοποιηθῆ μόνο πάνω σὲ οικονομικὲς καὶ νομισματικὲς βάσεις, ἀλλὰ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ βρῆ καὶ νόημα ζωῆς, καὶ τὸ ἀληθινὸ πνεῦμα, ὅτι δηλαδὴ πρέπει νὰ στηριχθῆ σὲ πνευματικὲς ὑποδομές, λόγω τῆς πολυποικιλίας τῶν θεσμῶν καὶ τῶν παραδόσεων, γι' αὐτὸ βέβαια, ἀναπτύσσονται οἱ οὐμανιστικὲς ἀρχές.

Ἡ ἐπίσκεψή μας στὸ κέντρο τῆς Εὐρώπης ἔδωσε τὴν

εὐκαιρία νὰ γνωρίσουμε, ἔστω καὶ ἀποσπασματικά, τὸ τί γίνεται στὴν Εὐρώπη καὶ ποιὰ εἶναι ἡ ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Βέβαια, δὲν μποροῦμε ὡς Κράτος νὰ ζήσουμε ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ σίγουρα, ὅπως ἔλεχθη, ἡ Εὐρώπη ἔχει κουρασθῆ ἀπὸ τὸν Καθολικισμὸ καὶ τὸν Προτεσταντισμὸ καὶ ἀναμένει ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νὰ δώσῃ τὸ κάτι ἄλλο, τὸ κάτι διαφορετικὸ γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ζωή. Ἡ ὀρθόδοξη θεολογία ἔχει νὰ προσφέρει πολλά, ἀρκεῖ ὁμως νὰ γνωρίζουν ὅσοι πηγαίνουν στὴν Εὐρώπη τὴν ὀρθόδοξη παράδοση μὲ τὸ νηπτικὸ καὶ κοινωνικὸ της χαρακτῆρα καὶ νὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ τὸ ἐκφράζουν. Γιατί εἶναι μιὰ διαπιστωμένη ἀλήθεια ὅτι συναντᾶ κανεῖς πολὺ μεγάλο ἐνδιαφέρον καὶ δίψα ἀπὸ Εὐρωπαίους ἄλλων χωρῶν, καὶ τὴν ἀπογοήτευση ἀπὸ δικούς μας ὀρθοδόξους ἀνθρώπους πού συμπεριφέρονται κομπλεξικὰ ἐναντὶ τῶν ἄλλων.

Αὐτὲς εἶναι μικρὲς καὶ σύντομες σκέψεις πού ὁμως δίνουν ἐναυσμα γιὰ ἐντονο προβληματισμὸ.

Ἰανουάριος 2003

**Η ΓΕΝΙΚΗ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ**

**Ἀποσπάσματα ἀπὸ
συνέντευξη τοῦ
ὁμοτίμου καθηγητοῦ τῆς
Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
κ. Γεωργίου Γαλίτη
στὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθ-
μὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος
(5.9.2002)**

Στις 5 Σεπτεμβρίου 2002 ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιος Γαλίτης παρεχώρησε συνέντευξη στὴν δημοσιογράφου τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Σμαραγδῆ Καράγιωργα. Ἡ συζήτηση ἐπικεντρώθηκε στὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Ἐν συνεχείᾳ παραθέτουμε τὰ κυριότερα σημεῖα τῆς συνεντεύξεως αὐτῆς.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ἡ παρουσία σας στὴ σημερινή μας ἐκπομπή ἔχει νὰ κάνει μὲ μία πρόσφατη παρουσία σας στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, ποῦ ἐγινε στὴν Ἑλβετία αὐτὲς τὶς ἡμέρες. Θὰ θέλαμε λοιπὸν νὰ μᾶς ἐνημερώσετε καὶ νὰ μᾶς πείτε τί ἀκριβῶς ἐγινε ἐκεῖ. Ἀλλὰ γιὰ νὰ πάρουμε τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ νὰ γίνει ἔτσι καὶ πιὸ κατανοητὸ στοὺς ἀκροατὲς μας, νὰ μᾶς πείτε, τί εἶναι τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν.

ΓΑΛΙΤΗΣ: Χαίρομαι γιὰ τὴν εὐκαιρία ποῦ μοῦ δίνεται νὰ ξεκαθαρίσουμε μερικὰ πράγματα, γιὰτι ὑπάρχει μὴ ἀσάφεια στὸ θέμα αὐτό. Κατ' ἀρχὴν νὰ πῶ **τί δὲν εἶναι** τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν: δὲν εἶναι μίᾳ «ὑπερεκκλησία», ὅπως νομίζουν πολλοί, δὲν εἶναι δηλαδὴ ἕνας ὄργανισμὸς ποῦ ἐπιβάλλει κάτι στὶς ἐκκλησίες, στὴν Ἐκκλησία, σὲ μίᾳ συγκεκριμένη ἐκκλησία. Εἶναι, θὰ ἔλεγα, ἕνας «Ο.Η.Ε.» τῶν ἐκκλησιῶν. Ὅπως ὑπάρχει ὁ Ὁργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ὑπάρχει καὶ ὁ «Ὁργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐκκλησιῶν». Καὶ ὅπως ὁ Ο.Η.Ε. δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλει κάτι σὲ ἕνα Κράτος, ἀλλὰ ἁπλῶς βοηθεῖ στὴν συνεργασία τῶν Κρατῶν, τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὶς ἐκκλησίες. Νὰ κάνουμε μίᾳ διευκρίνιση: ὅταν λέμε Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, πολλοὶ λένε: πῶς μπορούμε νὰ μιλάμε γιὰ ἐκκλησίες, στὸν πληθυντικὸ, τὴν στιγμή ποῦ ἡ Ὁρθοδοξία δέχεται ὅτι αὐτὴ εἶναι «Ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία». Ἡ Μία λοιπὸν. Καταχρηστικῶς, ὅμως, ἡ Ὁρθοδοξία δέχεται τὸν ὄρο ἐκκλησία καὶ γιὰ ἄλλες κοινότητες, οἱ ὁποῖες, ὅπως λέει ἡ Θεολογία, κατέχουν τὰ *vestigia ecclesiae*, δηλαδὴ στοιχεῖα-ἴχνη ἐκκλησιαστικότητος. Καταχρηστικῶς, ξαναλέω, καὶ πάντα οἱ ὀρθόδοξοι διευκρινίζουμε σὲ ὅλα τὰ διεθνή *gremia* ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει τὴν αὐτοσυνειδησία, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Καὶ ὅταν λέμε λοιπὸν Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, ποιὲς ἐκκλησίες μὲ αὐτὸν τὸν ὄρισμὸ μετέχουν;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Ὅταν λέμε ἐκκλησίες κατ' ἀρχὴν ἐννοοῦμε τὶς ὀρθόδοξες ἐκκλησίες. Φυσικά, ὅπως βλέπετε, μιλάμε σὲ πληθυντικὸ ἀριθμὸ, παρ' ὅλο ποῦ δεχόμαστε τὴν μίᾳ Ἐκκλησία. Λέμε, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τῆς Βουλγαρίας, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας, Ρωσίας, Ρουμανίας, Πολωνίας: αὐτὲς εἶναι **πολλὲς Ἐκκλησίες**. Ὅλες μαζί οἱ τοπικὲς ἐκκλησίες, ὅμως, ἀποτελοῦν **ἐκφάνσεις** τῆς «**Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας**». Πρῶτον, λοιπὸν, ἔχουμε στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν αὐτὲς τὶς ἐκκλησίες. Δεύτερον, ἔχουμε ἐκκλησίες ποῦ, μολονότι δὲν ἀνήκουν στὴν «Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία», ἔχουν αὐτὰ τὰ *vestigia ecclesiae* καὶ πιστεύουν στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὡς Θεὸ καὶ Σωτῆρα. Θὰ πῶ παρακάτω ποιὰ εἶναι τὰ κριτήρια εἰσδοχῆς στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν: δὲν μπορεῖ νὰ δεχθεῖ τοὺς Χιλιαστὲς, ὅς ποῦμε,

δὲν μπορεῖ νὰ δεχθεῖ τοὺς Μορμόνους, τοὺς Πεντηκοστιανούς, οἱ ὅποιοι ἀποκλίνουν ἀπὸ ὀρισμένα βασικά χαρακτηριστικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Δέχεται ὁμως τοὺς Προτεστάντες.

ΓΑΛΙΤΗΣ: Τοὺς Προτεστάντες τοὺς δέχεται, ἂν πληροῦν τὰ κριτήρια. Θὰ δεχόταν καὶ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, ἀλλὰ ἐκείνοι δὲν μετέχουν. Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ συνεργάζονται, χωρὶς νὰ μετέχουν ὡς μέλη. Τοὺς Προτεστάντες, τοὺς δέχεται, ὄχι ὅλους ὁμως. Δέχεται τοὺς Προτεστάντες ἐκείνους, ποὺ πληροῦν τὰ κριτήρια, ποὺ δέχονται τὴ «βάση», ὅπως λέμε. Ἐνας ἀπὸ τοὺς λόγους τῆς ἐπιτυχίας τῆς φετινῆς εἶναι ὅτι ἀλλάξαμε τὴ βάση. Ἡ βάση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν μέχρι τώρα ἔλεγε ὅτι τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν εἶναι κοινωπία ἐκκλησιῶν ποὺ ὁμολογοῦν τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό ὡς Θεὸ καὶ Σωτῆρα κατὰ τὰς Ἁγίας Γραφὰς καὶ γιὰ αὐτὸ ἀγωνίζονται νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀποστολή τους εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὸ βέβαια χρειάσθηκε διευκρινίσεις καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι ἀπὸ χρόνια πολλὰ ζητοῦσαν νὰ διευρυνθεῖ ἡ βάση. Αὐτὸ τὸ πετύχαμε ἐφέτος, ποὺ διευκρινίσαμε ὅτι οἱ ἐκκλησίες τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν πιστεύουν στὸν Ἐνα Θεό, βαπτίζονται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τελοῦν τὴ Θεία Εὐχαριστία, δέχονται τὸν Ἰησοῦ Χριστό ὡς τέλειο Θεὸ καὶ τέλειο Ἄνθρωπο. Αὐτὲς εἶναι οἱ διευκρινίσεις, οἱ ὁποῖες μπῆκαν στὸ καταστατικό, στὴ βάση, καὶ συνεπῶς κάθε ἐκκλησία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ πληροῖ αὐτὰ τὰ κριτήρια.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Καὶ ὅταν μιλάμε γιὰ ἐκκλησίες, ἐννοοῦμε ἐκκλησίες χριστιανικές. Νὰ τὸ ἐξηγήσουμε: δὲν μετέχουν ἄλλα θρησκεύματα;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Ὅχι, φυσικά. Μόνον ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες δέχονται αὐτὴ τὴ βάση ποὺ σᾶς εἶπα. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ βέβαια, ὅτι τὸ θέμα τῆς σχέσεως τῆς Μιάς Ἐκκλησίας μετὰ τις πολλὰς ἐκκλησίες, εἶναι ἓνα μεγάλο θεολογικὸ πρόβλημα, μετὰ τὸ ὅποιο ἔχουν ἀσχοληθεῖ πολλοί. Αὐτὰ τὰ κριτήρια ποὺ σᾶς εἶπα, τὰ δέχονται πολλοὶ ἐπιφανεῖς ὀρθόδοξοι θεολόγοι: ὁ Φλωρόφσκυ, ὁ Μπουλγκάκωφ, ὁ Καρμίρης, ὁ Ἀνδρουτσοῦ, ὁ Χωμιάκωφ, ὁ Εὐδοκίμωφ, ὁ Κάλλιστος Γουὲρ καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Ἡ ταπεινότης μου ἔχει ἐπίσης ἀσχοληθεῖ μετὰ αὐτὸ τὸ θέμα. Ὅλοι αὐτοὶ ποὺ σᾶς εἶπα, περίπου στὰ ἴδια κριτήρια κινοῦνται καὶ περιόπου αὐτὰ ζητοῦν ὡς *vestigia ecclesiae*, ὡς ἴχνη τῆς Ἐκκλησίας γιὰ νὰ ἀναγνωρίσουν μιὰ ἐκκλησία καὶ νὰ

τῆς δώσουν, καταχρηστικῶς ἐπαναλαμβάνω, τὸν τίτλο «ἐκκλησία», μετὰ μικρὸ τὸ «ε»-ἐνῶ γιὰ τὴ Μία Ἐκκλησία χρῆσιμοποιοῦμε τὸ κεφαλαῖο «Ε».

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πότε συστήθηκε τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, ἀπὸ πότε ὑπάρχει;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνότητος τῶν ἐκκλησιῶν, (δὲν ὁμιλῶ γιὰ τοὺς διαλόγους μετὰ τὸ Σχίσμα ποὺ ἐγιναν μετὰ σκοπὸ τὴν ἔνωση), ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνότητος ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν μετὰ αὐτὴ τὴν ἔννοια τῆς συνεργασίας, ξεκίνησε ἀπὸ τις ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ὅταν τὸ 1902 ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐξέδωσε μιὰ ἐγκύκλιο «πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» καὶ ζητοῦσε αὐτὴ τὴν συνεργασία. Ὅταν μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ἐγινε ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ζήτησε πάλι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ μιὰ Κοινωνία τῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ 1920. Ἐγιναν διαφορὲς συναντήσεις προπολεμικῶς, στὸ μεταξὺ ἦρθε ὁ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, καὶ τὸ 1948 στὸ Ἄμστερνταμ, μετὰ ἐκπροσώπους ἐπίσης καὶ τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἄλλων Ἐκκλησιῶν (τὸ 1948 δὲν μετεῖχε ἡ Ρωσία καὶ οἱ ἀνατολικὲς χώρες, οἱ ὁποῖες μπῆκαν ἀργότερα, γιὰτὶ ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ ψυχροῦ πολέμου), στὸ Ἄμστερνταμ λοιπὸν τέθηκαν οἱ βάσεις αὐτοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Μετέχουν αὐτὴ τὴ στιγμή πάνω ἀπὸ 300 ἐκκλησίες, ἐγιναν κατόπιν γενικὲς συνελεύσεις —κάθε 7 μετὰ 8 χρόνια γίνεται μιὰ Γενικὴ Συνέλευση—, στὸ Ἐβανστον, στὸ Νέο Δελχί, στὴν Οὐψάλα, στὸ Βανκούβερ, στὸ Ναϊρόμπι, στὸ Χαράρε καὶ τώρα θὰ γίνε, ἀπεφασίσθη ἐφέτος ὅτι θὰ γίνε τὸ 2006, στὴ Βραζιλία. Αὐτὴ εἶναι μιὰ μικρὴ ἀναδρομὴ στὴν ἱστορία. Στὴ συνέχεια προσετέθησαν καινούργιες ἐκκλησίες. Νὰ πῶ καὶ αὐτό: οἱ ὀρθόδοξοι πάντα εἶχαμε παράπονα, δὲν εἴμαστε εὐχαριστημένοι, καὶ τὸ 1999 στὸ Χαράρε τελικὰ οἱ ὀρθόδοξοι ἀπήτησαν νὰ γίνε μιὰ ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία νὰ συζητήσῃ τὴ θέση τῶν ὀρθοδόξων μετὰ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, διότι ὑπάρχουν δυσκολίες. Μέχρι τώρα παρουσίασα μιὰ ἐλαφρῶς ρόδινη εἰκόνα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι δὲν εἶναι τόσο ρόδινα τὰ πράγματα, ὑπάρχουν καὶ δυσκολίες στὴν συνεργασία. Οἱ δυσκολίες εἶναι κατὰ βάση τὸ ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι ἀποτελοῦν τὸ 18% καὶ ἂν βάλουμε μαζί καὶ τις προχαλκηδόνιες ἐκκλησίες, μετὰ τις ὁποῖες συνεργαζόμαστε καὶ οἱ ὁποῖες θεωροῦν ἑαυτὲς ὀρθόδοξους καὶ εἶναι πολὺ κοντὰ σὲ ἐμᾶς, εἴμαστε τὸ 25%. Καταλαβαίνετε ὅτι ἔχουμε δυσκολίες

στη λήψη αποφάσεων. Το 25% δεν μπορεί να επιβάλλει τις αποφάσεις του, τις απόψεις του.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ένας άκροατής θά σās ρώταγε εύλογα, κ. καθηγητά, γιατί συμμετέχει ή Όρθόδοξη Έκκλησία στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Έκκλησιών;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Νά τελειώσω αυτό και θά επανέλθω. Λοιπόν αυτή είναι μία δυσκολία, ή λήψη τών αποφάσεων. Το δεύτερο, είναι το θέμα της κοινής προσευχής, το τρίτο είναι τὰ κριτήρια. Αυτὰ τὰ κριτήρια πού είπα προηγουμένως, πού είναι ή βάσις, θεωρήθηκαν από τούς όρθόδοξους άνεπαρκή. Για αυτό έγινε στη Χαράρε μιὰ επιτροπή από ίσα μέρη, 30 όρθόδοξους και 30 προτεστάντες, για νά συζητήσουν περαιτέρω το θέμα της συμμετοχής. Οί όρθόδοξοι είπαν τις απόψεις τους, τις προτάσεις τους, και αυτὰ πού ζήτησαν, τὰ συζήτησε ή επιτροπή αυτή, επί 3 χρόνια. Την τελευταία φορά ήταν τέλη Μαΐου του 2002 στη Φινλανδία. Όλες οί προτάσεις πού έκαναν οί όρθόδοξοι διαβιβάστηκαν στη Γενική Συνέλευση της Κεντρικής Έπιτροπής του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών. Έκει έγιναν δεκτὰ αυτὰ τὰ αίτήματα τών όρθόδοξων. Ήταν μιὰ επιτυχία τών Όρθόδοξων.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πριν προχωρήσετε, μās είπατε και τὰ προβλήματα της κοινής προσευχής —και γνωρίζετε καλύτερα από έμένα ότι πολὺς θόρυβος και πολλές δημοσιεύσεις έχουν γίνει πάνω σε αυτό το θέμα και έχουν κατηγορηθεί και οί όρθόδοξοι γιατί συμμετέχουν στη συμπροσευχή κ.λπ. Για πέστε μας, τί ακριβώς γίνεται.

ΓΑΛΙΤΗΣ: Λοιπόν κατ' άρχήν πρέπει νά πούμε ότι πρέπει νά διευκρινήσουμε τί θά πεί συμπροσευχή. Έγώ πρέπει κατ' έντολήν του Άπ. Παύλου νά προσεύχομαι άδιαλείπτως: «άδιαλείπτως προσεύχεσθε». Κάποιος κρατάει το κομποσχοίνι και λέει συνεχώς το «Κύριε Ίησοῦ Χριστέ Υιέ Του Θεοῦ έλέησόν με». Μπαίνει ως τουρίστας σε ένα ναό Ρωμαιοκαθολικό, τή στιγμή πού γίνεται μιὰ Άκολουθία. Πρέπει νά σταματήσει νά προσεύχεται εκείνος; Έάν σταματήσει νά λέει το «Κύριε Ίησοῦ Χριστέ...», για νά μη «συμπροσευχηθεί», καταλαβαίνετε ότι δεν είναι αυτό το νόημα της συμπροσευχής. Έάν συνεχίσει, θά του πούμε ότι συμπροσεύχεται; είναι αυτό συμπροσευχή; Άρα είναι κάτι άλλο ή συμπροσευχή. Θυμάμαι, όταν έβγαينا για μεταπτυχιακές σπουδές στο έξωτερικό, είχα ρωτήσει τον άείμνηστο Τρεμπέλα, πού ήταν καθηγητής μου, τί έννοούμε όταν λέμε συμπροσευχή. «Έκει πού θά πάω τώρα, πώς θά αποφύγω τή συμπροσευχή;» Και μου λέει, πρόσεξε —μέ το ύφος του το χαρακτηριστικό—,

συμπροσευχή, λέει, είναι ή συμμετοχή «έν τοῖς μυστηρίοις» και βέβαια και σε μυστηριακές πράξεις. Αυτό μου το εξήγησε περαιτέρω — αλλά δεν συμπροσεύχομαι, νομίζω, κάνοντας το σταυρό μου όταν μπαίνω σε μιὰ ρωμαιοκαθολική έκκλησία, λέγοντας το «Πάτερ ήμών», κάνοντας τήν προσευχή μου. Ξέρετε ότι υπάρχουν κανόνες πού λένε ότι απαγορεύεται νά τρώς ή νά κοιμάσαι στην αυτή στέγη με αίρετικούς. Όταν θά πάω σε ένα ξενοδοχείο ή σε ένα έστιατόριο, θά πρέπει νά ζητήσω τις ταυτότητες, για νά δώ αν είναι κανένας αίρετικός μέσα; Δεν μπορώ νά το κάνω αυτό. Δεν έννοει λοιπόν αυτό ή Έκκλησία πού απαγορεύει τή συμπροσευχή. Όταν λοιπόν έγώ κάνω τήν προσευχή μου στο έστιατόριο πού θά πάω νά φάω και είναι και άλλοι, είναι αυτό συμπροσευχή; Λέω μιὰ άκρoία περίπτωση. Άρα λοιπόν πρέπει νά είμαστε ακριβείς στο τί έννοούμε συμπροσευχή. Τέλος πάντων, είναι ένα θέμα μεγάλης έρεύνης, ίσως διδακτορικής διατριβής πλέον το τί είναι συμπροσευχή. Όμως το θέμα της κοινής προσευχής συζητήθηκε επίσης στην επιτροπή αυτή τήν ειδική πού σās είπα και έδέχθη ή Κεντρική Έπιτροπή τώρα ότι υπάρχουν έκκλησίες, όπως είναι ή Όρθόδοξη Έκκλησία, οί όποιες δεν δέχονται τή συμπροσευχή με άλλους. Αυτό πρέπει να είναι κατανοητό και πρέπει οί άλλες Έκκλησίες πού συμπροσεύχονται μεταξύ τους, οί Προτεστάντες, νά ξέρουν ότι οί όρθόδοξοι έχουν ευαισθησία στο θέμα της συμπροσευχής.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μέχρι στιγμής υπήρχε συμπροσευχή εκ μέρους τών όρθόδοξων, κ. Γαλίτη;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Έξαρχάται, όπως είπαμε, τί θά πεί συμπροσευχή. Συμπροσευχή, συμμετοχή στα Μυστήρια δεν υπάρχει, δεν υπήρχε, ούτε θά υπάρξει ποτέ. Ούτε δώσαμε μυστήρια, ούτε κάναμε μυστηριακές πράξεις μαζί, ούτε στη θεία εύχαριστία τή δική τους μετέχουμε, ούτε αυτοί στη δική μας. Σε αυτὰ είμαστε άπόλυτοι, άπόλυτα ακριβείς. Άλλά βέβαια στο τραπέζι, όταν γίνεται μιὰ κοινή προσευχή πρό του φαγητού, αυτό γίνεται. Αυτό δεν ξέρω αν είναι συμπροσευχή ή όχι. Είναι θέμα συζητήσιμο πού δεν είναι της ώρας αυτής. Άλλά λέω ότι είναι ένα θέμα πού πρέπει νά βρούμε μέχρι ποίου σημείου φτάνει. Τί έννοούμε όταν λέμε συμπροσευχή.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Άς έρθουμε τώρα στο ερώτημα πού σās είπα: Γιατί συμμετέχει ή Όρθόδοξη Έκκλησία στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Έκκλησιών;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Κατ' άρχήν ό σκοπός της ίδρύσεως του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών είναι ή συνεργασία

μεταξύ τῶν ἐκκλησιῶν, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ δώσουν μιὰ κοινὴ μαρτυρία στὸ κόσμo, νὰ ἐπεμβαίνουν μὲ μία φωνὴ στὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν πλανήτη, ὅπως εἶναι π.χ. ἡ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος, ποὺ συζητεῖται τώρα. Παράλληλα μὲ ἐμᾶς συνεζητεῖτο αὐτὸ στὸ Γιουγκοσλαβίαν, ἀντίστοιχα καὶ ἐμεῖς κάναμε μιὰ παρέμβαση στὸ θέμα. Οἱ πόλεμοι, ἡ πείνα, τὸ Aids, ἡ πυρηνικὴ ἀπειλὴ, αὐτὰ τὰ θέματα μποροῦν καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἀπὸ κοινοῦ. Ἄλλο εἶναι νὰ μιλήσει μιὰ ἐκκλησία μόνη της καὶ ἄλλο νὰ μιλήσει τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Ἄλλο εἶναι ἓνα κράτος μόνο του, γιὰ νὰ πῶ τὸ ἀντίστοιχο στὸν Ο.Η.Ε., νὰ μιλήσει γιὰ κάτι καὶ ἄλλο νὰ μιλήσει ὁ Ο.Η.Ε. Ἔστω καὶ ἂν δὲν γίνεται τίποτε μὲ τὸν Ο.Η.Ε., ἄς ποῦμε στὸ Κυπριακὸ θέμα —ἀντίστοιχα εἶναι καὶ στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν— ὁμοῦς ἔχει ἄλλη δύναμη ἢ φωνὴ ἢ ἐνωμένη. «Ἐν τῇ ἐνώσει ἢ ἰσχύς». Καὶ ἐδῶ ἀκούγεται ἡ φωνὴ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κοινοῦ Κυρίου. Ξαναλέω. Δὲν σημαίνει αὐτὸ ὅτι ἀρνούμεθα τὴν Ὁρθοδοξία μας, ἀλλὰ σημαίνει ὅτι ἐκτελοῦμε τὸ καθῆκον μας πρὸς τὸν κόσμo ἔχοντας συμμάχους ὄσους πιστεύουν στὸ Χριστὸ καὶ θέλουν νὰ μετάσχουν στὴ κοινὴ προσπάθεια τῆς ἐπεμβάσεως στὰ δρώμενα στὸν κόσμo.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μετέχουν ὅλες οἱ ὀρθόδοξες ἐκκλησίες;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Μετέχουν ὅλες οἱ ὀρθόδοξες ἐκκλησίες. Τώρα ἀπεχώρησαν, τελευταία, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ εἶπα (καὶ γιὰ αὐτὸ τὸ λόγο ἰδρύθηκε αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ στὸ Χάρταρε, γιὰ νὰ συζητήσει τὰ θέματα τῶν σχέσεων), ἀπεχώρησαν ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας. Ὅλες οἱ ἄλλες ὀρθόδοξες ἐκκλησίες μετέχουν. Φυσικὰ μετέχουν διὰ ἀντιπροσώπων, κατόπιν ἀποφάσεως καὶ τῶν Πανορθόδοξων Συνόδων, ποὺ ἐπεβεβαίωσαν τὴν συμμετοχὴ στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Γιατί, εἶχε ἰδρυθεῖ προηγουμένως τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο, ἀλλὰ οἱ Πανορθόδοξες Σύνοδοι ποὺ ἔγιναν στὴ δεκαετία τοῦ '60, τοῦ '70, τοῦ '80, συζήτησαν τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἐπικύρωσαν τὴν ἀποφάσει τῶν ἐκασταχοῦ συνόδων τῆς καθεμιᾶς ἐκκλησίας. Δηλαδή, αὐτοὶ ποὺ πᾶνε στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, δὲν πηγαίνουν αὐτοβούλως, ἀλλὰ πηγαίνουν γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὴ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, διορισμένοι μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ ταπεινότης μου, μὲ τὸν Μητροπολίτη Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιο, δὲν ἐκφράσαμε δικές μας ἀπόψεις, ἀλλὰ τὴν ἀποψη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, διαδεχθέντες τοὺς ἀειμνήστους πατέρα Ἰωάννη Ρωμανίδη

καὶ Μητροπολίτη Κερκύρας κυρὸ Τιμόθεο ἀντιστοίχως, ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κάνουμε λοιπὸν τὸ σταυρὸ μας, μελετᾶμε καὶ πηγαίνουμε πανέτοιμοι μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἐνότητα τὴν Καθολικὴ μέσα στὴν Ὁρθοδοξία. Ἔτσι δὲν εἶναι κ. καθηγητά;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Βεβαίως. Γιὰ νὰ συνοψίσω, μὴν ξεχνᾶμε ὅτι δὲν ἀρνούμεθα, πάντα στεκόμαστε στὴν πίστη μας ὅτι εἴμαστε ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δὲν μποροῦμε νὰ εἴμαστε ἀπομονωμένοι, γιατί μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀρνούμεθα τὸ καθῆκον μας πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας. Γιατί ὅλοι εἶναι ἀδελφοί μας, παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀρνούμεθα τὸ καθῆκον μας νὰ παρουσιάσουμε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους ἔχουμε. Εἶναι σὰν νὰ ἔχουμε θησαυροὺς καὶ τοὺς ἔχουμε κλεισμένους στὸ Μουσεῖο, στὸ Θησαυροφυλάκιο καὶ δὲν τοὺς δείχνουμε. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη, νομίζω, πρόκληση τοῦ 21ου αἰῶνα πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Καὶ εἶναι ὁ 21ος αἰῶνας ἀπ' ὅ,τι φαίνεται ὁ αἰῶνας τῆς Ὁρθοδοξίας, ἔτσι;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Ναί, ὅπως τὸ ἔχει πεῖ ὁ Ράνσιμαν, καὶ γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ αὐτὸ, θὰ γίνῃ μόνο μὲ τὸ ἀνοιγμὰ μας. Πάντα, ξαναλέω, μὲ τὴν προσευχὴ καὶ ποτὲ νὰ μὴ φοβοῦνται αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι στὰ μετόπισθεν, ἂν μπορῶ νὰ τὸ πῶ αὐτὸ, ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ μάχονται στίς πρώτες γραμμὲς εἶναι προδότες, ὅτι θὰ προδώσουν. Διότι μόνον ἂν κινηθεῖ κανεὶς αὐτοβούλως, μπορεῖ νὰ γίνῃ προδότης. Ἐὰν ὁμοῦς κάποιος εἶναι ὑπεύθυνος ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας του, αὐτοὶ ποὺ ἀποφασίζουν εἶναι οἱ ἐκκλησίες, οἱ Σύνοδοι καὶ ὄχι τὰ ἄτομα. Οἱ Σύνοδοι ποὺ ἀποφασίζουν, γνωρίζουν καλύτερα ἀπὸ τὰ ἄτομα τὸ πῶς πρέπει νὰ φερθεῖ ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι στὸν κόσμo καὶ ἀπέναντι στίς ἄλλες ἐκκλησίες, καὶ δίνουν τὴν ἀνάλογη κατευθύνσεις στοὺς ἀντιπροσώπους τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ἐν κατακλείδι, κ. καθηγητά, τί ἔχετε νὰ μᾶς πεῖτε γιὰ νὰ ὀλοκληρώσουμε τὴν σημερινὴ μας αὐτὴ παρουσία;

ΓΑΛΙΤΗΣ: Ἐν κατακλείδι, ὁ Θεὸς νὰ μᾶς εὐλογήσει, νὰ μᾶς φωτίσει, καὶ ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι μάχονται μπροστὰ στὸ μέτωπο νὰ τοὺς φωτίσει, ὥστε νὰ μάχονται σωστά, καὶ ὅλους μας νὰ φωτίσει, ὥστε νὰ ζοῦμε μέσα στίς ρίζες μας. Μέσα στὴν Ὁρθοδοξία μας: ὄχι ἀπλῶς νὰ τὴν ἔχουμε σὰν ἓνα ἰδεολόγημα ποὺ θὰ τὸ προσκυνοῦμε, ἀλλὰ νὰ τὴν βιώνουμε, νὰ τὴν ζοῦμε καὶ νὰ τὴν ἐκφράζουμε μὲ τὴ ζωὴ μας καὶ μὲ τὴν πίστη μας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Διάλογος με τους νέους

Διάλογος με τους νέους

Ἡ «Ἀγάπη» ὡς κώδιξ
ἐπικοινωνίας

«Τὸ μυστήριο
τῆς Ἐκκλησίας»

Ἕλληνες νέοι
καὶ πατριωτισμὸς

Τὸ Βατικανὸ ἐπιθυμεῖ
νὰ γίνῃ πλήρες μέλος
τοῦ Ο.Η.Ε.

Συνεχίζονται οἱ καταστροφές
ὀρθοδόξων ναῶν
στοὺς Κοσσυφοπέδιο

Ἀμερικανοὶ νέοι
καὶ ἐγκράτεια

Θεοφάνης ὁ Σιατιστεὺς

Τὸ ζήτημα τῆς υγείας
τῶν κλωνανθρώπων

Περιφρούρησης
«τῆς ἀνθρώπινης
ἀξιοπρέπειας»

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος στὸ Μήνυμά του, ποὺ ἀπηύθυνε στὸ μὲ μεγάλη ἐπιτυχία πραγματοποιηθὲν στὴ Λαμία Α' Συνέδριο Νεολαίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος, τονίζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἐνδιαφέρον τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου σας: “Νέοι καὶ Ἐκκλησία. Προσδοκίες – Ἀντιρροήσεις”. Θέλω νὰ γνωρίζετε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μεγάλη Μητέρα ὄλων μας, ἡ μεγάλη Οἰκογένεια τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ, ὁ τόπος τῆς γνήσιας χαρᾶς καὶ ὁ χώρος τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἐκκλησία φυλάσσει τὸ μεγάλο θησαυρὸ τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καὶ παράδοσης. Αὐτὴ μᾶς δίνει τὴ δυνατότητα νὰ ζοῦμε ὡς αὐθεντικοὶ ἄνθρωποι. Ἡ Ἐκκλησία... συμμερίζεται τὸ αἴτημά σας γιὰ μιὰ καλύτερη καὶ ἀνανεωμένη παιδεία, ποὺ θὰ ἀνταποκρίνεται στὴ νέα εὐρωπαϊκὴ πραγματικότητα, μιὰ παιδεία ὅμως ποὺ θὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἑλληνορθόδοξη παράδοσή μας. Παράλληλα συμμετέχει μὲ ὀδύνη στὴν ἀγωνία σας, μπροστὰ στὸ πιεστικὸ πρόβλημα τῆς ἀνεργίας καὶ τὰ φλέγοντα ζητήματα τῶν ναρκωτικῶν, τῶν συγχρόνων μορφῶν ψυχαγωγίας, τῶν παρθρησκειῶν, τῶν νέων μεθόδων γενετικῆς κ.ἄ.

»Γι' αὐτὸ ἀναλογίζεται τὸ βάρος τῆς εὐθύνης Της γιὰ τίς προσδοκίες σας, ἀφουγκράζεται τίς ἀντιρροήσεις σας καὶ εἶναι ἔτοιμη νὰ διαλεχθεῖ μὲ ἀγάπη μαζί σας».

Ε.Θ.

Ἡ «Ἀγάπη» ὡς κώδιξ ἐπικοινωνίας

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, χαιρετίζοντας τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὀργανωθὲν Α' Συνέδριο Νεολαίας στὴν ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένη Ἱ. Μητρόπολι, τονίζει:

«Ἡ σημερινὴ ἐπικοινωνία μας... δηλώνει τὴν ἐπιθυμία ὄλων μας νὰ ἔχουμε μεταξύ μας κοινωνία ἀγάπης καὶ νὰ θεμελιώσουμε ἓνα καινούριο τρόπο ζωῆς τῆς νεολαίας μας μὲ τὴν τοπικὴ μας Ἐκκλησία. Ὁ νέος αὐτὸς κώδικας ἐπικοινωνίας εἶναι πολὺ παλιός, ἀλλὰ παραμένει πάντα νέος. Εἶναι αὐτὸς ποὺ συνέστησε ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός, ποὺ τὸν ἐπεκύρωσε μὲ τὸν θάνατο καὶ τὴν ἀνάστασή Του καὶ φέρει τὸ ὄνομα “Ἀγάπη”...

»Τὴν τελευταία δεκαετία διαπιστώνουμε μιὰ ἐντυπωσιακὴ στροφὴ τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Ὅπως φαίνονται τὰ πράγματα, ἡ νεολαία μας θὰ γίνῃ ἡ χειραγωγὸς ποὺ θὰ ὀδηγήσει καὶ τοὺς μεγάλους σὲ μιὰ πιὸ συνειδητὴ βίωση τῆς πίστεως.

»Σ' αὐτὴ τὴν κρίσιμη ὥρα τῆς δικῆς μας αὐτοκριτικῆς καὶ τῆς δικῆς σας ἀναζητήσεως συγκαλέσαμε τὸ 1ο Συνέδριο Νεολαίας τῆς Μητροπόλεώς μας μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἀπὸ σήμερα καὶ ἀπὸ ἐδῶ θὰ ξεκινήσουμε μιὰ καινούρια σχέση ἀγάπης καὶ συνεργασίας».

Ε.Θ.

«Τὸ μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας»

Ὁ ἑξαίρετος —περίπου πρὸ τεσσαρακονταετίας— φοιτητῆς τοῦ γράφοντος καὶ τώρα διακεκομμένος Καθηγητῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Βασίλειος Τ. Γιούλτσης στὸ ἄρθρο του πού προσφάτως δημοσιεύθηκε σὲ δύο τεύχη στὸ λαμπρὸ περιοδικὸ «Ἀνάπλασις» (ἀρ. 401 καὶ 402) ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἡ Ὁρθοδοξία μπροστὰ στὴ σύγχρονη κοινωνικὴ κρίση», ἀπαντώντας στὸ ἐρώτημα, ἂν μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε σὲ διέξοδο καὶ λύσι, γιὰ νὰ ὑπερκεράσωμε τὴν κρίσι αὐτῆ, ἀπαντᾷ εὐστόχως ὡς ἑξῆς: «(Τὴ διέξοδο καὶ τὴ λύση) θὰ τὴν ἀναζητήσωμε στὴν ἐμπειρία καὶ τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. Στὴν Ἐκκλησία, αὐτὴ τὴ θεανθρώπινη καὶ κοσμικὴ συνάντηση, ἡ εὐχαριστιακὴ κοινωνία οἰκοδομεῖ τὴν αὐθεντικὴ κοινωνικότητα, καὶ αὐτὴ μὲ τὴ σειρά τῆς ἀπομακρύνει τὰ στοιχεῖα τῆς πτώσεως, ἐνοποιεῖ τὰ διεστῶτα, εἰρηνεύει τὴν ταραγμένη ἀνθρωπότητα, καταλαγιάζει τὶς ἐξάρσεις τῶν ἐθνικισμῶν, ἀναβαθμίζει τὴ λειτουργία τῶν θεσμῶν, ἀμβλύνει τὶς κοινωνικὲς ἀντιθέσεις, ἀποκαθιστᾷ τὴ γαλήνη μεταξὺ τῶν ὁμολογιῶν καὶ τῶν θρησκευμάτων καὶ μεταβάλλει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ ἐξάρτημα καὶ δοῦλο τοῦ πολιτισμοῦ σὲ ἐμπνευστῆ, ψυχὴ καὶ κέντρο του. Ἡ σταυρικὴ συμπιλίωση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν “ἄλλο”, εἴτε αὐτὸς εἶναι ὁ συνάνθρωπος εἴτε ὁ ἴδιος ὁ Θεός, εἶναι ἓνα συγκλονιστικὸ γεγονός, πού πραγματοποιεῖται μόνο μέσα στὸ μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας».

E.Θ.

Ἑλληνες νέοι καὶ πατριωτισμὸς

Μία ἐνδιαφέρουσα ἔρευνα γιὰ τὴν κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἐκπαίδευση τῶν ἐφήβων διενεργήθηκε προσφάτως ἀπὸ τὴν Διεθνή Ἐνωση γιὰ τὴν Ἀξιολόγηση τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιδόσεως καὶ δημοσιεύθηκε στὸν ἑλληνικὸ Τύπο περὶ τὰ μέσα Δεκεμβρίου 2002. Συμφώνως πρὸς τὰ πορίσματα τῆς ἐρεῖνης αὐτῆς τὸ 98% τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν ἀπαντοῦν θετικὰ στὴν ἐρώτηση ἂν ἀγαποῦν τὴν πατρίδα τους καὶ κατατάσσονται στὴν πρώτη θέση παγκοσμίως μὲ κριτήριον τὸν πατριωτισμὸν τους. Τὴν δευτέρη θέση καταλαμβάνουν τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Κύπρου, γεγονός πού μᾶς εὐχαριστεῖ ἰδιαίτερος. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἔρευνα καταδεικνύει ὅτι τὸ 79,48% τῶν ἐρωτηθέντων Ἑλληνοπαίδων ἀπήντησε «ναί» στὴν ἐρώτηση ἂν ἡ σημαία τῆς

Ἑλλάδος εἶναι σημαντικὴ γι' αὐτοὺς καὶ ἀποτελεῖ τὸ κυριότερο πατριωτικὸ σύμβολο.

Παρὰ τὰ διάφορα κηρύγματα καὶ τὶς δοξασίες πού καλλιεργοῦνται, ὅτι δῆθεν ἐν ὀνόματι τῆς παγκοσμιοποιήσεως πρέπει νὰ ξεχάσωμε τὶς ἔννοιες πατρίδα καὶ πατριωτισμὸς, οἱ Ἕλληνες νέοι ἀνθίστανται καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Κύπρο. Χρέος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ποιμένων μας εἶναι νὰ καλλιεργοῦν τὸν ὑγιᾶ πατριωτισμὸ μὲ βάση τὴν διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὥστε νὰ ἀποφεύγουμε τὰ δύο καταδικαστέα ἄκρα. Ἄφ' ἑνὸς μὲν τὸν ἐθνοφυλετισμὸ-ρατσισμό, ἄφ' ἑτέρου δὲ τὸν ἀκραῖο διεθνισμὸ, ὁ ὁποῖος οὐσιαστικὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς ἐθνικισμοὺς ἄλλων λαῶν.

K.X.

Τὸ Βατικανὸ ἐπιθυμεῖ νὰ γίνῃ πλήρες μέλος τοῦ Ο.Η.Ε.

Ἀνταπόκριση τῆς γαλλικῆς ἐφημερίδος Le Monde ἀπὸ τὴν Νέα Ὑόρκη (26-12-2002) μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τὸ Βατικανὸ ἐπιθυμεῖ νὰ καταστῇ κανονικὸ μέλος τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἐνῶ μέχρι σήμερα διατηρεῖ παρουσία στὸν Ο.Η.Ε. μὲ καθεστῶς παρατηρητοῦ. Δηλαδή μὲ τὸ ἰσχύον καθεστῶς τὸ Βατικανὸ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ψηφίζει στὴν Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ὄργανισμοῦ, παρὰ μόνον σὲ Διασκέψεις πού ὀργανώνει ὁ Ο.Η.Ε. Ἡ ἐφημερίδα παρατηρεῖ ὅτι τὸ Βατικανὸ εἶναι ὁ μόνος θρησκευτικὸς ὀργανισμὸς πού ἔχει καθεστῶς παρατηρητοῦ στὸν Ο.Η.Ε., ἐνῶ οἱ ἄλλες θρησκείες δὲν ἐκπροσωποῦνται οὔτε κἂν μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ Μὴ Κυβερνητικοῦ Ὄργανισμοῦ (Μ.Κ.Ο.). Πάντως, ὁ ἀνταποκριτῆς τῆς γαλλικῆς ἐφημερίδος ἐπισημαίνει ὅτι ἡ πρόθεση τῆς Ἁγίας Ἐδρας —ὅπως ὀνομάζεται τὸ Βατικανὸ ὅταν μετέχει σὲ διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς— νὰ ἀναβαθμίσει τὴν παρουσία της στὸν Ο.Η.Ε. συναντᾷ σοβαρὲς ἀντιδράσεις ἀπὸ διπλωμάτες πολλῶν χωρῶν.

K.X.

Συνεχίζονται οἱ καταστροφὲς ὀρθοδόξων ναῶν στὸ Κοσσυφοπέδιο

Παρὰ τὴν φαινομενικὴ ἡρεμία καὶ παρὰ τὴν ἔλλειψη προβολῆς τοῦ θέματος ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. ἡ κατάσταση στὸ Κοσσυφοπέδιο παραμένει τεταμένη καὶ προβληματικὴ.

Ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανική κληρονομιά τῶν Σέρβων ὑφίσταται συνεχεῖς καταστροφές καί παρὰ ταῦτα οὐδεμία ἀκούγεται φωνή διαμαρτυρίας ἀπὸ τοὺς Διεθνεῖς Ὁργανισμούς. Εὐτυχῶς ὑπάρχουν κατὰ καιροὺς ὀρισμένες ἀνακοινώσεις πού ἐπαναφέρουν τὸ θέμα στὴν ἐπικαιρότητα. Συγκεκριμένα γιὰ τὴν καταστροφή Ὁρθοδόξων Ναῶν καὶ Μονῶν στὸ Κοσσυφοπέδιο ἐξέδωσε ἀνακοίνωση στὶς 17 Δεκεμβρίου 2002 ἡ Μόνιμη Σύνοδος τῶν Κανονικῶν Ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων τῆς Ἀμερικῆς, γνωστὴ μὲ τὰ ἀγγλικά ἀρχικά: S.C.O.B.A. Τῆς Συνόδου αὐτῆς προεδρεύει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Δημήτριος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τὸ κείμενο τῆς ἀνακοινώσεως ὑπενθυμίζει ὅτι ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ πολέμου στὸ Κοσσυφοπέδιο, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1999, ἄνω τῶν 120 Ὁρθοδόξων Ναῶν, Μοναστηριῶν καὶ νεκροταφείων ἔχουν καταστραφεῖ ἢ συληθεῖ. Τονίζει ὅτι οἱ ἀρμόδιοι ἐκπρόσωποι τῆς UNESCO καὶ τῶν ΗΠΑ στὸ Κοσσυφοπέδιο ἔχουν ζητήσει τὸν σεβασμὸ πρὸς τὴν θρησκευτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κληρονομιά ὄλων τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ομάδων τῆς περιοχῆς. Καὶ καταγγέλλει ὅτι στὶς 16 καὶ 17 Νοεμβρίου 2002 ὁ Ὁρθόδοξος Ναὸς τῶν Σέρβων Ἀγίων στὸ Τζουράκοβατς καὶ ὁ Ὁρθόδοξος Ναὸς τοῦ Ἀγίου Βασιλείου τοῦ Ὀστρόγκ τοῦ Θανατοῦργοῦ στὸ Λιούμποβο ὑπέστησαν σοβαρὲς καταστροφές ἀπὸ ἐπιθέσεις ἀγνώστων.

Τὴν ἀνακοίνωση-διαμαρτυρία ὑπογράφουν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Δημήτριο, Πρόεδρο τῆς S.C.O.B.A., ὁ Μητροπολίτης Φίλιππος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀρχιεπισκοπῆς Β. Ἀμερικῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ὁ Μητροπολίτης Χριστοφόρος τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ΗΠΑ καὶ Καναδά, ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς τῆς ORTHODOX CHURCH IN AMERICA, ὁ Μητροπολίτης Κωνσταντῖνος τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὶς ΗΠΑ, ὁ Μητροπολίτης Ἰωσήφ τῆς Βουλγαρικῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νικόλαος τῆς Ρουμανικῆς Ὁρθοδόξου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καὶ Καναδά, ὁ Μητροπολίτης Ἀμισοῦ Νικόλαος τῆς Ἀμερικανικῆς Καρπαθο-ρωσικῆς Ἐπισκοπῆς στὶς Η.Π.Α., καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Φιλομηλίου Ἡλίας καὶ Ἀλβανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐπισκοπῆς Ἀμερικῆς.

K.X.

Ἀμερικανοὶ νέοι καὶ ἐγκράτεια

Ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ ἀποχή ἀπὸ τὰ πάθη εἶναι μία χριστιανικὴ ἀρετὴ, ἡ ὁποία σήμερα χλευάζεται ἀπὸ πολλὰ Μέσα Ἐνημερώσεως. Φαίνεται ὅμως ὅτι παρὰ τὰ ἀρνητικὰ μηνύματα πού δέχονται οἱ σύγχρονοι νέοι καὶ παρὰ τὸ κύμα πανσεξουαλισμοῦ πού ἐπεκράτησε κατὰ τὶς τελευταῖες δεκαετίες ἀρχίζει διεθνῶς νὰ παρατηρεῖται σημαντικὴ μεταστροφή στὶς ἀντιλήψεις τῶν νέων. Συγκεκριμένα ἡ ἑλληνοαμερικανικὴ ἐφημερίδα ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ στὸ φύλλο τῆς 7ης-8ης Δεκεμβρίου 2002 μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἡ στρόφη πρὸς τὴν ἐγκράτεια εἶναι ἐμφανὴς σὲ μεγάλη μερίδα νέων τῶν Η.Π.Α. Γράφει μετὰξὺ ἄλλων τὸ σχετικὸ δημοσίευμα: «Ἀπορρίπτοντας τὰ διαφορετικὰ ἦθη τῆς γενιᾶς τῶν γονέων τους, πού χαρακτηρίζονταν ἀπὸ τὴν ἐνδοτικότητα στὸ σέξ ἀπὸ μικρὴ ἡλικία, οἱ σημερινοὶ νέοι ἀντιπροσωπεύουν μία νέα κουλτούρα, πού βρῖσκεται σαφῶς σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν τακτικὴ τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐνημέρωσης νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ σέξ γιὰ νὰ ἐνισχύουν θεαματικότητες καὶ νὰ προωθοῦν προϊόντα. Ἡ ἴδια ἐφημερίδα ἐπικαλούμενη πληροφορίες τοῦ περιοδικοῦ NEWSWEEK μᾶς ἐνημερώνει ὅτι ἡ κυβέρνηση Μπούς ἐτοιμάζεται νὰ ἀνεβάσει τὶς ὁμοσπονδιακὲς χρηματοδοτήσεις πρὸς ἐνημερωτικὰ προγράμματα ἐγκράτειας σὲ 315 ἑκατομμύρια δολάρια.

K.X.

Θεοφάνης ὁ Σιατιστεὺς

Μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι εἶδαμε τὸ ἐξαιρετὸ βιβλίον «Θεοφάνης ὁ Σιατιστεὺς-Ἀρχιεπίσκοπος Μαντινείας καὶ Κυνουρίας (1787-1868)», πού ἐγράφη ἀπὸ τὸν κ. Γρηγόριο Π. Βέλκο καὶ ἐκδόθηκε στὴ Θεσσαλονίκη τὸ 2001 σὲ 414 σελίδες (σχ. 24x16 ἐκ.). Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, προλογίζων τὸ βιβλίον, πού ἀναφέρεται εἰς ἐπιφανῆ καὶ ἡρωϊκὸν πρόκατόχον του, σημειώνει ὅτι «τὸν θαυμαστὸν τοῦτον ἄνδρα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῆς Πατρίδας μας καὶ τὴν πολυτάραχο ζωὴν του ἀνεξήτησε μέσα ἀπὸ τὰ κιτρινωμένα χαρτιά καὶ σκονισμένα ἀρχεῖα ὁ ἀγαπητὸς κ. Γρηγόριος Βέλκος καὶ στὶς σελίδες πού ἀκολουθοῦν μᾶς τὸν παρουσιάζει βῆμα πρὸς βῆμα γιὰ νὰ τὸν γνωρίσουμε καὶ τὸν τιμήσουμε, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ παραδειγματισθοῦμε ἀπ'»

αὐτὸν ποὺ ἔδωσε τὰ πάντα γιὰ τὴν Πίστι καὶ τὸ Γένος» (σσ. 9-10).

Πρόκειται πράγματι γιὰ μιὰ ἐξαιρετὴ διατριβή, ἡ ὁποία προβάλλει τὸν ἐκ Δυτικῆς Μακεδονίας Ἱεράρχη Θεοφάνη Σιατιστέα, συναγωνιστὴν ἐθνικῶν ἡρώων, ἐπιστήθιο φίλο τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων καὶ τοῦ Θ. Φαρμακίδη, Γραμματέα τῆς Πρώτης Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Αὐτοκέφαλης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1833-1852) καὶ κατόπιν Ἀρχιεπισκόπου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Ὁ ἐκλεκτὸς συγγραφεὺς στὴν ὀγκώδη ἐργασία του μὲ ἀθηνεϊκὰ στοιχεῖα ἀποδεικνύει ὅτι ὁ βιογραφούμενος ὑπ' αὐτοῦ ἀείμνηστος διακεκριμένος Ἱεράρχης, ὁ ὁποῖος ἕως τώρα ἦταν ἄγνωστος, ὑπῆρξε γενναῖος πολεμιστὴς, ποὺ προσέφευρεν ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες ὄχι μόνο γιὰ τὴ δημιουργία ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ κράτους καὶ αὐτοκέφαλης ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐπικράτησι στὴν Ἑλλάδα ὁμονοίας καὶ ἐθνικῆς ὁμοψυχίας, τὴν ἐπούλωσι τῶν πληγῶν τοῦ νεοσυστάτου ἑλληνικοῦ κράτους, τὴ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων ἀναπτύξεως εὐνομουμένου καὶ ἀναπτυσσόμενου κράτους καὶ τὴν ἀνακαίνισι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ἐπομένως εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένο νὰ τοῦ ἀναγνωρισθοῦν μὲ κάθε τρόπο ἡ πολυδιάστατη ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθνικὴ προσφορά του, καθὼς καὶ οἱ κόποι καὶ οἱ θυσίες του γιὰ τὴν περίθαλψι τῶν ὀρφανῶν, τῶν γυναικοπαίδων καὶ τῶν ἀναξιοπαθόντων.

Πρόκειται περὶ θαυμασίας καὶ ἀξιεπαίνου ἐρευνητικῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία ἐξουδετέρωσε ὅλες τὶς δυσκολίες, ποὺ ἀντιμετωπίζουσι οἱ ἐρευνητὲς τῆς Ἐπαρχίας.

Ε.Θ.

Τὸ ζήτημα τῆς ὑγείας τῶν κλωνανθρώπων

Στὴν ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» (4.1.03), ὁ κ. Ἀλέξανδρος Θεολόγος παρουσιάζει μερικές χαρακτηριστικὲς ἐπισημάνσεις γιὰ τὶς «κλωνοποιήσεις» ἐκ μέρους τοῦ Καθηγητοῦ Γενετικῆς στὸ Πανεπιστήμιο Πατρῶν κ. Σταμάτη Ἀλαχιώτη καὶ τοῦ Διδάκτορος Κοινωνιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γενεύης κ. Μελέτη Μελετοπούλου.

Ὁ κ. Ἀλαχιώτης ἐπισημαίνει: «Γιὰ ἄγνωστους λόγους πολλὰ κλωνοποιημένα ζῶα ἔχουν σοβαρὰ προβλήματα ὑγείας. Γιατὶ τὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάστηκαν

στὰ ζῶα αὐτὰ νὰ μὴ παρουσιαστοῦν καὶ σὲ ἕναν κλωνανθρώπο καὶ μάλιστα πολὺ σοβαρότερα; Μποροῦν νὰ παρουσιαστοῦν προβλήματα στὸ ἀναπνευστικὸ, στὸ κυκλοφορικὸ, στὸ ἀναπνευστικὸ, ἐνῶ τίθεται καὶ τὸ θέμα τῆς ἡλικίας, τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει ἀκόμη διευκρινιστεῖ.

»Ὁ κλώνος θὰ φέρει τὴν ἡλικία τοῦ δότη ἢ θὰ ἔχει τὴ δική του ἡλικία; Φανταστεῖτε τὰ χρωμοσώματα σὰν κορδόνια ποὺ στὴν ἄκρη τους ἔχουν κάποια πλαστικά, τὰ τελομέρη. Κάθε φορὰ ποὺ διαιρεῖται ὁ πυρήνας, τὰ τελομέρη τῶν χρωμοσωμάτων «κονταίνουν». Ἐπειτα ἀπὸ π.χ. εἴκοσι διαιρέσεις δὲν μποροῦν νὰ κοντύνουν ἄλλο καὶ τὸ κύτταρο χάνει τὴ δυνατότητα ἀναπαραγωγῆς του, ἄρα πεθαίνει. Ἐνα παιδί, λοιπόν, ποὺ θὰ κλωνοποιηθεῖ μὲ ἕνα γηρασμένο πυρήνα ἀπὸ ἕνα μεσήλικα γονεὶα θὰ ἔχει χρωμοσώματα μὲ πολὺ κοντὰ τελομέρη, στερούμενα τῆς δυναμικῆς ποὺ θὰ ἔχει ἕνας νέος πυρήνας...».

Ὁ ἐπιστήμων, ὡς προσθέτει ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀλαχιώτης, πρέπει νὰ γνωρίζει «τὸ κόστος», μὲ τὸ ὁποῖο λειτουργεῖ ὁ κόσμος.

Ε.Θ.

Περιφρούρησις «τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας»

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Μελέτης Μελετόπουλος τονίζει ὅτι ἡ κλωνοποίησις «ὑπὸ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ ἔννοια συνιστᾷ ἕβρον, διότι ἐκφράζει τὴ θέληση ὀρισμένων ἐπιστημόνων νὰ ἀναλάβουν τὸ ρόλο τοῦ Δημιουργοῦ. Ὅπως ἀκριβῶς καὶ στὴν ἀρχαία τραγωδία, ἡ ἕβρον τῆς κλωνοποίησης θὰ συνοδευτεῖ ἀναπόφευκτα ἀπὸ δραματικὲς συνέπειες ποὺ σήμερα δὲν μποροῦμε νὰ φανταστοῦμε...

»Μιὰ παρενέργεια αὐτῆς τῆς ἐξέλιξης θὰ εἶναι ἡ κατάργησι τῶν ἕως σήμερα γνωστῶν κοινωνικῶν δομῶν καὶ ἡ δυνατότητα δημιουργίας κοινωνικῶν τάξεων γενετικά σχεδιασμένων ἀτόμων, π.χ. κυριάρχων... καὶ λοβοτομημένων δούλων. Ἐτσι ἡ κοινωνία θὰ ἀποτελέσει πεδίο ἐφαρμογῆς φυλετικῆς καὶ γενετικῆς ἀντίληψης σὲ βαθμὸ τέτοιο ποὺ οὔτε ὁ Χίτλερ θὰ μποροῦσε νὰ ὀνειρευτεῖ».

Ἐπομένως, κατὰ τὸν κ. Μελετόπουλο, «μόνη ἐλπίδα μπροστὰ σὲ αὐτὸν τὸν ἐφιάλτη» θὰ εἶναι ἡ «συσπείρωσι τῆς ἀνθρωπότητας καὶ τῆς πνευματικῆς τῆς ἡγεσίας γύρω ἀπὸ τὴν ὑπέρτατη ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας».

Ε.Θ.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αποφάσεις Συνοδικών Δικαστηρίων

Ἀθήνησι τῆ 24ῃ Ἰανουαρίου 2003

Ἀποφάσεις Συνοδικῶν Δικαστηρίων

Ἰδρυση Ἐκκλησιαστικοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος μετὴν ἐπωνυμία «ΓΕΝΙΚΟ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΤΑΜΕΙΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ» καὶ συγκρότηση Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας

Ἀπόσπασμα ἀποφάσεως Συνεδρίασης τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λευκάδος καὶ Ἰθάκης.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 7.12.1998 ἀποφάσεως τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ κοινοποιήσεως ὑμῖν τῶν ἐκάστοτε τελεσιδίκων, ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, γνωστοποιοῦμεν ὑμῖν ὅτι:

1) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 7/2002 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Κολιὸν τοῦ Ἀργυρίου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροῖας καὶ Ναούσης, ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερwsύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

2) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 8/2002 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Ἱεροδιάκονον Σιλουανὸν Καρράσκο, κατὰ κόσμον Ἐφραίμ τοῦ Χουάν, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας, ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερwsύνης Ὑπουργήματος, μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ μοναχικοῦ αὐτοῦ σχήματος, καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

3) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3/2002 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐτροποποιήθη ἡ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 6/2002 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιβληθεῖσα ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Πρεσβύτερον Μιχαὴλ Πατσιάδην τοῦ Γεωργίου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, ποινὴ τῆς ἐξαετοῦς ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας δίχα στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ συμψηφισομένης μετὰ τῆς ἄχρι τοῦδε διανυθείσης, εἰς ποινὴν πενταετοῦς ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας δίχα στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ, συμψηφισομένης μετὰ τῆς ἄχρι τοῦδε διανυθείσης.

Αἱ ἀνωτέρω δικαστικαὶ ἀποφάσεις κατέστησαν τελεσιδίκαι, ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι, συνφδὰ ταῖς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 151 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀπόφαση 1/6.2.2002**Ἰδρυση Ἐκκλησιαστικοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος****μέ τήν ἐπωνυμία «ΓΕΝΙΚΟ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΤΑΜΕΙΟ****Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ****ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ».**

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ

Ἐχοντας ὑπόψη:

α) Τίς σχετικές διατάξεις τοῦ 4149/1961 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

β) Τίς διατάξεις τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

γ) Τὸ ἄρθρο 3 τοῦ 2942/12.9.2001 Νόμου περὶ ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

δ) Τὴν ἐντολή τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐντέλλει τὴν συνεχῆ ἀσκήση τῶν Χριστιανῶν σὲ ἔργα ἀγάπης καὶ φιλαλληλίας.

ε) Τοὺς ἱεροὺς Κανόνες τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας ποὺ ἐπιβάλλουν στὸν Ἐπίσκοπο τὴν φιλανθρωπία κατὰ μίμηση Χριστοῦ, «ὅστις διήλθεν τὸν βίον Αὐτοῦ εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος».

στ) Τίς ἱερᾶς ὑποχρεώσεις καὶ ἀνάγκες τοῦ λαοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

ζ) Τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τίς διατάξεις αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως δὲν προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀποφασίζει:

1. Ἰδρύεται Ἐκκλησιαστικὸ Φιλανθρωπικὸ Ἰδρυμα μέ τήν ἐπωνυμία: «ΓΕΝΙΚΟ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΤΑΜΕΙΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ & ΒΙΑΝΝΟΥ».

2. Τὸ ἴδρυμα θὰ ἔχει δικό του Καταστατικὸ καὶ Κανονισμό Λειτουργίας, Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως.

Καταστατικὸ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Φιλανθρωπικοῦ ἰδρύματος μέ τήν ἐπωνυμία «ΓΕΝΙΚΟ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΤΑΜΕΙΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ & ΒΙΑΝΝΟΥ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α**Ἄρθρον 1****Ἐπωνυμία — Ἐδρα — Μορφή — Σφραγίδα**

1. Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου συνίσταται ἐκκλησιαστικὸ φιλανθρωπικὸ ἴδρυ-

μα μέ τήν ἐπωνυμία «Γενικὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου» μέ ἔδρα τὸ Ἀρκαλοχώρι. Τὸ Γενικὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο (στὸ ἐξῆς ἀναφερόμενο καὶ μέ τὰ ἀρχικά: Γ.Φ.Τ.) ἰδρύθηκε μέ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 1/6 Φεβρουαρίου 2002 ἀπόφαση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου Ἀνδρέα, ἡ ὁποία τέθηκε ὑπ' ὄψιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου στὴν Συνεδρίαση τῆς 1ης Μαρτίου 2002 (Ἀπόφαση 16). Τὸ Γενικὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο, τὸ ὁποῖο λειτουργεῖ ὡς Νομικὸ Πρόσωπο Ἰδιωτικοῦ Δικαίου μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, ἐξαρτᾶται ἄμεσα καὶ ἐποπτεύεται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη.

2. Ἡ σφραγίδα τοῦ εἶναι κυκλικὴ καὶ φέρει στὸ μέσον, ὡς ἔμβλημα, τὸ μονόγραμμα καὶ περιμετρικά, μέσα σὲ διπλὸ πλαίσιο, τίς λέξεις: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ ἐξωτερικά καὶ ΓΕΝΙΚΟ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΤΑΜΕΙΟ ἐσωτερικά.

Ἄρθρον 2**Σκοπὸς**

Σκοπὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φιλανθρωπικοῦ αὐτοῦ ἰδρύματος εἶναι ἡ παροχὴ ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς συμπαράστασης πρὸς ἀδύναμους συνανθρώπους μας, σὲ ἄτομα δηλαδὴ ποὺ χρειάζονται ὑλική, ἀλλὰ καὶ γενικότερα κοινωνική, ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ ὑποστήριξη. Εἰδικότερα στοὺς σκοποὺς τοῦ ἰδρύματος περιλαμβάνονται:

1. Ἡ περίθαλψη ἐνδεῶν καὶ ἀπόρων οἰκογενειῶν καὶ ἀτόμων.

2. Ἡ καταβολὴ ἐξόδων γιὰ τὴν ἀποφυλάκιση ἀτόμων ποὺ βρίσκονται στὶς φυλακὲς γιὰ διάφορες αἰτίες.

3. Ἡ ὀργάνωση συσσιτίων γιὰ ἐνδεεῖς καὶ ἐμπερίστατους.

4. Ἡ ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ἀσθενῶν.

5. Ἡ παροχὴ οικονομικῆς καὶ ἄλλης βοήθειας σὲ ὅσους βρίσκονται σὲ νοσοκομεῖα ἢ σὲ ἄλλα ἄσυλα καὶ τὸ ἔχουν ἀνάγκη.

6. Ἡ χορήγηση βοήθειας σὲ ἀπορους μαθητὲς καὶ μαθήτριες καὶ ἡ βοήθεια γιὰ τὴν οἰκογενειακὴ ἀποκατάσταση νέων ζευγαριῶν.

7. Ἡ ἐνίσχυση τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, τῶν ἐνοριακῶν κέντρων, τῶν πνευματικῶν-πολιτιστικῶν κέντρων νεότητος, τῶν κατηχητικῶν σχολείων, καθὼς καὶ τῶν πολιτιστικῶν πολυκέντρων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

8. Ἡ παροχή ἐπιχορηγήσεων σὲ ἀναγνωσμένα φι-
λανθρωπικά ἰδρύματα ἢ σωματεῖα.

9. Ἡ οικονομική ἐνίσχυση τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώ-
χων Ταμείων, ἐφόσον παρίσταται ἀνάγκη.

10. Ἡ ἐκδοση ἐντύπων καὶ περιοδικοῦ σχετικοῦ μὲ
τις δραστηριότητες τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

11. Ἡ διοργάνωση ἐκδρομῶν γιὰ τοὺς μαθητὲς κατη-
χητικῶν σχολείων, τεχνικῶν σχολῶν, ἐργαζομένων νέ-
ων, γερόντων, ἱερέων καθὼς καὶ ἡ διοργάνωση ἐορτῶν,
ἐκδηλώσεων, ἐκθέσεων, ἄλλων πολιτιστικῶν ἐκδηλώ-
σεων καὶ σεμιναρίων γιὰ τὸν καταρτισμὸ τῶν πιστῶν.

12. Ἡ λειτουργία κατασκηνώσεων.

13. Ἡ ὑποστήριξη τῶν πολιτιστικῶν καὶ πνευματικῶν
ἔργων καὶ ἐκδηλώσεων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

14. Ἡ διανομὴ ἐντύπων, εἰκόνων, βιβλίων, δώρων, ρου-
χισμοῦ, τροφίμων, γλυκισμάτων κ.ἄ. σὲ σχολεῖα, φυλακὲς,
στρατιωτικὲς μονάδες, ἰδρύματα ἀτόμων μὲ εἰδικὲς ἀνά-
γκες, νοσοκομεῖα, καταυλισμοὺς ἀθιγγάνων, προσφύ-
γων, μεταναστῶν, σεισμοπλήκτων καὶ πλημμυροπαθῶν.

15. Ἡ οικονομική ἐνίσχυση καὶ πνευματικὴ συμπαρά-
σταση προσφύγων, μεταναστῶν καὶ ἀτόμων ποὺ χρειά-
ζονται ἀπεξάρτηση ἀπὸ ἐθισμό σὲ ναρκωτικὲς οὐσίες.

16. Ἡ ἐνίσχυση πολυτέκνων οἰκογενειῶν.

17. Ἡ ἐνίσχυση ἀντιστοιχῶν κοινωφελῶν προσπα-
θειῶν, μὴ κερδοσκοπικῶν, καθὼς καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυ-
μάτων καὶ σωματείων.

18. Ἡ δαπάνη συστάσεως καὶ λειτουργίας ὑπηρεσιῶν-
γραφείων.

Ἄρθρον 3

Οἱ πόροι τοῦ Γ.Φ.Τ. καὶ ἡ διάθεσή τους

Πόρου τοῦ ἰδρύματος εἶναι:

1. Τὰ ἀναγραφόμενα στοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν
Ἱερῶν Μονῶν, τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Προ-
σκυνημάτων τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως σχετικὰ κονδύ-
λια, ὅπως καὶ οἱ δωρεὲς καὶ οἱ ἐπιχορηγήσεις τους πρὸς
τὸ Γενικὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο. (Γ.Φ.Τ.)

2. Ποσοστὸ 5% ἀπὸ τὶς μηνιαῖες προσόδους σὲ
χρῆμα τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων (Ε.Φ.Τ.)

3. Ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη.

4. Κληρονομίαι, κληροδοσίες, δωρεὲς καὶ ἀφιερῶ-
ματα ἐκ μέρους κάθε τρίτου πρὸς τὸ ἴδρυμα, καθὼς ἐπί-
σης καὶ τὰ ἔσοδα ποὺ θὰ προέρχονται ἀπὸ τὰ παραπά-
νω.

5. Κάθε ἐπιχορήγηση πρὸς τὸ ἴδρυμα ἀπὸ τὸ κρά-
τος, καθὼς καὶ εἰσφορὲς ἀπὸ δήμους, κοινότητες ἢ
ἄλλους ὀργανισμοὺς, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. κ.λπ.

6. Πρόσοδοι ἀπὸ περιφορὲς δίσκων στοὺς Ἱ. Ναοὺς
τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως, οἱ ὁποῖες ἔγιναν μετὰ ἀπὸ
ἔγκριση τοῦ Μητροπολίτη.

7. Τὸ προῖον τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων ἐράνων.

8. Ποσοστὸ 50% ἀπὸ τὶς προσόδους τοῦ γενικοῦ
ἐράνου τῆς «Ἡμέρας τῆς Ἀγάπης» τῶν ἐνοριακῶν ναῶν.

9. Ποσό, τὸ ὁποῖο θὰ εἰσπράττεται ἀπὸ τὶς ἐκδιδόμενες
ἄδειες γάμου, τὰ διαζύγια καὶ τὰ πιστοποιητικὰ ἀγαμίας.

10. Τόκοι ἀπὸ καταθέσεις σὲ πιστωτικοὺς ὀργανι-
σμοὺς.

11. Κάθε ἄλλο ἔσοδο προερχόμενο ἀπὸ νόμιμη πηγή.

Ἄρθρον 4

Οἱ πόροι τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου διατίθεν-
ται ἀποκλειστικῶς γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν ποὺ
ἀναφέρονται στὸ ἄρθρο 2 τοῦ παρόντος καταστατικοῦ.
Ἡ διάθεση τῶν πόρων σὲ σκοποὺς διαφορετικοὺς ἀπὸ
τοὺς ἀναφερόμενους στὸ παρὸν καταστατικὸν δὲν ἐπι-
τρέπεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Ἐργάνωση – Διοίκηση καὶ ἐκπροσώπηση τοῦ Γ.Φ.Τ.

Ἄρθρον 5

1. Τὸ Γ.Φ.Τ. διοικεῖται ἀπὸ ἐπταμελὲς (7) Διοικητικὸ
Συμβούλιο (Δ.Σ.), τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖται ἀπὸ:

α) Τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀρκαλοχωρίου,
Καστελλίου καὶ Βιάννου ὡς Πρόεδρο, μὲ ἀναπληρωτὴ
τὸν ἐκάστοτε Πρωτοσύγκελλο ἢ Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπί-
τροπο ἢ ἄλλο μέλος ὀριζόμενο ἀπὸ τὸ Μητροπολίτη καὶ

β) Ἐξι (6) μέλη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ δύο (2) εἶναι κληρι-
κοὶ καὶ τὰ τέσσερα (4) λαϊκοί, προερχόμενοι καὶ ἀπὸ τὰ
δύο φύλα, μὲ τοὺς ἀντίστοιχους ἀναπληρωτές τους. Τὰ
μέλη αὐτὰ ἐπιλέγονται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη καὶ διορί-
ζονται μὲ σχετικὴ ἀπόφασή του.

2. Ἡ θητεία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τριετῆς
(3).

3. Τὸ Δ.Σ. βρίσκεται σὲ ἀπαρτία καὶ ἀποφασίζει ἐγκύ-
τως, ἐφόσον εἶναι παρόντα τέσσερα (4) τουλάχιστον
ἀπὸ τὰ ἐπτὰ συνολικῶς (7) μέλη του.

4. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται, με πρόσκληση τοῦ Προέδρου, σὲ τακτικὴ συνεδρίαση ὑποχρεωτικῶς μιὰ φορά τὸ δίμηνο καὶ ἐκτάκτως, ἐφόσον παρίσταται ἀνάγκη, πάλιν με πρόσκληση τοῦ Προέδρου ἢ με αἴτηση τριῶν (3) τουλάχιστον μελῶν.

5. Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία. Σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχέει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

6. Κάθε τακτικὸ μέλος, τὸ ὁποῖο παραιτεῖται ἢ γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο ἀδυνατεῖ νὰ ἀσκήσει τὰ καθήκοντά του ὡς μέλος, ἀντικαθίσταται με ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτη ἀπὸ τὸν ἀναπληρωτὴ του.

7. Κάθε μέλος, τὸ ὁποῖο ἀπέχει ἀδικαιολόγητα σὲ τρεῖς (3) τουλάχιστον συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ ἐπιδεικνύει ἀδιαφορία γιὰ τὰ θέματα καὶ τὶς δραστηριότητες τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, μπορεῖ νὰ ἀντικατασταθεῖ με ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτη ἀπὸ τὸν ἀναπληρωτὴ του.

8. Τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. ποὺ συμπληρώνουν τὴν τριετὴ θητεία ἢ γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο δὲν περατώνουν τὴν θητεία τους μποροῦν νὰ ἐπιλεγοῦν καὶ πάλι καὶ νὰ διορισθοῦν ὡς μέλη τοῦ Δ.Σ. με νέα ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτη.

Ἄρθρον 6

1. Τὸ Δ.Σ., στὴν πρώτη συνεδρίασή του, συγκροτεῖται σὲ σῶμα καὶ με φανερὴ ψηφοφορία ἐκλέγει τὸν Ἀντιπρόεδρο, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία.

2. Ὁ Πρόεδρος ὀρίζει δύο ἐλεγκτές, ἐκτὸς τῶν τακτικῶν καὶ ἀναπληρωματικῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ., ἀπὸ ἄτομα κατάλληλα γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό.

3. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο:

α) Ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα ποὺ ἔχει σχέση με τοὺς σκοπούς, γιὰ τοὺς ὁποίους συνετέθη τὸ Ταμεῖο.

β) Μελετᾷ καὶ ἀποφασίζει γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία ἰδρυμάτων, ὅπως εἶναι ἡ Στέγη Γερόντων, Ὁρφανοτροφεῖο κ.λπ. ἢ τὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν, ὅπως εἶναι τὰ συσσίτια πρὸς τοὺς ἀπόρους καὶ ἀναξιοπαθοῦντες, καὶ συντάσσει κανονισμὸ λειτουργίας γιὰ κάθε ἰδρυματικὴ ὑπηρεσία.

γ) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμὸ ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Γ.Φ.Τ.

δ) Μελετᾷ τρόπους γιὰ τὴν ἐξεύρεση πόρων γιὰ τὴν καλύτερη ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν του.

ε) Τὸ Δ.Σ. ἀποφασίζει γιὰ τὴν ἀποζημίωση τῶν ἀπα-

ραιτήτων κοινωνικῶν λειτουργῶν καὶ τῶν ὑπολοίπων συνεργατῶν τοῦ ἰδρύματος.

4. Ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ νόμιμος ἀναπληρωτής:

α) Ἐκπροσωπεῖ τὸ Γ.Φ.Τ. σὲ ὅλες τὶς ἔννομες σχέσεις του καὶ ἐναντι κάθε ἀρχῆς.

β) Συγκαλεῖ τὸ Δ.Σ. τακτικῶς ἀνὰ δίμηνο ἢ ἐκτάκτως, ἐφόσον παρίσταται ἀνάγκη, καὶ παταρτίζει τὸν κατάλογο τῶν πρὸς συζήτηση θεμάτων σὲ συνεργασία με τὸν Γραμματέα.

γ) Κατευθύνει τὶς ἐργασίες τοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπογράφει τὴ σχετικὴ ἀλληλογραφία.

Ἄρθρον 7

Περὶ Ἀντιπροέδρου

Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρο, ὅταν ἀπουσιάζει ἢ ἔχει κάποιο κώλυμα καὶ ἐφόσον δὲν παρίσταται ὁ ὀρισθεὶς ἀναπληρωτής του. Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀσκεῖ τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου σὲ ὅλη τους τὴν ἔκταση.

Ἄρθρον 8

Τηρούμενα Βιβλία καὶ Στοιχεῖα

1. Στὸ Γ.Φ.Τ. τηροῦνται τὰ παρακάτω βιβλία καὶ στοιχεῖα με τὴ συμβατικὴ τους μορφή ἢ με τὴ μορφή ἠλεκτρονικοῦ ἀρχείου:

α) Βιβλίον πρακτικῶν Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

β) Βιβλίον ταμείου.

γ) Βιβλίον δωρητῶν.

δ) Βιβλίον ἀπόρων καὶ γενικότερα βοηθημένων ἀτόμων ἀπὸ τὸ Γ.Φ.Τ.

ε) Πρωτόκολλο ἀλληλογραφίας.

στ) Στελέχη διπλοτύπων γραμματίων εἰσπράξεων.

ζ) Στελέχη διπλοτύπων ἐνταλμάτων πληρωμῶν.

2. Ὅλα τὰ βιβλία τηροῦνται ἀπὸ τὸν Γραμματέα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ βιβλίον Ταμείου, τὸ ὁποῖο τηρεῖ ὁ Ταμίας.

Ἄρθρον 9

1. Οἱ ἐλεγκτές, στὸ τέλος κάθε ἐξαμήνου, ἐνεργοῦν τακτικὸ ἐλεγχὸ στὰ τηρούμενα βιβλία καὶ στοιχεῖα καὶ ὑποβάλλουν ἔκθεση στὸ Δ.Σ. με τὶς παρατηρήσεις τους γιὰ τὴν κανονικὴ τήρηση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ., τὴ σωστὴ διάθεση τῶν χρημάτων, τὴν κανονικὴ τήρηση τοῦ

βιβλίου Ταμείου και την κάλυψη των εσόδων και εξόδων με κανονικά παραστατικά επίσης εισηγούνται μέτρα στο Δ.Σ. για βελτίωση του συστήματος διαχείρισης.

2. Οί ελεγκτές είναι δυνατόν να ενεργούν εκτάκτους ελέγχους όποτεδήποτε, αλλά μόνον μετά από έγγραφη έντολή του Προέδρου.

Άρθρον 10

1. Η χρηματική περιουσία του Γ.Φ.Τ., εφόσον υπερβαίνει τα δύο χιλιάδες ευρώ (2000), θα κατατίθεται σε λογαριασμό άνεγνωρισμένης Έμπορικής Τράπεζας ή άλλου πιστωτικού ιδρύματος στο όνομα του Γενικού Φιλόπτωχου Ταμείου.

2. Για την ανάληψη οποιουδήποτε ποσού από το λογαριασμό, απαιτείται απόφαση του Δ.Σ. υπογεγραμμένη από τον Πρόεδρο και τα υπόλοιπα μέλη στην οποία θα εξουσιοδοτείται ο Ταμίας για την ανάληψη. Η απόφαση αυτή θα καταχωρείται στο βιβλίο Πρακτικών και αντίγραφο του σχετικού αποσπάσματος θα προσκομίζεται στην Τράπεζα για την ανάληψη.

3. Για την ευχερέστερη διαχείριση της περιουσίας του ιδρύματος, και κατόπιν σχετικής απόφασης του Δ.Σ., είναι δυνατόν η χρηματική περιουσία του να κατατεθεί σε κοινό ονομαστικό τραπεζικό λογαριασμό, ο οποίος θα είναι στο όνομα του Προέδρου, του Ταμία και ενός, τουλάχιστον, ακόμη μέλους του Γ.Φ.Τ. Το Δ.Σ. θα ενημερώνεται και θα ελέγχει την κίνηση του εν λόγω λογαριασμού.

Άρθρον 11

Το Διοικητικό Συμβούλιο εξουσιοδοτεί τον Πρόεδρο για την παροχή οικονομικών ενισχύσεων μέχρι συνολικού ποσού δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2500) ανά μήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Ένοριακή Οργάνωση, συγκρότηση και Διοίκηση Φιλοπτώχων Ταμείων

Άρθρον 12

Σε κάθε ένορία, με ευθύνη και μέριμνα του Έφημεριου, συνίσταται ειδικό Ταμείο ονομαζόμενο «Ένοριακό Φιλόπτωχο Ταμείο», το οποίο αναφέρεται στο εξής με τα αρχικά «Ε.Φ.Τ.».

Άρθρον 13

Μέλη κάθε Ε.Φ.Τ. μπορούν να εγγραφούν όλοι οι ενήλικες ένοριτες και από τα δύο φύλα, οι όποιοι μαζί με τη Διοικούσα Έπιτροπή θα ενεργούν από κοινού για τους σκοπούς του.

Άρθρον 14

1. Κάθε Ε.Φ.Τ. διοικείται από πενταμελή (5) Διοικούσα Έπιτροπή (Δ.Ε.) ή τριμελή (3) σε Ένορίες με πληθυσμό κάτω των 100 ένοριτών. Η θητεία των μελών της Διοικούσας Έπιτροπής του Ε.Φ.Τ. είναι τριετής (3). Η Δ.Ε. αποτελείται από τον έφημεριο της ένορίας ή τον ορισθέντα από το Έκκλησιαστικό Συμβούλιο έφημεριο στην περίπτωση της ύπαρξης περισσοτέρων του ενός έφημεριών στην ένορία, ως Πρόεδρο, τέσσερα τακτικά και τέσσερα αναπληρωματικά μέλη, αν η έπιτροπή είναι πενταμελής και δύο τακτικά και δύο αναπληρωματικά μέλη αντιστοίχως, αν η έπιτροπή είναι τριμελής.

2. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη προτείνονται από τον Πρόεδρο του Ε.Φ.Τ. και διορίζονται από την Ίερά Μητρόπολη. Σε περίπτωση αποχώρησης ενός εκ των μελών της Διοικούσας Έπιτροπής, την θέση του καταλαμβάνει ο πρώτος αναπληρωματικός.

3. Η Διοικούσα Έπιτροπή συνέρχεται σε συνεδρίαση ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή μετά από αίτηση δύο τουλάχιστον μελών της.

4. Η Διοικούσα Έπιτροπή βρίσκεται σε άπαρτία και αποφασίζει έγκύρως, εφόσον είναι παρόντα τουλάχιστον τρία μέλη (στην περίπτωση πενταμελούς Δ.Ε.) ή δύο μέλη (στην περίπτωση τριμελούς Δ.Ε.). Εάν μετά από νόμιμο πρόσκληση ή Έπιτροπή δεν βρεθεί σε άπαρτία, τότε η συνεδρίαση αναβάλλεται και επαναλαμβάνεται, με τα ίδια θέματα, μετά από δύο ήμερες. Σε αυτή την περίπτωση η έπιτροπή αποφασίζει έγκύρως, εφόσον είναι παρών ο Πρόεδρος, υποχρεωτικώς, και ένα τουλάχιστον μέλος της.

Άρθρον 15

Η Διοικούσα Έπιτροπή, για να διευκολύνει την εκτέλεση του έργου της, μπορεί να καταρτίζει έπικουρικές έπιτροπές φιλόπτωχου από τον κατάλογο των ένοριτών.

Άρθρον 16

Όλα τα Ε.Φ.Τ. έποπτεύονται από την Ίερά Μητρό-

πολη, ή όποία ένεργεί σχετικό έλεγχο κατά την κρίση της ή έφόσον προκύψει θέμα.

Άρθρον 17

1. Πόροι κάθε Ένοριακού Φιλοπτώχου Ταμείου είναι:

α) Εϊδικό μηνιαίο επίδομα του οικείου Ί. Ένοριακού Ναού που ίσοϋται με τó ένα δέκατο (10%) τών πάσης φύσεως μηνιαίων εισπράξεών του.

β) Εϊσπράξεις από κουτιά ύπερ τών πτωχών και από την περιφορά δίσκων στους Ί. Ναούς τής ένορίας, ή όποία έγινε μετá από άδεια του Μητροπολίτη και με σκοπό την ένίσχυση του Φιλοπτώχου Ταμείου.

γ) Προαιρετικές εισφορές, δωρεές ή κληροδοτήματα.

δ) Εϊσπράξεις από διάφορες κληρώσεις, από έράνους και από άλλες φιλανθρωπικές έκδηλώσεις.

ε) Τυχόν οικονομικές ένισχύσεις από την Ίερά Μητρόπολη ή από τó Γενικό Φιλοπτώχο Ταμείο.

στ) Τυχόν άρωγή του δημοσίου.

ζ) Ποσοστό 50% από τόν γενικό έρανο τής «Ήμέρας τής Άγάπης», τόν όποίο διεξαγάγει ή ένορία.

2. Οί πόροι του Ε.Φ.Τ. διατίθενται για την περίθαλψη τών ένδεών και άπόρων τής ένορίας, τóσον όσων διαμένουν μόνιμα όσο και όσων διαμένουν προσωρινά σ' αυτήν.

3. Ή έξακρίβωση τής άπορίας κάθε άτομου γίνεται με μέριμνα και άποκλειστική εϋθύνη τής Διοικούσας Έπιτροπής, ή όποία τηρεί ειδικό βιβλίο, όπου καταχωρούνται τά στοιχεία του βοηθουμένου, τó είδος και τó ποσόν τής ένίσχυσης τó όποίο του παρέχεται.

Άρθρον 18

1. Ή Έπιτροπή τηρεί τά παρακάτω βιβλία και στοιχεία:

α) Βιβλίο πράξεων.

β) Βιβλίο ταμείου.

γ) Βιβλίο ένδεών και έμπεριστάτων (Βιβλίο άτόμων, τά όποία χρειάζονται την βοήθεια του Ε.Φ.Τ.).

δ) Διπλότυπα γραμμάτια εισπράξεων.

ε) Διπλότυπα έντάλματα πληρωμών.

2. Τά βιβλία τών πράξεων και τών άτόμων που χρειάζονται βοήθεια τηρεί ό Γραμματεϋς τής Έπιτροπής, ένw τó βιβλίο ταμείου, τά έντάλματα και τά γραμμάτια τηρεί ό Ταμίας.

3. Για κάθε εϊσπραξη ή πληρωμή ό Ταμίας έκδίδει γραμμάτιο ή ένταλμα άντιστοίχως, τά αντίγραφα τών όποίων παραμένουν στο στέλεχος.

Άρθρον 19

1. Ή χρηματική περιουσία κάθε Ε.Φ.Τ., έφόσον ύπερβαίνει τά τριακόσια ευρώ (300), κατατίθεται σε λογαριασμό άναγνωρισμένης Έμπορικής Τράπεζας ή άλλου πιστωτικού ίδρύματος στο όνομα του Ε.Φ.Τ.

2. Για την άνάληψη όποιουδήποτε ποσοϋ από τó λογαριασμό, άπαιτείται άπόφαση τής Διοικούσας Έπιτροπής του Ε.Φ.Τ. ύπογεγραμμένη από τόν Πρόεδρο και τά ύπόλοιπα μέλη τής Έπιτροπής, καθώς και ή έξουσιοδότηση του Ταμιά για την άνάληψη. Ή άπόφαση αυτή θά καταχωρείται στο Βιβλίο Πράξεων με αύξοντα άριθμό. Άκριβες αντίγραφó της, ύπογεγραμμένο από τόν Γραμματέα, θά προσκομίζεται από τόν Ταμιά στην Τράπεζα για την άνάληψη του σχετικού ποσοϋ.

Άρθρον 20

Ό Ταμίας, ύστερα από άπόφαση τής Έπιτροπής που θά καταχωρηθεί στο βιβλίο Πράξεων, μπορεί να έχει προχειρως στη διάθεση του Ένοριακού Φιλοπτώχου Ταμείου, ποσό μέχρι τριακόσια ευρώ (300) για την άντιμετώπιση έκτάκτων περιστατικών άπορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

Τελικές Διατάξεις – Ίσχύς

Άρθρον 21

1. Ή ίσχύς του παρόντος άρχίζει από την καταχώριση του στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως και στο επίσημο Δελτίο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

2. Τó Καταστατικό αυτό μπορεί να τροποποιηθεί μετá από όμόφωνη άπόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Γ.Φ.Τ. Οί τροποποιήσεις αυτές έχουν ίσχύ μετá τή δημοσίευσή τους στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως και στο περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 22

Τó ίδρυμα καταργείται κατόπιν αίτιολογημένης και

δημοσιευμένης στην Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία» ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου. Μετὰ τὴν κατάργηση, ἡ παρουσία του περιέρχεται σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα τῆς Μητροπόλεως, ποῦ θὰ καθορίσει τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, ἢ στὴν ἴδια τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη.

Ἄρθρον 23

1. Κάθε θέμα ποῦ δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος καταστατικοῦ ρυθμίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. καὶ πάντοτε σύμφωνα μὲ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης (Ν. 4149/1961), τὶς διατάξεις καὶ τοὺς νόμους ποῦ διέπουν τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια, καθὼς ἐπίσης μὲ τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, τὸν Ἀστικὸ Κώδικα καὶ γενικότερα τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

2. Τὸ Καταστατικὸ αὐτὸ τέθηκε ὑπ' ὄψιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου στὴν συνεδρίαση τῆς 10ης Σεπτεμβρίου 2002 καὶ ἐπικυρώνεται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ μὲ τὸ συνημμένο καταστατικὸ νὰ δημοσιευθεῖ στὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία».

Ἀρκαλοχώρι, 8 Νοεμβρίου 2002

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου **ΑΝΔΡΕΑΣ**

Συγκρότηση Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ

Ἐχοντας ὑπόψη:

α) Τὶς διατάξεις τοῦ Νόμου 4149/61 (Φ.Ε.Κ. τ. Α' 41 τῆς 25 Φεβρ./16 Μαρτίου 1961) «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας» καὶ ἰδίως τὸ ἄρθρο 54 περὶ ἐφαρμογῆς διατάξεων ποῦ ἰσχύουν στὴν Αὐτοκέφαλο Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ στὴν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης.

β) Τὶς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθμ. 55/1974 Κανονισμοῦ «Περὶ μελέτης καὶ ἐκτελέσεως ἀπάντων τῶν Ἐκκλη-

σιαστικῶν ἔργων» (Φ.Ε.Κ. τ. Α' 185 τῆς 27 Ἀπριλ./1 Ἰουλ. 1974).

γ) Τὶς λειτουργικὲς ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου γιὰ τὴν ἐκπόνηση μελετῶν καὶ γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἐκκλησιαστικῶν ἔργων.

Δ) Τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τὶς διατάξεις αὐτῆς τῆς ἀπόφασης δὲν προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀποφασίζει:

Συνίσταται στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου Τεχνικὴ Ὑπηρεσία, ἡ ὁποία θὰ ἔχει τὸν δικὸ της κανονισμὸ λειτουργίας.

Κανονισμὸς λειτουργίας «Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

Ἄρθρον 1

Σύσταση

Μὲ τὴν μὲ ἀριθμ. 3/14 Νοε. 2002 ἀπόφαση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέα Νανάκη, συνεστήθη Τεχνικὴ Ὑπηρεσία στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου γιὰ τὸν προγραμματισμὸ, τὴν παρακολούθηση καὶ τὴν ἐκτέλεση ἐκκλησιαστικῶν ἔργων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 55/1974 Κανονισμοῦ «Περὶ μελέτης καὶ ἐκτελέσεως ἀπάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων».

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς – Ἀρμοδιότητες

Οἱ ἀρμοδιότητες τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας εἶναι:

1. Ἡ σύνταξη προγράμματος γιὰ ὅλα τὰ ἐκτελούμενα καὶ πρὸς ἐκτέλεση ἐκκλησιαστικὰ ἔργα καὶ ἡ παρακολούθηση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος αὐτοῦ στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

2. Ὁ ἐλεγχὸς τῶν ὑποβαλλομένων πρὸς ἐγκριση ἀπὸ τοὺς Προέδρους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

α) Οἰκονομικῶν μελετῶν γιὰ τὴν ἐκτέλεση τεχνικῶν ἔργων.

β) Λογαριασμῶν, Συγκριτικῶν Πινάκων (Σ.Π.), Πρωτοκόλλων Κανονισμοῦ Τιμῶν Μονάδος νέων Ἐργασιῶν (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), Ἐνστάσεων, Αἰτήσεων Θεραπείας.

3. Ἡ διενέργεια διαγωνισμῶν γιὰ τὴν ἀνάθεση μελετῶν καὶ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων.

4. Η παρακολούθηση των εκτελουμένων εκκλησιαστικών έργων.

5. Η συγκρότηση επιτροπών προσωρινής και οριστικής παραλαβής των αποπερατωθέντων έργων.

6. Η σύνταξη εισηγήσεων προς τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο γιὰ ὅλα τὰ παραπάνω θέματα.

7. Η παροχή τεχνικῆς ἀρωγῆς πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ τῶν Ἱδρυμάτων ποῦ ὑπάγονται στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

Ἄρθρον 3

Ὁργάνωση

1. Ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία ἀποτελεῖ ἰδιαίτερο γραφεῖο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖο διαρθρώνεται ὡς ἑξῆς:

α) Ἀπὸ τὸν Προϊστάμενό του, Πολιτικὸ Μηχανικὸ ἢ Ἀρχιτέκτονα μηχανικὸ, μὲ ἀναγνωρισμένη ἐμπειρία, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι καὶ ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητῆς πρὸς τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο.

β) Ἀπὸ ἓνα (1) διοικητικὸ ὑπάλληλο, χειριστὴ ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστῆ (Η/Υ), γιὰ τὴν γραμματειακὴ ἐξυπηρέτηση τοῦ γραφείου.

2. Ὁ προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματός του, ὀρίζει ὁ ἴδιος τὸν ἀναπληρωτὴ του.

3. Μὲ τὴν ἐναρξη λειτουργίας τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ἡ πρόσληψη τοῦ προσωπικοῦ, ἐμμισθοῦ ἢ ἐθελοντικοῦ, θὰ γίνῃ μὲ σύμβαση ἐργασίας ὀρισμένου ἢ ἀορίστου χρόνου ἢ μὲ σύμβαση ἔργου.

Ἄρθρον 4

Τελικὲς διατάξεις – Ἰσχὺς

1. Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν καταχώρησή του στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

2. Τὸ Καταστατικὸ αὐτὸ μπορεῖ νὰ τροποποιηθεῖ ἢ νὰ συμπληρωθεῖ μετὰ ἀπὸ νέα ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτη. Οἱ τροποποιήσεις αὐτὲς ἔχουν ἰσχὺ μετὰ τὴ δημοσίευσή τους στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

3. Ἡ ὑπηρεσία μπορεῖ νὰ καταργηθεῖ κατόπιν αἰτιολογημένης καὶ δημοσιευμένης στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία» ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολίτη.

Ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς ἐπικυρώθηκε ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέα, καὶ ἔλαβε τὸν ἀριθμὸ γενικοῦ πρωτοκόλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου 1469 μὲ χρονολογία 14 Νοεμβρίου 2002 καὶ ἀριθμὸ σχεδίου ἐγγράφου 441. (Ἀριθμ. ἐγγράφου: Ι.Μ.Α.Κ.Β./1469/Σ 441/14 Νοε. 2002).

Ἀρκαλοχώρι, 14 Νοεμβρίου 2002

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου ΑΝΔΡΕΑΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ἀπὸ τὸ πρακτικὸ τῆς μὲ ἀριθμ. 217/22-10-2002 Συνεδρίασης τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος ἔκανε γνωστὸ πὼς τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἐκκλ. Μαθητικοῦ Ὁρφανοτροφείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως «ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ» στὴν μὲ ἀριθμ. 64/10-9-2002 Συνεδρίασή του ἀποφάσισε νὰ συμπληρώσει ἑνατο (9ο) ἄρθρο στὸν μὲ ἀριθμ. 217/12-2-1971 ἐσωτερικὸ Ὄργανισμὸ λειτουργίας τοῦ παραπάνω Ἱδρύματος, ποῦ συντάχθηκε ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λευκάδος καὶ Ἰθάκης (Φ.Ε.Κ. 621/2-8-71 τ. Βον). Τὸ ἐν λόγω αὐτὸ ἄρθρο περιλαμβάνει:

Ἄρθρον 9

Τὰ πάσης φύσεως περιουσιακὰ στοιχεῖα (κτηριακὲς ἐγκαταστάσεις, ἀγροτικά ἢ ἀστικά ἀκίνητα, χρηματικά ποσά, ἐπιπλα, εἶδη οἰκοσκευῆς κ.λπ.) τοῦ Ἱδρύματος σὲ περίπτωση ὀριστικῆς παύσεως τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο, περιέρχονται στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λευκάδος καὶ Ἰθάκης, στὴν ἄμεση ἐξάρτηση καὶ ἐποπτεία τῆς ὁποίας λειτουργεῖ τὸ Ἱδρυμα καὶ μὲ τὶς δαπάνες τῆς ὁποίας κατασκευάστηκε.

Τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο ὁμόφωνα ἐνέκρινε τὴν συμπλήρωση τοῦ ἑνατοῦ (9οῦ) ἄρθρου στὸν Ὄργανισμὸ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλ. Μαθητικοῦ Οἰκοτροφείου.

Ἀκριβὲς ἀπόσπασμα

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 16ης Ἰανουαρίου 2003

Ἀνακοινωθὲν

Περὶ τῆς τιμητικῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων

Ἱερά Σύνοδος τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν
Ἱεραὶ Μητροπόλεις
Σύρου
Ἡλείας
«Ἀλληλεγγύη» – Solidarity
Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὰ ὅσα εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας, κατὰ τὸ πρόσφατο παρελθόν, σχετικῶς μετὰ τὴ θέσιν τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων στὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν τιμητικὴ προσκύνησίν τους, προβαίνει στὸ παρὸν ἀνακοινωθὲν προκειμένου νὰ προβάλει ἐκ νέου τὴ σαφῆ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ διαλύσει τὶς ἐνδεχόμενες παρεξηγήσεις, ὅποθενδῆποτε κι ἂν αὐτὲς προέρχονται.

1. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς εἰκονογραφίας καὶ ἡ τιμητικὴ προσκύνηση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, ἔχουσα τὶς ρίζες τῆς στὴν Ἀποστολικὴ ἐποχὴ, καταξιώνεται ἐντυπωσιακά, κατὰ τὸν 4ον, χρυσὸν αἰῶνα τῆς Πατερικῆς Θεολογίας. Σύμφωνα μετὰ αὐτὴν, ἡ εἰκονογράφηση τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀπαραίτητη, διότι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ σαρκώθηκε καὶ θέωσε τὴν προσληφθεῖσα ἀνθρώπινη φύση, ἡ δὲ εἰκονογράφηση τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀγίων ἐνδείκνυται, διότι καὶ αὐτοὶ συμμετέχουν στὴν θέωση, ὡς μέλη τοῦ ἀναστημένου Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἀκριβῶς γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ἡ πίστις στὸν Χριστὸ καὶ ἡ σχέση μαζί Του δὲν εἶναι ἀνεϊκότιστη, ἀφοῦ καὶ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὄρατὸ καὶ πραγματικὸ καὶ ὄχι φανταστικὸ καὶ ἀνεϊκότιστο.

Ἐπειδὴ τὸν 8ον καὶ 9ον μ.Χ. αἰῶνα ἐμφανίσθηκαν διάφοροι εἰκονομάχοι καὶ εἰκονοκλάστες, οἱ ὅποιοι διακρίνονταν ἀπὸ ἰουδαϊστικές, μουσουλμανικὲς καὶ διάφορες αἰρετικὲς ἀπόψεις, καὶ ὑπῆρξε μιὰ μεγάλη χρονικὴ περίοδος κατὰ τὴν ὁποία διετυπώθησαν ὅλα τὰ ἐκατέρωθεν ἐπιχειρήματα, συνεκλήθη ἡ 7η Οἰκουμενικὴ Σύνοδος γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ πρόβλημα αὐτό, γιὰτὶ κατηγορήθηκε ἡ Ἐκκλησία «*ὑπὸ Ἑβραίων, καὶ Ἑλλήνων, καὶ Σαμαρειτῶν, Μανιχαίων τε καὶ Φαντασιαστῶν*» (Πρακτικὰ 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου). Ἡ Σύνοδος αὐτὴ ἀπεφάσισε ὅτι οἱ Σεπτῆς καὶ Ἁγίης Ἱερῆς Εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου, τῶν Ἀγγέλων, τῶν Ἀγίων καὶ τῶν Ὁσίων ἀνθρώπων ποὺ κατασκευάζονται ἀπὸ χρώματα καὶ ψηφίδες καὶ ἀπὸ ἄλλη ὕλη πρέπει νὰ τιμῶνται «*παραπλησίως τῷ τύπῳ τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ*». Ἐπιπλέον, ἀπεφάσισε ὅτι ἡ τιμὴ καὶ προσκύνηση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων «*ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει*», καὶ ἐκεῖνος ποὺ προσκυνεῖ τὴν εἰκόνα «*προσκυνεῖ τὴν ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν ὑπόστασιν*». Καὶ ἐπιλέγει: «*Αὕτη ἡ παράδοσις τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα δεξαμένης τὸ Εὐαγγέλιον*» (Πρακτικὰ 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

2. Οἱ Ἱερῆς Εἰκόνες τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, ἀνήκουν βέβαια στὴν Βυζαντινὴ τέχνη καὶ ζωγραφικὴ, δὲν ἀποτελοῦν, ὅμως, μιὰ ἀπλὴ θρησκευτικὴ ζωγραφιά, μιὰ φυσιοκρατικὴ (νατουραλιστικὴ) παράσταση, τὸ θέμα τῆς ὁποίας εἶναι ἓνα θρησκευτικὸ πρόσωπο ἢ μιὰ θρησκευτικὴ ἱστορία. Οἱ Εἰκόνες γιὰ τοὺς πιστοὺς θεωροῦνται καὶ εἶναι ἀναφαίρετα λειτουργικὰ «*σκεύη*» ποὺ ἀγιάζουν τὸν ἀνθρώπο καὶ τὸν φέρνουν σὲ ἄμεση σχέση μετὰ τὴν χάρη καὶ τὴν ὑπόστασι τοῦ εἰκονιζομένου προσώπου, ἀφοῦ καὶ ἡ ὕλη ἀγιάζεται μέσα στὴν Ἐκκλησία. Ὁ ὁσιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης μᾶς λέει: «*Παντὸς εἰκονιζομένου προσώπου οὐχ ἡ φύσις,*

ἀλλ' ἡ ὑπόστασις εἰκονίζεται». Οἱ Εἰκόνες ἀποκαλύπτουν τὴν πραγματικότητα ἐκείνη ποὺ εἶναι ἀπρόσιτη στοὺς αἰσθητοὺς ὀφθαλμούς, μᾶς ὑποδεικνύουν καὶ μᾶς διδάσκουν ὄχι πῶς θὰ κρατήσουμε τὸν Κύριο καὶ Θεὸ στὴ δική μας φτώχεια, ἀλλὰ πῶς θὰ προσεγγίσουμε στὸν δικό Του πλοῦτο.

3. Σύμφωνα με ὅλα τὰ παραπάνω σὲ καμία περίπτωση δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ σύγκριση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων με τὰ εἰδῶλα, ὅπως τὴν ἐπιχειροῦν οἱ διάφοροι εἰκονομάχοι ὄλων τῶν ἐποχῶν, γιὰ τοὺς ἐξῆς οὐσιαστικούς λόγους: α) διότι οἱ Ἱερές Εἰκόνες ὄλων τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελοῦν τὶς ἀπεικονίσεις πραγματικῶν ἱστορικῶν προσώπων καὶ γεγονότων, τὰ ὁποῖα βρίσκονται σὲ ἄμεση προσωπικὴ καὶ οὐσιαστικὴ σχέση ἀγιότητος καὶ κοινωνίας με τὸν Ἐνα καὶ μόνο ἀληθινὸ Θεὸ καὶ β) διότι πρὸς τὶς Εἰκόνες τῶν Ἁγίων προσφέρεται μόνο στὸν Τριαδικὸ Ἀληθινὸ Θεό, τὸν ὁποῖο ἀποκάλυψε ὁ Ἐνσαρκωθεὶς, ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ 7η Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ποὺ ἀσχολήθηκε με τὶς Ἱερές Εἰκόνες ἔκανε σαφῆ διάκριση μεταξύ *«ἀγίου καὶ βεβήλου»*. Γι' αὐτὸ καὶ *«ἡ ἁγία Σύνοδος ἐξεβόησε ... ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα ... τοῖς μὴ ἀσπάζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. Τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱεράς εἰκόνας εἰδῶλα ἀνάθεμα»* (Πρακτικά 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου). Ὁ Ἅγιος Ταράσιος, Ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱεράς Συνόδου, ἀνέφερε τὸ τί ἀπαντοῦσαν οἱ ἅγιοι Μάρτυρες, ὅταν τοὺς κατηγοροῦσαν ὅτι, ἐνῶ ἀρνοῦνται νὰ λατρεύουν τὰ εἰδῶλα, ὅμως καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὰ δικά τους εἰδῶλα, δηλαδὴ τὶς εἰκόνες. Ἔλεγε: *«ἀλλ' ἡμεῖς οὐκ ἰνδάλματα δαιμόνων ποιοῦμεν, ἀλλὰ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου ποιοῦμεν εἰκόνας, καὶ τῶν αὐτοῦ ἁγίων· οὐ μὲν τοι θεοποιοῦμεν αὐτάς»* (Πρακτικά 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

Ἐπομένως, οἱ λόγοι ποὺ ὑπαγορεύουν τὴν τιμητικὴ προσκύνηση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, σύμφωνα με τὴν καταγεγραμμένη Πατερικὴ Θεολογία εἶναι τὸ ὅτι *«ἀγιαζεται διὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων τὰ ὄμματα τῶν ὁρώντων, ἀνάγεται δὲ δι' αὐτῶν ὁ νοὺς πρὸς θεογνωσίαν»* (Συνοδικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας), ἐκφράζεται ἡ ἀνάγκη νὰ προσηλωθῇ ἡ σκέψη καὶ ψυχὴ τῶν πιστῶν στοὺς ἀποδέκτες τῶν προσευχῶν, τῶν δεήσεων καὶ τῶν παρακλήσεών τους, ἀλλὰ καὶ τῶν αἰνῶν καὶ τῶν εὐχαριστιῶν τους, δηλαδὴ στοὺς εἰκονιζομένους Ἁγίους, καθὼς ἐπίσης δηλώνεται καὶ ἡ μεγάλη διδακτικὴ ἀξία τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων,

ὡς ἐκ τῆς θέσεώς τους στοὺς Ναοὺς καὶ στὴ Θεία Λατρεία. Μέσω αὐτῶν, τῶν *«γλωττοφόρων βιβλίων»*, κατὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης, διδάσκεται κάθε Χριστιανὸς πόσο ἐπιβραβεύει ὁ Θεὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία ὄλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν στὴν γῆ πιστοὶ στὸ θέλημά Του καὶ ἀναδείχθηκαν ἄξιοι τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Θεανθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ 7η Οἰκουμενικὴ Σύνοδος χαρακτήρισε τὴν τιμὴ καὶ τὴν προσκύνηση τῶν Εἰκόνων ὡς *«ἐγκριτον καὶ θεάρεστον θεομοθεσίαν καὶ παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, εὐσεβὲς αἴτημα καὶ ἀνάγκην τοῦ πληρώματος Αὐτῆς»*. (Πρακτικά 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

4. Αὐτὴ εἶναι ἡ πίστη τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία πρέπει νὰ τηροῦμε ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ, ὅπως τὸ ὁμολογοῦν ὄλοι οἱ Ἐπίσκοποι πρὶν τὴν χειροτονία τους. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ μας εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τὶς Ἱερές Εἰκόνες, τὶς ὁποῖες λιτανεύουμε με κεριὰ καὶ θυμιάματα. Στεκόμαστε μπροστὰ τους εὐλαβικά, κάνουμε τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καὶ τὶς ἀσπάζομαστε προσευχόμενοι. Μέσα στὰ θεολογικά καὶ ἐκκλησιαστικά αὐτὰ πλαίσια πρέπει νὰ κινοῦνται τόσο ὅσοι ἐκθέτουν τὶς Ἱερές Εἰκόνες γιὰ νὰ τὶς προσκυνήσουν τιμητικῶς ὁ λαὸς, ὅσο καὶ ὅσοι προσέρχονται με εὐλάβεια γιὰ νὰ ἀσπασθοῦν καὶ νὰ λάβουν τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ ποὺ ἔρχεται καὶ διὰ τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, ἀνάλογα με τὸ βαθμὸ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῶν προσερχομένων. Ἡ θεολογικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ αὐτὴ τοποθέτηση διαγράφει σαφῶς τὰ πλαίσια, μέσα στὰ ὁποῖα γίνεται ἡ ἀληθινὴ τιμητικὴ προσκύνηση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων. Ὁ λαὸς ποὺ ἔχει πίστη ἀνόθευτη, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ ὀρθολογισμούς, εὐσεβισμούς καὶ ἠθικισμούς ἀντιλαμβάνεται τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐξέρχεται ἀπὸ τὶς Ἁγίες καὶ Ἱερές Εἰκόνες, ὅπως καὶ ἡ αἰμορροοῦσα ἔλαβε δύναμη ἀπὸ τὸν Χριστό, ὅταν ἀκούμπησε τὸ ἱμάτιό Του, τὴν στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποῖα οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ Τὸν ἀκολουθοῦσαν ἀδυνατοῦσαν νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ὑπενθυμίζεται ἡ ὑπ' ἀριθμ. 2597/19.6.1995 Ἐγκύκλιος τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου στὴν ὁποῖα, ἀφοῦ ἐντοπίζεται ἡ ἀλήθεια ὅτι ἐνῶ εἶναι ἱερός ὁ πόθος προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων ἐκ μέρους τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου *«ὅμως ἐνίοτε ὁ τρόπος διοργανώσεως τοῦ προσκυνήματος ἀπάδει πρὸς τὴν σοβαρότητα τοῦ σκοποῦ, ἡκιστα ἐξυπηρετῶν τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν»*, συνιστᾶται νὰ γίνεται ἡ μεταφορὰ Ἱερῶν Λειψάνων, Εἰκόνων καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων με διάκριση καὶ ἀπόφαση τοῦ οἰκείου Ἱεράρχη καὶ ἐγκριση τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου.

Ἐν κατακλείδι, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ παρρησίας, διακηρύσσει πρὸς κάθε κατεύθυνση, θέλοντας νὰ διαλύσει τὸ σκότος τῆς ἀγνοίας καὶ νὰ διδάξει καθηκόντως τὸ εὐσεβὲς πλήρωμά της, ὅτι «...οὕτω φρονούμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ τοὺς Αὐτοῦ Ἁγίους ἐν λόγοις τιμῶντες, ἐν συγγραφαῖς, ἐν νοήμασιν, ἐν θυσίαις, ἐν Ναοῖς, ἐν Εἰκονίσμασι, τὸν μὲν Θεὸν καὶ Δεσπότην προσκυνοῦντες καὶ σέβοντες, τοὺς δὲ διὰ τὸν κοινὸν Δεσπότην ὡς Αὐτοῦ γνησίους θεράποντας τιμῶντες καὶ τὴν κατὰ σχέσιν προσκύνησιν ἀπονεμόντες. Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξε» (Συνοδικὸ Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας).

Ἡ ὀρθόδοξη καὶ ἐκκλησιαστικὴ αὐτὴ διδασκαλία μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν ὀρθολογισμό, τὸν μυστικισμό, τὸν μανιχαϊσμό καὶ τὸν ἀγνωστικισμό καὶ συνιστᾷ τὸ γνήσιο ὀρθόδοξο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 21ης Ἰανουαρίου 2003

Οἱ ἐργασίες τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Συνῆλθε ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου ἀπὸ 15ης ἕως 18ης Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὶς Συνεδριάσεις:

Α. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς Δ.Ι.Σ.:

— Γιὰ τὶς χειροτονίες τῶν νέων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Ἐπιφανίου καὶ τῶν τριῶν Ἐπισκόπων, Βελεστίνου κ. Δαμασκηνοῦ, Φαναρίου κ. Ἀγαθαγγέλου καὶ Κορωνείας κ. Παντελεήμονος, οἱ ὁποῖες τελέστηκαν στὸν Ἱερό Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν μετὰ ἐκκλησιαστικὴ λαμπρότητα καὶ συμμετοχὴ πολλῶν Ἀρχιερέων καὶ πλήθους λαοῦ.

— Γιὰ τὴν Εἰρηνικὴ Ἐπίσκεψη Αὐτοῦ καὶ τῆς τιμίας συνοδείας του στὴν Ἱερά Μονὴ Ἁγίας Αἰκατερίνης Σινᾶ, ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 6-9 Δεκεμβρίου π.ἔ., σὲ συν-

δυασμὸ μετὰ τὴν πανήγυρη τῆς Πολιούχου τοῦ Σινᾶ Ἁγίας Αἰκατερίνης.

— Γιὰ τὶς ἀνακοινώσεις στὶς ὁποῖες προέβη ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀποφάσεως τῶν 15 Κρατῶν Μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης στὴν Κοπεγχάγη τὸν παρελθόντα Δεκέμβριο γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Κύπρου στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση.

— Γιὰ τὴν διεπιστημονικὴ διημερίδα γιὰ θέματα Γάμου καὶ Οἰκογενείας ποὺ πραγματοποιήθηκε μετὰ ἐπιτυχία στὶς 13-14 Δεκεμβρίου τοῦ 2002 ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

— Γιὰ τὴν ἔκδοση τῆς ἀπόφασης τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικὰ μετὰ τὴν ἀναγραφή τοῦ Θρησκευμάτος στὶς ταυτότητες τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποφάσισε, καίτοι δὲν προσέφυγε ἡ Ἐκκλησία στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον, ἀλλὰ πολῖτες Ἕλληνες ποὺ εἶχαν ἔννομο συμφέρον, νὰ κάνει μετὰ σχετικὸ κείμενό της στὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἀνάλυση καὶ παρουσίαση τῶν γεγονότων ποὺ συνδέονται μετὰ τὴν προαναφερθεῖσα ἀπόφαση καὶ μετὰ τὴν ἐν γένει πορεία τοῦ θέματος τῶν ταυτοτήτων.

— Γιὰ τὴ σύμβαση ἡ ὁποία ὑπεγράφη μετὰξὺ Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ «ΑΘΗΝΑ 2004» γιὰ τὴν ἀνακαίνιση ἐκ βάθρων τοῦ κτιρίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας στὴν Ἁγία Βαρβάρα. Ἡ ἀνακαίνιση θὰ γίνῃ μετὰ δαπάνες τοῦ «ΑΘΗΝΑ 2004».

Β. Κατὰ τὶς συνεδριάσεις τῆς ἡ Δ.Ι.Σ., ἀσχολήθηκε:

— Μετὰ τὸ Νέο Νομοσχέδιο περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως μετὰ τίτλο «Δομὴ καὶ λειτουργία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως». Τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ, ποὺ καταρτίστηκε ἀπὸ μικτὴ Ἐπιτροπὴ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἰωάννου Κονιδάρη, ἀνεγνώσθη ἄρθρο πρὸς ἄρθρο καὶ ἀκολούθησε συζήτηση. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἄρχισε τὸ ἔργο της στὶς 9.4.2002 καὶ ἀφοῦ πραγματοποίησε εἴκοσι πέντε περίπου συνεδριάσεις παρέδωσε τὸ Νομοσχέδιο στὸν Ὑπουργὸ Παιδείας.

Τὸ Νομοσχέδιο περιλαμβάνει 27 ἄρθρα καὶ διαρθρώνεται σὲ ἕξι κεφάλαια ἥτοι: Α', γενικὲς διατάξεις, διάρθρωση καὶ σκοπὸς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Β', Ἐκκλησιαστικὲς Ἀκαδημίες, Λειτουργία καὶ διδασκαλὸς προσωπικό. Γ', Δευτεροβάθμια Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση-Σχολές Ἱερατικῶν Σπουδῶν, Ἐνιαία Ἐκκλη-

σιαστικά Λύκεια. Δ', Προσωπικὸ καὶ Συλλογικὰ ὄργανα Δευτεροβάθμιας Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσης. Ε', Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις σπουδαστῶν καὶ ἀποφοίτων καὶ ΣΤ', μεταβατικὲς-τελικὲς διατάξεις.

Μὲ τὸ νέο Νομοσχέδιο γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση ἰδρύονται τέσσαρες Ἐκκλησιαστικὲς Ἀκαδημίες, τῶν ὁποίων τὰ προγράμματα σπουδῶν εἶναι διαρκείας ὀκτῶ ἔξαμήνων καὶ ἡ φοίτηση εἶναι ὑποχρεωτική. Ἐπίσης ἰδρύονται Σχολὲς Ἱερατικῶν Σπουδῶν (Σ.Ι.Σ.) ποὺ ἀνήκουν στὴν Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση. Ἀπὸ τὰ λειτουργοῦντα Ἐνιαῖα Ἐκκλησιαστικά Λύκεια διατηροῦνται ὅσα συμπληρώνουν συγκεκριμένο ἀριθμὸ μαθητῶν.

Σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας μέσα ἀπὸ αὐτὲς τὶς Σχολὲς εἶναι «ἡ ἀνάδειξη καὶ κατάρτιση Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑψηλοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου καὶ χριστιανικοῦ ἤθους».

Κατὰ τὴν κατ' ἄρθρο συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου διατυπώθηκαν μερικὲς παρατηρήσεις, οἱ ὁποῖες θὰ ἀποσταλοῦν στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσειά της στὰ Μέλη τῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ κατήρτισαν τὸ Νομοσχέδιο αὐτό, ὑπεγράμμισε τὴ σημαντικὴ συμβολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρου Εὐθυμίου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Θρησκευμάτων κ. Ἰωάννη Κονιδάρη καὶ εὐχεται νὰ ψηφισθεῖ τὸ Νομοσχέδιο ὥστε νὰ ἀρχίσει νὰ ἐφαρμόζεται γιὰ τὴν ἀναβάθμιση καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσης. Ἐν ὄψει τῶν νέων δεδομένων ποὺ διαμορφώνονται καὶ στὴ χώρα μας ἀπαιτεῖται οἱ Κληρικοὶ νὰ ἔχουν τὰ ἀνάλογα προσόντα, πνευματικὰ καὶ τυπικά, γιὰ νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς πολλὲς καὶ ὑψηλὲς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν.

— Μὲ τὸ θέμα ἀναφορικὰ μὲ μερικοὺς Ἱεράρχες, οἱ ὁποῖοι σύμφωνα μὲ πληροφορίες δὲν μποροῦν νὰ ἀνταποκριθοῦν πλήρως στὰ ποιμαντικὰ τους καθήκοντα γιὰ λόγους ὑγείας. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἀποφασίστηκε νὰ ἀποσταλοῦν στοὺς Ἀρχιερεῖς αὐτοὺς ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ἱεράς Συνόδου Μητροπολίτες προκειμένου νὰ ἐξετάσουν ἀπὸ κοντὰ τὴν κατάσταση, νὰ συζητήσουν μὲ τοὺς ἐν λόγῳ Ἀρχιερεῖς καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ἐνημερώσουν τὴν Ἱερά Σύνοδο. Ἔτσι, τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Θεόκλητο θὰ ἐπισκεφθοῦν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος καὶ Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος. Τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ἡλείας καὶ Ὠλένης κ.

Γερμανὸς καὶ Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος καὶ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδωνα οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὀρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος καὶ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος.

— Μὲ τὸ θόρυβο ποὺ προκλήθηκε ἀπὸ τὶς δηλώσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ἰωαννίνων κ. Θεοκλήτου σχετικὰ μὲ τὴν τιμητικὴ προσκύνηση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, ἐξ ἀφορμῆς τῆς μεταφορᾶς τῆς Ἱεράς εἰκόνας τῆς Παναγίας Ἱεροσολυμιτίσσης στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὴν Ἀθήνα, οἱ ὁποῖες κατ' ἐκτίμηση τῆς Δ.Ι.Σ. θεωρήθηκαν ὑπερβολικὲς, ἄστοχες καὶ ἀσαφεῖς.

Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποφάσισε.

1. Στὸ ἐξῆς νὰ ἐφαρμόζεται ἀπαρεγκλίτως παλαιότερη Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία θὰ μεταφέρονται οἱ Ἱερὲς Εἰκόνες καὶ τὰ Ἱερά Λείψανα στὶς κατὰ τόπους Ἱερὲς Μητροπόλεις γιὰ νὰ τίθενται σὲ τιμητικὴ προσκύνηση ἀπὸ τὸ λαό, ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἔγκριση τῆς Ἱεράς Συνόδου.

2. Νὰ ἐκδοθεῖ Ἀνακοινωθέν, στὸ ὁποῖο ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ ἐκτίθεται ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὶς Ἱερὲς Εἰκόνες, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ τονίζεται ἡ ἀνάγκη ἀποφυγῆς διαφορῶν ἐκτρόπων.

3. Νὰ ἀποσταλεῖ πρὸς τὸν Κληρὸ καὶ τὸν Λαὸ Ἐγκύκλιος, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενο θὰ εἶναι ἀνάλογο μὲ τὸ περιεχόμενο τοῦ Ἀνακοινωθέντος.

4. Νὰ ἀποσταλεῖ στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητο κείμενο μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἐκφράζεται ἡ λύπη τῆς Ἱεράς Συνόδου γιὰ τὶς δηλώσεις του, οἱ ὁποῖες προκάλεσαν θόρυβο καὶ πικρία στὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ.

— Μὲ τὸ ἄρθρο τοῦ π. Θεοδώρου Ζήση, τὸ ὁποῖο εἶχε ὡς θέμα «Νεοβαρλααμισμὸς ἢ Λειτουργικὴ Ἀναγέννηση». Σχετικὰ μὲ αὐτὸ ἀποφασίστηκε: 1) νὰ δοθοῦν ἀπὸ τὴν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως οἱ δέουσες τεκμηριωμένες ἀπαντήσεις στὸν Αἰδεσιμολογίωτατο κ. Θεόδωρο Ζήση γιὰ τὰ θέματα ποὺ τίγονται στὸ ἄρθρο. 2) Νὰ δημοσιευθοῦν οἱ ἀπαντήσεις στὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἔντυπα καὶ 3) Νὰ κληθεῖ ἀπὸ τὴν παραπάνω Ἐπιτροπὴ ὁ π. Θεόδωρος προκειμένου νὰ δικαιολογήσει καὶ νὰ ὑποστηρίξει τὶς ἀπαράδεκτες θέσεις ποὺ ἐκφράζει μέσα ἀπὸ τὸ συγκεκριμένο ἄρθρο του.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε ἐπίσης:

— Νὰ συγκληθεῖ ἐντὸς τοῦ ἔτους 2003 Συνέδριο Ἱεροκλήτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ θέμα παραπέμφθηκε στὴν ἀρμόδια Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ προκει-

μένου να τὸ μελετήσει καὶ νὰ κάνει τίς δέουσες προτάσεις πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο.

– Νὰ ἐγκρίνει τὴν πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, νὰ δοθεῖ ἐντολὴ στὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Μελέτης τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» νὰ ἀποστείλει στὴν Ἱερά Σύνοδο τίς βασικὲς ἀρχές τῆς ἀπονομῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης βάσει τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς συγχρόνου πραγματικότητας, προτείνοντας ἐνδεχομένως νέους θεσμούς ὥστε στὴν συνέχεια νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα σὲ ὀρισθησόμενη μικτὴ ἐπιτροπὴ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

– Νὰ ἐγκρίνει τὸ καταστατικὸ τῆς Ἀνώνυμης Ἑταιρίας γιὰ τίς ἐκδόσεις, τὸ ραδιόφωνο καὶ τὸ Internet.

– Νὰ συμπαρασταθεῖ στὸ δίκαιο αἴτημα τῶν Ὁμοσπονδιῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργαζομένων ἐν ὄψει ἐνδεχόμενης κατάργησης τῆς Κυριακῆς Ἀργίας ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ Σ.τ.Ε. Ἡ Ἀργία αὐτὴ εἶναι καθιερωμένο ἀτομικὸ Δικαίωμα τῶν ἐργαζομένων καὶ ἐπὶ πλέον ἡ Ἐκκλησία διὰ λόγους καθαρῶς πνευματικῶν καὶ ποιμαντικῶν ἀντιτίθεται σὲ ἓνα τέτοιο ἐνδεχόμενο.

– Νὰ ὀρισθεῖ Πρόεδρος τῆς Ἀνωτάτης Ἐλεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας ὁ Ἐπίτιμος Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Βλάσιος Σωκρατίδης σὲ ἀντικατάσταση τοῦ πρὸς Κύριον μεταστάντος Ἀθανασίου Σιούλα.

– Νὰ συστήσει στοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες νὰ μὴ προβαίνουν στὴν ἀλλαγὴ τῶν τίτλων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τους, ἀλλὰ νὰ χρησιμοποιοῦνται οἱ τίτλοι ὅπως ἀναφέρονται στὸν Ν. 590/1977 «Περὶ καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

– Νὰ ἐνεργοποιηθεῖ ἡ ἀπὸ τοῦ Παρελθόντος Μαΐου ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴν τέλεση τῶν μοναχικῶν κουρῶν τῶν δοκίμων μοναχῶν τῆς Γυναικείας Ἱερᾶς Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Νέας Μάκρης Ἀττικῆς. Οἱ κουρές θὰ τελεσθοῦν μὲ ἐντολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ τὸ Συνοδικὸ Μητροπολίτη Σεβ. Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημο.

– Νὰ ἀφιερωθοῦν τὰ Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 2004 στὸν ἥρωα Μακεδονομάχο Παῦλο Μελά, μὲ τὴ συμπλήρωση ἑκατὸ ἐτῶν ἀπὸ τὸν ἥρωικό θάνατό του.

– Νὰ ἐγκρίνει τὸν προκαταρκτικὸ πίνακα Κληρικῶν μὲ τὰ ἀπαραίτητα προσόντα γιὰ τὴν ἐγγραφή τους στὸν κατάλογο τῶν πρὸς Ἀρχιερατεία ἐκλογίμων.

– Νὰ χορηγήσει ὑποτροφίες γιὰ θεολογικὲς μεταπτυχιακὲς σπουδές.

– Νὰ ἀποσταλεῖ πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἐγκύκλιος γιὰ τὴν ἑβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, 16-22 Μαρτίου 2003.

– Νὰ χορηγηθεῖ οικονομικὴ ἐνίσχυση στοὺς πλημμυροπαθεῖς τῆς Καρπάθου.

Γ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀσχολήθηκε ἐπίσης μὲ θέματα τῆς Ε.Κ.Υ.Ο., μὲ διάφορα ὑπηρεσιακὰ θέματα τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐγκρίσεις ἀποσπάσεων Κληρικῶν στὸ ἐξωτερικὸ καὶ διορισμούς μελῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων Ἱερῶν Μητροπόλεων κ.λπ.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐργασίας γιὰ τὴν Ἀργία τῆς Κυριακῆς

Ἀθήνησι τῆ 31ῃ Ἰανουαρίου 2003

Πρὸς

Τὸν Ἐξοχώτατον

κ. Δημήτριον Ρέππαν.

Ὑπουργὸν Ἐργασίας.

Ἐξοχώτατε κ. Ὑπουργέ,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 15ης μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἐξήτασε μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ εὐθύνης τὸ ἐντόνων φημολογούμενον καὶ ὑπὸ μερίδος τῶν Μ.Μ.Ε. προβαλλόμενον θέμα περὶ τῆς ἐνδεχομένης καταργήσεως τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς διὰ τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπειδὴ τὸ ἐν λόγῳ θέμα θίγει ἀναφαίρετον θρησκευτικὸν καὶ ἐργασιακὸν δικαίωμα τῶν Ἑλλήνων, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ἀπευθυνθῇ, λόγῳ ἀρμοδιότητος, πρὸς τὴν ὑμετέραν φίλην Ἐξοχότητα ἀναμένουσα παρ' αὐτῆς ὀρθὴν καὶ δικαίαν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος.

Ἐξοχώτατε κ. Ὑπουργέ,

Ὡς τυγχάνει γνωστὸν εἰς ὑμᾶς, ἡ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς ἐβδομαδιαία ἀνάπαυσις τῶν ἐργαζομένων καθιερώθη νομοθετικῶς παλαιόθεν, καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1909, διὰ τοῦ νόμου ΓΥΝΕ/1909. Μεταγενεστέρως κατωχυρώθη καὶ ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως τῆς Γενεύης, ἥτις ἐκυρώθη παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ Ν. 2990/1922.

Ἡ ἐν λόγῳ Διεθνῆς Σύμβασις ἔχει σήμερον ἰσχὺν νομοθετικὴν, βάσει τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ Συντάγματος, καὶ ὡς ἐκ τούτου φρονοῦμεν δὲν εἶναι δυνατὴ οὐδὲ ἡ διὰ νόμου κατάργησις αὐτῆς.

Ὡσαύτως, καίτοι ἡ Κυριακὴ ἀργία ἐθεωρήθη ἀρχῆθεν ὡς ἀργία διὰ λόγους ἀφορῶντας εἰς τὴν ἐβδομαδιαίαν σωματικὴν ἀνάπαυσιν τοῦ ἐργαζομένου, δὲν εἶναι ἐντούτοις ἐκτὸς πραγματικότητος καὶ ἡ ἀποψις καθ' ἣν, εἰς μίαν χώραν κατοικουμένην κατὰ τὴν συντριπτικὴν πλειονότητα τῶν κατοίκων αὐτῆς ὑπὸ Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων (ἄρθρον 3 τοῦ Συντάγματος), ἡ Κυριακὴ ἀργία ἀποσκοπεῖ καὶ εἰς τὴν παροχὴν εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους τῆς δυνατότητος ἀκωλύτου ἀσκήσεως τῶν θρησκευτικῶν τῶν καθηκόντων καὶ εἰδικώτερον τῆς λατρείας πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως, ὅπερ ἀποτελεῖ εἰδικήν, τὴν σπουδαιότεραν, ἴσως, ἐκδήλωσιν τοῦ δικαιώματος θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο κατοχυρώνεται, ὡς γνωστόν, διὰ τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Συντάγματος, ὀρίζοντος, εἰς τὴν παράγραφον 2 ὅτι ἡ λατρεία πρέπει νὰ τελεῖται «ἀνεμπόδιστα».

Ἐπομένως, ἡ Κυριακὴ ἀργία κατοχυρώνεται, διὰ τὴν πλειονότητα καὶ δὴ τὴν συντριπτικὴν τῶν κατοίκων τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου καὶ ὡς ἀτομικὸν δικαίωμα, ἢ προσβολὴ τοῦ ὁποίου εἶναι ἀντισυνταγματικὴ καὶ ἀνεπίτρεπτος, μὴ συντρέχοντος λόγου ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος (ἄρθρον 13 παράγραφος 2) προβλεπομένων (δημόσια τάξις, χρηστὰ ἤθη), ὁ ὁποῖος θὰ ἐδικαιολόγει τὴν κατάργησιν αὐτῆς. Ἀντιθέτως ἐπιβάλλεται ἡ διατήρησις αὐτῆς καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 21 παράγραφος 3 τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖον ὀρίζει ὅτι: «Τὸ Κράτος μεριμνᾷ γιὰ τὴν ὑγεία τῶν πολιτῶν...», ἡ δὲ Κυριακὴ ἀργία ἔχει θεοπισθῆ καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ὑγείας τοῦ ἐργαζομένου.

Ἄν καὶ ἡ Κυριακὴ ὡς ἀργία τῶν ἐργαζομένων κατοχυρώνεται ὡς ἀτομικὸν δικαίωμα, ἐπιδιώκεται ὡς ἐντόνως φημολογεῖται ἐκ πολλῶν πλευρῶν καὶ διὰ παντοίων τρόπων ἢ κατάργησις αὐτοῦ (ὡς προφανῶς θὰ ἐπληροφορήθητε ἐκ δημοσιευμάτων τοῦ ἡμερησίου Τύπου). Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐνδιαφερομένη ζωηρῶς, ἐν τοῖς πλαισίοις τῆς ἀδιαπτώτου ποιμαντικῆς μερίμνης αὐτῆς διὰ τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα, περὶ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος καὶ κυρίως ἐνδιαφερομένη, ὅπως παρέχεται εἰς τοὺς ἐν τῇ Χώρα ἡμῶν ἐργαζομένους ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων, προσφεύγει πρὸς ἡμᾶς ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν ἀρμόδιον Ὑπουργόν, ἐν προ-

κειμένῳ, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλετε ἐνδιαφερθῆ διὰ τὸ θέμα τοῦτο καὶ περιφρουρήσει τὸ ἐκ τῶν πρώτων ἀλλὰ καὶ σπουδαιότερων κατακτήσεων τῶν ἐργαζομένων ἀτομικὸν δικαίωμα, ἢτοι τὸ δικαίωμα τῶν ἐργαζομένων νὰ ἀπολαύουν τὴν ἀργίαν τῆς Κυριακῆς. Εἴμεθα ὡς ἐκ τούτου βέβαιοι, ὅτι μὲ τὴν διακρίνουσαν τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα σύνεσιν καὶ εὐθυκρισίαν, θέλετε ἐνεργήσει τὰ δέοντα καὶ ἀποτρέψει πᾶσαν παρέκκλισιν ἐκ τῶν θεοπιστευμένων καὶ παγιωθέντων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπικαλούμενοι ἐπὶ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα πλουσίαν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἀπειρον Αὐτοῦ ἔλεος, διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν διαπύρων.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΗΣ 4ης Φεβρουαρίου 2003

Περὶ τῆς ἀπειλῆς τοῦ πολέμου

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ συνείδησιν τῆς ποιμαντικῆς τῆς εὐθύνης καὶ μὲ ἐπίγνωση τῶν καθηκόντων τῆς ἐναντι τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστεπώνυμου Πληρώματος Αὐτῆς, παρακολουθεῖ μὲ ἀνησυχία καὶ θλίψη μαζί μὲ τὸν Λαὸ τοῦ Θεοῦ, τὴν συνεχῆ ἀπειλὴ ἐνὸς πολέμου, ὑπὸ τὴν ὁποία ζεῖ ἡ ἀνθρωπότης.

Ἡ ἀνησυχία αὐτὴ ἐπιτείνεται ἀπὸ τὸ ἐνδεχόμενο μιᾶς εὐρύτερης ἀναφλέξεως στὴν περιοχὴ, ἡ ὁποία σαφῶς θὰ ἔχει δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις καὶ στὸν τόπο μας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαπιστώνει γιὰ μίαν ἀκόμη φορά, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ πρυτανεύει στὴ ζωὴ ὅλων ἢ εἰρήνη. Ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι ἓνα ἀόριστο ἀγαθὸ ἢ μίᾶ ἀφηρημένη κατάστασις, εἶναι καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ Ἐκκλησία συνεχῶς προσεύχεται καὶ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Βεβαίως, ἡ ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δικαίου. Δὲν νοεῖται εἰρηνικὴ κατάστασις στὴ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅταν ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα καταπιέζουν τοὺς ἀνθρώπους ἢ ὅταν παραβιάζονται οἱ στοιχειώδεις κανόνες τοῦ δικαίου.

Ἐπιθυμεῖ ἀκόμη, νὰ ἐκφράσει τὴν συμπάθεια καὶ τὴν συμπαράστασιν τῆς σὲ ὅλους ὅσοι βρίσκονται ὑπὸ τὴν δοκιμασίαν ἐνὸς πολέμου ἀνεξάρτητα τῆς ἐθνικότητος, τῆς φυλῆς ἢ τοῦ θρησκεύματος.

Συγχαίρει όλους εκείνους οι οποίοι εργάζονται υπέρ της ειρήνης και κατά της βίας, από όπου αυτή και αν προέρχεται. Είναι βέβαιοι ότι ο Κύριος έπευλογεί τις προσπάθειές τους ακόμη και όταν αυτές δεν βρίσκουν ανταπόκριση στις καρδιές όλων.

Εύχεται, ο Κύριος, ο Άρχων της ειρήνης, να φωτίζει τους Πολιτικούς Ήγέτες αυτού του κόσμου, ώστε με πνεύμα διακρίσεως και ειρήνης να έξαντλήσουν όλες τις προσπάθειές τους για να δοθούν ειρηνικές λύσεις μέσα από τα αρμόδια παγκόσμια όργανα.

(Εκ του Γραφείου Τύπου της Ίερᾶς Συνόδου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Οι έλληνικές και χριστιανικές ρίζες της Εύρώπης

Με άφορμή την προσωπικότητα, αλλά και τη στάση που κράτησε σε καιρούς χαλεπούς για την πατρίδα και την Όρθοδοξία ο Άγιος Μάρκος ο Εύγενικός Έπίσκοπος Έφῆσου, την μνήμη του οποίου τιμά σήμερα η Έκκλησία μας, ο Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος στο κήρυγμά του, από τον όμώνυμο Παναγιυρίζοντα Ίερό Ναό στα Κάτω Πατήσια, αναφέρθηκε στην ανάγκη πνευματικής αντίστασης για τη διατήρηση της ταυτότητας και της ιδιοπροσωπίας μας μέσα στο εύρωπαϊκό γίγνεσθαι, στο όποιο, όπως χαρακτηριστικά τόνισε, δεν έχουν θέση οι λαοί που δεν έχουν προσφέρει κάτι στον πολιτισμό της Εύρώπης.

«Με τον πολιτισμό της Εύρώπης, η Τουρκία και τὸ τουρκικό ἔθνος δεν έχουν σχέση. Η ιστορία μαρτυρεί ότι η παρουσία τους δεν συνδέθηκε ποτέ με την προαγωγή πολιτισμού, αλλά είναι βαμμένη στο αίμα, στη βαρβαρότητα και στη λεηλασία» επισήμανε ο Μακαριώτατος. Όστόσο σημείωσε: «Ο λαός μας δεν μισεί και δεν απορρίπτει κανέναν. Τείνουμε τὸ χέρι πρὸς κάθε συνάνθρωπο Εύρωπαϊο και μὴ Εύρωπαϊο. Τείνουμε κλάδο ελαίας, ειρήνης και αγάπης. Δεν πρέπει ὅμως να απορρίψουμε την παράδοση και την ιστορία μας».

Ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην ανάγκη διατήρησης του χριστιανικού χαρακτήρα της Εύρώπης που διασφαλίζει την ένότητα μεταξύ των χωρῶν-μελῶν της Ε.Ε., σημειώνοντας ότι ένδεχόμενη παρέισφρηση μᾶς χώρας, όπως η Τουρκία, θα άνοιγε τὸ δρόμο της ένταξης και σε άλλες μουσουλμανικές χώρες και

θα ὀδηγοῦσε στην ἀλλοίωση αὐτοῦ τοῦ χαρακτήρα. «Ο έλληνικός, ὁ χριστιανικός και ὁ ἀρχαῖος ρωμαϊκὸς πολιτισμὸς, ἀποτελοῦν τὴ βάση τοῦ εύρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ και, ὅπως ἔχουμε κατ' ἐπανάληψιν διακηρύξει, εἴμαστε υπέρ τοῦ εύρωπαϊκοῦ προσανατολισμοῦ... Πρέπει ὅμως να διατηρήσουμε ζωντανή τὴν ιδιοπροσωπία και τὴν πνευματική μας ταυτότητα» εἶπε χαρακτηριστικά.

Όμιλώντας μάλιστα για τὴν ανάγκη διατήρησης τῆς παράδοσῆς μας, επισήμανε ὅτι «μέσα στην πανσπερμία τῶν λαῶν τῆς Εύρώπης, ὁ λαός μας ἀποτελεῖ μία μειοψηφία, ἢ ὅποια, ἂν δεν ἔχει ἰσχυρὲς ρίζες, εἶναι πολὺ πιθανὸν να ἀφομοιωθεῖ ἀπὸ ἰσχυρότερους λαοὺς και δυνάμεις που ἐπικρατοῦν στὴ Γηραιά Ήπειρο». Ο Προκαθήμενος τῆς Έλλαδικῆς Έκκλησίας κάλεσε ὅλους σε πνευματική αντίσταση «έναντια σε οἰουσιδήποτε ὀδοστρωτήρες, σε κάθε Κίρκη και σε καθέναν ὁ ὅποιος ἐπιδιώκει να ἀφαιρέσει σιγά σιγά, διὰ τῆς μεθόδου τοῦ μιθριδατισμοῦ, τὰ ἱερά και τὰ ὅσια». Και κατέληξε: «Πρέπει να διατηρήσουμε ἀναλλοίωτη τὴν Πίστη τῶν Πατέρων μας, ζωντανὸ τὸν πολιτισμὸ μας, τὶς ἀρχὲς και τὶς ἀξίες μας και να τὶς παραδώσουμε στις ἐπερχόμενες γενιές. Για να ζήσουν τὰ παιδιὰ μας σε ἕναν κόσμο καλύτερο, ειρηνικό και ὄχι σε ἕναν κόσμο διαφθορᾶς, που ἀναδίδει τὴ δυσοσμία τῆς σήψης και τῆς παρακμῆς, που δεν ἀναγνωρίζει παρά μόνον ὑποκριτικά ὅτι ὑπάρχουν ἀρχὲς και ἀξίες».

(19.1.2003)

(Εκ του Γραφείου Τύπου)

Έπιστολή του Μακαριώτατου πρὸς τὴν Εύρωβουλευτή κ. Άννα Καραμάνου για τὸ Άβατον

Έρίτιμε κα Καραμάνου,

Έλαβα τὴν διὰ φωτοστατικού ἀντιγράφου ἀποσταλείσαν Δήλωσή σας σχετικῶς με τὸ Ψήφισμα τοῦ Εύρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου για τὴν ἄρση τοῦ ἀβάτου τοῦ Άγίου Όρους, και σᾶς εύχαριστώ πολὺ.

Με ιδιαίτερη προσοχή ἀνέγνωσα ὅσα γράφετε σ' αὐτὴν ἀλλὰ εἰλικρινῶς, ἀντὶ να μοῦ δώσετε χαρὰ μόνον αἰσθήματα λύπης μοῦ προξενήσατε. Και τοῦτο, διότι ἀντὶ ἐσεῖς ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν εύθυνοφόρον θέση που κατέχετε, να ἔρθετε να ὑπερασπίσετε τὰ ἱερά και τὰ ὅσια τοῦ Γένους στα διεθνή forum, προχωρεῖτε σε προτάσεις κατ' ἐξοχὴν βλαπτικές για τὴν έλληνορθόδοξη ἀπὸ αἰῶνων παράδοσή μας.

Ειδικότερα, τὰ ἐπιχειρήματά σας πρὸς στήριξιν τῆς ἀποψῆς σας γιὰ τὴν ἄρση τοῦ ἀβάτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ζήτημα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη ὡς μὴ ὠφέλε σὲ καιροὺς ποὺ ποικίλα ὅσα ἄλλα ὀξέυτατα κοινωνικὰ προβλήματα ἀναμένουν τὴν λύση τους καὶ μάλιστα σχετιζόμενα μὲ τὴν θέση τῆς γυναίκας, εἶναι λογικοφανῆ πλήν ἔωλα.

Κατ' ἀρχὴν, ἡ ὁμολογία σας ὅτι καὶ στὸ παρελθὸν ἔχετε ταχθεῖ, ὅπως δηλώνετε στὸ κείμενό σας, ὑπὲρ τῆς ἄρσης τοῦ ἀβάτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, δείχνει ὅτι δὲν ἔχετε ἐννοήσει κατὰ τὸν ὀρθὸν τρόπον τί σημαίνει ὀρθόδοξος μοναχισμός, σὲ τί ἀποβλέπει ὁ ἀρχαῖος ἱερός αὐτὸς θεσμός καὶ τί ἀκριβῶς κάνουν οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ ἀσκητές, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ εἶναι βγαλμένοι ἀπὸ τὸ λαὸ μας, τοὺς γονεῖς μας, τὰ σπλάγχνα μας, αὐτοὶ οἱ συνάνθρωποί μας ποὺ ἐγκατέλειψαν τὰ πάντα γιὰ νὰ ἀφιερωθοῦν στὸ Θεό. Μήπως θὰ ἔπρεπε ἀντὶ ἡ ἐμμονή σας αὐτὴ νὰ στρέφεται κατὰ τῶν μοναχῶν μας νὰ γίνῃ μία εὐλογημένη παρότρυνσις γιὰ ἓνα οὐσιαστικότερο πλησίασμα τοῦ Μοναχισμοῦ, γιὰ μία καλλίτερη γνωριμία μὲ τὸ ἀγγελικὸ πολίτευμα; Σκεφθεῖτε αὐτὴ τὴν ἀποψὴ μου, τὴν ὁποῖαν καὶ σὰς τὴν γράφω πατρικῶς ἀλλὰ καὶ ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σχετικὰ μὲ τὸ ὅλο θέμα τοῦ ἀβάτου τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους σὰς γράφω τὰ ἑξῆς: Τὸ ἄβατον στὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι ἓνα ἀρχαῖο προνομιακὸ καθεστῶς ποὺ τὰ ἐρείσματά του βρίσκονται στὶς βασικὲς ἀρχές τοῦ Μοναχικοῦ Πολιτεύματος καὶ στοὺς ἱεροὺς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι μάλιστα κατοχυρώνονται καὶ συνταγματικῶς μὲ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος (1975/1986). Οἱ ἱεροὶ αὐτοὶ κανόνες εἶναι ὁ 19ος κανὼν τῆς Ἀγκύρας, ὁ 47ος κανὼν τῆς Πανθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ 18ος καὶ 20ὸς τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ 19ος κανὼν τοῦ Νικηφόρου Ὁμολογητοῦ κ.ἄ. Ἐπειτα, δὲν εἶναι ὀρθὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἰσχυρίζεσθε ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀβάτου ἐγένετο τὴν ἐποχὴ τοῦ μαύρου Μεσαίωνα καὶ τοῦτο διότι στὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴ οὐδέποτε εἶχαμε Μεσαίωνα μαῦρον. Ἡ Δύση εἶχε τὸν «Μεσαίωνα». Ἡ εἴσοδος τῶν γυναικῶν στὴν Πολιτεία τοῦ Ἄθω, στὶς μοναστικὲς κοινότητες, στὶς ἀδελφότητες, στὰ ἱερά κελιά, στὶς σκῆτες καὶ στὶς καλύβες ἐκεῖ στὸ Ἅγιον Ὄρος δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὸ σπουδαιότατο δικαίωμα τῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς προσωπικότητος. Οὔτε τὸ ἄβατο, ὅπως δηλώνετε, συγκρούεται μὲ τὴν ἴδια τὴν χριστιανικὴ θρησκεία παραθέτοντας μάλιστα μεμονωμένως καὶ χωρὶς

τὴν ἀσιογραφικὴ του συνάφεια τὸ γνωστότατο χωρίο τοῦ Ἁγ. Παύλου ἀπὸ τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν του.

Θὰ πρέπει νὰ ἐντρυφήσετε ἐπιπερισσότερον σὲ βασικὲς ἀρχές τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας πρὸς ἀποφυγὴν παρερμηνειῶν καὶ παραδοξοτήτων. Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας στὸ σῶμα τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας εἶναι ταυτόσημη καὶ ἰσότιμη μὲ ἐκείνη τοῦ ἄνδρα, διότι καὶ οἱ δύο εἶναι μέλη τοῦ ἰδίου σώματος σὲ μία «ἐν Χριστῷ» ζωῇ. Ἀλλὰ ἄλλο ἢ ἰσότητα καὶ ἄλλο ἢ ὁμοιότητα. Ἄλλο ἰσότητα καὶ ἄλλο ἰσοπέδωσις. Ἄλλος ὁ ρόλος τοῦ ἄνδρα καὶ ἄλλος τῆς γυναίκας. Διαφορετικὰ τὰ λειτουργήματα καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ ἄνδρα καὶ διαφορετικὰ τῆς γυναίκας. Φυσικὰ ἢ ποικιλία αὐτὴ δὲν ἀντιστρατεύεται τὴν ἐνότητα. Γι' αὐτὸ καὶ στὸν χῶρο τῆς ὀρθοδοξίας δὲν ὑπῆρξαν ποτὲ κινήματα διορθωτικὰ τῶν τάσεων ποὺ εἶχε κατὰ καιροὺς ἡ ἐνότητα. Μία ὀρθόδοξη πιστὴ γυναίκα, ποὺ σέβεται τὸν ἑαυτὴν καὶ ἀκολουθεῖ τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας, ποτὲ δὲν θὰ διανοηθεῖ νὰ ἀντιστρατευθεῖ τὴν χριστιανικὴ διδασκαλία, γιὰτὶ ξέρει ποῖα εἶναι ἡ θέση τῆς μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ξέρει τὴν ἰδιαιτερότητά της καὶ τὸ ὑψηλὸ λειτουργημὰ ποὺ ἐπιτελεῖ.

Ἄλλὰ ἄς παραθέσουμε καὶ μερικὰ ἀκόμη χρήσιμα στοιχεῖα:

α) Ἱστορικὰ, πρώτη γενικὴ ἀναφορὰ τοῦ ἀβάτου στὸ Ἅγιον Ὄρος ἔχουμε σὲ Σιγίλλιο τοῦ αὐτοκράτορα Βασιλείου Α' τὸν 9ο αἰῶνα. Ἀκολούθησαν σχετικὲς διατάξεις καὶ σὲ ἄρκετὰ μεταγενέστερα Τυπικὰ Ἱ. Μονῶν. Αὐτὸ ὅμως ποὺ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἄβατον ἀνέκαθεν ἴσχυε στὴν περιοχὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὡς ἱερὸ ἔθιμο. Τοῦτο διατυπώνεται στὸ ἄρθρο 186 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ Ἁγ. Ὁρους, ὁ ὁποῖος κατοχυρώνεται καὶ συνταγματικὰ (ἄρθρο 105 τοῦ Συντάγματος) μὲ τὴν χαρακτηριστικὴ φράση «Κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κρατοῦντα». Ἡ φράση αὐτὴ ἐκφράζει ἀκριβῶς τὴ μακρὰ, σταθερὴ καὶ ὁμοιόμορφη ἄσκηση τῆς συγκεκριμένης συμπεριφορᾶς, ἥτοι τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν γυναικῶν ἀπὸ τὴν Ἀθωνικὴ Πολιτεία γιὰ καθαρῶς πνευματικούς λόγους.

β) Εἰδικότερα, τὸ ἄβατον εἶναι μία εἰδικὴ ρύθμιση ἢ ὁποῖα ἐντάσσεται στὸ ὅλο Ἀγιορειτικὸ Δίκαιο. Τὸ τελευταῖο περιλαμβάνει διατάξεις εἰδικῆς νομικῆς μεταχειρίσεως γιὰ τὸ μοναστικὸ αὐτὸ χῶρο, τὴν Ἀθωνικὴ Πολιτεία, καὶ ἔχει ἐπὶ πλέον καὶ διατάξεις οἱ ὁποῖες δὲν ἀπαντοῦν σὲ ἄλλες μοναστικὲς ἀδελφότητες ἢ σὲ ἄλλα μοναστικὰ κέντρα.

γ) Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀβάτου ἀπορρέει ἀπὸ τὴν πρώτη μοναχικὴ ἀρχὴ καὶ ἀρετὴ ποῦ εἶναι ἡ παρθενία. Ὁ βαθύτερος λόγος εἶναι, ὅπως ἀποδεικνύεται καὶ ἀπ' ὅλα τὰ ἀσκητικὰ καὶ κανονικὰ κείμενα, ἡ ἀπρόσκοπτη πνευματικὴ ἀσκησιμὴ τῶν μοναχῶν, ἡ παντελὴς ἀφοσίωσή τους στὴ μοναχικὴ ζωὴ γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν καὶ ἡ ἀνάβασή τους σὲ ὕψη πνευματικῆς τελειότητος, λυτρώσεως καὶ σωτηρίας, μακριὰ ἀπὸ τὰ γήινα καὶ φθαρτὰ τοῦ κόσμου τοῦτου.

δ) Οἱ μοναχοὶ ἔχουν τὸ ἀναφαίρετο θρησκευτικὸ τους δικαίωμα στὴν ἀσκησιμὴ. Ἐπιθυμοῦν νὰ ζοῦν μόνοι μὲ τὸν Θεό, ἀφοσιωμένοι στὴν προσευχή, στὴ νηστεία, στὴν ἀσκησιμὴ, στὴν καταπολέμησι τῶν παθῶν, στὴν ὑπέρβασι τοῦ ἑαυτοῦ τους, στὸν καθημερινὸ τους πνευματικὸ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀγιότητα καὶ τὴ θέωσι, στὴν ἀδιάλειπτη τέλος προσευχή καὶ γιὰ μᾶς ὅλους ποῦ εἴμεθα στὸν κόσμω. Νὰ τὸ σκέπτεσθε αὐτὸ βαθεῖα μέσα σας.

ε) Ἐπειτα ἰσχύει ἡ εἰδικὴ συμφωνία γιὰ τὸ καθεστῶς τοῦ Ἁγ. Ὁρους μὲ τὴν Κοινὴ Δήλωσι ὑπ' ἀριθμ. 4 μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν Κρατῶν Μελῶν. Μ' αὐτὴ ἀναγνωρίσθηκε ὅταν εἰσερχόταν ἡ Ἑλλάδα στὴν Ε.Ο.Κ. τὸ εἰδικὸ νομικὸ καθεστῶς τοῦ Ἁγ. Ὁρους, ἤτοι: ἀπόκλιση ἀπὸ τὰ κοινοτικὰ νομικὰ δεδομένα. Τὸ περιεχόμενον τῆς Κοινῆς αὐτῆς Δήλωσις τὸ γνωρίζετε: «Ἀναγνωρίζοντας ὅτι τὸ εἰδικὸ καθεστῶς τὸ ὁποῖο ἔχει παραχωρηθεῖ στὸ Ἁγιον Ὅρος, ὅπως τοῦτο εἶναι ἐγγυημένο ἀπὸ τὸ ἄρθρω 105 τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος, δικαιολογεῖται ἀποκλειστικὰ γιὰ λόγους πνευματικῶν καὶ θρησκευτικῶν, ἡ Κοινότητα θὰ μερμνήσει ὥστε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ λόγοι αὐτοὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογή καὶ τὴν περαιτέρω ἐπεξεργασία τῶν διατάξεων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὶς τελωνειακὲς καὶ φορολογικὲς ἀπαλλαγὲς καθὼς καὶ τὸ δικαίωμα ἐγκαταστάσεως» (ΦΕΚ 170 Α' τῆς 27/7/1979). Καὶ ἡ Κοινὴ αὐτὴ Δήλωσι περιελήφθη καὶ στὴν Συνθήκη τοῦ Ἄμστερνταμ, τὴν ὁποῖαν καὶ σᾶς ἐπισημαίνω: «En ce qui concerne la déclaration relative au statut des Églises et des associations ou communautés non confessionnelles, la Grèce rappelle la déclaration commune relative au mont Athos annexée à l'Acte final du traité d'adhésion de la République hellénique aux Communautés européennes» (Déclaration n° 8 annexée à l'acte final du traité d'Amsterdam, Journal officiel n° C 340 du 10/11/1997, p. 0144).

στ) Αἰῶνες τώρα, ἀρχηγοὶ κρατῶν, πολιτικοὶ, ἱστορικοὶ, ἀρχαιολόγοι, καθηγητὲς πανεπιστημίου, ἐπιστήμονες, περιηγητὲς, ὅλοι σεβάστηκαν τὸ εἰδικὸ αὐτὸ προνόμιω

ἀκριβῶς γιὰτὶ ἔχει θεσπισθεῖ καὶ ὑφίσταται γιὰ ἱερὸ σκοπὸ.

ζ) Ἀκόμη, πρέπει νὰ ὑπογραμμισθεῖ ὅτι καὶ στὴ Δύση σήμερα ὑπάρχουν μοναστικὰ κέντρα καὶ Ἀδελφότητες μοναστικὲς καὶ ἱεραποστολικὲς τῶν ἑτεροδόξων ποῦ ἐφαρμόζουν τὸ ἄβατο.

Τὸ Ἁγιον Ὅρος εἶναι μία εἰδικὴ κατηγορία δικαίου, ἡ ὁποῖα ἐπιβάλλει στὸν καθένα μας ἕναν ἰδιαίτερο σεβασμὸ. Τὸ Ἁγιον Ὅρος εἶναι «τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας» μας ὅπως προσφεύστατα ἀποκαλεῖται καὶ ἂν ἡ πατρίδα μας ἔχει κάτι παγκοσμῶς νὰ προβάλλει καὶ νὰ καυχηθεῖ εἶναι τοῦτο τὸ ἅγιο Περιβόλι, τοῦτος ὁ «Κῆπος Χαρίτων» τοῦ Θεοῦ, τὸ ὕψιστο αὐτὸ ζωντανό, αἰῶνες τώρα, πνευματικὸ θησαύρισμα.

Σᾶς εὐχομαι ὁ Πανάγαθος Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογεῖ καὶ νὰ σᾶς χαρίζει κάθε καλό.

(22.1.2003)

Μετ' εὐχῶν

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἐπίσκεψη Μακαριωτάτου στὸν καταυλισμὸ γιὰ πρόσφυγες τῆς ὀργάνωσις «Γιατροὶ τοῦ Κόσμου»

Τὸν καταυλισμὸ γιὰ πρόσφυγες τῆς ὀργάνωσις «Γιατροὶ τοῦ Κόσμου» στὴν Παλαιὰ Πεντέλη, στὸν ὁποῖο φιλοξενοῦνται 120 ἄτομα, μεταξὺ τῶν ὁποῖων καὶ 54 παιδιὰ, ἐπισκέφθηκε σήμερα στίς 2 τὸ μεσημέρι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ὁ ὑπεύθυνος τοῦ καταυλισμοῦ κ. Β. Κελάρης, καλωσορίζοντας τὸν Μακαριώτατο, τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὴν παρουσία του, ὑπογραμμίζοντας ὅτι προσβλέπει μὲ θερμὴ στή στενὴ συνεργασία μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ὀργάνωσις «Γιατροὶ τοῦ Κόσμου». Τὸν ἐνημέρωσε δὲ γιὰ τὰ προβλήματα ποῦ ἀντιμετωπίζουν οἱ Κοῦρδοι, Ἀφγανοί, Σύριοι καὶ Σομαλοὶ πρόσφυγες ποῦ φιλοξενοῦνται στὸν καταυλισμὸ.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας συνεχάρη τὰ μέλη τῆς ὀργάνωσις «Γιατροὶ τοῦ Κόσμου» γιὰ τὸ ἀνθρωπιστικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργω τους τόσο στή χώρα μας, ὅσο καὶ σὲ ἰδιαίτερα εὐπαθεῖς περιοχὲς τοῦ πλανῆτη. Ὅπως μάλιστα τόνισε, «σὲ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποῖα οἱ ἠθικὲς καὶ πνευματικὲς ἀξίες ἔχουν εὐτελιστεῖ, εἶναι πολὺ εὐχάριστο τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία, οἱ Μὴ Κυβερνητικὲς Ὄργανώσεις, οἱ ἐθελοντὲς καὶ γενικότερα οἱ ἄνθρωποι ποῦ βλέπουν τὸν

άλλο, όχι ως ξένο, αλλά ως αδελφό». «Γιατί», συνέχισε, «όλοι είμαστε παιδιά του Θεού και αδέρφια».

(7.1.2003)

(Εκ του Γραφείου Τύπου)

Επίσκεψη του Μακαριώτατου στα Νοσοκομεία «Αιγινήτειο» και «Αρεταίειο»

Τα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία Αιγινήτειο και Αρεταίειο επισκέφθηκε σήμερα το πρωί ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, προκειμένου να βρεθεί κοντά στους ασθενείς συνανθρώπους μας και να εύλογήσει την εκδήλωση κοπής της Πρωτοχρονιάτικης Βασίλοπιτας των Ίδρυμάτων.

Την εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε στο Μαγγίνειο Αμφιθέατρο, τίμησαν με την παρουσία τους ο Υπουργός Υγείας και Πρόνοιας κ. Κ. Στεφανής, ο βουλευτής κ. Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη και Π. Παυλόπουλος, ο Γ.Γ. Θρησκευμάτων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Ί. Κονιδάρης, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης και ο Πρόεδρος του Ίδρυματος για την Αντιμετώπιση του Πόνου κ. Κ. Καζάκος.

Στο χαιρετισμό του ο Μακαριώτατος, τον οποίο υποδέχθηκε ο Διευθυντής της Ψυχιατρικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητής κ. Γ. Χριστοδούλου, επισήμανε ότι, εκτός από τους δύο μεγάλους ευεργέτες, τον Αιγινήτη και τον Αρεταίο, που συνέβαλαν αποφασιστικά στην ανέγερση των δύο Νοσοκομείων, η Εκκλησία της Ελλάδος —και συγκεκριμένα η Ί. Μονή Πετράκη— προσέφερε τις εκτάσεις, στις οποίες αυτά ανεγέρθησαν. «Είναι καλό να μην ξεχνάμε», τόνισε, «τί έχει προσφέρει η Εκκλησία στο Έθνος μας».

(23.1.2003)

(Εκ του Γραφείου Τύπου)

«Η Εκκλησία κλυδωνίζεται, αλλά ναυάγιο ούχ υπομένει»

Απάντηση σε όλους όσους επιχειρούν να πλήξουν την Εκκλησία και το έργο Της με συκοφαντίες και κάθε είδους επιθέσεις, «επιδιώκοντας να την γκρεμίσουν από την καρδιά του λαού μας», έδωσε σήμερα ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.

Χριστόδουλος από τον Ίερό Ναό Προφήτου Ηλιού Ριζουπόλεως.

Ο Μακαριώτατος, κατά τη διάρκεια του κηρύγματός του, αναφέρθηκε σε εκείνους που στρέφονται έναντιον της Εκκλησίας με το πρόσχημα ότι τάχα επιθυμούν να την βελτιώσουν. «Δεν είναι τυχαίο ότι τα τελευταία χρόνια βλέπουμε την Εκκλησία να βρίσκεται στο επίκεντρο όρισμένων δήθεν σκανδάλων, στο επίκεντρο μίας φιλολογίας και παραφιλολογίας, που τάχα αποβλέπει στο να διορθώσει τα κακώς κείμενα μέσα στην Εκκλησία, επιδιώκοντας όμως ουσιαστικά να γκρεμίσει μέσα από τις ψυχές των ανθρώπων την εμπιστοσύνη την οποία τρέφουν προς Αυτήν», τόνισε χαρακτηριστικά. «Όμως», συνέχισε, «η Εκκλησία κλυδωνίζεται, αλλά ναυάγιο ούχ υπομένει». Χρησιμοποιώντας την ως άνω ρήση του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, ο Μακαριώτατος σημείωσε ότι η Εκκλησία διώκεται, πολεμείται, συκοφαντείται, αλλά ποτέ δεν ναυαγεί και δεν χάνεται από το προσκήνιο και από το επίκεντρο της ιστορίας. «Ουδέποτε κατόρθωσαν και ούτε θα κατορθώσουν οι έχθροί της Εκκλησίας να την απομονώσουν σε μία γωνιά του κοινωνικού περιθωρίου και να πείσουν τους ανθρώπους ότι δεν πρέπει να θρησκευούν» υπογράμμισε.

Αναφερόμενος δε στις επιθέσεις που δέχεται τον τελευταίο καιρό η Εκκλησία, υπενθύμισε τη ρήση του Αποστόλου Παύλου «πάντες οι θέλοντες εύσεβώς ζην εν Χριστώ Ίησου διωχθήσονται», ενώ, παράλληλα, συνεχάρη τους πιστούς, οι οποίοι «δεν παρασύρονται από συκοφαντίες και διαβολές που σχεδόν κάθε ημέρα ακούγονται και λέγονται, είτε από τα Μ.Μ.Ε., είτε σε κατ'ιδίαν συζητήσεις». Και συνέχισε: «Προχθές είχαμε το ζήτημα των Ίερων Εικόνων, ένα θέμα το οποίο έχει λύσει η Εκκλησία από τον 9ο αιώνα. Κατόπιν το θέμα των έκβιασμών, όπου ο αναγκαίος «μαϊντανός» πρέπει να είναι πάντα η Εκκλησία είτε φταίει, είτε δεν φταίει. Είτε είναι αναμειγμένη, είτε δεν είναι. Μετά έγινε λόγος για τα κατηχητικά σχολεία που έχουν ως στόχο να διδάξουν τους νέους πώς να γίνουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες, χρήσιμοι στον εαυτό τους και στην κοινωνία».

Ο Μακαριώτατος επισήμανε ότι στην Εκκλησία υπάρχει το ανθρώπινο στοιχείο και είναι πολύ φυσικό και αναμενόμενο και στους ανθρώπους Της να υπάρχουν ελαττώματα, από τους ύψηλά μέχρι τους χαμηλά ιστάμενους. «Όμως παρόλα τα σφάλματα και τις αμαρτίες μας δεν μισούμε τον κόσμο και τον Θεό... Είμαστε αμαρτωλοί,

άλλα αγωνιζόμαστε να ξεπεράσουμε και να νικήσουμε τις αμαρτίες μας» είπε χαρακτηριστικά.

«Μην πιστεύετε καθετί που λέγεται» υπογράμμισε. Και κατέληξε: «Καθετί που λέγεται έχει σκοπό να μάς αποπροσανατολίσει, να στρέψει άλλοι την προσοχή μας και όχι εκεί που θα έπρεπε να είναι. Έχει ως στόχο να μάς παρασύρει, να βλάψει τούς ιερούς θεσμούς, πάνω στους οποίους στηρίζεται ο λαός μας με την παράδοσή του». (26.1.2003)

(Εκ του Γραφείου Τύπου)

Έκδήλωση του Γραφείου Νεότητας της Ίερās Αρχιεπισκοπής Αθηνών πρός τιμήν τών εκπαιδευτικών

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε χθες το απόγευμα στο Συγκρότημα Λυκείων και Τεχνικών Σχολών Ταύρου έκδήλωση που διοργάνωσε το Γραφείο Νεότητας της Ίερās Αρχιεπισκοπής Αθηνών προς τιμήν τών εκπαιδευτικών με την ευκαιρία της έορτής τών Τριών Ίεραρχών, Προστατών και Έφόρων της Παιδείας του Γένους μας. Στην έκδήλωση, που είχε ως κεντρικό θέμα «Το Σχολείο του 21ου αιώνα: Πεδίο ανταγωνισμού ή Παιδεία συμπόρευσης», ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος ανέπτυξε το θέμα «Έκκλησία, Πολιτεία, Εκπαιδευτικοί: ή πρόκληση και ή πρόσκληση για κοινή πορεία».

Κατά τη διάρκεια της όμιλίας του, ο Μακαριώτατος ανέφερε ότι στην εποχή μας αναπτύσσεται μία τάση υποτίμησης της σημασίας και της αξίας του δασκάλου, τάση που δεν πληγώνει μόνο το κύρος του εκπαιδευτικού, αλλά καταστρέφει τόν λόγο και τις προϋποθέσεις της Παιδείας. «Είναι ανάγκη να αντισταθούμε σε αυτή την πνευματική κατολίθωση, δίνοντας στους εκπαιδευτικούς την αξία και τόν κύρος που τούς ανήκει», σημείωσε. Επίσημανε δε ότι ή διοικούσα Έκκλησία, μεριμνώσα για τις ανάγκες του ποιμνίου, για την ψυχή του και τη ζωή του, βλέπει στόν δάσκαλο βοηθό πολύτιμο και εργάτη άφοσιωμένο στην κοινωνία. Υπογράμμισε μάλιστα ότι ο διάλογος της Έκκλησίας με τόν εκπαιδευτικό κόσμο, αλλά και με όλους τούς δημιουργούς πολιτισμού, είναι κυριολεκτικά ζωτικός για τόν μέλλον της κοινωνίας μας και για την προσφορά μας στόν νέο άνθρωπο.

Ο Μακαριώτατος σημείωσε ότι ή Έκκλησία επιθυμεί τη θέσπιση ενός διαρκούς διαλόγου με τούς εκπαιδευ-

τικούς, ως προϋπόθεση για τήν όριοθέτηση τών κανόνων που πρέπει να διέπουν τήν εκπαίδευσή μας. «Έργο του διαλόγου θα είναι όχι ή εύρεση κάποιου τρόπου υπέρβασης διαφορών, αλλά ή αποκατάσταση της τραυματισμένης σχέσης Έκκλησίας, Πολιτείας και εκπαιδευτικών, δηλαδή ή αποκατάσταση της κοινότητάς μας. Τραύμα είναι τόν να βλέπουμε τήν Έκκλησία ως μία όντοτητα ξένη και έχθρική πρós τήν Πολιτεία. Η διχαστική αυτή αντίληψη θα έπρεπε να μάς είναι ξένη, όπως ακριβώς θα έπρεπε να μάς είναι ξένη και ή αντίληψη, κατά τήν όποία ή Παιδεία είναι υπόθεση περίπου συνδικαλιστική μιάς ομάδας εκπαιδευτικών» παρατήρησε χαρακτηριστικά.

Ο Μακαριώτατος χαρακτήρισε μύθευμα, που καλό είναι να διαψευστεί κατηγορηματικά, τήν άποψη ότι ή εκπαίδευση είναι κτισμένη πάνω στη σχέση Έκκλησίας και Πολιτείας, καθώς ή Έκκλησία ούδεμία ανάμιξη έχει στη ζωή τών πανεπιστημιακών θεολογικών σχολών, ούτε έχει ποτέ έρωτηθεί για τή διαμόρφωση του εκπαιδευτικού προγράμματος στους άλλους βαθμούς εκπαίδευσης ή για τή διδακτέα ύλη. Όπως είπε, ή μόνη σχέση τών δύο θεσμών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι ή διδασκαλία τών Θρησκευτικών, ή όποία όμως δεν πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιάς συνεργασίας, αφού ούτε ή ύλη του μαθήματος, ούτε ή θέση του στο πρόγραμμα, ούτε οι προϋποθέσεις του διδάσκοντος καθορίζονται με τή διατύπωση γνώμης εκ μέρους της Έκκλησίας. Και σημείωσε: «Υποτίθεται λοιπόν ότι ή Έκκλησία θα πρέπει να εκφράζει τήν εύγνωμοσύνη Της πρós τήν Πολιτεία, διότι αυτή καταδέχεται να διδάσκει τήν πίστη τών Έλλήνων στα σχολεία με ύλη, τρόπο και διδάσκοντες που επιλέγει μόνον αυτή, ως ή επί της διδαχής της Πίστεως ανωτάτη αρχή! Ένώ αυτή ή εύθύνη ανήκει πρωταρχικά στην Έκκλησία κατά φυσιολογικό τρόπο». Ο Μακαριώτατος μάλιστα παρατήρησε ότι τόν μάθημα τών Θρησκευτικών διδάσκεται περιθωριακά, αποκομμένο από τήν ύλη και τήν όλη παιδαγωγική αντίληψη, παρά τήν σχετική συνταγματική πρόβλεψη.

Ο Προκαθήμενος της Έλλαδικής Έκκλησίας υπογράμμισε ότι μία συνεργασία μεταξύ Έκκλησίας και Πολιτείας προϋποθέτει τήν ύπαρξη άπαντήσεων στα έρωτήματα για τόν ποιό κατακερματίζουν σε μικρά ύποσύνολα, για τόν ποιές αξίες θέλουμε να μεταδίδει ή εκπαίδευση στους νέους και για τόν πώς θα μπορέσουμε να τις υπερασπίσουμε μέσα στο εύρύτερο πλαίσιο έπικοινωνίας τους, όταν και ή οικογένεια άκόμη έχει ύποστεί

ἀκρωτηριασμούς, ὅταν ὁ δάσκαλος καταργεῖται ὡς παιδαγωγὸς καὶ ὅταν ὁ ψυχικὸς κόσμος τῶν νέων διαμορφώνεται ἀπὸ τὴν ἀχαλίνωτη προβολὴ τῶν καταστροφικῶν προτύπων μέσω τῶν ἐντύπων καὶ ἠλεκτρονικῶν Μ.Μ.Ε. Ταυτόχρονα, σημείωσε ὅτι οἱ περισσότερες ἀπὸ τις ἑκατὸ ἐκπαιδευτικὲς μεταρρυθμίσεις, ποὺ ἔχουν γίνονται μέσα στὸν 20ὸ αἰῶνα ἢ ὑπῆρχε ἡ πρόθεση νὰ γίνουν, μαρτυροῦν ὅτι ἡ ἴδια ἡ Πολιτεία δὲν πείθει ὅτι ἔχει μία συγκροτημένη ἀντίληψη γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς ἐκπαίδευσης. Ὅπως τόνισε, μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα δὲν εἶναι ρεαλιστικὴ ἡ ὑπόθεση ὅτι θὰ υπάρξει κάποτε σοβαρὸς καὶ υπεύθυνος διάλογος ἐπὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν σκοπῶν τῆς Παιδείας, ὅπου θὰ καθίσουν στὸ ἴδιο τραπέζι μὲ σκοπὸ νὰ βροῦν τὴ χαμένη σχέση τους Ἐκκλησία, Πολιτεία καὶ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος. «Δὲν ἀρκεῖ ἡ συζήτηση μεταξὺ Πολιτείας καὶ ἐκπαιδευτικῶν μὲ ἀντικείμενο τὰ ἑκάστοτε συνδικαλιστικὰ αἰτήματά τους. Καὶ ἡ Πολιτεία καλλιεργεῖ τὴν ἀντίληψη τῶν κλειστῶν κύβων, ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους θέλει νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία» σημείωσε.

Ὁ Μακαριώτατος ὑποστήριξε ὅμως ὅτι ὁ διάλογος εἶναι δυνατὸς καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖος μεταξὺ τῶν πραγματικῶν διαμορφωτῶν τοῦ πολιτισμοῦ μας, τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ἐκπαιδευτικῶν κάθε βαθμίδας, τῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, τῶν πολιτικῶν ἀνεξαρτήτως κόμματος ποὺ συναισθάνονται τὴν σημασία τῆς συμμετοχῆς τους, τῶν ἐπιχειρηματιῶν ποὺ ἀντιλαμβάνονται ἔμπρακτα τὴν κοινωνικὴ εὐθύνη τῶν ἐπιχειρησέων τους, τῶν ἀνθρώπων τοῦ νομικοῦ καὶ τοῦ ἰατρικοῦ κόσμου, τῶν συνδικαλιστῶν, τῶν ἀνθρώπων τοῦ Τύπου καὶ τῶν νέων τεχνολογιῶν ἐπικοινωνίας, ἀλλὰ καὶ ἱερωμένων ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Αὐτὸς ὁ διάλογος, συνέχισε, γιὰ νὰ εἶναι εὐεργετικὸς καὶ νὰ ἀποδώσει καρπούς θὰ πρέπει νὰ εἶναι διαρκῆς, καὶ ὄχι εὐκαιριακός, καὶ ἀνοικτὸς στὴ δημοσιότητα. Πρέπει νὰ ἔχει σαφῆς ἀντικείμενο καὶ νὰ μὴν εἶναι γενικόλογος καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀχρηστος. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχει ὡς θέμα τὸ ποιὸς ἔχει ὀρθῆς ἀπόψεις καὶ ὡς στόχο τὴ διαμόρφωση μιᾶς κοινῆς πολιτικῆς πάνω στὸ θέμα του. Καὶ φυσικὰ δὲν πρέπει νὰ γίνεται σὲ ἀνεδαφικὲς βάσεις, ποὺ θὰ τὸν ἐξέτρεπαν σὲ καφενειακὴ κουβέντα, δὲν πρέπει δηλαδὴ νὰ ὀδηγεῖται σὲ ἀπόρριψη τῆς πραγματικότητας εἰσηγούμενος μία ἄλλη, ὄνειρῶδη. Τὰ κεντρικὰ θέματά του πρέπει νὰ εἶναι ἡ υπεράσπιση τῆς ἐκπαίδευσης ὡς μὴ-μόρφωσης τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι ὡς ἀπλῆς προπαρασκευῆς ἐπαγγέλματος, ποὺ ὑποτάσσεται στὶς ἀνάγκες τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς κατανάλωσης καὶ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸν

ἠθικὸ προσανατολισμὸ τοῦ μαθητῆ, ἡ νοσηματοδοσία τῆς ζωῆς, δηλαδὴ τὸ θεμέλιο, χωρὶς τὸ ὁποῖο οὔτε ἡ ἐλευθερία, οὔτε ἡ δικαιοσύνη, οὔτε ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου μποροῦν νὰ σταθοῦν, καὶ φυσικὰ ἡ υπεράσπιση τόσο τῆς κοινῆς εὐρωπαϊκῆς μας κληρονομιάς, ὅσο καὶ τῆς ἰδιοπροσωπίας κάθε λαοῦ στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη. Ὅπως μάλιστα τόνισε, ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση θέλουμε νὰ εἶναι μία κοινότητα, ὄχι μία νέα ὄντοτητα ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀπόρριψη τῶν ριζῶν τῶν λαῶν τῆς. Θέλουμε μία Εὐρώπη, συνέχισε, ὅπως αὐτὴ ἔχει κτισθεῖ μέσα στὴν ἱστορία, μὲ τις γλώσσες, τις λογοτεχνίες καὶ τις παραδόσεις τῶν ἐθνῶν τῆς, μακριὰ ὅμως ἀπὸ ἐθνικισμούς καὶ ἀπομονωτισμούς. Καὶ κατέληξε: «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δύναμη ποὺ ἐνώνει τοὺς πιστοὺς. Εἶναι λοιπὸν δικό Της ἔργο καὶ καθήκον νὰ ἀναλάβει τὴν ἀποκατάσταση τῆς κοινωνικότητος, γιὰ νὰ ξανακάνουμε τὸ σημερινὸ κυνήγι συμφερόντων ζωὴ μέσα σὲ κόσμο. Ὅλοι πρέπει νὰ σκεφθοῦμε καὶ νὰ ὀργανώσουμε μία διερευνητικὴ συζήτηση γιὰ τὴν ὀρθὴ ὀργάνωση τοῦ διαλόγου, ὅταν εἴμαστε ἔτοιμοι πρὸς τοῦτο καὶ πιστεύω ὅτι οἱ περισσότεροι θὰ ἀνταποκριθοῦμε θετικά».

Στὴν ἐκδήλωση, τὴν ὁποία πλαισίωσε ἡ παιδικὴ Χορωδία καὶ Ὁρχήστρα τῶν Μοντεσσοριανῶν Σχολείων, ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ ὁ Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Δημητριάδης, Συντονιστῆς Νεότητος τῆς ΙΑ΄ Ἀρχιεπισκοπικῆς Περιφέρειας, ἐνῶ μίλησαν ὁ Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Λάμπρος Ἀνδρεάκης, θεολόγος-οικονομολόγος, μὲ θέμα «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ὡς σύμβολο ἐνότητος καὶ συνεργασίας» καὶ ὁ κ. Νικόλαος Τσοῦλιας, Πρόεδρος τῆς Ο.Λ.Μ.Ε., μὲ θέμα «Τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας ἐνάντια στὴν ἀνταγωνιστικὴ ἐκπαίδευση τῶν ἡμερῶν μας».

(31.1.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου

Τὸ Σάββατο 18η Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἔλαβε χώρα στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Δήμου Ἐρμούπολης ἡ ἐναρκτήρια ἐκδήλωση τοῦ «Κέντρου Μέρμνας Οἰκογένειας», στὴν ἴδρυση τοῦ ὁποῖου προέβη ἡ Ἱερά Μητρόπολις Σύρου.

Κηρύττοντας τὴν ἐναρξὴ τῆς πρώτης συνεδρίας τοῦ

«Κέντρου Μέριμνας Οικογένειας» ό Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Δωρόθεος Β΄ έπεσήμανε την άγωνία και τό ένδιαφέρον τής Έκκλησίας για τόν ιερό θεσμό του γάμου και τής οικογενείας, ως και τής όρθής διαπαιδαγωγήσεως τών παιδιών, και διασαφήνισε τόν τρόπο λειτουργίας του Κ.Μ.Ο., ή όποία θεμελιώνεται στην έθελοντική προσφορά χριστιανών έπιστημόνων, ως άκολουθως:

Στήν πρωτοπόρα για τά δεδομένα τής τοπικής μας Έκκλησίας προσπάθεια αύτή, κύριοι συντελεστές θά είναι ειδικευμένοι επί του θέματος έπιστήμονες και ψυχοθεραπευτές, οί όποίοι σέ καθορισμένες κατά μήνα συνεδρίες, θά αναλύουν διεξοδικώς συγκεκριμένα περι τής οικογενείας ζητήματα, κατά την έπομένη θά δέχονται σέ ιδιαίτερες συναντήσεις τούς ένδιαφερομένους.

Έπακολούθησαν ή παρουσίαση τών θεμάτων και οί εισηγήσεις άπό τούς Συνεργάτες του Κέντρου ως έξης:

α) Πανοσιολ. Άρχιμ. κ. Μελέτιος Ζαχαρόπουλος, Κληρικός τής Ί. Μητροπόλεως μας, Συντονιστής του Κέντρου, Οικογενειακός Ψυχοθεραπευτής: «Λάθη που κοστίζουν. Τά συνηθέστερα λάθη που κάνουν οί γονείς στην διαπαιδαγωγή των παιδιών τους».

β) κ. Κυριάκος Βλασσόπουλος, Θεολόγος, Έκπαιδευτικός: «Λεπτά σημεία στή σχέση Έκπαιδευτικού-μαθητών».

γ) κ. Λεωνίδα Κωλέττης, Θεολόγος, Οικογενειακός Ψυχοθεραπευτής-Ψυχολόγος, Έκπαιδευτικός: «Θετικές και άρνητικές συμπεριφορές τών γονέων προς τά παιδιά τους σέ θέματα μόρφωσης και σχολικής εκπαίδευσης».

Συντονιστής τής πρώτης Συνεδρίας ήταν ό κ. Γεώργιος Κίσσας, Δρ. Ψυχολογίας, Θεολόγος, Ψυχολόγος-Οικογενειακός Ψυχοθεραπευτής.

Μετά τό πέρας τών εισηγήσεων διεξήχθη διαλογική συζήτηση έπ' αύτών.

Τηλέφωνο επικοινωνίας με τούς Ειδικούς: 210-6429105, ως και οί άριθμοί τηλ. τής Ίερας Μητροπόλεως (2281-82582/79382).

(20.1.2003)

(Έκ τής Ίερας Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Ήλείας

Ό Κοινωνικός Άπολογισμός 2002

Σε 4.734.989,14 ΕΥΡΩ άνήλθαν τά έξοδα τής Ίερας

Μητροπόλεως Ήλείας, που δαπανήθηκαν διά τό κοινωνικό της έργον τό παρελθόν έτος 2002, εκτός τών δαπανών του Έθνικού Ίδρύματος Νεότητας διά την λειτουργία των δύο Μαθητικών Έστιών Άγίας Φιλοθέης Πύργου, διά την όποία Έθνικό Ίδρυμα Νεότητας έδαπάνησε ποσόν 476.742,72 ευρώ και Άποστόλου Παύλου Φραγκαβίλλας Άμαλιάδος, διά την όποία έδαπάνησε ποσόν 310.200,30 ευρώ.

Τά άνωτέρω έξοδα έκαλύφθησαν άπό τις πολλές δωρεές των πιστών, άπό τά έσοδα έξ άκινήτων των Ίδρυμάτων και τής Ίερας Μητροπόλεως, εκ Νοσηλείων του ΟΓΑ, του ΙΚΑ και του Υπουργείου Κοιν. Υπηρεσιών, καθώς και άπό έπιχορηγήσεις των Ί. Ναών και των Ί. Μονών τής Μητροπόλεως μας.

Ειδικώτερα άνά Ίδρυμα έδαπανήθησαν τά κάτωθι ποσά:

1. Άσυλον κατοίκων Γερόντων Η ΝΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ Λαστεϊκών	965.455,28
2. Άσυλον άνιάτων Βάρδας Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	868.964,34
3. Γηροκομείο ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΒΛΑΧΕΡΝΑ Κάτω Παναγιάς Κυλλήνης	932.286,60
4. Γηροκομείο ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ Γαστούνης	905.838,23
5. Γηροκομείο ΠΕΛΟΠΙΟΥ	497.455,00
6. Φοιτητικά Οικοτροφεία (Δρέσειον Πατρών, Φούφειον Άρρένων και Θεοδωρίδειον Θηλέων Άθηνών και Βώσειον Θεσ/κης)	87.493,00
7. Όρφανοτροφείο Άρρένων Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σπάτα	155.491,69
8. Σχολή Βυζ. Μουσικής και Άγιογραφίας Είσοδιωτίσεως	57.103,13
9. Σχολή Κοπτικής Ραπτικής Η ΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Άμαλιάδος	35.317,27
10. Οικοτροφείο-Κατασκήνωσι Λαμπείας	12.812,50
11. Κατασκήνωσι Σκαφιδιάς	24.520,00
12. Όρφανοτροφείο Θηλέων Πύργου Η ΑΓΙΑ ΦΙΛΟΘΕΗ	15.153,18
13. Οικοτροφείο Άρρένων Φραγκαβίλλας Ο ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ	9.686,21
14. Γενικό Φιλόπτωχον Ταμείο Ί. Μητροπόλεως (διάφορα βοηθήματα, φάρμακα, τρόφιμα, επιδόματα άπόρων Σπουδαστών κ.λπ.)	167.321,71
Γενικό Σύνολον	4.734.989,14

Είς τὰ ἄνω ποσὰ δὲν περιλαμβάνονται αἱ εἰς εἶδος μεγάλες προσφορὲς τῶν χριστιανῶν μας σὲ λάδι, κρέας, τοματοπολτὸ καὶ ἄλλα τρόφιμα, κηπευτικά, φρούτα, καθὼς καὶ αἱ δωρεὰν χορηγήσεις ζυμαρικῶν, ρυζιοῦ καὶ λαδιοῦ ἐκ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

(30.1.2003)

Ὁ Ταμίας, Πρωτοπρεσβύτερος Κων/νος Κοτσώνης
Ὁ Λογιστής, Διάκονος Παντελεήμων Παπαηλιού

**«ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» – SOLIDARITY
Μ.Κ.Ο. ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

**Ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια στὸ Ἰράκ
ἀπὸ τὴν «Ἀλληλεγγύη»**

Τὰ σύννεφα τοῦ πολέμου ἔχουν πυκνώσει πάνω ἀπὸ τὸ Ἰράκ. Εὐχὴ ὅλων εἶναι νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη στὴν περιοχὴ, καθὼς μιὰ ἐνδεχόμενη σύρραξη θὰ ἔχει σοβαρὲς ἐπιπτώσεις, ἰδιαίτερα στὸν ἄμαχο πληθυσμὸ.

Ἡ Μὴ Κυβερνητικὴ Ὄργάνωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη», μὲ τὸ βλέμμα στραμμένο στὶς ἐξελίξεις, ἔχει ἐνεργοποιήσει ὅλους τοὺς μηχανισμοὺς τῆς, προκειμένου νὰ ἀνταποκριθεῖ ἄμεσα στὶς ἀνάγκες ποὺ θὰ δημιουργηθοῦν. Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ἡ «Ἀλληλεγγύη» ἔχει, ἤδη, συγκεντρώσει καὶ εἶναι ἕτοιμη νὰ ἀποστείλῃ στὸ Ἰράκ σημαντικὴ ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια σὲ φάρμακα, τρόφιμα καὶ ρουχισμό, συνολικῆς ἀξίας 300.000 εὐρώ.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Μακαριώτατος, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πρόσφατης ἐπίσκεψής του στὸν Ξενώνα ὑποδοχῆς ἀστέγων αἰτούντων ἄσυλο «ΝΑΥΣΙΚΑ» τῶν «Γιατρῶν τοῦ Κόσμου», εὐχήθηκε νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη στὴν περιοχὴ, ἐπισημαίνοντας, ὡστόσο, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ σταθεῖ ἀρωγὸς στοὺς συνανθρώπους μας στὸ Ἰράκ, ἀνεξαρτήτως θρησκευάτος, φυλῆς ἢ χρώματος.

(14.1.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἀλληλεγγύης)

**Ἡ κ. Ἄννα Καραμάνου στὸν Ξενώνα
γιὰ κακοποιημένες γυναῖκες καὶ παιδιὰ
τῆς «Ἀλληλεγγύης»**

Τὸν Ξενώνα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν στὴν Κυψέλη, ὅπου φιλοξενοῦνται θύματα τῆς ἐνδοοικογενειακῆς βίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ διεθνοῦς σωματεμπορίου γυναικῶν καὶ παιδιῶν (trafficking), ἐπισκέφθηκε χθὲς ἡ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Δικαιωμάτων τῶν Γυναικῶν καὶ Ἰσῶν Εὐκαιριῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ μέλος τῆς Προεδρίας τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμάδας κ. Ἄννα Καραμάνου.

Ἡ κ. Καραμάνου ἐξήρε τὴν ἐν λόγῳ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ ἐξέφρασε τὴν εὐχὴ νὰ ἀποτελέσει παράδειγμα πρὸς μίμηση καὶ γιὰ ἄλλους φορεῖς. Μάλιστα, ἐπισήμανε ὅτι θὰ σταθεῖ ἀρωγὸς στὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς σύγχρονης αὐτῆς μάστιγας, ποὺ πλήττει τὸν θεσμὸ τῆς οἰκογένειας καὶ ὑποβιβάζει τὴν ἀνθρώπινη ἀξία.

Στὸν Ξενώνα, ὅπου βρίσκεται σὲ ἐξέλιξη πρόγραμμα τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὄργάνωσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη» σὲ συνεργασία μὲ τὸ Κέντρο Στήριξης Οἰκογένειας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, φιλοξενοῦνται ἤδη, 45 γυναῖκες καὶ παιδιὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸ. Στόχος εἶναι ἡ προσφορὰ ἀμεσης βοήθειας στὰ πρόσωπα αὐτὰ σὲ στέγη, τροφή, κ.ἄ., καθὼς καὶ σὲ ψυχολογικὴ στήριξη γιὰ τὴν ὁμαλὴ ἐπανένταξή τους στὸ κοινωνικὸ σύνολο.

(21.1.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἀλληλεγγύης)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μπουένος Ἄιρες καὶ Ν. Ἀμερικῆς

**Τὸ Α' Διεθνὲς Φεστιβάλ Ἑλληνικοῦ Χοροῦ
καὶ ὁ ἑορτασμὸς τῶν Θεοφανείων
στοὺς Καταρράκτες τοῦ Ἰγουάσου**

Σύνορα Ἀργεντινῆς-Βραζιλίας-Παραγουάης

Ἡ μεγάλη ἐκδήλωση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μπουένος Ἄιρες καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς στὸ ἐξωτικὸ καὶ πανέμορφο φυσικὸ περιβάλλον τῶν καταρρακτῶν τοῦ Ἰγουάσου στὰ σύνορα τῆς Ἀργεντινῆς, Βραζιλίας καὶ Παρα-

γούας σηματοδοτοῦν μιὰ νέα ἀρχὴ στὴν πορεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς μιᾶς δυναμικῆς παρουσίας στὴν Λατινικὴ Ἀμερικὴ.

Ἡ μεγάλη διπλὴ γιορτὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Μητροπόλεως τὸ Α΄ Διεθνὲς Φεστιβάλ Ἑλληνικῶν Χορῶν καὶ ὁ ἐορτασμὸς τῶν Θεοφανεῶν-Ἀγιασμὸς τῶν ὑδάτων στοὺς καταρράκτες εἶχε σὰν στόχο τὴν ἀλληλογνωριμία καὶ σύσφιξη τῶν πνευματικῶν δεσμῶν καὶ σχέσεων, δεσμῶν πνευματικῆς συγγένειας αὐτῆς τῆς κοινῆς πίστεως καὶ ἐθνικῆς καταγωγῆς κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη καὶ τὴν καθοδήγηση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Περίπου 600 νέοι καὶ νέες, ἡλικίας 14 ἕως 29 ἐτῶν συναντήθηκαν στὴν μεγάλη γιορτὴ καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες ἀντάλλαξαν ἀπόψεις καὶ ιδέες, ἐνώθηκαν καὶ δημιούργησαν φιλίες, ψυχαγωγήθηκαν καὶ χόρεψαν ἑλληνικοὺς χορούς κάνοντας πραγματικότητα συγκλονιστικὴ τὸ ὄραμα τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας Μητροπολίτου κ. Ταρασίου.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β΄ στὸ μήνυμά του γιὰ τὴν 40ῆ ἐπέτειο τῆς Παγκόσμιας Προσευχῆς ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν-ἐκκλησιαστικῶν ἐπαγγελματιῶν κάλεσε τοὺς νέους νὰ εἶναι ἀνοικτοὶ πρὸς τίς πολυποικίλες μορφές τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας. Ὑπενθύμισε ὅτι οἱ κεκλημένοι στὴν ἱερωσύνη ἔχουν κληθῆ γιὰ νὰ διακονοῦν «*in persona Christi*» καὶ γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐλευθερωμένοι ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς ἀλαζονείας.

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β΄ στὴν Αἴθουσα Παύλου τοῦ Στ' τοῦ Βατικανοῦ χαιρέτισε καὶ παρακολούθησε κονσέρτο μὲ ἔργα τοῦ Joseph Joachim Raff καὶ Johannes Brahms. Τὸ κονσέρτο αὐτὸ δόθηκε πρὸς τιμὴν του ἀπὸ τὴν οὐγγρικὴ συμφωνικὴ ὀρχήστρα τῆς πόλεως Pecs.

— Ρωμαιοκαθολικὲς ὀργανώσεις ὠργάνωσαν τίς τελευταῖες ἐβδομάδες σὲ διάφορες πόλεις τῆς Γερμανίας διαμαρτυρίες γιὰ τὴν σχεδιαζόμενη ἀποχριστιανοποίηση στὸ ἐτοιμαζόμενο Σύνταγμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

— Ὁ Πάπας, ἀπευθυνόμενος σὲ Βραζιλιανοὺς ἐπισκόπους, ποὺ τὸν ἐπισκέφθηκαν, τόνισε ὅτι πρέπει νὰ

λαμβάνωμεν ἀκριβῶς ὑπ' ὄψιν τὴν οὐσιώδη διαφορὰ, ποὺ ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ διὰ χειροτονίας διδομένου λειτουργήματος τῶν κληρικῶν καὶ τῆς γενικῆς ἱερωσύνης τῶν Χριστιανῶν.

— Τὸ Γερμανικὸ Ρωμαιοκαθολικὸ Δελτίο Εἰδήσεων ΚΝΑ (= Katholische Nachrichten Agentur) ἐώρτασε τὴν πεντηκονταετηρίδα του. Χαιρετιστήριους ἐπαίνους ἀπηύθυναν στὸ ἐξαίρετο καὶ λαμπρὸ αὐτὸ Δελτίο ὄχι μόνον ὁ Πάπας, ὁ Γραμματεὺς τοῦ «Κράτους» τοῦ Βατικανοῦ Καρδινάλιος Angelo Sodano καὶ ὁ Προκαθήμενος τῆς Συνόδου τῶν Γερμανῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων Καρδινάλιος Karl Lehmann, ἀλλὰ καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Γερμανίας Johannes Rau, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε τὴ λαμπρὴ θέσι τὴν ὁποῖαν κατέχει τὸ Δελτίο ΚΝΑ στὸν χῶρο τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας.

— Τὸ Βατικανὸ ἀνεκοίνωσε ὅτι ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους 2002 εἴκοσι πέντε ἱεραπόστολοι ὑπέστησαν μαρτυρικὸ θάνατο γιὰ τὴν πίστι τους. Τὸν μεγαλύτερο φόρο αἵματος πλήρωσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Κολομβίας. Ἐκεῖ μὲ ἄγριο τρόπο δολοφονήθηκαν γιὰ τὴν πίστι τους ἕνας ἐπίσκοπος, ἑπτὰ ἱερεῖς, μιὰ μοναχὴ καὶ ἕνας σπουδαστὴς σεμιναρίου. Στὴν Ἀμερικὴ ὑπῆρξαν 14 μάρτυρες, δέκα στὴν Ἀφρικὴ καὶ ἕνας στὴν Ἀσία. Ἐκ τῶν δολοφονηθέντων ἱεραποστόλων ἦσαν 5 Εὐρωπαῖοι, 10 Ἀμερικανοί, 5 Ἀφρικανοὶ καὶ 1 Ἀσιάτης.

— Ὁ Πάπας, ἐξ ἀφορμῆς τῆς 50ετηρίδος τῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς Ἁγίας Ἐδρας στὴν UNESCO, σὲ μήνυμά του συνιστᾷ τὴν ἐνθάρρυνσι τῆς ἀλληλογνωριμίας τῶν πολιτισμῶν καὶ τοῦ διαλόγου των.

— Ἡ ρωμαιοκαθολικὴ γυναικεία ὀργάνωσις «*terre des femmes*» ἀνέλαβεν ἐκστρατεῖαν ἐναντίον τῶν γάμων, ποὺ γίνονται μὲ ἐξαναγκασμὸν ἰδίως στὴν Γερμανία. Χιλιάδες νεανίδων, ποὺ ἔχουν τουρκικὴν ἐθνικότητα ἢ προέρχονται ἀπὸ ἰσλαμικὲς κοινωνίες ἐξαναγκάζονται νὰ νυμφεύωνται παρὰ τὴ θέλησί τους. Τὰ εὐρέως μεταδοθέντα συνθήματα τῆς ρωμαιοκαθολικῆς αὐτῆς ὀργανώσεως εἶναι: «Στὸ πρὸς γάμο διὰ καταναγκασμοῦ» — «Πρόκειται γιὰ ἰσόβιο βιασμό».

— Ὁ Πρόεδρος τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθησι τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος Καρδινάλιος Walter Kasper ἐπισκέφθηκε τὴ Βουλγαρία, ὅπου εἶχεν ἐπαφὴς μὲ ὀρθόδοξες ἐκκλησιαστικὲς προσωπικότητες καὶ ἀνακηρύχθηκε Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας στὴν Αἴθουσα Τεχνῶν Κρατικοῦ Πανεπιστημίου.

Ε.Δ.Θ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθμ. Πρωτ. 523
Διεκτ. 76

Άθήνησι τῆ 6ῃ Φεβρουαρίου 2003

Προκηρύξεις
Ἱερᾶς Συνόδου
Ἀποστολικῆς Διακονίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος
Ἱερῶν Μητροπόλεων:
Γλυφάδας
Ἀργολίδος
Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώ-
νου
Καρπενησίου
Καισαριανῆς, Βύρωνος
καὶ Ὑμηττοῦ
Κασσανδρείας
Μεσσηνίας
Χαλκίδος
Κλητήριον Ἐπίσκοπον
Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γρεβενῶν

ΘΕΜΑ: «Πρόσκλησις ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος
διὰ τὴν πρόσληψιν πολιτικοῦ μηχανικοῦ»

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν γνωστοποιεῖ, ὅτι προτίθεται νὰ προσλάβῃ **ἓνα (1) Πολιτικὸν Μηχανικόν**.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι καλοῦνται νὰ ὑπβάλλουν εἰς τὰ Γραφεῖα μας (Ἰαίου 1, 4ος ὄροφος, Ἀθήναι) Αἴτησιν, Βιογραφικὸν Σημεῖωμα καὶ τὰ κατὰ νόμον προβλεπόμενα δικαιολογητικά **μέχρι τῆς 17-03-2003**.

Γενικά Προσόντα:

- Ἡλικία μέχρι 40 ἐτῶν
- Πτυχίον Σχολῆς Πολιτικῶν Μηχανικῶν Πολυτεχνείου ἢ Πανεπιστημίου
- Ἀποδεδειγμένη ἐμπειρία
- Ἐκπλήρωσις στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων (διὰ τοὺς ἄρρενας ὑποψηφίους)
- Λευκὸν Ποινικὸν Μητρώον
- Προϋπηρεσία
- Γνώσις Ἑνῆς Γλώσσης

Εἰδικὰ Προσόντα:

- Ἀρίστη γνώσις τῶν ἰσχυόντων Κανονισμῶν (Γ.Ο.Κ., ΕΑΚ 2000, κτλ.)
- Ἐμπειρία εἰς ἐπιβλέψεις οἰκοδομικῶν ἔργων
- Ἐμπειρία εἰς στατικὰς μελέτας κτιριακῶν ἔργων
- Ἐμπειρία εἰς συντηρήσεις - ἐπισκευὰς - ἀνακαινίσεις κτιρίων ἐν γένει
- Γνώσις προγραμμάτων Η/Υ τῆς εἰδικότητός του, ὡς λ.χ. AUTOCAD 2000, Fespa 2000, Procost, Standings, Next.
- Ἐμπειρία εἰς σύνταξιν τευχῶν δημοπρατήσεως (οἰκονομικῶν τευχῶν) καὶ προϋπολογισμῶν οἰκοδομικῶν ἔργων, συμφώνως πρὸς τὴν νομοθεσίαν περὶ δημοσίων ἔργων (ΑΤΟΕ κ.λπ.).

Διὰ πλείονας πληροφορίας εἰς τὸ Γρ. Διοικητικοῦ τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. (τηλ. 72.72.912).

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ε.Κ.Υ.Ο.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προκηρύσσει δύο (2) θέσεις γιὰ ὑποτροφίες ποὺ τῆς προσφέρει ἡ Καθολικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Πολιτιστικὴ Συνεργασία γιὰ τὴν πραγματοποίηση ἐξειδίκευσης στὶς ἐκκλησιαστικὲς ἐπιστῆμες τῆς ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ καὶ ΚΑΤΗΧΗΤΗΚΗΣ, στὴν Ἰταλία.

Γενικές πληροφορίες:

• Οί υποτροφίες που θα χορηγηθούν έχουν διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους. Μπορούν να ανανεωθούν από έτος σε έτος επί τη βάσει των αποτελεσμάτων του υποψηφίου, εάν μια τέτοια ανανέωση είναι αναγκαία για τη συμπλήρωση των σπουδών του, κατόπιν αίτησεως του ίδιου του υποψηφίου, και με συμφωνία της Άποστολικής Διακονίας.

• Οί υποψήφιοι δέν πρέπει να είναι πάνω από 30 ετών.

• Οί υποψήφιοι θα πρέπει, μετά τδ πέρας των σπουδών τους, να αναλάβουν μιá συγκεκριμένη υπηρεσία στην Άποστολική Διακονία, στδν Ιεραποστολικό και κατηχητικό τομέα.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ**Χρόνος υποβολής αιτήσεων:**

Οί αιτήσεις πρέπει να υποβληθούν τδ *αργότερο μέχρι τήν 12η Φεβρουαρίου 2003* στην Άποστολική Διακονία τής Εκκλησίας τής Ελλάδος (όδδς Ιασίου 1, 115 21 Άθήνα, όροφος 3ος, Γραφείο Προσωπικού, υπεύθυνος: κ. Άντώνιος Κουσαθανās).

Τηλέφωνα: 210-7272304, 210-7272306, Fax: 210-7272310).

e-mail: apostoliki-diakonia@ath.forthet.gr

Σε κάθε περίπτωση, εάν οί αιτήσεις που θα υποβληθούν δέν περιέχουν όλα τά αποδεικτικά έγγραφα και όλες τες πληροφορίες που απαιθμδονται στη συνέχεια, δε θα μπορούν να ληφθούν υπ' όψη απ' τήν Έπιτροπή χορήγησης των υποτροφιών.

Άποδεικτικά έγγραφα που πρέπει να υποβάλει ό υποψήφιος:

• Συστατική έπιστολή του οικείου Ιεράρχου.

• Ένα curriculum vitae (βιογραφικό σημείωμα) με τες ακόλουθες πληροφορίες: χρονολογία και τόπο γέννησης, οικογενειακή κατάσταση (άγαμος / έγγαμος), πλήρη διεύθυνση (με αριθμό τηλεφώνου, fax και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο εάν υπάρχουν)· μιá περιγραφή των αποπερατωμένων σπουδών και τής βασικής θεολογικής μόρφωσης· γνώση γλωσσών και επίπεδο γνώσης (γραφή, όμιλία). Στο βιογραφικό πρέπει να έπισυνάπτονται: οί φωτοτυπίες των αποκτημένων διπλωμάτων, βασικές σπουδές, θεολογική μόρφωση, γλώσσες (αν υπάρχουν)

κ.λπ. Τά σχετικά αποδεικτικά έγγραφα πρέπει να είναι έπικυρωμένα.

• Συστατική έπιστολή που ν' απευθύνεται στην Άποστολική Διακονία εκ μέρους δύο τουλάχιστον καθηγητών τής Θεολογικής Σχολής, όπου φοίτησε ό υποψήφιος, και οί όποιοι διηύθυναν τες σπουδές του.

• Μιá ακριβή περιγραφή των σπουδών εξιδίκευσης, για τες όποιες γίνεται αίτηση υποτροφίας, και του τύπου διπλώματος, που υπάρχει πρόθεση ν' αποκτηθεί.

• Μιá ιατρική βεβαίωση που να πιστοποιεί τήν καλή κατάσταση τής υγείας του υποψηφίου.

• Δύο πρόσφατες φωτογραφίες του υποψηφίου.

**ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ
ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΑΠ' ΤΗΝ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**

Τά έξοδα που καλύπτονται απ' τήν υποτροφία είναι:

• Η διαμονή και διατροφή των υποψηφίων σε μιá κοινότητα ή ένα foyer για φοιτητές.

• Οί σχετιζόμενοι με τες σπουδές πανεπιστημιακοί φόροι (έγγραφή, έξετάσεις, πτυχίο κ.λπ.

• Ένα μικρό μηνιαίο ποσδ για τά έξοδα μετακίνησης από τή διαμονή του στδν τόπο σπουδών και για άλλες μικρές προσωπικές ανάγκες.

• Μιá ιατρική ασφάλιση κατά τή διάρκεια τής υποτροφίας.

• *Προσοχή:* όσον αφορά σε βιβλία, φωτοτυπίες, πανεπιστημιακές σημειώσεις και άλλο διδακτικό υλικό, ή Έπιτροπή έπιφυλάσσεται για τήν εξέταση των αιτήσεων που ό υποψήφιος μπορεί να παρουσιάσει σχετικά.

Τά έξοδα που ή Έπιτροπή δέν αναλαμβάνει:

• Τδ ταξίδι από τή χώρα προέλευσης του υποψηφίου προς τδν τόπο σπουδών (και αντίστροφα). Τά έξοδα για τήν πρώτη μετάβαση του υποψηφίου στδν τόπο των σπουδών του, για τήν έναρξη αυτών, θα καταβληθούν υπό τής Άποστολικής Διακονίας.

• Στην περίπτωση έγγαμου σπουδαστή, ή διαμονή για τή σύζυγο και κάθε άλλο μέλος τής οικογενείας του.

• Όποιοδήποτε άλλο έκτακτο έξοδο που δέν περιλαμβάνεται στα προαναφερθέντα, που ή Έπιτροπή αναλαμβάνει.

Έκ τής Άποστολικής Διακονίας

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ**Ἱερά Μητρόπολις Γλυφάδας**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῶ

Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Γλυφάδας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Γλυφάδα, τῆ 7ῃ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Γλυφάδας ΠΑΥΛΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- 1) Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Γλυφάδας (Καθεδρικός),
- 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἄνω Γλυφάδας,
- 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Βούλας,
- 4) Ἁγίου Ἰωάννου Βούλας καὶ
- 5) Κοιμήσεως Θεοτίκου Βαρκίτζης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Γλυφάδα, τῆ 7ῃ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Γλυφάδας ΠΑΥΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 (ΦΕΚ 170, Α', 8.10.1978) «Περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα 582/1980 (ΦΕΚ, 158, Α', 11.7.1980)

«Περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκηρύκων εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Γ' θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν των.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῆ 8ῃ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- 1) Γεννεσίου τῆς Θεοτόκου Γέρο Λάκκου,
- 2) Ἁγίου Γεωργίου Μαλάξης Κυθωνίας,
- 3) Ἁγίου Γεωργίου Παῖδοχωρίου, 4) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἐμπροσθένου, 5) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Φρὲ καὶ 6) Ἁγίου Θωμᾶ Νέου Χωρίου Ἀποκορώνου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χανίοις, τῆ 13ῃ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῶ

Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Κουρνὰ Ἀποκορώνου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς

παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χανίοις, τῆ 20ῆ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Δημητρίου Τροβάτου-Εύρυτανίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καρπενησίῳ, τῆ 17ῆ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῶ

Ἁγίας Τριάδος Καρπενησίου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καρπενησίῳ, τῆ 3ῆ Φεβρουαρίου 2003

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ.

2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Γεωργίου Καρέα Βύρωνος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καισαριανῇ, τῆ 21ῆ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

Ἱερά Μητρόπολις Κασσανδρείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Γεωργίου Βασιλικῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Πολυγύρῳ, τῆ 23ῆ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Κασσανδρείας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ Καλαμάτας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ, τῆ 30ῆ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλ. τῆς Ἑλλάδος», β) τῶν ἀρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν ἐνοριῶν καὶ ἐφημερίων», καὶ γ) τοῦ Ν.Δ. 1398/73 «Περί συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων κ.λπ.», ὡς καὶ τὰς ἐν τῷ μεταξύ τροποποιήσεις αὐτοῦ, καὶ προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις: α) β' Ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Παραβουνιώτισσης Ἐρετρίας καὶ β) Διακόνου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Γεν. Θεοτόκου Λίμνης, τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χαλκίδι, τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 2003

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον
Καλλίστρατον Τσαγγαδᾶν
Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Γρεβενῶν
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμεν σε ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Ἱεροδιδασκάλου Χρήστου Κούτσικου, ἐνεργοῦντος ὡς ἀνακριτοῦ συνωδᾶ τῇ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1/3ῃ Φεβρουαρίου 2003, ἐντολῇ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Σεργίου καὶ δυνάμει τῷ ἀρθρῷ 110 τοῦ Ν. 5383/1932, τὴν 28ῃ μηνὸς Μαρτίου 2003 ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 11 π.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ κανονικοῖς παραπτώμασι. Γρεβενά, 7ῃ Φεβρουαρίου 2003

Ὁ Ἀνακριτῆς
Πρωτ. Χρήστος Κούτσικος
Ἱεροδιδάσκαλος

Ὁ Γραμματεὺς
Πρωτ. Ἀλέξανδρος Φιλίππουλος
Ἱεροδιδάσκαλος

